

år för motsvarande avlöningar. Liknande föreskrift har från och med innevarande budgetår utfärdats jämväl beträffande sjukvårdsstyrelsen och fortifikationsförvaltningen i enlighet med vad som anförts i 1959 års statsverksproposition (bil. 6, s. 24). De av ämbetsverken lämnade uppgifterna rörande de verkliga avlöningskostnaderna för budgetåret 1958/59 framgår i avrundade tal av följande sammanställning.

Ä m b e t s v e r k	Personal med avlöning från			Summa
	vederbörande verks avlönings- anslag	sakanslag	vederbörande försvarsgrens avlönings- anslag	
Försvarets sjukvårdsstyrelse	¹ 1 000 000	23 000	² 35 000	1 058 000
Fortifikationsförvaltningen	5 808 000	4 865 000	² 340 000	11 013 000
Armétygförvaltningen	14 300 000	7 080 000	2 263 000	23 643 000
Arméintendenturförvaltningen	3 001 000	—	999 000	4 000 000
Marinförvaltningen	9 426 000	1 530 000	2 784 000	13 740 000
Flygförvaltningen	14 675 000	6 670 000	³ 1 999 000	23 344 000
Summa	48 210 000	20 168 000	8 420 000	76 798 000

¹ Varav 32 000 kronor från anslaget Försvarets tandvård: Avlöningar.
² Armén.
³ Härav armén 27 000 kronor, marinen 116 000 kronor och flygvapnet 1 856 000 kronor.

För budgetåret 1960/61 har ämbetsverken beräknat avlöningskostnaderna till belopp, som i avrundade tal anges härafter.

Ä m b e t s v e r k	Personal med avlöning från			Summa
	vederbörande verks avlönings- anslag	sakanslag (förräds- titel)	vederbörande försvarsgrens avlönings- anslag	
Försvarets sjukvårdsstyrelse	¹ 1 158 000	25 000	² 35 000	1 218 000
Fortifikationsförvaltningen	7 859 000	⁴ 4 400 000	² 454 000	12 713 000
Armétygförvaltningen	25 151 000	—	2 025 000	27 176 000
Arméintendenturförvaltningen	3 088 000	—	1 010 000	4 098 000
Marinförvaltningen	12 441 000	—	2 829 000	15 270 000
Flygförvaltningen	25 430 000	1 200 000	³ 2 455 000	29 085 000
Summa	75 127 000	5 625 000	8 808 000	89 560 000

¹ Varav 32 000 kronor från anslaget Försvarets tandvård: Avlöningar.
² Armén.
³ Härav armén 27 000 kronor, marinen 118 000 kronor och flygvapnet 2 310 000 kronor.
⁴ Beloppet har uppskattats på grundval av bedömanden inom försvarsdepartementet.

Myndigheternas beräkningar har verkställts med utgångspunkt i deras förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1960/61. I en del fall innebär dessa förslag en betydande ökning av antalet tjänster. Enligt de anslagsberäkningar, som redovisas i det följande, kommer avlöningsanslagen för

ifrågavarande myndigheter att uppgå till följande belopp, nämligen för sjukvårdsstyrelsen 1 115 000 kronor, fortifikationsförvaltningen 7 515 000 kronor, armétygförvaltningen 24 000 000 kronor, arméintendenturförvaltningen 3 105 000 kronor, marinförvaltningen 12 150 000 kronor och flygförvaltningen 25 000 000 kronor.

Med utgångspunkt i de sålunda föreslagna avlöningsanslagen och då kostnaderna för personal med avlöning från försvarsgrenarnas avlöningsanslag i vissa fall kan förutses bli något lägre än myndigheterna räknat med, kan — med beaktande jämväl av kostnader som belastar sakanslag (drifttitel) — de sammanlagda avlöningskostnaderna för personal vid ifrågavarande sex förvaltningar för budgetåret 1960/61 beräknas till i avrundat tal 84 000 000 kronor.

Inom de centrala tygförvaltande verken bedrives en fortlöpande *rationaliseringsverksamhet* genom de särskilda organisationskontoren. Dessa kontor handhar främst frågor om rationalisering av kontorsorganisationen, användning av maskinella hjälpmedel, blankettfrågor, diariieföring, registrering och dylikt. För lösande av speciella arbetsuppgifter finnes även särskilda arbetsgrupper.

De redogörelser för rationaliseringsverksamheten som intagits i de tygförvaltande verkens anslagsäskanden för budgetåret 1960/61 visar, att det inom ramen för tillgängliga personal- och andra resurser pågår en inte o betydlig rationaliseringsverksamhet. I förevarande sammanhang meddelar armétygförvaltningen, att verket planerar en översyn av vissa rutiner inom vapenavdelningens provskjutningscentral och inom verkets normaliebyrå samt undersökningar i syfte att förenkla formerna för registrering, arkivering, postbehandling och därmed sammanhängande åtgärder m. m. Ämbetsverket redovisar även rationaliseringar inom vakt- och telefontjänsten liksom i vad avser andra servicetjänster för verket. Utredning pågår även rörande centralisering av medelsredovisningen.

Marinförvaltningen redovisar bland annat rationaliseringsundersökningar, hänförliga till den ekonomiska redovisningen, ritkontor och ritningsarkiv, personalredovisningen, inventarieförråd, arkivvård, budtjänst, kassaverksamhet, expeditionstjänsten, utformandet av blanketter för beställnings-, kontroll- och förrådsfunktionerna m. m. Undersökningarna syftar bland annat till *att* överföra den på marinförvaltningen ankommande ekonomiska redovisningen till hålkortssystem, *att* samordna marinförvaltningens ekonomiska redovisning med försvarets civilförvaltnings kassabokföring, *att* så långt möjligt centralisera ritverksamheten, *att* åstadkomma enhetlig uppställning i fråga om personalorganisationsplaner, personalstatistik m. m. (personalstatistiken avses skola överföras till hålkort), *att* förenkla handläggningen av kassaärenden i vidsträckt mening *samt att* utreda möjligheterna att ersätta vid verkets underavdelningar befintliga arbetsenheter för registrering m. m. med en gemensam centralexpedition.

Rationaliseringsarbetet inom flygförvaltningen bedrivs beträffande dels det tekniska arbetet, dels det allmänna kontorsarbetet. Verksamheten inom den tekniska sektorn bedrivs under ledning av verkets systemplanering. Ökade möjligheter har genom sistnämnda, dock relativt nyinrättade organ erhållits att utnyttja de tekniska resurserna på ett ekonomiskt och rationellt sätt. Rationaliseringsarbetet på den kontorstekniska sidan har till stor del varit inriktat på expeditiönsarbetet och personalkontorets rutinarbete. Planerad undersökning av behovet av skrivpersonal (jfr försvarsförvaltningssakkunnigas i statsverksprop. 1959, bil. 6, s. 134, citerade uttalande) har däremot ännu icke kunnat påbörjas. Även underhållsverksamheten är föremål för fortlöpande rationaliseringsundersökningar. Särskilt uppmärksammas förrådshållningen och förrådsredovisningen och användningen därvid av moderna databehandlingsmaskiner.

[5] **Vissa frågor beträffande den tekniska tjänsten m. m. vid flygvapnet**

Genom beslut den 30 juni 1954 uppdrog Kungl. Maj:t åt *chefen för flygvapnet* att, i samråd med *flygförvaltningen* och under beaktande av vad som anförts i frågan vid anmälan av propositionen 1954: 109, utreda frågan om en sammanslagning av den i flygledningen ingående inspektionen för den tekniska tjänsten och flygförvaltningens materielinspektion. Resultatet av utredningen har framlagts för Kungl. Maj:t med skrivelse den 8 juni 1959. Över förslaget har *överbefälhavaren* avgivit yttrande.

1954 års utredning angående vissa personalkårer inom försvaret¹, som jämväl anmodats yttra sig över flygledningens förenämnda förslag, har behandlat förslaget i ett den 30 september 1959 avgivet betänkande (stencilerat) angående vissa personalfrågor m. m. inom den tekniska tjänsten vid flygvapnet. Över utredningens förslag har, efter remiss, utlåtanden avgivits av *överbefälhavaren*, *chefen för flygvapnet* och *flygförvaltningen*, *försvarets civilförvaltning*, *statskontoret*, *statens organisationsnämnd*, 1956 års *försvarsförvaltningssakkunniga*, *Sveriges akademikers centralorganisation*, *statstjänstemännens riksförbund* samt *tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion*. De centrala personalförbunden har överlämnat vissa yttranden från dem tillhörande personalorganisationer. Yttranden har härvid inkommit från *försvarets civila tjänstemannaförbund*, *Sveriges civilingenjörsförbund*, *försvarsväsendets civilmilitära ingenjörers förbund*, *svenska officersförbundet*, *svenska underofficersförbundet* och *försvarsväsendets underbefälsförbund*.

¹ F.d. överdirektören, verkställande direktören C. W. Curtman, ordförande, verkställande direktören, översten N. A. G. Bergh, statskommissarien K. E. Jerdenius, t.f. expeditiönschefen A. B. Paulsson, t.f. kanslichefen G. B. Wallén och överingenjören, ledamoten av riksdagens andra kammare K. E. G. Boija.

Jag anhåller nu att få upptaga förevarande frågor till behandling. Därvid redogör jag för nuvarande organisation m. m. samt för flygledningens och personalkårutredningens förenämnda förslag och däröver avgivna yttranden. Slutligen framlägger jag mina egna synpunkter och förslag.

Nuvarande organisation m. m.

För tekniska uppgifter inom flygvapnet utnyttjas för närvarande huvudsakligen civilmilitär personal och civila ingenjörer samt i mindre utsträckning officerare med teknisk utbildning.

För officerare vid flygvapnet finnes någon mera djupgående teknisk utbildning icke anordnad. Den utbildning som meddelas vissa officerare vid flygkrigshögskolans tekniska kurs är relativt kortvarig (från och med innevarande budgetår cirka 12 månader) och torde närmast vara utformad för att göra vederbörande kompetent för stabsbefattningar med teknisk anknytning.

Den civilmilitära tekniska personalen består av två olika kategorier, dels flygingenjörer, dels ock verkmästare, mästare, flygtekniker och hjälptekniker samt förrådsförvaltare (den sistnämnda kategorien i det följande sammanfattningsvis benämnd teknikerpersonal).

För flygingenjörer på aktiv stat är följande beställningar uppförda i flygvapnets personalförteckning för budgetåret 1959/60.

Beställningar	Antal	Lönegrad
Flygdirektörer av 1. graden	14	Ao 26
Flygdirektörer av 2. graden	38	Ao 24
Flygingenjörer av 1. graden	36	Ao 23
Flygingenjörer av 2. graden	16	Ao 21

Antalet beställningar bygger i stor utsträckning på 1948 års försvarsbeslut. De förändringar i antalet beställningar som därefter vidtagits kan som regel härledas till vissa bestämda befattningar. Den på grundval härav beräknade fördelningen av beställningarna framgår av sammanställningen å följande sida.

En beställning för flygdirektör av 1. graden, avsedd för stabschef (assistent) åt inspektören för den tekniska tjänsten, samt en för flygdirektör av 2. graden, avsedd för chef för flygvapnets tekniska skola, skall hållas vakanta då för befattningarna avsedda militära beställningar är tillsatta.

Beställningarna fördelas på befattningar av chefen för flygvapnet. Den nuvarande fördelningen överensstämmer i stora drag med den i sammanställningen redovisade. Vid flygförvaltningen har dock behovet av flygingenjörer undergått vissa förändringar till följd av 1954 års förvaltningsreform utan att därvid antalet beställningar vid flygvapnet avpassats härfter.

Placering	Flygdirektör av 1. gr	Flygdirektör av 2. gr	Flygingenjör av 1. gr	Flygingenjör av 2. gr
Flygförvaltningen	11	9	12	12
<i>Förband</i>				
F 1	—	1	1	1
F 3, F 4	—	2	2	—
F 5	—	1	1	1
F 6, F 7	—	2	2	—
F 8	—	1	2	—
F 9—F 15	—	7	7	—
F 16	—	1	1	1
F 17, F 18	—	2	2	—
F 21	—	1	—	—
<i>Utbildningsanstalter</i>				
FCS	—	1	2	—
FRAS	—	1	—	1
Centrala flygverkstäder	2	8	3	—
Inspektionen för den tekn. tjänsten.	1	1	1	—
Summa	14	38	36	16

Av den vid flottilj (motsvarande) tjänstgörande personalen är en flygdirektör av 2. graden, förste flottiljingenjören, chef för materielavdelningen och tillika tjänstegrenschef i vad avser vård och underhåll av all flygmateriel. Han biträdades inom avdelningen som regel av en flygingenjör av 1. graden (andre flottiljingenjören).

Vid centrala flygverkstäder är flygingenjörer huvudsakligen placerade i vissa ledande befattningar, såsom kontroll-, motor- och teleingenjör, men avses även för vissa specialbefattningar, såsom chef för materiallaboratoriet vid CVM.

Enligt såväl 1942 som 1948 års försvarsbeslut skulle cirka 40 % av det totala antalet flygingenjörer vara flygande.

Pensionsåldern för flygingenjör på aktiv stat vid flygvapnet är 60 år.

Förutom flygingenjörer på aktiv stat finnes flygingenjörer i flygvapnets reserv.

För teknikerpersonal på aktiv stat är följande beställningar uppförda i flygvapnets personalförteckningar för budgetåret 1959/60.

Beställningar	Antal	Lönegrad
Förste verkmästare	82	Ao 17
Förrådsförvaltare	20	Ao 17
Verkmästare	40	Ao 16
Förste mästare	227	Ao 14
Mästare	158	Ao 12
Förste flygtekniker	200	Ao 12
Flygtekniker	1 959	Ao 10
Hjälp tekniker	355	Ae 7

Beställningarna har som regel inrättats för vissa bestämda befattningar, särskilt i vad gäller flygflottiljerna. Antalet beställningar grundas därför i stor utsträckning på gällande flottiljorganisation. Enligt nu tillämpad organisation avses 55 förste verkmästare såsom chefer för stationsavdelning vid division samt 18 såsom chefer för materielavdelningens verkstadssektion. Förrådsförvaltarna avses såsom chefer för materielavdelningens förrådssektion. Av verkmästarna avses 17 för materielavdelningens planerings- och kontrollsektion samt 17 för verkstadssektionen. Förste mästarna och mästarna är till övervägande delen avsedda såsom chefer för de i stationsavdelning ingående tropparna. Jämväl huvuddelen av flygteknikerna är avsedda för tjänstgöring vid nämnda troppar.

Teknikerpersonalen är i övrigt avsedd för utbildningsuppgifter samt för tekniska uppgifter inom luftbevakningsorganisationen. Ett mindre antal avses därjämte för befattningar vid flygförvaltningen samt vid inspektionen för den tekniska tjänsten.

Pensionsåldern för all teknikerpersnol är 60 år.

I flygvpapnets organisation ingår även en reserv av förtidsavgångna verk-
mästare, mästare och flygtekniker.

Varken flygingenjörer eller teknikerpersnol ingår i någon kårorgani-
sation. Persnolen lyder direkt under chefen för flygvpapnet.

Civil ingenjörspersnol tages i anspråk för befattningar vid flyg-
förvaltningen, flygflottiljer och centrala flygverkstäder. Vid flygförvalt-
ningen är flertalet tekniska befattningar avsedda för civil persnol, för vil-
ken tjänster redovisas i flygförvaltningens persnolförteckning. Vid flottilj
utnyttjas civil persnol — som regel med annan teknisk utbildning än civil-
ingenjörsutbildning — för vissa befattningar vid materielavdelningen, så-
som planerings- och kontrollingenjör samt teleingenjör. Vid centrala verk-
städer innehar flertalet av persnolen civil anställningsform. Extra ordina-
rie civila tjänster samt extra dylika tjänster i lönegrad A 21 och högre vid
flottiljer och centrala verkstäder med avlöning från sakanslag inrättas av
Kungl. Maj:t. Flygförvaltningen har viss befogenhet att vid angivna orga-
nisationenheter inrätta extra tjänster i högst lönegrad A 19. Vid flottilj är
— i förekommande fall — dylika tjänster inrättade bland annat för luft-
bevakningssektion (sektoringenjör) samt för regional televerkstad.

Ledningen av persnol- och utbildningsfrågor m. m. inom
den tekniska tjänsten

Inspektionen för den tekniska tjänsten ingår såsom tidigare
nämnts i flygledningen. Enligt den för flygledningen gällande instruktionen
(SFS 731/1948) definieras begreppen teknisk tjänst och teknisk utbildning
på följande sätt.

Med den tekniska tjänsten förstås all verksamhet vid flygvapnets förband (utom centrala verkstäder och flottiljverkstäder), skolor och kurser som avser tekniskt handhavande, skötsel och vård på marken av till användning utlämnade flygplan med utrustning samt av den materiel i övrigt som chefen för flygvapnet bestämmer.

Med teknisk utbildning förstås den utbildning som syftar till att lära personalen att rätt utöva den tekniska tjänsten.

Inspektionen utgöres av inspektören för den tekniska tjänsten (militär eller civilmilitär beställningshavare i lönegrad Bo 4) jämte till dennes förfogande ställd personal. Inspektörens åligganden omfattar i huvudsak att planlägga och övervaka den tekniska utbildningen, att föreslå anskaffning av undervisningsmateriel för den tekniska utbildningen, att utarbeta förslag till reglementen, instruktioner, föreskrifter och läroböcker berörande tjänstegrenen samt att övervaka att den tekniska tjänsten vid förbanden är lämpligt organiserad inom ramen för utfärdade bestämmelser.

I fråga om teknikerpersonalen intar inspektionen närmast karaktären av ett konsulterande organ, vilket har att lämna förslag till åtgärder och utreda ärenden rörande rekrytering, anställning, befordran och placering av dylik personal. Handläggningen av dessa frågor sker vid flygstabens personalavdelning.

Vid den i flygförvaltningen ingående materielinspektionen, som förestås av en överstelöjtnant, handlägges i huvudsak ärenden rörande inspektion av den i bruk varande flygmaterielen, översikter över utrustningsläget ur beredskapssynpunkt i vad avser flygmateriel, tekniska frågor i samband med haverier samt teknisk undervisnings- och utbildningsmateriel.

Inspektionens för den tekniska tjänsten och materielinspektionens nuvarande personaluppsättning framgår av sammanställningen å s. 58.

Genom den inspektionsverksamhet som bedrives av nämnda organ skall chefen för flygvapnet och flygförvaltningen hållas underrättade dels om materielens tillstånd, dels om personalens förmåga att utnyttja och handha materielen. På grund av det nära sambandet mellan materielen och den tekniska personalen har inspektionsverksamheten i stor utsträckning samordnats. De båda organens inspektioner utföres sålunda samtidigt under ledning av inspektören för den tekniska tjänsten. Under de samordnade inspektionerna har den tekniska inspektionen främst inriktat sig på organisations-, utbildnings- och personalfrågor medan materielinspektionen främst specialiserat sig på materielfrågor. De iakttagelser som göres under inspektionerna bearbetas och utredes av respektive organ alltefter deras kompetensområde, dock att frågor som rör teknisk undervisningsmateriel helt bearbetas vid materielinspektionen.

Frågor som rör utbildningsmateriel handlägges förutom vid inspektionen för den tekniska tjänsten och materielinspektionen även vid flygstabens utbildningsavdelning och vid underhållsavdelningen i

flygförvaltningen, där en byråingenjör i Ao 19 och en assistent i Ae 15 inom driftbyråns driftsektion utnyttjas för utbildningsfrågor. Den principiella ansvarsfördelningen är den, att tekniska inspektionen föreslår anskaffning av undervisningsmateriel för teknisk utbildning och utbildningsavdelningen motsvarande anskaffning för övrig utbildning medan materielinspektionen i samråd med sakorganen i flygförvaltningen ansvarar för materielens närmare utformning och anskaffning.

Den i flygförvaltningens personalförteckning uppförda tjänsten för flygöverdirektör i Bp 4 är vakantsatt sedan år 1950. Kungl. Maj:t har emellertid genom särskilda beslut, senast den 11 juni 1959, förordnat en flygdirektör av 1. graden att tillsvidare intill utgången av juni 1960 i viss omfattning bestrida göromål, som eljest skulle ankomma på flygöverdirektören. Några bestämmelser som reglerar nämnde befattningshavares arbetsuppgifter har icke utfärdats av Kungl. Maj:t. Chefen för flygvapnet har emellertid föreskrivit, att personalärenden rörande flygingenjörspersonalen skall handläggas av nämnde flygdirektör av 1. graden, i det följande benämnd t.f. flygöverdirektören. Denne skall i detta avseende vara direkt underställd chefen för flygvapnet. För ärendenas handläggning och expediering skall han biträdas av flygstabens personalavdelning.

Sedan enligt beslut av 1958 års B-riksdag vid flygförvaltningen provisoriskt inrättats ett organ för systemplanering med huvudsaklig uppgift att upprätta förslag till beslut om verksamhetens inriktning samt biträda med planering och samordning av det tekniska arbetet, har t.f. flygöverdirektören av förvaltningen förordnats som chef för nämnda organ.

Rekrytering och utbildning

Flygingenjörer på aktiv stat rekryteras på två olika sätt. Rekryteringsbehovet av flygförarutbildade flygingenjörer tillgodoses för närvarande med ingenjörer, vilka under anställning såsom flygingenjöraspiranter erhållit särskild utbildning för sin blivande verksamhet. Däremot sker rekrytering av icke flygförarutbildade flygingenjörer genom anställning av färdigutbildade ingenjörer utan att dessa erhållit någon med hänsyn till flygingenjörshanan anpassad specialutbildning.

Antagning och utbildning av flygingenjöraspiranter har reglerats genom av Kungl. Maj:t den 31 oktober 1952 meddelade bestämmelser (ändrade den 27 maj 1955). Till flygingenjöraspirant må antagas den som dels avlagt antingen studentexamen eller examen från tekniskt gymnasium och därvid erhållit sådana vitsord att antagning såsom elev vid teknisk högskola kan ske det år utbildningen vid flygvapnet påbörjas, dels ock uppfyller vissa närmare angivna fordringar i fysiskt och psykiskt hänseende motsvarande vad som gäller för antagning till officersaspirant vid flygvapnet.

Efter antagningen genomgår flygingenjöraspiranten grundläggande

flygutbildning vid krigsflygskolan under cirka tio månader samt omedelbart därefter grundläggande flygslagsutbildning vid flygförband under cirka fem månader. Nämda utbildning sker gemensamt med utbildningen av officersaspiranterna.

Efter förbandstjänstgöringen påbörjar flygingenjörsaspiranten studier vid teknisk högskola. Under de följande tre årens sommaruppehåll i studierna fullgör han under cirka 2½ månader varje år utbildning vid flygvapnet, omfattande fortsatt flygutbildning samt praktikanttjänstgöring i verkstadsbefattning. Under ifrågavarande utbildningsperioder — liksom även under utbildningen vid teknisk högskola — fullgör flygingenjörsaspiranten regelbundet flygtjänstgöring. Under tiden för tjänstgöring såsom flygingenjörsaspirant uppbär vederbörande förmåner såsom värnpliktig.

Efter examen vid teknisk högskola är flygingenjörsaspirant behörig att erhålla anställning som flygunderingenjör i flygvapnets reserv. Efter tre års anställning i reserven kan sedan — i mån av tillgång till ledig beställning — anställning vinnas såsom flygingenjör av 2. graden. Nu angivna rekryteringsväg, som ursprungligen torde ha avsetts såsom den normala, tillämpas knappast numera. I stället anställs vederbörande aspirant omedelbart efter examen, med utnyttjande av vakant beställning för flygingenjör av 2. graden, såsom flygingenjör i reglerad befordringsgång (Af 15 under 1½ år, Ae 17 under 2 år, därefter Ae 19). Efter cirka tre års tjänstgöring i befordringsgången brukar vederbörande antagas till flygingenjör av 2. graden.

Rekrytering av icke flygförarutbildade flygingenjörer sker numera regelmässigt på det sättet att ingenjör med examen från teknisk högskola antages såsom flygingenjör med placering i reglerad befordringsgång. Då beställningar i befordringsgången icke finnes inrättade, utnyttjas härvid vakanta beställningar för flygingenjör av 2. graden. För befordran till flygingenjör av 2. graden kräves även för denna kategori tre års praktik efter avlagd examen. Flygingenjör som rekryteras i denna ordning genomgår efter anställning på aktiv stat för närvarande icke någon särskilt anordnad utbildning av militär natur.

Teknikerpersonalen rekryteras från civilmilitära hjälptekniker. Bestämmelser angående anställning av hjälptekniker och flygtekniker har utfärdats av Kungl. Maj:t den 20 september 1951.

Hjälptekniker anställs av vederbörande flottiljchef (motsvarande). Till hjälptekniker må antagas den som dels genomgått verkstadsskola eller fullgjort verkstadspraktik i minst fyra år, dels ock fullgjort värnplikstjänstgöring i teknisk befattning vid flygvapnet. Härutöver måste vederbörande uppfylla vissa fordringar med avseende å kroppsbeskaffenhet och hälsotillstånd. Från de angivna utbildningskraven kan chefen för flygvapnet medgiva undantag.

Utbildningen av hjälptekniker omfattar huvudsakligen yrkesteknisk utbildning vid flottilj (motsvarande) i samband med praktisk tjänst vid division och materielavdelning. Dessutom omfattar utbildningen allmänmilitär orientering vid flottilj, underbefälskurs vid flygvapnets trupputbildarskola samt flygteknikerkurs vid flygvapnets tekniska skola.

Hjälptekniker som med godkännande vitsord genomgått föreskriven utbildning må av vederbörande flottiljchef (motsvarande) tidigast efter tre års väl vitsordad tjänstgöring antagas såsom flygtekniker. Enligt flygvapenchefens närmare bestämmande må dock såsom flygtekniker anställas den som på grund av annan utbildning eller tjänstgöring äger erforderlig kompetens för sådan anställning.

Utbildning till mästare sker vid mästarkurs, vilken anordnas vid flygvapnets centrala skolor. För att kunna antagas till dylik kurs fordras att ha fullgjort väl vitsordad tjänst som flygtekniker, som regel under minst fem år. Dessutom uppställs krav på förkunskaper i vissa tekniska ämnen. Mästarutbildningen har till ändamål att bibringa eleverna de kunskaper och färdigheter som erfordras för att i fred och krig kunna tjänstgöra i befattning för mästare vid division.

För blivande förrådsförvaltare anordnas särskild utbildningskurs. Till dylik kurs beordras lämplig mästare eller fanjunkare.

Någon särskild utbildning till verkmästare förekommer icke regelmässigt.

Flygledningens förslag

Med bastjänst förstås enligt flygledningen den marktjänst som bedrivs på flygbaserna och som syftar till att betjäna flygförbanden och skydda baserna. Bastjänsten omfattar ett stort antal verksamhetsgrenar, som med hänsyn till graden av inflytande på flygoperationerna kan indelas i följande huvudgrupper:

Verksamhet som direkt påverkar flygoperationerna

I huvudsak tekniskt betonade grenar:

flygmaterieltjänst	flygfältsarbeten
ammunitionstjänst	skydd
drivmedelstjänst	transporttjänst

I huvudsak stabsbelonade grenar:

sambands- och teletjänst	underrättelsetjänst
flygsäkerhetstjänst	stabstjänst
väderlekstjänst	

Verksamhet som indirekt påverkar flygoperationerna

intendenturmaterieltjänst	personaltjänst
livsmedelstjänst	förläggning
kassatjänst	sjukvård

På det regionala planet har eskadercheferna nyligen — i samband med genomförandet av den regionala ledningsorganisationen vid flygvapnet — ålagts ansvar jämväl för bastjänsten. Inom flygledningen är bastjänstens verksamhetsgrenar alla var för sig företrädade av sakorgan. Vissa innefattas därjämte delvis i den tekniska tjänsten. För bastjänsten som helhet saknas emellertid, påpekar flygledningen, i nuvarande organisation ett centralt sammanhållande organ.

Enligt flygledningen har erfarenheterna visat, att det varit en allvarlig brist i organisationen, att ett centralt sammanhållande organ för bastjänsten saknas. För att avhjälpa denna brist föreslås, att tekniska inspektionen ombildas till en *inspektion för bastjänsten*. Denna bör ansvara för samordningen av bastjänsten inom hela flygvapnet samt leda och övervaka den tillämpade utbildningen i bastjänst. Inspektionen skall vidare svara för de översiktsinspektioner beträffande flygmateriel som nu ankommer på materielinspektionen. Till inspektionen föreslås skola knytas den *bastjänstskola* som redan tidigare föreslagits till inrättande av chefen för flygvapnet (jfr prop. 1959: 117, s. 17).

Av tekniska inspektionens nuvarande arbetsuppgifter bör ledningen av den grundläggande tekniska utbildningen — liksom ledning av annan grundläggande utbildning — ankomma på *flygstabens utbildningsavdelning*. Jämväl de stabsmässiga frågorna angående utbildningsmateriel bör tillföras utbildningsavdelningen. Frågor rörande utbildningsmaterielens närmare utformning, som nu faller på materielinspektionen, bör däremot överföras till underhållsavdelningen. För ändamålet bör en *utbildningssektion* inrättas inom avdelningens driftbyrå.

Den övervakning av flygmaterielens tillstånd som sker genom materielinspektionen bör enligt flygledningen ersättas genom kontinuerlig materielkontroll utförd genom flygförvaltningens sakorgan. Till följd härav och genom att materielinspektionens översiktsinspektioner överföres till bastjänstinspektionen och ärenden rörande utbildningsmateriel till underhållsavdelningen kan materielinspektionen utgå. Dess kvarvarande personal bör härvid tas i anspråk för en ny enhet för insamling och sammanställning av materielfelsrapporter och sammanhållande verksamhet beträffande haveriärenden. En *haverisektion*, direkt underställd souschefen, föreslås i enlighet härmed tillkomma inom flygförvaltningen.

Motiven för inrättande av ett centralt organ för bastjänstens ledning utvecklas i flygledningens skrivelse på följande sätt.

För att flygförbandens operationer skall kunna säkerställas måste bastjänsten fungera väl. Som följd av den fortgående snabba militärtekniska utvecklingen har kraven på bastjänsten under de senare åren ökat alltmåra. Sålunda nödvändiggör atombombhotet en långt gående utspridning av såväl flyg- som markförbanden, vilket i hög grad försvårar bastjänsten. Tillkomsten av tekniskt mera komplicerad materiel ställer större krav på effektiviteten hos de betjänade organen än tidigare. Ett framtida krigs tempo kan förutses bli avsevärt snabbare än vad som hittills varit fallet. Särskilt är det sannolikt att inledningsskedet blir häftigt. Den militärtekniska utvecklingen har även ökat riskerna för överraskande anfall. Dessa förhållanden medför behov av högre beredskap i fred, nödvändiggör en säker funktion av bastjänsten redan från krigets början samt ställer större krav på snabbhet än tidigare. Härav följer ökade krav på bastjänstens ledning.

Inspektionens för bastjänsten uppgifter blir som förut angivits främst att ansvara för samordningen av bastjänsten samt att leda och övervaka den tillämpade utbildningen i bastjänst. Härtill kommer vissa allmänna översiktsinspektioner som bör omfatta hela bastjänsten. I fråga om de verksamhetsgrenar inom bastjänsten som nu är föremål för inspektion av särskilda organ, såsom flygöverläkaren, inspektören för flygsäkerhetstjänsten och inspektören för markstridstjänsten, förutsättes att ansvaret för inspektionen för bastjänsten inskränkes till att avse endast samordning med övriga bastjänstgrenar samt tillämpad utbildning. De angivna befattningshavarna bör därvid biträda inspektören för bastjänsten.

Sammanfattningsvis anges följande mål och riktlinjer för verksamheten vid bastjänstinspektionen.

Huvudändamålet med inspektionerna bör vara att ge chefen för flygvapnet en allmän översikt över basorganisationens tillstånd, främst beträffande dess krigsberedskap och krigsduglighet (krigsförberedelsearbetet, personalens kunskaper och materielens funktion). Samordningsverksamheten bör främst syfta till att ge bastjänsten inom hela flygvapnet en sådan enhetlighet, att flygförbandens operationer från samtliga baser underlättas. Verksamheten vid inspektionen för bastjänsten bör därvid ges en mera operativ inriktning än vad som för närvarande är fallet vid tekniska inspektionen. I fråga om utbildningsverksamheten bör inspektionen för bastjänsten därför endast ha direkt ansvar för den tillämpade delen av denna. Den grundläggande utbildningen i bastjänstens olika grenar bör liksom övrig grundläggande utbildning ledas av utbildningsavdelningen i flygstaben. Inspektionen för bastjänsten bör emellertid ange målsättningen för den grundläggande utbildningen i bastjänst. De uppgifter, som för närvarande åligger inspektionen för den tekniska tjänsten beträffande grundläggande teknisk utbildning, bör därför överföras till utbildningsavdelningen.

Verksamheten vid inspektionen för bastjänsten i fråga om tillämpad bastjänstutbildning bör bland annat omfatta planläggning och genomförande av centrala kurser i bastjänst för befattningshavare, som innehar nyckelställningar i basorganisationen. För detta ändamål bör den av chefen för flygvapnet föreslagna bastjänstskolan knytas till inspektionen för bastjänsten.

I fråga om inspektionerna av flygmateriel göres följande principiella uttalande.

Till den del inspektionerna haft till syfte att skapa en allmän översikt av förbundens verksamhet i här berörda hänseenden har erfarenheterna varit goda. Genom att materielinspektionen med specialister från flygförvaltningen deltagit, har möjligheter även erhållits att giva flygförvaltningen och förbandscheferna en viss detaljuppföljning av materielens tillstånd. För att inspektionerna skall fylla nämnda ändamål måste de emellertid göras tämligen omfattande. De kan därför, med hänsyn till inspektionsorganens nuvarande arbetskapacitet, som regel icke återkomma till de enskilda förbanden oftare än vart annat år. Detta tidsintervall har i princip även bedömts vara tillfyllest för att erhålla en tillräckligt aktuell allmän översikt över tillståndet vid förbanden i här berörda hänseenden. I fråga om den mera detaljerade materielkontrollen har däremot erfarenheterna från de senare åren givit vid handen, att dessa kontroller måste kunna insättas med kortare tidsintervaller och speciellt koncentreras på sådana materielgrupper, där indikationer om felaktigheter erhållits. Det är därvid nödvändigt att kontrollerna utföres av specialister från flygförvaltningens sakorgan. Dessa materielkontroller måste för att en objektiv totalbedömning av orsakssammanhangen skall erhållas sammanställas och sammanhållas av ett organ inom flygförvaltningen.

Haverisektionen skall enligt förslaget få till huvuduppgift att vara sammanhållande instans inom flygförvaltningen för haveriärenden och vissa materielkontroller, samt att ansvara för all förekommande materielfelsuppföljning innefattande insamling, sammanställning och delgivning av materielfelsrapporter. Sektionen skall vidare följa upp tekniska åtgärder, som vidtages med anledning av inträffade haverier, tillbud eller allvarigare materielfel. Fördelarna med inrättandet av sektionen sammanfattas på följande sätt.

Vid ett genomförande av dessa organisationsändringar blir ansvarsfördelningen emellan de olika instanserna den, att flygsäkerhetsavdelningen liksom nu är sammanhållande inom flygstaben vid handläggning av haveriärenden, medan haverisektionen är sammanhållande inom flygförvaltningen för motsvarande ärenden och ansvarig för insamling, sammanställning, delgivning och uppföljning av alla slags materielfelsrapporter (motsvarande). Sakorganen i flygförvaltningen är ansvariga för att av rapporterna föranledda åtgärder vidtages. Genom denna ordning vinnes även den fördelen, att den erforderliga materielfelsrapporteringen vid förbanden kan ske efter enhetliga riktlinjer. Vidare undvikes dubbelarbete och flygsäkerhetsavdelningen får, då det gäller haveriärenden, en instans att vända sig till inom flygförvaltningen.

Den personal som enligt flygledningens förslag erfordras för inspektionen för bastjänsten, bastjänstskolan, haverisektionen och utbildningssektionen inom driftbyrån framgår av sammanställningen å s. 58. Personalbehovet tillgodoses i första hand genom ianspråktagande av befintlig personal vid inspektionen för den tekniska tjänsten och materielinspektionen. Härjämte utnyttjas två tjänster inom underhållsavdelningens driftbyrå samt ett biträde för skriv- och kontorsgöromål å flygplanavdelningen ävensom en kapten å flygstabens utbildningsavdelning.

För att en nödvändig effektivisering inom berörda verksamhetsområden skall kunna komma till stånd anses dock vissa personalökningar erforderliga liksom även ett mindre antal lönegradsjusteringar. Förslag till de personalförändringar som erfordras från och med nästa budgetår har framförts dels i flygvapenchefens militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1960/61, dels i flygförvaltningens medelsäskanden för nämnda budgetår. Förslagen kan sammanfattas på följande sätt.

Inspektören för bastjänsten föreslås vara militär beställningshavare i Bo 4 (överste). Med hänsyn till inspektionens uppgifter bör endast officer ifrågakomma för befattningen. Av samma skäl bör stabschefsbefattningen — överstelöjtnant eller major — förbehållas officer. Vidare bör en kaptensbeställning i Ao 21 tillkomma i utbyte mot en beställning för flygingenjör av 1. graden i Ao 23. Nya beställningar erfordras för en kapten i Ao 21 (i intendenturbefattning), en förste verkmästare i Ao 17 och en verkmästare i Ao 16. Dessutom föreslås en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 skola tillkomma.

Vid bastjänstskolan föreligger behov av en majorsbeställning i Ao 24, avsedd för chef för skolan, samt härutöver en kaptensbeställning i Ao 21 och en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 16.

Vad angår den i flygförvaltningen ingående haverisektionen föreslås inrättande av nya beställningar för en överstelöjtnant eller flygdirektör av 1. graden i Ao 26 och en flygdirektör av 2. graden eller flygingenjör av 1. graden i Ao 24 eller Ao 23 — i utbyte mot två beställningar för flygdirektör av 2. graden i Ao 24 — samt en flygingenjör av 1. graden i Ao 23.

Vid flygförvaltningen yrkas nya tjänster för två byråingenjörer, av vilka en i Ae 21 och en i Ae 19, avsedda för underhållsavdelningens utbildningssektion, samt för ett ingenjörbiträde i Ae 12, avsett för haverisektionen. Därjämte föreslås utbyte av en tjänst för assistent i Ao 17 mot tjänst för byråassistent i Ao 19 (haverisektionen).

Slutligen föreslås, att flygstabens flygsäkerhetsavdelning förstärkes med en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 21 i utbyte mot en amanuens-tjänst vid materielinspektionen.

Personalkårutredningens förslag

Utredningen erinrar om att dess förslag rörande de militära och civilmilitära personalkårenas för tygförvaltningstjänsten inom armén i huvudsak upptagits i propositionen 1958: 110 och fastställts av 1958 års B-riksdag. I sitt utlåtande (nr B 53) över ifrågavarande förslag uttalade statsutskottet under punkten 2: o) bland annat följande.

Utskottet har uppmärksammat, att utredningsarbetet ännu så länge icke är avslutat för marinens och flygvapnets del. Med hänsyn till att den tekniska utvecklingen på förevarande område är likartad för samtliga försvarsgrenar synes det angeläget att åstadkomma bästa möjliga samordning och möjliggöra utbyte av kompetent personal mellan försvarsgrenarna, där detta kan visa sig önskvärt. Även ändringar i avvägningen mellan försvarsgrenarna kunna aktualisera omflyttningar av detta slag. Det kan icke anses uteslutet, att det framdeles kan visa sig lämpligt att närmare sammanknyta försvarsgrenarnas tygförvaltningskårer. Det hade därför måhända varit lämpligast att, såsom i motionen II: B 135 framhållits, försvarets ingenjörsfrågor för de olika försvarsgrenarna hade lösts i ett sammanhang och efter likartade linjer.

Utskottet har vid sin prövning av förslaget i denna del visserligen funnit sig böra godtaga detsamma men utgår från att, därest framtida erfarenheter så skulle visa, sådana ändringar vidtagas beträffande kårernas sammansättning och verksamhetsområden, som kunna befinnas påkallade till gagn för tygförvaltningstjänsten. Motionen II: B 135 avstyrkes alltså.

Med anledning av vad statsutskottet sålunda uttalat anför utredningen, att huvuddelen av tygmaterielen företer väsentliga skiljaktigheter mellan de olika försvarsgrenarna i fråga om såväl konstruktion som användning. Detta förhållande har enligt utredningens mening accentuerats genom de senaste årens tekniska utveckling. Då den tekniska personalens utbildning av praktiska hänsyn måste anpassas till den egna försvarsgrenens behov och inom denna specialiseras på ett tidigt stadium, uppstår ofta svårigheter redan då det gäller att omplacera här avsedd personal inom samma försvarsgren. Det är därför att förmoda att ett utbyte av teknisk personal mellan försvarsgrenarna till följd av ändrad försvarsavvägning skulle förutsätta särskilda åtgärder såsom omskolning eller dylikt. Utredningen har alltså utgått från att prövningen av föreliggande personalfrågor lämpligen bör ske försvarsgrensvis men finner detta icke hindra att så långt möjligt likartade principer tillämpas vid personalorganisationens utformning.

Vid de personalberäkningar som ingått som ett led i utredningens undersökning rörande den tekniska tjänsten vid flygvapnet säger sig utredningen ha beaktat de ändringar i flygvapnets organisation som beslutats av 1958 och 1959 års riksdagar. Däremot har hänsyn icke kunnat tagas till framtida behov av teknisk personal för robotförband. Vid personalberäkningarna har utredningen även haft att beakta att stabs- och förvaltningstjänsten vid flygförbanden för närvarande är föremål för undersökning av statens orga-

nisationsnämnd. Det oaktat har emellertid utredningen ansett sig kunna ingå på bedömning av behovet av flygingenjörer, vilket icke i någon större utsträckning anses komma att påverkas av resultatet av nämnda undersökningar. Däremot har utredningen räknat med att resultatet härav kan komma att ändra beräkningsgrunderna för teknikerpersonalen i sådan grad, att det icke ansetts lämpligt att för närvarande beräkna det totala behovet av dylik personal.

Allmänna synpunkter

Efter att närmare ha berört den tekniska utvecklingen under senare år beträffande flygplan, robotar och luftförsvaret konstaterar utredningen, att utvecklingen går mot noggrant planlagda och analyserade system, i vilka de större systemens komponenter utgör ofta invecklade delsystem. Då vidare enligt sakens natur ett systems (delsystems) effektivitet i stor utsträckning bestämmes av den svagaste komponenten, står det — om man tar i betraktande materielens komplicerade natur och de dryga kostnaderna för dess framställning — klart att anpassnings- och samordningsfrågorna får en dominerande betydelse redan på planeringsstadiet. Utredningen sammanfattar sina synpunkter på följande sätt.

Ju mer komplicerade och ju längre kedjorna av inbördes beroende tekniska komponenter blir, desto större krav ställs på den tekniska personal på olika nivåer som avses för utveckling och drift av materielen. Tillgången till tekniskt välutbildad personal, som genom en kontinuerlig vidareutbildning (omskolning) hålles à jour med utvecklingen, blir därför av vital betydelse för verksamheten vid flygvapnet. Den tekniska verksamheten blir i allt högre grad inriktad på en samordning mellan de olika systemen och bygger således i växande omfattning på en intim samverkan mellan de befattningshavare som avses för ifrågavarande uppgifter, vilket förhållande förutsätter en enhetlig ledning av hela den tekniska verksamheten vid flygvapnet. En dylik ledning måste grundas på en total överblick över de olika tekniska och funktionella relationer (system), som tillsammans bildar vapnets materielsida. Med hänsyn till det inbördes sammanhanget mellan olika tekniska uppgifter inom flygvapnet finnes skäl för att den tekniska funktionen vid vapnet — oaktat den sönderfaller i ett otal delfunktioner, som alltefter sin natur handhas av personal med olikartad teknisk skolning — i djupare mening betraktas som en enhet. Denna enhetssyn bör beaktas vid ett ställningstagande till de organisationsfrågor, som har anknytning till flygvapnets tekniska personal.

Mot bakgrunden av nämnda uttalande tar utredningen upp frågan om vilken kompetens i tekniskt avseende som bör krävas av personalen inom det berörda området. Därvid anser utredningen, att inom flygförvaltningen tillgång till högskoleutbildade tekniker obetingat måste krävas för bland annat sådana uppgifter som sammanhänger med framtagande av ny materiel. Vad angår de ledande befattningarna på underhålls- och driftsidan,

d.v.s. vid förband, centrala verkstäder och flygförvaltningens underhållsavdelning, vilka nu i allmänhet bestrides av högskoleutbildade civilmilitära ingenjörer, har utredningen undersökt, huruvida icke personal med lägre grundutbildning — närmast motsvarande tekniskt gymnasium — skulle kunna på ett godtagbart sätt fullgöra ifrågakommande uppgifter. Utredningen kommer emellertid till den uppfattningen, att jämväl dessa befattningar bör avses för personal med en teknisk kompetens motsvarande examen från teknisk högskola. Skälen härför utvecklas sålunda.

Såväl den i bruk varande som den kommande flygmaterielen är emellertid så komplicerad att de besparingar i lönemedel som skulle kunna erhållas genom en sänkning av kompetensen ter sig obetydliga vid jämförelse med de ekonomiska riskerna för eventuellt försämrat underhåll. En sänkning av kompetensen hos de främsta tekniska befattningshavarna vid flottiljerna synes dessutom äventyrlig med hänsyn till flygsäkerheten. Härtill kommer, att några påtagliga svårigheter att upprätthålla rekryteringen vid nuvarande kompetenskrav icke förelegat. Det bör vidare observeras, att för vissa befattningar i flygförvaltningen — där högskoleutbildning måste krävas — erfarenhet från flottilj eller central verkstad synes önskvärd. Ett visst utbyte av högskoleutbildade ingenjörer mellan central förvaltning, förband och centrala verkstäder bör därför äga rum.

Förutom högskoleutbildade ingenjörer bedömer utredningen behov likasom för närvarande föreligga av personal med lägre teoretiskt-teknisk kompetens, vilket gäller i såväl central som regional och lokal instans. Vid flygförbanden erfordras därjämte personal med övervägande praktisk yrkesutbildning motsvarande den nuvarande teknikerpersonalens.

Då det gäller den anställningsform — militär, civilmilitär eller civil — som bör ifrågakomma för den angivna personalen har utredningen stannat i den uppfattningen att de ledande ingenjörerna vid förbanden allttjämt bör vara civilmilitärer. Detta motiverar utredningen främst med att deras tjänstgöring i viss utsträckning bör vara förenad med flygtjänstgöring. Det anses nämligen vara av särskilt värde om de personligen kan föra flygplan och därigenom iakttaga planens reaktioner i luften. Vidare skall de i såväl freds- som krigsorganisationen utöva befäl över militär och civilmilitär personal samt kunna utnyttjas såsom chefer för krigsorganiserade verkstäder. Utredningen finner det emellertid ur principiell synpunkt ingalunda uteslutet att även militär anställningsform skulle kunna komma i fråga för nämnda befattningshavare men anser sig icke kunna förorda en dylik lösning.

Jämväl den nuvarande teknikerpersonalen bör enligt utredningens mening allttjämt vara civilmilitär. Utredningen erinrar därvid om att denna personal under det senaste årtiondet successivt överförts från militär anställningsform. Med hänsyn till nuvarande krav på personalens militära utbildning och användning anses någon överföring till civil anställningsform icke annat än i undantagsfall böra ifrågakomma.

Vad angår de nu civila befattningshavarna vid flygförbanden, såsom kontroll- och planeringsingenjör, teledingenjör samt sektoringenjör, har utredningen icke funnit några påtagliga olägenheter vara förenade med nuvarande ordning men anser likväl icke uteslutet att vissa fördelar skulle kunna vinnas om ifrågavarande befattningar, för vilka erfarenhet från teknikerpersonalens arbetsområde måste anses värdefull, avsåges för civilmilitär personal. En dylik anställningsform och därmed förenad utbildning anses även kunna öka befattningshavarnas användbarhet i krigsorganisationen. Utredningen bedömer emellertid en dylik åtgärd kräva detaljundersökningar av sådan art att det lämpligen bör uppdragas åt chefen för flygvapnet att närmare utreda detta spörsmål. Det ifrågasättes dock huruvida icke åtgärder redan nu bör vidtagas i syfte att underlätta för civilmilitära verkmästare och mästare att frivilligt genomgå sådan kompletterande utbildning att de kan konkurrera om ifrågavarande befattningar.

Vid de centrala flygverkstäderna finner utredningen det naturligt att civilmilitär anställningsform tillämpas för de högskoleutbildade ingenjörer av vilka kräves erfarenhet av förbandstjänst.

Då det gäller anställningsformen för personalen vid flygförvaltningen erinrar utredningen om att den vid behandlingen av motsvarande spörsmål vid armétygförvaltningen konstaterade, att fullgörandet av de där förekommande uppgifterna icke i och för sig fordrade att vederbörande hade militär eller civilmilitär ställning. Motsvarande synpunkter anses kunna gälla även i fråga om den tekniska personalen vid flygförvaltningen. Utredningen konstaterar emellertid att flygförvaltningen liksom armétygförvaltningen har behov av personal med vissa militära insikter samt erinrar om att vid armétygförvaltningen detta behov ansågs böra tillgodoses främst med anlitande av officerare och till en mindre del med civilmilitär personal. Då emellertid — till skillnad mot förhållandet vid armén — någon grundligare teknisk utbildning icke meddelas flygvapnets officerare räknar utredningen med att flygförvaltningens behov av teknisk personal med militära insikter i huvudsak tillgodoses med militärt utbildade ingenjörer och endast till en mindre del med militär personal (officerare). Förekomsten av en i tekniskt avseende väl kvalificerad kategori civilmilitära ingenjörer, av vilka en stor del meddelas flygförarutbildning, anses även medföra att för flygförvaltningens del behov icke föreligger av en militär personalkategori, motsvarande de tekniska stabsofficerarna vid armén.

Enligt utredningens mening bör personal med ifrågavarande insikter under sin tjänstgöring i flygförvaltningen bibehållas vid militär respektive civilmilitär anställningsform. Detta motiverar utredningen bland annat med att civil anställningsform skulle försvåra möjligheterna att omplacera personalen till andra befattningar inom flygvapnet. Dessutom framhålles, att det i många fall är nödvändigt att ingenjörer i kvalificerade befattningar

i ämbetsverket har förbandserfarenhet och att rekrytering av dylik personal sannolikt underlättas om samma anställningsform tillämpas även centralt.

Utredningen, som alltså kommit till den uppfattningen att militär och civilmilitär anställningsform i viss omfattning bör användas i fråga om personal med tjänstgöring vid centrala verkstäder och flygförvaltningen, förutsätter emellertid att även civil personal i betydande omfattning skall utnyttjas i kvalificerade tekniska befattningar vid dessa enheter.

Synpunkter i kårfrågan m. m.

Utredningen har enligt sina direktiv, bland annat, haft att pröva frågan, huruvida den civilmilitära ingenjörspersonalen vid flygvapnet bör bilda en personalkår.

Till en början erinrar utredningen om att någon militär eller civilmilitär personalkår för närvarande icke finnes vid flygvapnet i motsats till vad som är fallet beträffande armén och marinen. Efter att därefter mera allmänt ha dryftat, om det är lämpligt att inrätta personalkårer vid flygvapnet kommer utredningen till den uppfattningen att de fördelar som anses kunna vinnas genom att inrätta personalkår — såsom att ansvaret för och den samlade ledningen av arbetet med en viss personalgrupps rekrytering, utbildning (vidareutbildning), befordran, placering m. m. ålägges en närmast under försvarsgrenschefer lydande befattningshavare, kårchefen, vilken som regel får sina uppgifter bestämda av Kungl. Maj:t i instruktion eller reglemente — torde kunna uppnås utan att begreppet personalkår införes. Mot att införa begreppet personalkår anses även psykologiska skäl kunna åberopas. Vid övervägandet av frågan om den tekniska personalen vid flygvapnet bör bilda en eller flera kårer i formell mening har utredningen därför stannat för att så icke bör ske. Denna ståndpunkt anges sammanhånga med utredningens allmänna inställning, att ingrepp i den nu tillämpade organisationen icke bör göras utan tungt vägande skäl. Svårigheterna att överblicka konsekvenserna i fråga om vissa andra personal-kategorier inom flygvapnet, såsom intendenturofficerare, läkare, meteorologer, har även varit en bidragande faktor vid utredningens bedömande av förevarande spörsmål.

Utredningen konstaterar emellertid att handläggningen av ärenden rörande den tekniska personalens rekrytering, utbildning, befordran, placering m. m. enligt nuvarande ordning förete en i viss mån splittrad bild. Det reella ansvaret för denna handläggning är under chefen för flygvapnet delat mellan vederbörliga avdelningschefer vid flygstaben, inspektören för den tekniska tjänsten och t. f. flygöverdirektören. Sistnämnde befattningshavares ställning med avseende på flygingenjörspersonalen är emellertid att anse som ett provisorium. Utredningen har därför kommit till den uppfattningen, att flygingenjörspersonalen bör ha en målsman när-

mast under chefen för flygvapnet med klart angivna åligganden och befogenheter och att nuvarande provisorium bör ersättas med en mera definitiv ordning, som regleras genom föreskrifter av Kungl. Maj:t.

Bakgrunden till denna uppfattning sammanfattas i följande synpunkter.

Såsom utvecklats i det föregående har utredningen funnit ett behov inom flygvapnet föreligga av en kvalificerad civilmilitär ingenjörskategori för uppgifter såväl inom den centrala förvaltningen som vid förband och centrala verkstäder. Det ligger enligt utredningens mening i sakens natur, att alla rimliga åtgärder vidtages för att denna personalkategori, som i stor utsträckning har ansvaret för utveckling och underhåll av flygvapnets materiel, skall bli i stånd att fylla de krav, som med hänsyn till flygvapnets effektivitet måste ställas på densamma. Ifrågavarande åtgärder bör avse rekrytering, utbildning (icke minst rationellt avpassad vidareutbildning), placering, befordran m. fl. frågor. Det torde knappast behöva utvecklas närmare, att vissa brister vidlåder den nuvarande ordningen. De icke flygförarutbildade flygingenjörerna saknar således som regel det mått av grundläggande militär utbildning, som är motiverat med hänsyn till tjänstgöringens art. Ej heller synes frågor om vidareutbildning för närvarande kunna ägnas den uppmärksamhet, som är önskvärd. Bärande skäl talar för att det uppdrages åt en särskild befattningshavare att ägna sig åt såväl de ovan berörda spörsmålen som andra frågor av betydelse för flygingenjörspersonalen, exempelvis att vederbörande beställningshavare redan på ett tidigt stadium blir sakkunnigt bedömda ur lämplighetssynpunkt. Vidare vill utredningen understryka vikten av att principen om rätt man på rätt plats tillämpas i fråga om flygingenjörspersonalen i syfte bland annat att de mera utpräglat konstruktiva begåvningarna kan bli utnyttjade i utvecklingsarbetet.

Den här avsedde företrädaren för flygingenjörspersonalen bör enligt utredningen vara fackman på de frågor, som han får att bedöma. Den närmast till hands liggande lösningen anser utredningen vara att beställningen för flygöverdirektör återbesättes och att ifrågavarande uppgifter göres till ett tjänsteåliggande för flygöverdirektören.

Ehuru utredningen finner principiella skäl samt en enhetlig syn på frågor om ledning m. m. rörande den tekniska funktionen i stort inom flygvapnet kunna åberopas som stöd för att både flygingenjörspersonalen och teknikerpersonalen ställas under gemensam ledning av det slag, som sålunda skisserats, kan emellertid en dylik lösning icke accepteras av utredningen. Som skäl härför anför utredningen att de ledande uppgifter vilka även i detta fall finge förutsättas skola ankomma på flygöverdirektören sannolikt skulle bli så betungande, att denne icke kunde avses för betydelsefulla uppgifter utom personalområdet. Det framhålls även att såväl hjälptechniker som flygtekniker antages av vederbörande flottiljchef och att omflyttning av personalen till annan flottilj sällan förekommer. Utredningen räknar emellertid med att flygöverdirektören skall åläggas vissa uppgifter även med avseende å teknikerpersonalen, närmast såvitt angår dess tekniska utbildning.

Vissa ledningsfrågor

När det gäller att bedöma vilka uppgifter flygöverdirektören bör ha — utöver den i det föregående angivna uppgiften att vara målsman för flygingenjörspersonalen — kommer utredningen in på frågor som behandlats i flygledningens förut redovisade förslag.

Frågan om behovet av en inspektion för bastjänsten anses icke ha någon närmare anknytning till utredningens arbetsområde, även om verksamheten kommer att beröra den tekniska personalen och den tekniska tjänsten. Det har dock syntts utredningen som om de skäl som åberopats för ifrågavarande organisationsändring är väl grundade. De brister i fråga om krigsmässig samordning av bastjänstens många olika och var för sig komplicerade delar, som flygvapenchefen ansett sig kunna konstatera, måste nämligen enligt utredningens mening bedömas allvarligt. Utredningen tillstyrker därför i princip, att en inspektion för bastjänsten inrättas och att till denna knytes en bastjänstskola. En sådan organisation anser utredningen vara ägnad att tillgodose ett för flygvapnet i dess helhet viktigare behov än den nuvarande inspektionen för den tekniska tjänsten, särskilt om såsom föreslås materielinspektionens inspektionsverksamhet och därmed den hittillsvarande samordningen mellan denna och den tekniska inspektionens kontrollverksamhet upphör.

I fråga om fördelningen av tekniska inspektionens uppgifter rörande teknisk utbildning och därmed sammanhängande frågor kan utredningen icke biträda chefens för flygvapnet förslag utan föreslår en annan lösning.

Enligt utredningens mening bör flygöverdirektören handlägga — förutom ärenden rörande flygingenjörspersonalens rekrytering, utbildning, befordran, placering etc. — frågor rörande teknisk utbildning (utbildningsplaner, utbildningsmål, behovet och arten av teknisk utbildningsmateriel m. m.), oavsett om utbildningen avser flygingenjörspersonal eller annan teknisk personal. Ärenden som sammanhänger med teknisk utbildning av civil personal i verkstadsdrift bör emellertid enligt utredningen alltjämt beredas inom flygförvaltningens underhållsavdelning, dock att frågor om samordning av denna utbildning med annan teknisk utbildning bör handläggas av flygöverdirektören.

Utredningen föreslår, att flygöverdirektören placeras i flygförvaltningen och där får — utöver nyss angivna uppgifter — vissa centrala åligganden inom ramen för förvaltningens verksamhet. I egenskap av målsman för flygingenjörspersonalen och såsom sammanhållande för teknisk utbildning bör dock flygöverdirektören lyda direkt under chefen för flygvapnet och ingå i flygledningen. För att biträda flygöverdirektören med sistnämnda uppgifter föreslås, att vid flygförvaltningen inrättas ett fristående organ, benämnt *personal- och utbildningssektion*.

Personaluppsättningen dels vid inspektionen för den tekniska tjänsten och materielinspektionen m.m., dels vid de enheter som enligt flygledningens och kårutredningens förslag ersätter nämnda enheter

Nuvarande organisation	An- tal	Flygledningens förslag	An- tal	Kårutredningens förslag	An- tal
<i>Inspektionen för den tekniska tjänsten</i>		<i>Inspektionen för bas-tjänsten</i>		<i>Inspektionen för bastjänsten med bastjänstskola</i>	
Inspektör Bo 4	1	Inspektör Bo 4	1	Inspektör B 4	1
Överstelöjtnant eller major Ao 26/24	1	Överstelöjtnant eller major Ao 26/24	1	Överstelöjtnant/major A 26/24	1
Flygdirektör av 1. gr Ao 26	1	Kaptener Ao 21	5	Major A 24	1
Flygdirektör av 2. gr Ao 24	1	Förste verkmästare Ao 17	3	Kaptener A 21	2
Flygingenjör av 1. gr Ao 23	1	Verkmästare Ao 16	1	Förste verkmästare A 17	3
Kaptener Ao 21	2	Underofficer, arv. A:16 .	1	Verkmästare A 16	1
Förste verkmästare Ao 17	2	Kanslibitråde Ae 7	1	Underofficer, arv. A:16 .	1
Underofficer, arv. A:16 .	1	Biträde för skriv- och kontorsgöromål r.b.-5 .	1	Kontorsbiträde A 5	1
Kontorsbiträde Ao 5	1				
<i>FF/Materielinspektionen</i>		<i>Bastjänstskolan</i>		<i>FF/Materielkontr. sekt.</i>	
Överstelöjtnant Ao 26 ...	1	Major Ao 24	1	Flygdirektör av 1. gr A 26	1
Flygdirektörer av 2. gr Ao 24	2	Kapten Ao 21	1	Flygingenjörer av 1. gr A 23	2
Flygingenjör av 1. gr Ao 23	1	Underofficer, arv. A:16 .	1	Assistent A 17	1
Förste verkmästare Ao 17	1			Ingenjör A 15	1
Byråingenjörer Ao 19 ..	2	<i>FF/Haverisektion</i>		Ingenjörbiträde A 12	1
Byråingenjör Ae 19	1	Överstelöjtnant eller flygdirektör av 1. gr Ao 26	1	Kanslibitråde A 7	1
Assistent Ao 17	1	Flygdirektör av 2. gr eller flygingenjör av 1. gr Ao 24/23	1	Biträde för skriv- och kontorsgöromål r.b.-5 .	1
Ingenjör Ae 15	1	Flygingenjör av 1. gr Ao 23	1		
Ingenjörbiträde Ae 12 ...	1	Byråassistent Ao 19	1	<i>FF/Pers.- och utbildn. sekt.</i>	
Kontorist Ae 9	1	Byråingenjör Ao 19	1	Flygdirektör av 1. gr A 26	1
Kanslibitråde Ae 7	1	Ingenjör Ae 15	1	Flygingenjör av 1. gr A 23	1
Amanuens r.b.-19	1	Ingenjörbiträden Ae 12 ..	2	Förste verkmästare A 17	1
<i>FF/Flygplanavdelning</i>		Kanslibitråde Ae 7	1	Byråingenjörer A 19	3
Biträde för skriv- och kontorsgöromål r.b.-5 .	1	Biträde för skriv- och kontorsgöromål r.b.-5	1	Kontorist A 9	1
<i>FF/Underhållsavdelning</i>		<i>FF/Underhållsavdelning (utbildningssekt.)</i>		<i>FF/Underhållsavdelning</i>	
Byråingenjör Ao 19	1	Flygingenjör av 1. gr Ao 23	1	Byråingenjör Ao 19	1
Assistent Ae 15	1	Byråingenjör Ae 21	1	Assistent Ae 15	1
		Byråingenjörer Ao 19 ...	2		
		Byråingenjörer Ae 19 ...	2		
		Förste verkmästare Ao 17	1		
		Assistent Ae 15	1		
		Kontorist Ae 9	1		
<i>Flygstaben/Utbildningsavdelning</i>		<i>Flygstaben/Utbildningsavdelning</i>		<i>Flygstaben/Utbildningsavdelning</i>	
Kapten Ao 21	1	Flygdirektör av 2. gr Ao 24	1	Kapten Ao 21	1
		<i>Flygstaben/Flygsäkerhetsavdelning</i>		<i>Flygstaben/Flygsäkerhetsavdelning</i>	
		Förste byråsekreterare Ae 21	1	Amanuens r.b.-19	1
Summa	28	Summa	38	Summa	30

Utredningen tillstyrker förslaget, att materielinspektionen upplöses och att dess uppgifter fördelas på andra organ. Ärenden rörande utbildningsmateriel hör dock som anförts beredas av flygöverdirektören. Utredningen delar flygvapenchefens uppfattning att de med långa tidsintervaller vidtagna detaljinspektionerna av flygmaterielen bör upphöra och ersättas med en av det aktuella behovet reglerad materielkontroll genom försorg av sakavdelningarnas specialister. Utredningen finner det även välbetänkt att ett organ inom flygförvaltningen tillkommer med i huvudsak de uppgifter, som anges för den föreslagna haverisektionen. Denna sektion, vilken enligt utredningen bör benämnas *materielkontrollsektion*, föreslås dock skola underställas flygöverdirektören liksom även den nuvarande *systemplaneringen*. Genom nämnda organ avses flygöverdirektören skola erhålla översikt över det aktuella materielläget och viktiga sidor av den tekniska tjänsten vid flottiljer m. m. samt få ledande och sammanhållande uppgifter i fråga om flygmaterielens utformning. Den föreslagna ställningen för flygöverdirektören är enligt utredningens mening ägnad att skapa gynnsamma förutsättningar för honom att i viss omfattning inrikta sin verksamhet på såväl personella som materiella samordningsfrågor med teknisk anknytning.

Med den av utredningen förutsatta ordningen för handläggning av utbildningsärenden bortfaller behovet av den av flygledningen föreslagna utbildningssektionen inom underhållsavdelningen.

Utredningen har i detta sammanhang erinrat om att flygförvaltningen i samband med anslagsäskanden framfört förslag av innebörd att flygöverdirektören skall vara ställföreträdande souschef. I denna fråga framhåller utredningen, att flygöverdirektören vid den ifrågasatta organisationen skulle få möjlighet att utöva ett betydande inflytande på de tekniska materielfrågorna inom flygvapnet och härigenom komma att väsentligt avlasta souschefens arbetsbörda. Utredningen finner det vara mera ändamålsenligt att flygöverdirektören erhåller bestämda uppgifter än att han tillägges de tämligen skiftande och odifferentierade arbetsuppgifter som allt efter omständigheterna kan härledas ur begreppet ställföreträdande souschef.

De kvalificerade och mångskiftande uppgifter som föreslås skola ankomma på flygöverdirektören anser utredningen motivera en relativt hög löneställning, något som också anses påkallat för att säkerställa ett kvalitativt tillfredsställande urval. Utredningen finner en placering i B 5 vara riktig.

Utredningen räknar med att personalbehovet för de enheter som tillkommer i samband med tekniska inspektionens ombildning och materielinspektionens upplösning skall kunna tillgodoses inom ramen för nuvarande antal tjänster och beställningar. Vissa smärre lönegradsjusteringar

anses dock erforderliga. Av de av chefen för flygvapnet och flygförvaltningen framlagda förslagen om inrättande av nya tjänster och beställningar, för vilka tidigare redogjorts, kan utredningen endast tillstyrka, att en majorsbeställning tillkommer, avsedd för chef för bastjänstskolan. Skolans personalbehov i övrigt bedömer utredningen kunna tillgodoses genom kommendering. Vad angår inspektionen för bastjänsten anser utredningen — liksom flygvapenchefen — att inspektörs- och stabschefsbefattningarna bör avses för officer. Däremot bör enligt utredningens mening materielkontrollsektionen förestås av civilmilitär ingenjör (flygdirektör av 1. graden). Han bör om möjligt vara flygförarutbildad. Jämväl chefen för personal- och utbildningssektionen föreslås skola vara flygdirektör av 1. graden. I sammanställningen å s. 58 anges personaluppsättningen vid här aktuella organ enligt utredningens förslag. Såsom framgår av denna innebär förslaget — förutom vissa smärre lönegradsjusteringar — en ökning med en förste verkmästare i A 17 och en verkmästare i A 16. Utredningen räknar dock icke med att nya beställningar inrättas för ifrågavarande verkmästare utan anser, att detta behov bör kunna tillgodoses inom ramen för nuvarande antal beställningar för dylik personal.

Avvägningen mellan olika personalkategorier inom flygförvaltningen m.m.

Flygförvaltningens nuvarande organisation fastställdes i sina huvuddrag av 1954 års riksdag på grundval av de förslag som framlades i propositionen 109. I samband härmed vidtogs icke sådana ändringar i militära och civilmilitära stater som bort följa av omorganisationen. Icke heller sedermera har dessa stater — fränsett smärre justeringar i anslutning till organisationsändringar m.m. i flygförvaltningen — anpassats efter behovet vid förvaltningen. Kungl. Maj:t har emellertid budgetårsvis erhållit riksdagens medgivande att vidtaga de provisoriska åtgärder, såsom meddelande av vikariatsförordnanden m.m., som betingas av den nya organisationen.

Flygförvaltningens personalbehov har sedermera underkastats översyn av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga. Frågor om fördelning av befattningar mellan olika personalkategorier har de sakkunniga dock icke haft att behandla.

I anslutning till nämnda översyn och med anledning av flygförvaltningens i dess förslag till medelsäskanden framförda yrkanden har vid förvaltningen efter år 1954 inrättats ett relativt stort antal tjänster, flertalet civila. I några fall har — dock vanligen i samband med ändrad lönegradsplacering för redan befintliga befattningar — ett antal tjänster, avsedda för alternativt civilmilitär eller civil innehavare, inrättats i utbyte mot befintliga civila tjänster eller civilmilitära beställningar. Dylika alter-

nativa tjänster har uppförts i förvaltningens personalförteckning. Övriga alternativa befattningar, vilka tillkommit genom 1954 års förvaltningsreform, motsvaras däremot alltjämt i princip till hälften av civila tjänster i förvaltningens personalförteckning och till hälften av civilmilitära beställningar i flygvapnets personalförteckning.

Utredningen har icke behandlat intendenturbyrån, flygfältsbyrån, inköpsavdelningen och administrativa byrån. Utredningens förslag rörande personaluppsättningen vid de nytillkommande enheterna, personal- och utbildningssektionen samt materielkontrollsektionen, har redovisats i det föregående.

Innan utredningen upptager frågan om avvägningen mellan olika personalkategorier till behandling, konstaterar utredningen, att särskilda förhållanden föreligger beträffande robotbyrån till följd av denna byrås ställning av ett i viss mån för försvaret i dess helhet gemensamt organ.

I fråga om tekniska befattningar vid flygförvaltningen (utom robotbyrån) i lönegraderna A 26 och lägre innebär utredningens förslag följande.

Officerare bör i huvudsaklig överensstämmelse med nuvarande ordning främst avses för befattningar för militärassistenter med uppgift främst att förmedla och tillvarata militära synpunkter på utveckling av ny materiel m. m. För dylika officerare anses en begränsad teknisk utbildning av i stort sett den omfattning som meddelas vid flygkrigshögskolans tekniska kurs vara av betydelse. Därutöver bör militär personal utnyttjas för ett mindre antal befattningar som icke kan hänföras till nyss åsyftade kategori men som har speciell militär anknytning och icke är av utpräglat teknisk natur.

Flygingenjörer bör i första hand avses för befattningar vilka är förenade med uppgifter av sådan art, att flygförarutbildning får bedömas vara av särskilt värde men även för sådana befattningar, vilka kräver militära insikter i annan form eller har nära anknytning till verksamheten vid flottilj eller central verkstad eller eljest förutsätter erfarenhet från dylik tjänstgöring. Utredningen finner det dock vanskligt att i alla lägen fastställa för vilka befattningar det bör krävas att innehavaren är civilmilitär. I många fall anges sålunda endast möjlighet föreligga att bedöma i vilken omfattning civilmilitär personal bör ingå i vederbörlig byrå, sektion eller dylikt. Utredningen har därför ansett, att lösningen av denna fråga bör byggas på en mera översiktsmässig uppskattning, som medger icke alltför snäva marginaler för de avvikande dispositioner vilka betingas av praktiska hänsyn (befordringsförhållanden och dylikt).

När det gäller återstående tekniska befattningar är det enligt utredningens mening i vissa fall obetingat lämpligt att tillämpa civil anställningsform. Detta gäller i fråga om befattningar av specialistkaraktär för vilka

varken militära insikter eller erfarenhet från tjänstgöring vid förband är av betydelse samt sådana befattningar, där avgörande vikt bör tillmätas praktisk kompetens, grundad på långvarig erfarenhet inom vederbörligt arbetsområde, och där kravet på kontinuitet gör sig gällande med särskild styrka.

Utredningen har emellertid funnit, att mellan dessa typer av befattningar finnes ett avsevärt antal befattningar, som med de angivna utgångspunkterna icke är klart hänförliga till vare sig den civilmilitära eller den civila gruppen. Här avses sådana befattningar som väl kräver högre teknisk utbildning medan militära insikter och den erfarenhet av flygvapnets materiel som följer med flottiltjänstgöring kan vara värdefulla, ehuru de icke är oundgängligen erforderliga. Ifrågavarande befattningar förutsättes därför kunna rekryteras med såväl militärt utbildade ingenjörer som annan personal med erforderlig teknisk skolning. Även om det då måhända skulle ligga närmast till hands att de gjordes civila anser emellertid utredningen den lämpligaste lösningen vara att befattningarna avses för såväl flygingenjörer som civila ingenjörer och blir i verklig mening alternativa för dessa personalkategorier. En sådan anordning beräknas kunna medföra större elasticitet i organisationen och underlätta ett rationellt utnyttjande av de tekniska personalresurserna ävensom medföra ökad tillgång till militärt utbildade ingenjörer som kan utnyttjas för krigsorganisationen.

Enligt utredningens mening bör de alternativt civilmilitära/civila befattningarna — till skillnad från vad som för närvarande i allmänhet gäller — motsvaras av alternativa tjänster, vilka bör uppföras i förvaltningens personalförteckning. Med hänsyn till att flygingenjörsbeställningar i A 21 föreslås skola vara extra ordinarie och då i förevarande sammanhang någon utökning av antalet ordinarie tjänster och beställningar i princip icke anses böra äga rum, räknar utredningen med att alternativa tjänster i A 21 samt halva antalet dylika tjänster i A 23 tills vidare uppföres såsom extra ordinarie. Återstående alternativa tjänster bör göras ordinarie.

Utredningen anser det erforderligt, att bestämmelser utfärdas som reglerar frågan om tillsättande m. m. av alternativa tjänster bland annat i syfte att säkerställa ett fritt urval. Vid bestämmelsernas utformande har utredningen ansett följande synpunkter böra beaktas.

Med hänsyn till att civilmilitär och civil personal bör äga lika möjligheter att ifrågakomma till tjänsterna, bör dessa tillsättas efter ansökan. De bör ledigförklaras såsom alternativa.

Tillsättandet bör i allmänhet ankomma på Kungl. Maj:t i likhet med vad som gäller beträffande flygingenjörsbeställningar vid flygvapnet. Då utredningen emellertid anser det befogat, att flygingenjörsbeställning i A 21 tillsättes av chefen för flygvapnet, bör tillsättandet av alternativ tjänst i A 21 ankomma på flygförvaltningen.

Den som erhåller alternativ tjänst bör bibehållas vid sin personalkategori. Civilmilitär beställningshavare, som i sin ansökan till tjänsten uttalat önskemål därom, bör dock ha möjlighet att övergå till civil anställningsform.

Den alternativa tjänstens karaktär talar enligt utredningens mening för att för innehavare av dylik tjänst gäller enhetlig pensionsålder, oberoende av vederbörandes personalkategori. Då göromålen i tjänsten icke kräver civilmilitär ställning och någon sänkning av nuvarande pensionsålder för civil personal icke bör ifrågakomma, bör för civilmilitär innehavare av här avsedd tjänst gälla en pensionsålder av 65 år och erfordras 30 tjänstår för hel pension.

Vad angår robotbyrån innebär utredningens förslag ingen ändring beträffande den i byrån ingående militära personalen med undantag av att — i anslutning till uttalande av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 133) — en löjtnant och en flaggunderofficer som enligt organisationen ingår i militärsektionen föreslås utgå.

Vid robotbyrån är för närvarande endast två tjänster alternativa för civilmilitära eller civila innehavare. Dessa är i förvaltningens personalförteckning uppförda såsom tjänster för armé-, marin- eller flygdirektör av 1. graden eller byrådirektör. Med hänsyn till byråns uppgifter anser emellertid utredningen skäl tala för att civilmilitära ingenjörer, företrädesvis ur flygvapnet, i större utsträckning än för närvarande avses för befattningar inom byrån. I anslutning härtill föreslår utredningen, att ett visst antal civila tjänster — förslagsvis 3 i A 24, 3 i A 23 och 3 i A 21 eller sammanlagt 9 — utbytes mot alternativt civilmilitära/civila tjänster, vilka icke bör bindas till viss befattning. Icke heller anses de alternativa tjänsterna i A 26, såsom för närvarande är fallet, böra knytas till bestämda befattningar. Om nämnda ståndpunkt godtages anser utredningen tillräckliga skäl icke föreligga att biträda ett av försvarets civilförvaltning i dess medelsäskanden för budgetåret 1960/61 framfört förslag att inrätta en beställning för flygdirektör av 2. graden för biträde åt försökschefen.

I samband med avvägningen har utredningen i allmänhet icke funnit sig böra föreslå ändring i nu gällande lönegradsplacering. Ett undantag utgör dock befattningen såsom militärassistent åt chefen för elektroavdelningen, vilken med hänsyn till arbetsuppgifter och ställning bör avses för major i likhet med motsvarande befattning vid armétygförvaltningen. Ett annat undantag utgör de enstaka befattningar för teknikerpersonal vilka föreslås omvandlade till civila. Löneställningen har i dessa fall grundats på principer, som gäller för civila tjänster.

Resultatet av utredningens översyn av fördelningen mellan olika personalkategorier av tekniska tjänster i flygförvaltningen i A 26 och lägre lönegrader redovisas i förteckning å följande sidor. I denna upptages

Placering	Tjänstebenenämning och lönegrad		Anm.
	Nuvarande	Förslag	
1	2	3	4
<i>Flygplanavdelningen</i>	major A 24	oförändrad (of)	
Vapenbyrå			
centralsekt.....	kapten A 21	of	
	fverkmäst A 17	of	
eldvapensekt.....	major A 24	of	
	kapten A 21	bing A 21	
bomb- och raketsekt ...	fld 1 A 26	fld 1/bd A 26	
	fld 2 A 24	of	ff
	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	
	bing A 21	fli/bing A 21	
installationssekt	kapten A 21	of	
	fld 2 A 24	of	ff
	fli 1 A 23	of	
	fli 2 A 21	of	ff
beräkningssekt	fld 2/bd A 24	bd A 24	
kontrollsekt.....	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	
Flygplanbyrå	major A 24	of	
projektsekt	fld 1 A 26	of	ff
	fli 1 A 23	of	ff
	fli 2 A 21	of	ff
	fli 1/fbing A 23	of	
	2 bing A 21	2 fli/bing A 21	
flygplansekt.....	fld 1 A 26	of	ff
	2 fli 2 A 21	of	1 ff
utrustn.sekt	kapten A 21	of	
kontrollsekt.....	fld 2/bd A 24	of	
Motorbyrå			
projektsekt	fld 1/bd A 26	of	
	fli 1/fbing A 23	of	
	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	
	bing A 21	fli/bing A 21	
motorsekt 1	fld 2 A 24	of	ff
	bing A 21	fli/bing A 21	
motorsekt 2	fld 2 A 24	of	ff
	fli 1/fbing A 23	of	
kontrollsekt.....	fld 2/bd A 24	of	
Försökscentralen	major A 24	of	
vapensekt	fld 1/bd A 26	of	
	fli 2 A 21	of	ff
	verkmäst A 16	of	
	bd A 24	fld 2/bd A 24	
	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	
robotsekt	2 mäst A 12	of	
elektrosekt	fld 2/bd A 24	of	
	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	} 1 ff
	bing A 21	fli/bing A 21	
flygplansekt.....	2 fli 2 A 21	of	1 ff
	fld 2/bd A 24	fld 2 A 24	ff
	fli 1/fbing A 23	of	
motorsekt	fld 2/bd A 24	of	
	bing A 21	fli/bing A 21	
mätsekt	fld 2/bd A 24	of	
verkstadssekt	fmäst A 14	of	

Placering	Tjänstebenämning och lönegrad		Anm.
	Nuvarande	Förslag	
1	2	3	4
provflygsekt	3 kaptener A 21 3 löjtnanter A 13/17 2 fältflygare A 9	of of fältflygare A 9—11	{Bör anpassas till f.n. tillämpade lönegrader för fältflygare
Elektroavdelningen	kaptan A 21 bd A 24	major A 24 fld 2/bd A 24	
Radiobyran	kaptan A 21	of	{1 ff
sekt för rörlig radiokom	fli 1/fbing A 23 bd A 24	of fld 2/bd A 24	
navigeringsradiosekt	fli 1/fbing A 23	of	
sekt för fast radiokom..	fli 1/fbing A 23 bd A 24	of fld 2/bd A 24	
utvecklingssekt	fld 1/bd A 26 fli 1/fbing A 23 fbing A 23	of of fli 1/fbing A 23	
Radarbyran	kaptan A 21	of	{1 ff
markradarsekt	fli 2 A 21 fverkmäst A 17 fld 1/bd A 26	fli/bing A 21 of of	
flygradarsekt.....	fli 1 A 23 fli 2 A 21 fld 2/bd A 24	fli 1/fbing A 23 fli/bing A 21 of	
navigeringsradarsekt	fli 2 A 21 fld 1/bd A 26 fli 1/fbing A 23	fli/bing A 21 of of	
specialradarsekt	fld 1/bd A 26 fbing A 23	of fli 1/fbing A 23	
utvecklingssekt	fli 1 A 23 fli 2 A 21 fld 1/bd A 26 2 fli 1/fbing A 23 bd A 24	fli 1/fbing A 23 fli 1/fbing A 23 of of fld 2/bd A 24	
Luftbevakningsbyran			
systemsekt.....	verkmäst A 16 fld 1/bd A 26 2 fbing A 23	ing A 17 of 2 fli 1/fbing A 23	
sekt för luftförsvarscentr	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	
trådsekt	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	
radiolänksekt	fmäst A 14 bd A 24 fbing A 23 bing A 21	ing A 15 fld 2/bd A 24 fli 1/fbing A 23 kapten A 21	mil.ass
Flygelektrobyran			{1 ff
flygelsekt.....	fld 2/bd A 24	of	
instrumentsekt	fld 1/bd A 26 fbing A 23	of fli 1/fbing A 23	
utvecklingssekt	bd A 24 2 bing A 21	fld 2/bd A 24 2 fli/bing A 21	
Underhållsavdelningen	kaptan A 21	of	
Driftbyran			
driftsekt.....	bd A 24 fli 1/fbing A 23 bing A 21	fld 2/bd A 24 of fli/bing A 21	

Placering	Tjänstebenenämning och lönegrad		Anm.
	Nuvarande	Förslag	
1	2	3	4
Förrådsbyrån reservdelsplansekt	fl d 2 A 24	fl d 2/bd A 24	
Robotbyrån militärsekt	major/kk 2 A 24 3 kaptener A 21 löjtnant A 13/17 flagguoff A 13	of of } utgår ur byråns orga- nisation	
projektsekt 1	ad-/md-/fl d 1/bd A 26	of	
projektsekt 2	ad-/md-/fl d 1/bd A 26	of	
försökschef	övl/kk 1 A 26	of	
försöksplatser	major A 24 2 kaptener A 21 3 bd A 24 3 fbing A 23 3 bing A 21	of of ad-/md-/fl d 2/bd A 24 aing/ming/fling 1/fbing A 23 aing/ming/fling/bing A 21	Ej bundna till bestämda be- fattningar
Normaliebyrån standardiseringssekt	fl d 2/bd A 24	bd A 24	
Centralplaneringen	fl d 2 A 24	fl d 2/bd A 24	
Underrättelsecentralen	fbing A 23	fli 1/fbing A 23	
Systemplaneringen	bd A 26 fbing A 23	fl d 1 A 26 fli 1/fbing A 23	} 1 ff

samtliga tjänster — med undantag dock för dem vid materielinspektionen — vilka för närvarande avses för militär, civilmilitär eller alternativt civilmilitär/civil innehavare samt därutöver sådana civila tjänster som föreslås omvandlade till civilmilitära eller alternativt civilmilitära/civila tjänster. Tjänsterna redovisas i den ordning de upptages i de till regleringsbrevet den 5 juni 1959 fogade organisationstablåerna. Den i anmärkningskolumnen förekommande beteckningen »ff» utvisar i vilka fall utredningen anser, att flygförarutbildning är önskvärd.

Sammanfattningsvis innebär utredningens förslag följande. För militär personal avses sammanlagt 28 befattningar, vilket i jämförelse med nuvarande organisation innebär en minskning med tre — en överstelöjtnant vid materielinspektionen samt en löjtnant och en flaggunderofficer vid robotbyrån. För civilmilitär personal beräknas sammanlagt 30 befattningar, av vilka 23 för flygingenjör och sju för teknikerpersonal. I nämnda antal är inräknat det av utredningen beräknade behovet vid de föreslagna nya organen, materielkontrollsektionen samt personal- och utbildningssektionen, för vilket redogjorts i det föregående. I jämförelse med förvaltningens nuvarande organisation innebär förslaget en ökning med två flygdirektörer av 1. graden samt minskning med tre flygdirek-

törer av 2. graden och tre flygingenjörer i A 21 ävensom med en verk-
mästare och en mästare, vilka senare föreslås utbyttas mot civila ingen-
jörer. Slutligen kommer enligt förslaget antalet alternativt civilmilitära/
civila tjänster att öka icke obetydligt. Ökningen, vilken uppgår till 47,
motsvaras av ett minskat antal främst civila tjänster.

Utredningen bedömer att, sedan erforderliga ändringar vidtagits i ve-
derbörliga personalförteckningar i anslutning till förslaget, behovet av mili-
tär och civilmilitär personal i flygförvaltningen kan tillgodoses inom ramen
för tillgängliga beställningar. Utredningen anser därför, såvitt avser flyg-
vapnet, behov icke längre föreligga av sådana provisoriska åtgärder, såsom
meddelande av vikariatsförordnanden, vakantsättningar m. m., vilka Kungl.
Maj:t med stöd av riksdagens medgivande hittills meddelat budgetårsvis.

I fråga om befattningarna för byråchef (motsvarande) och högre,
vilka i stor utsträckning står öppna för befattningshavare ur skilda perso-
nalkategorier, finner utredningen icke anledning att intaga annan prin-
cipiell ståndpunkt än den som kommit till uttryck vid behandlingen av
motsvarande spörsmål vid armétygförvaltningen (jfr prop. 1958: 110, s.
125). I anslutning härtill och till det förut skisserade förslaget till för-
delning av sektionschefs- och lägre tjänster vid flygförvaltningen räknar
utredningen sålunda med att flertalet av de ledande tjänsterna vid förvalt-
ningen göres alternativt civilmilitära eller civila. Civilmilitär beställnings-
havare som erhåller sådan tjänst bör alltså, därest ej Kungl. Maj:t före-
skriver annat, få bibehålla civilmilitär ställning och kvarstå i flygvapnet.

Vissa tjänster föreslås emellertid skola vara alternativa för jämväl mili-
tärer. Officer som erhåller dylik tjänst bör på motsvarande sätt allttjämt
ha militär ställning, därest ej Kungl. Maj:t föreskriver annat.

Utredningens förslag till fördelning av de ledande tjänsterna vid flyg-
förvaltningen sammanfattas i följande tablå.

Chefstjänst	Nuvarande	Förslag
Souschef	militär/civilm./civil	of
Flygöverdirektör	civilmilitär	of
Flygplanavdelningen	militär/civilm./civil	of
Vapenbyrån	militär/civilm./civil	of
Flygplanbyrån	militär/civilmilitär	civilmilitär/civil
Motorbyrån	civilmilitär/civil	of
Försökscentralen	militär/civilmilitär	of
Elektroavdelningen	civil	civilmilitär/civil
Radiobyrån	civil	civilmilitär/civil
Radarbyrån	civil	civilmilitär/civil
Luftbev.byrån	civil	civilmilitär/civil
Flygelektrobyrån	militär/civilmilitär	civilmilitär/civil
Underhållsavdelningen	civil	civilmilitär/civil
Driftbyrån	civil	civilmilitär/civil
Förrädsbyrån	civil	civilmilitär/civil
Robotbyrån	militär/civilm./civil	civilmilitär/civil
Normaliebyrån	civil	of
Centralplaneringen	civilmilitär/civil	of

Avvägningen mellan olika personalkategorier vid de centrala flygverkstäderna

De centrala flygverkstäderna i Arboga, Malmslätt och Västerås har till huvudsaklig uppgift att utföra större översyns- och renoveringsarbeten i fråga om flygvapnets materiel. Den egentliga verkstadsfunktionen är uppdelad på två huvudenheter, teknisk avdelning och produktionsavdelning. Dessutom ingår i verkstäderna bland annat ekonomiavdelning, materielavdelning och driftavdelning. Till CVM är därjämte anslutet ett materiallaboratorium.

Var och en av de centrala flygverkstäderna förestås av en styresman, vilken biträdes av en verkstadsöveringenjör. Denne är placerad såsom chef för produktionsavdelningen. För nämnda befattningshavare är tjänster i Bp 3 respektive ABp 26 uppförda i flygvapnets personalförteckning.

Frånsett de flygingenjörer som avsetts för de centrala flygverkstäderna är personalen där civil och avlönas från sakanslag. Förteckning över de extra ordinarie tjänstemän samt extra tjänstemän i Ag 21 och högre lönegrader, som från och med den 1 juli 1959 må finnas anställda vid verkstäderna, har fastställts av Kungl. Maj:t den 5 juni 1959. Genom nämnda beslut har bland annat tillkommit tre tjänster för överingenjör i Ae 26, avsedda för chefer för de tekniska avdelningarna.

Såsom framgått av det förut sagda anser utredningen, att flygingenjörer — liksom för närvarande — bör beräknas för vissa befattningar vid verkstäderna. Då det ansetts nödvändigt att alltefter omständigheterna kunna överflytta personal och arbetsuppgifter mellan olika enheter inom verkstäderna har utredningen vid prövningen av frågan om avvägning mellan olika personalkategorier som regel icke funnit sig böra pröva varje befattning för sig utan begränsat sig till att göra en uppskattning av det totala behovet av flygingenjörer. Utredningen har därvid kommit till den uppfattningen, att det antal flygingenjörer som för närvarande avsetts för tjänstgöring vid de centrala flygverkstäderna i stort sett motsvarar behovet av dylik personal. De ändringar som föreslås är följande.

I överensstämmelse med vad som föreslagits i fråga om vissa chefsbefattningar vid flygförvaltningen anser utredningen, att befattningarna för styresman och verkstadsöveringenjör bör vara alternativt civilmilitära/civila. Då motsvarande synpunkter enligt utredningens mening gör sig gällande även i fråga om de förenämnda tjänsterna för överingenjör i Ae 26 bör även dessa göras alternativt civilmilitära/civila. Utredningen föreslår således, att i flygvapnets personalförteckning uppföres tre tjänster för överingenjör i Ae 26, avsedda för de centrala flygverkstäderna, i samband varmed ifrågavarande tjänster å sakanslag bör utgå. Tillsättningen av sistnämnda tjänster förutsättes skola ske efter samma grunder som utredningen föreslagit beträffande motsvarande alternativa tjänster i flygförvaltningen.

Utredningen har vidare kommit till den uppfattningen, att i verkstädernas produktionsavdelning bör ingå en kvalificerad befattningshavare för att såsom assistent åt avdelningschefen leda arbetsplanering m. m. Utredningen anser, att detta behov bör tillgodoses inom ramen för nuvarande antal tjänster, och föreslår, att tre beställningar för flygingenjör av 1. graden tillkommer och att i samband härmed tre tjänster å sakanslag för driftingenjör i Ae 19 utgår.

Med hänsyn till att de uppgifter som ankommer på chefen för materiallaboratoriet vid CVM synes kräva en för befattningen avpassad specialutbildning anser utredningen att befattningen bör vara civil. Den för ändamålet avsedda beställningen för flygdir. av 1. graden i Ao 26 föreslås därför skola utbytas mot civil tjänst i motsvarande lönegrad. Tjänsten bör såsom extra ordinarie uppföras i flygvapnets personalförteckning för chef för materiallaboratoriet vid CVM.

Utredningen beräknar således det totala behovet av flygingenjörer vid de centrala flygverkstäderna enligt följande.

Placering	Flygdir. av 1. gr	Flygdir. av 2. gr	Flyging. av 1. gr
CVA	1	4	4
CVM	—	2	1
CVV	—	2	1
Summa	1	8	6

Behovet av flygingenjörer vid förband och utbildningsanstalter m. m.

Vid beräklandet av antalet flygingenjörer vid förband har utredningen utgått från de ändringar i flygvapnets organisation som beslutats av 1958 och 1959 års riksdagar. Enligt nämnda beslut skall — såvitt här är ifråga — F 8 och F 14 indragas samt en jaktdivision överföras till vardera F 16/20 och F 21 från F 8 respektive F 12.

Behovet av flygingenjörer har av utredningen beräknats enligt följande.

För varje flottilj bör som regel beräknas två flygingenjörer, av vilka en bör vara chef för materielavdelningen samt tjänstegrenschef för materielärenden. För F 16/20 bör dock liksom för närvarande avses tre flottiljingenjörer.

Vid F 2 föreligger behov av flygingenjörer, dels för uppgifter inom materielavdelningen, dels för teknisk undervisning vid de till flygkåren förlagda skolorna m. m., främst FRAS. För här ifrågavarande uppgifter beräknar utredningen ett sammanlagt behov av tre flygingenjörer.

För F 5 har hittills avsetts tre flygingenjörer. Chefen för flygvapnet har hemställt (prop. 1959: 110, s. 128), att en beställning för flygingenjör av 1. graden skall tillkomma, avsedd för lärare i aerodynamik. Med

hänsyn till den omfattande flygverksamheten samt behovet av lärarpersonal för teknisk undervisning bedömer utredningen för sin del en ökning av flygingenjörspersonalen befogad och beräknar sålunda behovet av dylik personal vid skolan till fyra.

Indragningen av F 8 förutsättes skola ske omkring år 1963. I propositionen 1959:117 har ställning icke tagits till frågan, huruvida vissa nu till F 8 förlagda enheter, såsom flygledningens flygavdelning och 6. transportgruppen med flygräddningsgruppen, framdeles skall flyttas från Barkarby. Dessa frågor skulle ytterligare utredas. Oavsett om här avsedda enheter kommer att förläggas till annan plats eller icke, föreligger enligt utredningens mening behov av en kvalificerad civilmilitär ingenjör för handhavandet av den i enheterna ingående flygmaterielen. Med hänsyn till uppgifternas nuvarande omfattning bör för ändamålet avses flygingenjör av 1. graden. Enligt vad utredningen inhämtat under hand överväges emellertid att till F 8 lokalisera viss annan verksamhet, varför resultatet härav kan komma att påverka löneställningen för ifrågavarande befattningshavare.

För F 21 avses för närvarande endast en flygingenjör. Chefen för flygvapnet har vid flera tillfällen föreslagit, att en beställning för flygingenjör av 1. graden skall tillkomma (prop. 1959:110, s. 130). Utredningen har konstaterat, att redan uppgifternas nuvarande omfattning väl motiverar att två flygingenjörer beräknas för kåren. Behovet av förstärkning accentueras ytterligare av att en jaktdivision enligt beslut av 1959 års riksdag tillföres kåren. Utredningen utgår sålunda från att för F 21 avses två flygingenjörer.

För chef för flygvapnets tekniska skola (FTS) finnes inrättade dels en officersbeställning i Ao 24 eller Ao 21 dels en beställning för flygdirektör av 2. graden i Ao 24, av vilka beställningar den ena ständigt skall hållas vakant. Befattningen uppehålls för närvarande av officer, varför ifrågavarande flygdirektörsbeställning är vakant. Utredningen anser, att de med nämnda chefsbefattning förenade göromålen är av sådan art att den bör avses för civilmilitär ingenjör och beräknar för ändamålet en flygdirektör av 2. graden. Den militära undervisning som ingår i teknikerpersonalens utbildning och som meddelas vid tekniska skolan bör enligt utredningens uppfattning handhas av den militära personal som ingår i trupp utbildarskolan (FTUS). Vid den tekniska skolan erfordras därjämte — liksom för närvarande — två flygingenjörer av 1. graden såsom lärare.

Utredningen behandlar därefter vissa av chefen för flygvapnet framförda förslag om inrättande av flygingenjörsbeställningar för nya ändamål. I militärorganisatoriskt underlag för budgetåret 1959/60 har flygvapenchefen föreslagit, att tre beställningar skall inrättas för flygdirektör av 2. graden, avsedda för andra, tredje och fjärde flygeskaderstaberna (jfr prop. 1959:110, s. 125 o. 144). I underlaget för budgetåret 1960/61 har behovet anmälts ånyo, ehuru flygvapenchefen begränsat sitt yrkande till att avse allenast en beställning. Därjämte har chefen för flygvapnet föreslagit, att tre beställningar skall tillkomma för flygingenjör av 1. eller 2. graden, avsedda för teleingenjör vid F 9, F 17 och F 21 (jfr prop. 1959:110, s. 134 o. 146). Beställningar avsedda för F 9 och F 17 har yrkats jämväl för budgetåret 1960/61. För detta budgetår har jämväl yrkats att beställningar,

avsedda för F 2 och F 21, skall tillkomma, ehuru dessa angivits erforderliga jämväl för andra uppgifter (lärare vid radarskolan respektive andre kåringenjör).

Vad först beträffar de begärda beställningarna för eskaderingenjör erinrar utredningen om att cheferna för de här aktuella eskadrarna har, utöver sina övriga uppgifter, det operativa och taktiska ansvaret för luftbevaknings- och stridsledningstjänsten inom ett antal luftförsvarssektorer. Härmed sammanhängande uppgifter handlägges inom eskaderstabens sektion 1, i vilken ingår operationsavdelning, signalavdelning och luftbevakningsavdelning. Den föreslagne flygdirektören är avsedd att inom signalavdelningen fungera som teleteknisk expert och därvid biträda vid krigsplanläggningen beträffande tråd-, signal-, radar- och radiolänkmaterielen samt att lämna tekniskt bistånd vid utvärdering av övningsresultat särskilt beträffande luftbevaknings- och jaktstridsledningstjänst. Enligt utredningens uppfattning är emellertid ifrågavarande uppgifter av sådan art, att de snarare bör avses för signalutbildade officerare. Då tre beställningar för major eller kapten, avsedda för signalavdelning i eskaderstab, inrättats under de senaste åren, vilka icke alla synes ha utnyttjats för berörda ändamål, är utredningen icke beredd tillstyrka, att beställningar tillkommer för eskaderingenjör.

Vad därefter gäller behovet av teleingenjörer erinrar utredningen om att dessa avsetts såsom chefer för de regionala televerkstäder som ingår i de berörda förbandens materielavdelning och alltså är underställda vederbörande flottilj-(kår-)ingenjör. Televerkstäderna har till huvudsaklig uppgift att svara för underhåll och översyn av till luftbevaknings- och jaktstridsledningsorganisationen hörande radar-, radio- och övrig teleteknisk materiel. Personalen vid verkstäderna avlönas från sakanslag och innehar extra anställning. Såsom närmaste föreståndare för verkstäderna tjänstgör en driftingenjör i Ag 19.

Utredningen har icke blivit övertygad om nödvändigheten av att ytterligare en högskoleutbildad civilmilitär ingenjör avses för ledningen av ifrågavarande verksamhet. Utredningen bedömer nämligen att det åtminstone på längre sikt skall vara möjligt att vid här avsedda förband placera en teleutbildad flygingenjör, och anser att den direkta ledningen av verkstäderna bör kunna anförtros personal med lägre kompetens. Utredningen finner det med hänsyn härtill motiverat att extra ordinarie tjänster inrättas för de extra driftingenjörer som nu avses för den närmaste ledningen av berörda verkstäder. Utredningen, som icke tagit ställning till frågan om vederbörandes lönegradsplacering, föreslår sålunda, att i flygvapnets personalförteckning uppföres en tjänst för driftingenjör i Ae 19 vid vardera av F 9, F 17 och F 21 i utbyte mot nu inrättade extra tjänster å sakanslag.

Enligt utredningens mening är de vid televerkstäderna förekommande uppgifterna av sådan art, att ifrågavarande personal bör besitta långvarig praktisk erfarenhet av dylik materiel. Det synes därför finnas skäl att överväga om icke de ovan berörda driftingenjörstjänsterna — i överensstämmelse med vad utredningen tidigare anfört — lämpligen skulle kunna avses för teknikerpersonal som kompletterat sin teoretiska utbildning.

Det totala behovet av flygingenjörer vid förband och utbildningsanstalter enligt utredningens förslag sammanfattas i följande tablå.

Placering	Flygdir. av 2. gr	Flyging. av 1. gr	Flyging. i A 21
F 1	1	1	—
F 2	1	2	—
F 3—F 4	2	2	—
F 5	1	1	2
F 6—F 7	2	2	—
F 8	—	1	—
F 9—F 13	5	5	—
F 15	1	1	—
F 16/20	1	1	1
F 17—F 18	2	2	—
F 21	1	1	—
FTS	1	2	—
Summa	18	21	3

I jämförelse med den för motsvarande ändamål nu beräknade flygingenjörspersonalen innebär det ovan redovisade behovet en minskning med två flygdirrektörer av 2. graden och en flygingenjör i A 21 samt en ökning med en flygingenjör av 1. graden. Minskningarna sammanhänger i huvudsak med förbandsindragningarna.

I detta sammanhang har utredningen erinrat om att befattningar för sektoringenjör finnes inrättade vid vissa flottiljer, s. k. sektorflottiljer, med särskilda uppgifter med avseende å luftbevakningsorganisationen. Ifrågavarande ingenjörer — till antalet tio — avlönas från sakanslag och innehar samtliga extra anställningsform. Utredningen finner behovet av nämnda tjänster styrkt och föreslår, att för personalen inrättas extra ordinarie tjänster för driftingenjör i Ae 19. Tjänsterna bör uppföras i flygvapnets personalförteckning.

Vissa frågor rörande teknikerpersonalen

Såsom inledningsvis framhållits saknas enligt utredningens mening för närvarande underlag för ett bedömande av beräkningsgrunderna för teknikerpersonalen. Utredningen har emellertid ansett sig böra redovisa det överskott av dylik personal som med nuvarande beräkningsgrunder och vid i övrigt oförändrat behov beräknas uppkomma till följd av 1958 års försvarsbeslut, vilket, såvitt avser flygvapnet, innebär en minskning med sammanlagt fem flygande divisioner. Enligt utredningens bedömande skulle ifrågavarande överskott uppgå till 5 förste verkmästare i Ao 17, 5 förste mästarare i Ao 14, 20 mästarare i Ao 12 samt cirka 150 förste flygtekniker, flygtekniker och hjälptekniker. Ehuru utredningen icke ansett

sig kunna för närvarande bedöma om denna personal erfordras för andra uppgifter, bör det dock enligt utredningens mening övervägas om icke, i avbidan på att behovet av teknikerpersonal bättre kan överblickas, det i fråga om nyss angivet antal beställningar borde föreskrivas att vid vakans återbesättande icke må ske och tjänsterna uppehållas endast genom förordnande av vikarie.

Utredningen behandlar i detta sammanhang jämväl frågan om anställningsform m. m. för verkmästare i verkstadsbefattning. Spörsmålet har aktualiserats genom framställningar och förslag från chefen för flygvapnet och vissa personalorganisationer, vilka handlingar genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 juli 1956 överlämnats till utredningen för att vara tillgängliga vid fullgörandet av utredningens uppdrag.

Beställning för förste verkmästare tillsättes för närvarande antingen efter ansökan eller utan ansökan efter förslag av vederbörande flottiljchef. Såväl civilmilitär som civil personal kan ifrågakomma vid tillsättande av dylik beställning. I sistnämnda fall fordras, att vederbörande under minst fem år med goda vitsord tjänstgjort såsom arbetsledare vid verkstad.

Sedan fråga uppkommit att anordna särskild utbildning till verkmästare i verkstadsbefattning har chefen för flygvapnet (skrivelse den 4 november 1955) hävdad den uppfattningen, att alla yrkeskategorier av förste mästare samt civila arbetsförmän vid flottiljverkstäder och centrala verkstäder borde vara berättigade att söka dylik utbildning. För att komma ifråga härtill borde fordras genomgången mästarkurs eller motsvarande kunskaper, vilka borde kontrolleras vid särskilda prov. Verkmästarutbildningen borde omfatta dels teoretisk utbildning, dels praktisk tjänstgöring vid två av följande tre arbetsplatser, nämligen division, flottiljverkstad och central verkstad, beroende på elevens tidigare tjänstgöring. I fråga om anställningsformen för verkmästare i verkstadsbefattning har Sveriges arbetsledareförbund, försvarets civila tjänstemannaförbund och försvarsverkens civila personals förbund (skrivelse den 13 juni 1955) givit uttryck åt den uppfattningen, att ifrågavarande tjänster vid vakans borde omvandlas till civila tjänster samt att för tjänsterna icke borde uppställas krav på genomgången civilmilitär utbildning. Chefen för flygvapnet har i yttrande häröver ansett frågan om befattningshavarnas anställningsform vara av underordnad betydelse, förutsatt bland annat att befattningarna tillsättes efter ansökan och att de står öppna för både civilmilitär och civil personal. I anslutning härtill har flygvapenchefen föreslagit, att beställning för förste verkmästare tillsättes efter ansökan och att beställningarna för förste verkmästare och verkmästare göres alternativt civilmilitära eller civila, varvid den sökande själv får välja anställningsform. Å andra sidan har svenska underofficersförbundet (skrivelse den 24 maj 1956) uttalat den meningen, att ifrågavarande befattningar bör upprätthållas av personal med befäls-

ställning av militär innebörd, vilket dock icke borde hindra kvalificerade civila förmän från att komma i fråga för befordran till civilmilitära verk-mästare.

Utredningen framhåller, att det med hänsyn till ifrågavarande personals uppgifter i krig är önskvärt att den har viss militär utbildning även om tjänsten i fred icke torde kräva militär eller civilmilitär ställning eller därmed förenad utbildning. Under hänvisning bland annat till att civilmilitär anställningsform användes för personal med motsvarande uppgifter vid armén har utredningen stannat för att även flygvapnets verk-mästare i verkstadsbefattning bör vara civilmilitära. Befattningarna bör dock enligt utredningen kunna rekryteras från såväl civilmilitär som civil personal, varför de härför avsedda beställningarna bör tillsättas efter ansökan. Behörig att erhålla sådan beställning bör vara den som genomgått särskild verk-mästarutbildning, till vilken personal från båda de angivna kategorierna bör äga tillträde på lika villkor. Pensionsåldern bör enligt utredningen vara 63 år. Även för övrig teknikerpersonal i lönegraderna A 17—A 14 saknas enligt utredningens mening sakliga skäl för att tillämpa en annan pensionsålder än den som gäller för motsvarande kategorier vid armén, nämligen 63 år.

Personal i reserven

När reservorganisationen av flygingenjörer inrättades i anslutning till 1936 års försvarsbeslut motiverades detta främst med att antalet flygingenjörbeställningar på aktiv stat därigenom skulle kunna nedbringas. Reservan rekryteras med — förutom pensionsavgången personal — förtidsavgångna och reservanställda flygingenjörer. För närvarande omfattar reserven ett 60-tal anställningshavare, av vilka flertalet är förtidsavgångna eller reservanställda. I fråga om personalens tjänstgörings-skyldighet i fred gäller motsvarande bestämmelser som för annan personal i flygvapnets reserv.

Utredningen anser sig ha kunnat konstatera, att de befattningar i flygvapnets krigsorganisation som avses för flygingenjörer kan besättas utan att flygingenjörer i reserven tages i anspråk. Tillgången till flygingenjörer på aktiv stat anses nämligen vara tillräcklig för att jämte värnpliktiga flygingenjörer täcka behovet av flygingenjörer i krig. Utredningen föreslår även, såsom närmare framgår av det följande, att samtliga flygingenjörer, oavsett om de är flygande eller icke, skall erhålla en grundläggande militär utbildning, bland annat i syfte att göra dem förtroga med flygvapnets krigsorganisation. Genomförande av utredningens förslag beträffande alternativa tjänster i flygförvaltningen anses härjämte kunna medföra en ökad tillgång till militärt utbildade ingenjörer. Av anförda skäl föreslår utredningen, att flygvapnets reserv av förtidsavgångna och reservan-

ställda flygingenjörer successivt avvecklas, i takt med nuvarande anställningshavares avgång.

Utredningen har jämväl ansett sig kunna ifrågasätta om fortsatt behov finnes av nuvarande reservorganisation för förtidsavgångna verk-mästare, mästare och flygtekniker. Utredningen erinrar därvid om att teknikerpersonalen enligt nu gällande bestämmelser är skyldig att vid avgång från aktiv stat före 42 års ålder fullgöra viss värnpliktstjänstgöring. Det har synts utredningen, att denna tjänstgöring bör vara tillfyllest för att upprätthålla personalens militära kunnande. Yrkesskickligheten anses i allmänhet kunna bibehållas i vederbörandes civila anställning. Utredningen har emellertid icke haft tillfälle att analysera berörda problem tillräckligt ingående för att taga ställning till frågan huruvida reserven av förtidsavgången teknikerpersonal bör avvecklas och har därför ansett det lämpligt att flygvapenchefen erhåller i uppdrag att verkställa närmare utredning härutinnan. I avbidan på resultatet av en dylik utredning föreslås, att förtidsavgången teknikerpersonal icke skall få anställas i reserven.

Rekrytering och utbildning

Såsom tidigare uttalats räknar utredningen med att flygingenjör på aktiv stat skall ha avlagt examen vid teknisk högskola eller förvärvat häremot svarande kunskaper. Därjämte förutsättes att samtliga flygingenjörer, oavsett om de avses erhålla flygförarutbildning eller icke, skall bibringas viss militär utbildning. Det är därför enligt utredningens mening nödvändigt att rekryteringsgången för blivande flygingenjörer differentieras på två olika linjer, beroende på om flygförarutbildning skall ingå eller icke. Utbildningen å nämnda linjer bör emellertid samordnas så långt det är praktiskt möjligt.

I princip föreslås rekryteringen skola tillgå enligt följande. Den, som önskar vinna anställning såsom flygingenjör, antages som flygingenjöraspirant. Som villkor för antagning till aspirant bör krävas — förutom lämplighet i fysiskt och psykiskt avseende för avsedd anställning — att vederbörande kan antagas som elev vid teknisk högskola det år utbildningen vid flygvapnet påbörjas. Grundläggande militärutbildning sker under aspiranttiden, vilken avslutas med kadettskola. Aspirantutbildningen anordnas i anslutning till studierna vid teknisk högskola. Efter avslutad aspirantutbildning och sedan examen vid teknisk högskola avlagts, sker antagning på aktiv stat som flygingenjör i reglerad befordringsgång (Af 15 under 1½ år, Ae 17 under 2 år, därefter Ae 19). Anställningstiden i befordringsgången bör utnyttjas för praktisk tjänstgöring som samtidigt har utbildningsvärde. I mån av tillgång till ledig beställning — dock efter minst tre år — bör flygingenjör i befordringsgången kunna erhålla befordran till flygingenjör i A 21.

Utredningen utgår från att det högsta antalet flygingenjörsaspiranter, som årligen må antagas, skall bestämmas av chefen för flygvapnet. Den slutliga regleringen bör däremot lämpligen ske i den formen, att antalet rekryteringstjänster (beställningar i reglerad befordringsgång) bestämmas genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Utbildningen av flygingenjörsaspirant med flygförarutbildning föreslås i stort sett skola ske enligt nuvarande grunder och omfatta cirka 720 dagar. Under tiden för anställning som flygingenjörsaspirant bör alltså vederbörande genomgå grundläggande flygutbildning och grundläggande flygslagsutbildning under tillhoppa cirka 450 dagar samt därutöver, under tid för uppehåll i studierna vid teknisk högskola, viss utbildning vid flygvapnet under sammanlagt cirka 225 dagar. Sistnämnda utbildning bör i huvudsak syfta till att bibringa vederbörande den praktiska erfarenhet av flygvapnets materiel och arbetsförhållanden som erfordras för deras blivande tjänstgöring samtidigt som den om möjligt bör anordnas så att den kan tillgodoräknas såsom praktisk verksamhet enligt examensfordringarna vid teknisk högskola. Omedelbart efter avlagd civilingenjörsexamen bör aspirantutbildningen avslutas med kadettskola under cirka 45 dagar. Utbildningen vid kadettskolan bör syfta till att fördjupa vederbörandes insikter i flygvapnets krigsorganisation och underhållstjänsten i fält.

Aspirantutbildningen för flygingenjörsaspirant utan flygförarutbildning bör enligt utredningens mening vara av samma omfattning som värnplikttjänstgöringen för officersuttagen värnpliktig, eller 630 dagar, repetitionsövningar oräknade. Innan studier påbörjas vid teknisk högskola bör aspirant genomgå grundläggande militär utbildning om cirka 120 dagar. Under de därpå följande fyra årens sommaruppehåll i studierna vid teknisk högskola bör vederbörande under cirka 75 dagar per år erhålla utbildning vid flygvapnet, vilken i stor utsträckning bör ske i form av praktikanttjänstgöring i verkstads- eller annan befattning och så långt möjligt samordnas med motsvarande tjänstgöring för flygingenjörsaspirant med flygförarutbildning. Utbildningen bör vara så upplagd, att den får tillgodoräknas såsom praktisk verksamhet enligt examensfordringarna vid teknisk högskola. Efter civilingenjörsexamen genomgår vederbörande ytterligare utbildning av såväl militär som teknisk natur om cirka 210 dagar, vilken avslutas med genomgång av den tidigare berörda gemensamma kadettskolan om 45 dagar.

Utredningen förutsätter, att flygingenjörsaspirant med flygförarutbildning, som under den grundläggande flygutbildningen avskiljes från denna på grund av olämplighet för flygtjänst, skall erhålla möjlighet att övergå till den andra utbildningslinjen med tillgodoräkning av tidigare fullgjord utbildning.

Under tiden för anställning i lönegrad Af 15 (flygunderingenjör) bör vederbörande provas under praktisk tjänstgöring vid flygflottilj, central flygverkstad eller flygförvaltningen. Extra ordinarie flygingenjör i reglerad befordringsgång bör vidareutbildas huvudsakligen i form av fortsatt tjänstgöring vid någon av nyssnämnda organisationsenheter. Han bör i mån av behov kunna vikariera i flygingenjörsbefattning. Stor vikt bör enligt utredningen läggas vid vidareutbildningen av flygingenjörspersonalen. Det förutsättes sålunda att vid flygvapnet särskild utbildning anordnas avseende nytillkommen materiel, nya reparationsmetoder etc. Härjämte bör flygingenjörer beredas möjlighet att genomgå vissa militärtekniska kurser m. m. samt jämväl annan specialutbildning inom landet (vid industriföretag etc.), där så befinnes erforderligt eller lämpligt för vederbörandes tjänstgöring.

Intill dess närmare erfarenheter vinnes av rekryteringen enligt nämnda förslag bör enligt utredningen möjlighet alltjämt föreligga att som flygingenjör anställa även den som icke genomgått aspirantutbildning eller varit anställd i reglerad befordringsgång. Vederbörande bör därvid anställas såsom aspirant under minst ett år innan antagning sker i ordinarie flygingenjörsbefattning.

Då det gäller teknikerpersonalen har utredningen icke funnit anledning att ifrågasätta någon ändring i fråga om sättet för denna personals rekrytering eller i fråga om dess utbildning. Såsom framgått av det tidigare anförda har dock utredningen ansett lämpligt att särskild utbildning för blivande verkmästare i verkstadsbefattning anordnas. Denna utbildning förutsättes skola ske i stort sett enligt de riktlinjer som chefen för flygvapnet framlagt i sin förenämnda skrivelse den 4 november 1955. Utredningen har därvid förordat att även civil personal skall kunna ifrågakomma till dylik utbildning. Det bör enligt utredningens mening övervägas om icke civil personal bör beredas tillträde även till de nuvarande mästar kurserna. Civilanställd personal i verkstadstjänst vid flygvapnet bör därvid ha samma möjligheter som den civilmilitära personalen att inhämta de förkunskaper som uppställes såsom krav för antagning till här avsedd utbildning. Utredningen förutsätter, att erforderlig militär utbildning bibringas civil anställningshavare som i övrigt är kvalificerad för mästar- och verkmästarbeställning och önskar ifrågakomma till dylik anställning.

Sammanfattning, kostnadsberäkningar m. m.

Utredningen sammanfattar det totala behovet av flygingenjörer vid flygförvaltningen, centrala verkstäder och förband enligt tidigare redovisade beräkningar i följande tablå.

Beställningar	Flygförvaltningen	Centrala verkstäder	Förband	Summa
Flygdirektör av 1. gr Ao 26.....	5	1	—	6
Flygdirektör av 2. gr Ao 24.....	5	8	18	31
Flygingenjör av 1. gr Ao 23.....	5	6	21	32
Flygingenjör Ae 21.....	8	—	3	11
Summa	23	15	42	80

Det angivna antalet beställningar bör — med den jämkning som anges i det följande — uppföras i flygvapnets personalförteckning. Härutöver bör beräknas ett antal beställningar för flygingenjör i reglerad befordringsgång, vilket antal bör fastställas med hänsyn till rekryteringsbehovet av flygingenjörer till flygingenjörsbeställningar och till alternativa tjänster. Utredningen beräknar att för de närmaste åren 20 dylika beställningar skall vara tillfyllest.

Flygingenjör i befordringsgången bör enligt utredningens mening — ehuru tjänstgöringen delvis måste få karaktär av egen utbildning — i princip kunna utnyttjas för befattningar i flygvapnets fredsorganisation, vilka dock icke bör fastställas. Utredningen, som utgår från att av angivna 20 beställningar fyra avses för befattningar, företrädesvis i flygförvaltningen, vilka redovisats såsom avsedda för flygingenjör i A 21, åtta för civila ingenjörsbefattningar i 15—19 lönegraderna i flygförvaltningen, fem för tjänstgöring vid centrala flygverkstäder samt tre för reserv m. m., föreslår i anslutning härtill, att antalet beställningar för flygingenjör i A 21 minskas med fyra i förhållande till det i tablån angivna behovet. Vidare bör föreskrivas att åtta av de i flygförvaltningens organisation upptagna befattningarna för ingenjör i 15 och 17 lönegraderna samt för byråingenjör i 19 lönegraden må uppehållas av flygingenjör i befordringsgången, varvid motsvarande civila tjänst skall hållas vakant. Vid centrala flygverkstäderna, där Kungl. Maj:t underställda myndigheter har viss frihet att inrätta nya tjänster med anlitande av sakanslag, anses en föreskrift om vakanthållning icke vara ändamålsenlig. I stället bör föreskrivas, att lönekostnaderna för flygingenjör i befordringsgången som tjänstgör vid central flygverkstad skall belasta verkstadens drifttitel. Utredningen förutsätter därvid, att flygingenjörspersonal ersätter civil personal som eljest hade anställts.

Utredningen erinrar om att av den nuvarande flygingenjörspersonalen cirka 40 % avsetts skola vara flygande. Utredningen har som framgår av det föregående redovisat i vilken utsträckning befattningarna vid flygförvaltningen bör avses för flygförarutbildade flygingenjörer. Därjämte har utredningen utgått från att i allmänhet en flygingenjör vid varje förband bör vara flygande. Med ledning härav uppskattar utredningen det

totala behovet av flygförarutbildade flygingenjörer till sammanlagt 40 och har däri inräknat även sådana fall då flygingenjör erhåller högre alternativ tjänst och därvid enligt nuvarande regler bibehålles vid flygtjänstgöring. I betraktande av de betydande kostnader som är förenade med flygutbildning och fortsatt flygtjänstgöring understryker utredningen att flygförarutbildad flygingenjör icke annat än då särskilda omständigheter föreligger bör placeras i befattning för vilken dylik utbildning icke bedömts erforderlig. Det angivna maximiantalet för flygande flygingenjörer, vilket bör vara vägledande för rekryteringen av flygingenjöraspiranter med flygförarutbildning, bör därför enligt utredningens mening icke få överskridas. Behovet bör dock kontinuerligt överses till följd av framtida ändringar i staterna för flygingenjörspersonalen.

Den av utredningen föreslagna organisationen innebär en ökning med nio tjänster (beställningar). Härvid bör dock enligt utredningen beaktas, att huvuddelen av de föreslagna beställningarna för flygingenjör i reglerad befordringsgång i princip ersätter civila tjänster samt att antalet beställningar vid flygvapnet för närvarande icke är anpassat till flygförvaltningens nuvarande organisation.

Nämnda förhållanden bör enligt utredningens mening beaktas jämväl vid beräklandet av de kostnadsförändringar som föranledes av förslaget. En jämförelse mellan lönekostnaderna i den nuvarande organisationen och den av utredningen föreslagna ger sålunda till resultat en mindre kostnadsminskning, vilken uppskattas till cirka 20 000 kronor. Ehuru denna minskning är relativt obetydlig bör den dock, anser utredningen, ses mot bakgrunden av den större effekt som bör kunna utvinnas ur den nya organisationen än ur den nuvarande. En fullständig avveckling av reserven för flygingenjörer beräknas medföra en årlig kostnadsminskning för löner och traktamenten med i runt tal 60 000 kronor. Totalt sett uppkommer alltså en kostnadsminskning med ett årligt belopp av cirka 80 000 kronor, vilket belopp kan beräknas öka på längre sikt till följd av minskade pensionskostnader.

Övergångsanordningar

Genomförande av utredningens förslag beträffande flygvapnets tekniska personal bedömes kunna ske utan nämnvärda svårigheter. Behov anses emellertid föreligga av vissa övergångsanordningar, vilka utredningen sammanfattar enligt följande.

Civilmilitär beställningshavare, som uppehåller befattning vilken föreslås skola omvandlas till alternativ tjänst, bör äga rätt att, efter anmälan före av Kungl. Maj:t fastställd tidpunkt, utan ansökningsförfarande övergå till motsvarande beställning vid flygförvaltningen. För den händelse vederbörande icke önskar övergå till ifrågavarande beställning, bör han

få kvarstå övergångsvis i innehavande beställning vid flygvapnet, varvid den alternativa tjänsten hålles vakant. Ordinarie civil befattningshavare, som vid tidpunkten för organisationsändringarna tjänstgör i någon av nu ifrågavarande befattningar, bör, för det fall att motsvarande alternativa tjänst är extra ordinarie, kvarstå i sin ordinarie tjänst. Denna bör föras på övergångsstat och den alternativa tjänsten hållas vakant.

I vissa fall innebär utredningens förslag att en eller två av flera civila tjänster i samma lönegrad vid en sektion (motsvarande enhet) ersättes med alternativa tjänster utan att befattningarna preciserats. I dylika fall bör enligt utredningens mening frågan om vilka befattningar som skall avses för alternativa tjänster avgöras av Kungl. Maj:t efter förslag av flygförvaltningen. Möjlighet bör även i dessa fall förefinnas att föra ordinarie tjänst på övergångsstat.

Den som vid tidpunkten för förslagets genomförande innehar beställning för förste verkmästare (i verkstadsbefattning) bör äga rätt att avgå vid den för honom nu gällande pensionsåldern.

Yttranden

Huvuddragen av kårutredningens förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av flertalet remissmyndigheter. Sålunda har *flygledningen* ansett att utredningen framfört värdefulla synpunkter och förslag som är ägnade att effektivisera den tekniska tjänsten. Som exempel härpå framhålls utredningens uttalanden om nödvändigheten av att säkerställa behovet av kvalificerad teknisk personal, främst flygingenjörspersonal. Även *försvarets civilförvaltning* har anslutit sig till nämnda synpunkter, vilka anses böra gälla icke blott flygvapnet utan även de övriga försvarsgrenarna. I anslutning härtill har ämbetsverket framhållit angelägenheten av att olika frågor beträffande här avsedda personal kategorier i största möjliga utsträckning behandlas efter ensartade principer och att så långt möjligt utbildningsverksamheten samordnas. Mot bakgrunden av erfarenhet från organisationsundersökningar vid en flygflottilj (F 17) har *statens organisationsnämnd* icke något att erinra mot utredningens förslag rörande den vid flottilj tjänstgörande personalen och vitsordar även behovet av ett sammanhållande organ för bastjänsten med de uppgifter och ändamål för verksamheten som angivits i flygledningens förslag. *1956 års försvarsförvaltningssakkunniga* har i allt väsentligt anslutit sig till förslagen om organisation av vissa delar av flygförvaltningen och om förvaltningens tekniska personal.

Av de personalorganisationer som yttrat sig har *försvarsväsendets civilmilitära ingenjörers förbund* och *Sveriges civilingenjörsförbund* accepterat förslagen i stora drag. *Svenska underofficersförbundet*, som ansluter sig till vad utredningen föreslagit i fråga om personalen vid förband, anser dock att granskningen av personalfrågorna vid flygförvaltningen icke varit tillfredsställande, då den icke i tillräcklig grad omfattat tjänster i mellanlönegradsområdet. Förbundet anser det vara rationellt att även i dylika

tjänster utnyttja personal som har ingående kännedom om verksamheten vid flottilj. Ett vidgat utnyttjande av mästarpersonal inom flygförvaltningen skulle därför vara till gagn för den tekniska tjänsten vid flygvapnet. Förbundet föreslår, att chefen för flygvapnet erhåller i uppdrag att närmare utreda denna fråga.

Motsvarande synpunkter har framförts av *försvarsväsendets underbefälsförbund*, som framhåller, att utredningen icke närmare berört den ur förbundets synpunkt viktigaste frågan, nämligen öppnandet av en s. k. lång väg till ingenjörbeställning för den i teknisk tjänst sysselsatta civilmilitära personalen i lägre lönegrader. Den av förbundet efterlysta utbildningsvägen, vilken dock icke närmare preciserats, skulle i stora drag ha till syfte att göra teknikerpersonalen kompetent att uppehålla sådana befattningar vid flygförvaltningen och centrala flygverkstäder vilka enligt förbundets mening visserligen skulle kunna vara civila men även borde kunna besättas med civilmilitär personal med härför avpassad lägre ingenjörsutbildning.

Såväl underofficers- som underbefälsförbundet har även uppehållit sig vid den av utredningen använda benämningen teknikerpersonal. Underofficersförbundet motsätter sig bestämt att en dylik kollektiv benämning införas för såväl mästar- som teknikerpersonal. Det framhålls att den använda benämningen skulle av mästarpersonalen, som innehar underofficers tjänsteklass, uppfattas som en deklassering. Även underbefälsförbundet finner benämningen olämplig. Flygledningen, som jämväl berört nämnda fråga, anser uttrycket missledande då det vunnit hävd som en kollektiv benämning på flygtekniker och hjälptekniker och föreslår i stället uttrycken mästarpersonal och teknikerpersonal.

I det följande behandlas remissinstansernas inställning till de särskilda frågor för vilka redogjorts i det föregående.

Förslaget att den tekniska personalen icke skall bilda kår i formell mening men att flygöverdirektören ålägges att under chefen för flygvapnet handlägga frågor som rör flygingenjörspersonalen biträdes av *överbefälhavaren, flygledningen, statskontoret, statens organisationsnämnd, försvarsväsendets civilmilitära ingenjörers förbund* och *Sveriges civilingenjörersförbund*. *Försvarets civilförvaltning* däremot anser praktiska skäl tala för att en formell kårbildning kommer till stånd och föreslår i avslutning härtill, att flygöverdirektören göres till kårchef för en flygteknisk kår. Enligt förvaltningens mening finnes även skäl överväga om icke jämväl andra personalkategorier inom flygvapnet borde sammanhållas kårvis.

Vad utredningen föreslagit i fråga om flygöverdirektörens uppgifter med avseende å teknisk utbildning biträdes av *försvarets civilförvaltning, statskontoret, 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga, försvarsväsendets civil-*

militära ingenjörers förbund, Sveriges civilingenjörsförbund och svenska underofficersförbundet. De försvarsförvaltningssakkunniga anser dock starka skäl tala för att frågor om teknikerpersonalens utbildning och om teknisk utbildningsmateriel förläggas till underhållsavdelningen. Bland dessa skäl nämnes att ifrågavarande personal så gott som uteslutande är avsedd för underhållsarbeten, att det kan vara lämpligt att i viss utsträckning samordna utbildning av den civilmilitära personalen med utbildning av civil verkstadspersonal samt att förvaltningsmässiga frågor om anskaffning av materiel m. m. om möjligt icke bör belasta organ av den mera stabsmässiga typ som den under flygöverdirektören lydande sektionen kan beräknas få. Då emellertid de sakkunniga finner skälen för de båda alternativen lika starka vill de icke föreslå någon ändring i kårutredningens förslag, men förutsätter att möjligheterna härtill lämnas öppna, därest erfarenheterna skulle ge vid handen att en ändring är ändamålsenlig. Under alla förhållanden anses ett nära samarbete i dessa frågor böra äga rum med underhållsavdelningen.

Överbefälhavaren, som i yttrande över flygledningens förslag av den 8 juni 1959 tillstyrkt detsamma, säger sig sakna underlag för att bedöma om utredningens förslag till organisation i denna del kommer att bli effektivare än flygledningens förenämnda förslag. När det gäller frågan om den tekniska personalens utbildning anser dock överbefälhavaren att ansvarsförhållandena mellan flygstab, där en utbildningsavdelning ingår, och flygförvaltning kommer att bli oklara enligt utredningens förslag. Enligt överbefälhavarens mening bör souschefen för flygförvaltningen ansvara för de ärenden rörande utbildning, som skall handläggas av personal vid förvaltningen. Härvid bör flygöverdirektören såsom tjänsteman i förvaltningen, med hjälp av den under honom sorterande personal- och utbildningssektionen, biträda, samordna och verka för lämplig inriktning av ifrågavarande utbildning.

Liknande synpunkter har framförts av *flygledningen*, som ägnat ingående uppmärksamhet åt ansvarsfrågan i berörda avseende. Även flygledningen anser sålunda att ett realiserande av utredningens förslag, enligt vilket flygöverdirektören helt skulle färdigbehandla utbildningsärenden av teknisk natur, skulle komma att medföra omständliga samordningsproblem. Det framhålles sålunda att det vid den ifrågasatta lösningen icke skulle komma att finnas någon central instans som kan överblicka all utbildning inom flygvapnet. Dessutom skulle förvaltningens ansvar för medverkan i den tekniska utbildningen komma att åläggas en befattningshavare som i dessa avseenden stode utanför förvaltningen. Flygledningen kan därför icke tillstyrka utredningens förslag i denna del utan föreslår en lösning av annan innebörd. Det framhålles dock att utredningens förslag i vad avser den grundläggande tekniska utbildningen överensstämmer i sina huvuddrag med

flygledningens uppfattning och att skiljaktigheterna ligger på det principiella planet och gäller främst ansvarsförhållandena och den stabsmässiga handläggningen. Det ställningstagande som i berörda avseende kommit till uttryck i flygledningens yttrande kan sammanfattas på följande sätt. Utbildningsavdelningen i flygstaben bör vara chefens för flygvapnet centrala instans för all grundläggande teknisk utbildning med samordnande, planläggande och organiserande uppgifter medan flygöverdirektören med biträde av personal- och utbildningssektionen bör vara souchefens för flygförvaltningen organ för medverkan i den tekniska utbildningen med uppgift att samordna och verka för lämplig inriktning av den tekniska utbildningen och att svara för sammanställning av det tekniska underlaget till flygstaben. Flygöverdirektören bör alltså i utbildningsfrågor underställas souchefen för flygförvaltningen. Även i fråga om teknisk utbildningsmateriel föreslås samma ansvarsfördelning mellan flygstaben och flygförvaltningen. I konsekvens härmed vidhålls tidigare föreslagna personalförändringar i flygstabens utbildningsavdelning. Då det gäller den tillämpade tekniska utbildningen framhålles att ansvaret härför bör åligga inspektionen för bas-tjänsten. I övrigt har flygledningen biträtt utredningens förslag rörande flygöverdirektörens ställning och uppgifter, bland annat att materielkontrollsektionen, systemplaneringen samt personal- och utbildningssektionen underställes flygöverdirektören.

Försvarsväsendets underbefälsförbund anser, att en förläggning till flygöverdirektören av uppgifter rörande teknisk utbildning kommer att för flygteknikernas del medföra uppdelning i handläggningen av deras frågor på ett sätt som måste försvåra möjligheterna att åstadkomma samordning och samlad överblick. Flygöverdirektören anses sålunda i egenskap av exklusivt teknisk instans icke ha möjlighet att göra de avvägningar i tekniskt och militärt avseende som är nödvändiga då det gäller flygteknikernas utbildningsfrågor. Däremot anses flygstaben vara den rätta hemvisten för behandling av dylika problem. Därtill kommer att teknikerna är knutna till flottiljerna, i förhållande till vilka flygstaben är den sammanhållande och direktivgivande instansen.

Utredningens förslag rörande flygöverdirektörens löneställning tillstyrkes av *flygledningen* och *försvarets civilförvaltning*. *Statskontoret* ifrågasätter, om icke den nuvarande löneställningen tills vidare bör bibehållas i avvaktan på närmare erfarenhet av arbetsuppgifternas art och omfattning.

I fråga om utredningens beräkningar av personalbehovet för de nya organen anser *flygledningen*, att utredningen underskattat de uppgifter som föreslagits skola åvila bas-tjänstinspektionen. För att detta organ skall kunna fullgöra nämnda uppgifter anses nödvändigt att det av flygledningen tidigare anmällda personalbehovet för såväl bas-tjänstinspektionen

som bastjänstskolan tillgodoses. *Försvarets civilförvaltning*, som i anslags-
äskandena för nästkommande budgetår räknat med ifrågavarande perso-
nalförändringar, säger sig icke ha anledning att mot resultatet av utred-
ningens förslag hävda annan uppfattning än den till vilken utredningen
kommit. Enligt ämbetsverkets mening bör den under flygöverdirektören
lydande personal- och utbildningssektionen, vilken bedömes erforderlig, i
stället benämnas flygöverdirektörens (personal)expedition. Motsvarande
förslag har även framförts av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga.
Med instämmande av *statstjänstemännens riksförbund* yrkar *svenska offi-
cersförbundet* att befattningen som chef för materielkontrollsektionen av-
ses för överstelöjtnant eller flygdirektör av 1. graden. *Försvarets civila
tjänstemannaförbund* anser att en av de civila ingenjörerna vid personal-
och utbildningssektionen bör erhålla en mera framskjuten ställning och
inplaceras som lägst förste byråingenjör i A 23.

Förslaget till avvägning mellan olika personalkategorier vid
flygförvaltningen har behandlats av ett flertal remissinstanser. Vad först
gäller byråchefs- och högre tjänster anser *överbefälhavaren* att önskemålet
om en bred rekryteringsbas bör leda till att tjänster i större utsträckning
än vad som föreslagits göres alternativt militära/civilmilitära/civila. Där-
igenom skulle möjligheterna för tekniska officerares befordran förbättras,
vilket vore en väsentlig fråga. Motsvarande synpunkter har framförts av
flygledningen, som föreslagit att samtliga av utredningen behandlade
chefstjänster — utom den för flygöverdirektör — bör vara alternativa för
alla tre personalkategorierna (militär/civilmilitär/civil). Det framhålles
därvid att en förutsättning för att officerare skall kunna placeras vid flyg-
förvaltningen är att möjligheter till befordran finnes eller skapas även inom
förvaltningsområdet. *Statstjänstemännens riksförbund* yrkar efter hörande
av *svenska officersförbundet*, att byråchefstjänsterna vid flygplanbyrån,
flygelektrobyrån och robotbyrån alltjämt skall kunna besättas även av
militär personal. Å andra sidan hävdar *försvarets civila tjänstemannaför-
bund* den uppfattningen att samtliga byrå- och avdelningschefstjänster bör
vara civila. Som stöd härför framhålles bland annat att de civilmilitära
ingenjörerna icke har några högre civilmilitära beställningar att avancera
till, fränsett den för flygöverdirektör. Förbundet kan icke föreställa sig
att de bland flygingenjörerna rekryterade byråcheferna skulle få sämre
möjligheter att konkurrera om denna tjänst, därest de innehade civil an-
ställningsform.

I fråga om sektionschefs- och lägre tjänster föreslår *flygledningen* vissa
smärre avvikelser från utredningens förslag. Sålunda bör sektionschefs-
tjänsten vid vapenbyråns beräkningssektion alltjämt vara alternativ för
flygdirektör av 2. graden eller byrådirektör. Dessutom bör ytterligare tre
nu civila tjänster göras alternativt civilmilitära/civila, nämligen sektions-

chefstjänsterna å försökscentralens robotsektion (förste byråingenjör i A 23) och luftbevakningsbyråns sektion för luftförsvarscentraler (byrådirektör i A 26) samt tjänsten för teknisk chef i ABp 26 vid robotbyrån.

1956 års försvarsförvaltningssakkunniga anser att utbyte i ungefär den av utredningen föreslagna omfattningen av civila tjänster mot alternativa tjänster för flygingenjörer och civila ingenjörer kommer att underlätta rekryteringen till de tjänster, där hög teknisk kompetens är nödvändig, vilket anses värdefullt ur de synpunkter de sakkunniga har att företräda. De sakkunniga har därför ingen annan erinran mot förslagen i denna del än att de ifrågasätter, huruvida icke här avsett utbyte vid robotbyrån bör begränsas till tjänster i 24 och 23 lönegraden, eftersom skälen för att där införa alternativa tjänster i 21 lönegraden icke synes särskilt starka. Försvarets civilförvaltning har i denna fråga intagit samma ståndpunkt som de försvarsförvaltningssakkunniga samt därutöver framhållit, att ämbetsverket frånträder sitt i anslagsäskandena för nästkommande budgetår framförda förslag om inrättande av en beställning för flygdirektör av 2. graden för robotbyråns försöksverksamhet.

Försvarsväsendets civilmilitära ingenjörers förbund och Sveriges civilingenjörsförbund finner skäl tala för att ytterligare två tjänster göres alternativt civilmilitära/civila, nämligen sektionschefstjänsterna å flygplanbyråns projektsektion (flygdirektör av 1. graden i A 26) samt å vapenbyråns beräkningssektion (byrådirektör i A 24). Förbunden föreslår vidare att den för civilmilitär ingenjör gällande pensionsåldern tillämpas även för civilmilitär innehavare av alternativ tjänst. Dessutom håller förbunden före att flygingenjör i A 21 alltjämt bör benämnas flygingenjör av 2. graden.

Försvarets civila tjänstemannaförbund har uttalat farhågor för att anordningen med alternativa tjänster kan komma att medföra försämrade befordringsmöjligheter för civila ingenjörer, främst sådana med högre teknisk kompetens, och att därför anställning i flygförvaltningen skulle te sig mindre lockande. En sådan utveckling skulle enligt förbundet vara särskilt betänklig inom områden där ett visst personellt utbyte med civil industri och forskning måste anses nödvändigt. Förbundet anser därför erforderligt att vissa av de av utredningen såsom alternativa upptagna tjänsterna, främst inom elektroavdelningen, omvandlas till civila. Härutöver bör två tjänster för flygingenjör i A 21 — en vid var och en av flygplanbyråns och försökscentralens flygplansektioner — göras alternativt civilmilitära/civila liksom även en från civil till civilmilitär omvandlad tjänst i A 26 vid systemplaneringen.

Utredningens förslag rörande avvägningen vid de centrala flygverkstäderna har icke givit anledning till annan erinran än att försvarets civila tjänstemannaförbund hävdade den uppfattningen att behovet av

kvalificerad befattningshavare vid produktionsavdelningen bör tillgodoses med civil tjänsteman.

I fråga om utredningens beräkningar av behovet av flygingenjörer vid förband m. m. anser *flygledningen* — i huvudsaklig överensstämmelse med tidigare framfört förslag — att samtliga av utredningen redovisade befattningar för förste flottiljingenjör bör avses för flygdirektör av 1. graden i Ao 26. Dessutom finner flygledningen behov föreligga av ytterligare en flygdirektör av 2. graden vid F 2 — för försöksanläggningen för stridsledningsändamål — samt en flygdirektör av 1. graden vid F 8. Sistnämnda behov har motiverats med att den översyn av flygavdelningens och flygtransportgruppens flygplan, som efter en avveckling av jaktdivisionerna vid F 8 anges komma att åläggas därvarande flottiljverkstad, beräknas bli av något större omfattning än vid en normalflottilj, varför även i fortsättningen två flygingenjörer erfordras för ledningen av denna verksamhet. Därjämte bör beställningen som chef för flygvapnets tekniska skola allttjämt vara alternativt militär/civilmilitär.

Den av utredningen ifrågasatta åtgärden att vakantsätta vissa beställningar för teknikerpersonal kan icke biträdas av *flygledningen*, som avser att sedermera inkomma med tidsprogram för de beslutade omorganisationerna och i samband därmed redogöra för i vad mån här avsedda beställningar behöver utnyttjas för andra ändamål.

Utredningens uttalande rörande pensionsåldern för verkmästare i verkstadsbefattning samt för övrig teknikerpersonal i lönegraderna A 17—A 14 biträdas av *försvarets civilförvaltning* och *statskontoret*. Förslaget avvisas däremot av *flygledningen* under åberopande av, beträffande verkmästare i verkstadsbefattning, arbetsförhållandena i krig samt, i fråga om övrig här avsedd personal, divisionstjänstens krav i såväl fred som krig. En höjning av pensionsåldern avstyrkes även av *svenska underofficersförbundet*.

Förslaget att flygvapnets reserv av förtidsavgångna och reservanställda flygingenjörer successivt avvecklas och att frågan om bibehållande av reserven för teknikerpersonal närmare utredes biträdas av *försvarets civilförvaltning*. Jämväl *flygledningen* anser att utredningens uppfattning rörande reserven för flygingenjörer är riktig i vad gäller nuläget. Emellertid anser flygledningen att krigsorganisationens behov av flygingenjörer för framtiden, då ingenjörspersonal kommer att erfordras i långt större utsträckning än nu, icke för närvarande kan överblickas. Flygledningen föreslår därför att chefen för flygvapnet erhåller i uppdrag att närmare utreda detta behov. I avvaktan härpå bör nyanställning i reserven icke ifrågakomma med undantag för under utbildning varande personal. Däremot anser flygledningen att nyligen avslutade utredningar beträffande stridslednings-, luftbevaknings- och basorganisationerna klart visat att en

reserv för teknikerpersonal bör bibehållas, varför någon ytterligare utredning av denna fråga icke erfordras.

Vad utredningen föreslagit i fråga om rekrytering och utbildning av flygingenjörer och teknikerpersonal har som regel lämnats utan erinran. *Flygledningen* framhåller sålunda önskvärdheten av att blivande flygingenjörer i någon form erhåller utbildning vid kadettskola, men anser det osäkert om denna utbildning kan förläggas till F 20. Den föreslagna utbildningsgången för flygingenjöraspiranter utan flygförarutbildning biträdades i princip. Även *försvarsväsendets civilmilitära ingenjörers förbund* och *Sveriges civilingenjörersförbund*, som starkt understryker kravet på militär utbildning för samtliga flygingenjörer, bedömer den föreslagna aspirantutbildningen ändamålsenlig. I fråga om teknikerpersonalens utbildning tillstyrker *svenska underofficersförbundet* att särskild verkmästarutbildning anordnas för blivande verkmästare i verkstadsbefattning och har heller ingen erinran mot att civil personal beredes tillträde till denna utbildning liksom även till nuvarande mästarkurser. *Försvarsväsendets underbefälsförbund* finner däremot några bärande skäl icke kunna anföras för att mästare, vilka uteslutande användes såsom arbetsledare för annan civilmilitär personal, direktrekryteras bland civila befattningshavare.

I detta sammanhang har *försvarsväsendets civilmilitära ingenjörers förbund* och *Sveriges civilingenjörersförbund* berört vissa frågor som icke behandlats av utredningen. Förbunden anser sålunda att en befodringsberedning, uppbyggd på samma sätt som flygvapnets befodringsberedning och mariningenjörkårens befodringskommission, skulle utgöra ett stöd för flygöverdirektören i befodringsärenden. En dylik befodringsberedning föreslås därför skola inrättas. Vidare föreslår förbunden att civilmilitär innehavare av alternativ chefstjänst även skall ha civilmilitär tjänstebenämning, förste flygdirektör, samt tilläggas tjänsteklasser i likhet med militär personal i motsvarande befattningar och lönegrader.

Departementschefen

De ifrågasatta organisatoriska och personella förändringar inom den tekniska tjänsten vid flygvapnet för vilka jag redogjort i det föregående bygger på förslag dels av flygledningen, dels av personalkårutredningen. Flygledningens förslag innebär i korthet att den nuvarande inspektionen för den tekniska tjänsten ombildas till en inspektion för bastjänsten och att till denna knytes en bastjänstskola. Den tekniska inspektionens nuvarande uppgifter avseende grundläggande teknisk utbildning förutsättes i samband härmed skola överföras till flygstabens utbildningsavdelning medan bastjänstinspektionen bör leda och övervaka den tillämpade tekniska

utbildningen. Vidare innebär förslaget att flygförvaltningens materielinspektion utgår och dess uppgifter fördelas på andra organ. Sålunda föreslås, att detaljinspektionerna av flygmaterielen i stället skall ske genom sakavdelningarnas försorg, att översiktsinspektionerna övertages av bastjänstinspektionen samt att frågor om utbildningsmaterielens utformning skall åvila underhållsavdelningen, där en särskild utbildningssektion bör inrättas inom driftbyrån. För kvarvarande uppgifter föreslås att en fristående haverisektion tillkommer vid flygförvaltningen.

Huvudpunkterna i kårutredningens förslag är följande. Utredningen anser sig icke kunna förorda att den civilmilitära tekniska personalen inom flygvapnet sammanhålls i personalkår men föreslår, att den nu vakantsatta beställningen för flygöverdirektör återbesättes och att flygöverdirektören under chefen för flygvapnet erhåller ledande uppgifter med avseende å flygingenjörspersonalen motsvarande vad som i en kårorganisation faller på kårchefen. Utredningen biträder de av flygledningen föreslagna organisationsändringarna och den i samband därmed ifrågasatta omfördelningen av arbetsuppgifter med undantag dock för att frågor om teknisk utbildning och därmed sammanhängande ärenden bör under chefen för flygvapnet handläggas av flygöverdirektören. Denne föreslås skolas placeras i flygförvaltningen, där en personal- och utbildningssektion bör inrättas för att biträda flygöverdirektören i nyss angivna ärenden. Därutöver bör flygöverdirektören under souschefen för flygförvaltningen svara för ledningen av den verksamhet som bedrivs inom systemplaneringen och haverisektionen, det sistnämnda organet av utredningen i stället benämnt materielkontrollsektion.

Utredningens förslag i dessa delar har biträttts av flertalet remissmyndigheter. Överbefälhavaren och flygledningen hävdar dock, att den slutliga handläggningen av frågor som rör grundläggande teknisk utbildning m. m. bör ankomma på flygstaben (utbildningsavdelningen) och att flygöverdirektören bör biträda souschefen för flygförvaltningen i förvaltningens medverkan i den tekniska utbildningen.

Vad till en början gäller de organisatoriska förändringar som ifrågasatts inom flygledningen och om vilka enighet i stort sett råder finner jag de skäl som anförts för inrättandet av ett sammanhållande organ för bastjänsten övertygande och anser att ett dylikt organ fyller en viktigare uppgift än den nuvarande tekniska inspektionen. Jag kan därför tillstyrka den föreslagna ombildningen av detta organ till en inspektion för bastjänsten liksom även att till denna knytes en bastjänstskola. Jag räknar därvid med att bastjänstinspektionen erhåller i stort sett de uppgifter som föreslagits av flygledningen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera fastställa instruktion för ifrågavarande organ.

Jämväl de föreslagna förändringarna i flygförvaltningens organisation

anser jag i allt väsentligt lämpliga. Jag räknar sålunda med att materielinspektionen utgår och att i stället inrättas ett centralt organ för haveriärenden och materielfellsuppföljning m. m., benämnt materielkontrollsektion. Likaså tillstyrker jag, av skäl som framgår av det följande, att en personal- och utbildningssektion tillkommer vid förvaltningen. Däremot anser jag någon utbildningssektion vid underhållsavdelningens driftbyrå icke erforderlig.

Vad kårutredningen anfört i fråga om kompetenskrav och anställningsform för den tekniska personalen vid flygvapnet har icke givit mig anledning till erinran. Jag finner det även lämpligt att chefen för flygvapnet får i uppdrag att närmare utreda frågan om anställningsform för vissa nu civila befattningshavare vid flygförbanden. Därvid bör även den ifrågasatta möjligheten till vidareutbildning av mästarpersonal övervägas.

I likhet med flertalet remissmyndigheter biträder jag utredningens förslag i kårfrågan. Jag tillstyrker likaså att flygöverdirektören ålägges att biträda chefen för flygvapnet i frågor som rör flygingenjörspersonalen. Särskilt värdefullt anser jag det vara att åtgärder härigenom vidtages för att säkerställa ett effektivt utnyttjande av de tillgängliga personalresurserna. Utredningens förslag i detta avseende innebär ett steg i angiven riktning och jag tillstyrker att personalorganisationen i denna del utformas i enlighet härmed.

I fråga om flygöverdirektörens ställning och uppgifter i övrigt biträder jag förslaget att han placeras i flygförvaltningen och att såväl systemplaneringen som materielkontrollsektionen underställes honom. Vidare räknar jag med att han i personal- och utbildningsfrågor skall biträdas av den förut angivna personal- och utbildningssektionen.

När det gäller den ställning flygöverdirektören bör intaga i fråga om utbildningen av personal med tekniska uppgifter har skiljaktiga meningar yppats. För egen del är jag av den uppfattningen att det måste vara till gagn för verksamheten vid flygvapnet om utbildningen av personal i teknisk tjänst samordnas och anpassas till materielens utveckling. Det är därför naturligt att flygöverdirektören, som med den här föreslagna ställningen kommer att bli den främsta företrädaren för den tekniska sakkunskapen inom flygvapnet med inriktning på såväl personal- som materielfrågor, i betydande omfattning engageras i ärenden som rör den tekniska personalens utbildning och vad därmed sammanhänger. Av det sagda torde framgå att jag anser skäl tala för att flygöverdirektören med biträde av personal- och utbildningssektionen skall vara det organ inom flygledningen som svarar för samordningen av den grundläggande utbildningen av all personal i teknisk tjänst. Härigenom förändras icke flygstabens utbildningsavdelnings ställning som ett organ för sammanhållande av utbildningsfrågor inom flygvapnet i dess helhet eller underhållsavdel-

ningens uppgifter med avseende på ledningen av utbildningen för personal i verkstadstjänst. I frågor rörande den tekniska utbildningen bör ett intimt samråd ske mellan personal- och utbildningssektionen, flygstabens utbildningsavdelning och flygförvaltningens underhållsavdelning. Hur detta samrådsförfarande närmare skall utformas torde vara en intern fråga för flygledningen och behöver icke påkalla några detaljföreskrifter av Kungl. Maj:t. Det bör också påpekas att flygöverdirektörens och chefens för utbildningsavdelningen beslutanderätt i utbildningsfrågor förutsättes grunda sig på bemyndigande av chefen för flygvapnet (chefen för flygstaben). Det ankommer alltså på chefen för flygvapnet själv att avgöra om och i vad mån han vill överlämna beslutanderätt till ifrågavarande befattningshavare. Då jag sålunda i denna fråga i huvudsak ger min anslutning till utredningens synpunkter förutsätter jag, att alla rimliga åtgärder vidtages för att åstadkomma en smidig och enkel handläggning av här avsedda ärenden. I anslutning till vad jag anfört utgår jag från att, i överensstämmelse med utredningens förslag, den för beredning av tekniska utbildningsfrågor erforderliga personalen redovisas vid personal- och utbildningssektionen. Förslaget att placera en flygingenjör vid utbildningsavdelningen kan jag således inte biträda.

Flygöverdirektörens uppgifter bör närmare preciseras i bestämmelser som meddelas av Kungl. Maj:t.

Till ifrågasatt ändring av flygöverdirektörens lönegradsplacering tar jag icke ställning i detta sammanhang.

Personalbehovet för de nya organen anser jag i huvudsak böra tillgodoses med anlitande av befintliga beställningar och tjänster. Jag ansluter mig i huvudsak till utredningens beräkningar av personalbehovet och utgår från den personaluppsättning som utredningen föreslagit (jfr sammanställning å s. 58). Jag kan alltså icke tillstyrka, att nya beställningar och tjänster inrättas i vidare mån än att en majorsbeställning tillkommer, avsedd för chef för bastjänstskolan. Den för tekniska inspektionen avsedda inspektörstjänsten i Bo 4 bör ombildas till inspektör för bastjänsten och till skillnad från nuvarande tjänst avses för enbart officer. Då jag även räknar med att stabschefen vid bastjänstinspektionen skall vara officer — överstelöjtnant eller major — erfordras ej längre en nu vakant beställning för flygdirektör av 1. graden. Vidare får indragningen av överstelöjtnantsbefattningen vid materielinspektionen till följd att ett förordnande å regementsofficersbeställning vid flygvapnet upphör att utgå. Övrig personal vid materielinspektionen bör disponeras för materielkontrollsektionen samt personal- och utbildningssektionen med undantag av en amanuens, vilken bör överflyttas till flygstabens flygsäkerhetsavdelning. Jag kan dock icke tillstyrka att ifrågavarande tjänst i samband härmed utbytes mot tjänst för förste byråsekreterare. Slutligen räknar

jag med att ett biträde för skriv- och kontorsgöromål vid flygplanavdelningen överföres till materielkontrollsektionen.

Utredningens förslag till fördelning av befattningarna vid flygförvaltningen på olika personalkategorier anser jag mig i huvudsak böra biträda. Detta gäller i fråga om såväl de ledande befattningarna för byråchefer och högre som övriga befattningar. Då jag utgår från att officerare skall avses för befattningar i den utsträckning utredningen föreslagit, anser jag mig icke böra räkna med att flera ledande befattningar göres alternativa jämväl för militär personal än de som upptagits i utredningens förslag. Med anledning av vissa remissinstansers uttalanden på denna punkt vill jag framhålla att detta icke innebär att någon av ifrågavarande chefs-tjänster icke skulle kunna besättas med militär personal. Den föreslagna fördelningen av befattningarna mellan civilmilitär och civil personal finner jag i stort sett lämplig. Jag anser även välbetänkt att ett relativt stort antal tjänster i gränsområdet mellan dessa kategorier göres alternativt civilmilitära/civila. Vidare förordar jag att bestämmelser meddelas rörande tillsättande m. m. av alternativa tjänster i enlighet med utredningens förslag och utgår även från en pensionsålder av 65 år för civilmilitär innehavare av alternativ tjänst vid flygförvaltningen. Det fåtal lönerregleringar som föreslagits av utredningen i samband med avvägningen kan jag biträda med det undantaget att jag föreslår att befattningen som militär-assistent vid elektroavdelningen bör avses för major eller kapten.

Vissa smärre avvikelser från utredningens förslag anser jag mig dock böra föreslå. Sålunda utgår jag från att följande beställningar och tjänster göres alternativa för civilmilitär eller civil personal, nämligen, vid flygplanbyrån, en flygdirektör av 1. graden i A 26 å projektsektionen och en flygingenjör av 2. graden i A 21 å flygplansektionen samt, vid försökscentralen, en förste byråingenjör i A 23 å robotsektionen och en flygingenjör av 2. graden i A 21 å flygplansektionen. Härutöver bör tjänsten för överingenjör i ABp 26 vid robotbyrån vara alternativt civilmilitär/civil. Å andra sidan räknar jag icke med — i anslutning till förslag av de försvarsförvaltningssakkunniga — att tre byråingenjörstjänster i A 21 vid robotbyrån göres alternativt civilmilitära/civila. Jag ansluter mig däremot till förslaget beträffande alternativa tjänster i A 26—A 23 vid robotbyrån. I enlighet härmed bör samtliga ingenjörsbefattningar i angivna lönegrader vid byrån vara alternativa, dock att högst det av utredningen angivna antalet tjänster samtidigt får avses för civilmilitära beställningshavare. Likaså anser jag att en löjtnant och en flaggunderofficer vid byråns militärsektion bör utgå ur organisationen. Detta medför att två beställningar vid flottan kan indragas. Jag återkommer med hemställan härom vid behandlingen av marinens allmänna avlöningsanslag.

Vad utredningen i övrigt anfört i fråga om tjänsterna vid flygförvalt-

ningen har icke givit mig anledning till erinran. Jag räknar alltså med att de alternativa tjänsterna redovisas i flygförvaltningens personalförteckning och utgår från att tjänsterna uppföres såsom ordinarie respektive extra ordinarie i de proportioner som förordats. I anslutning härtill och till det förut anförda föreslår jag, att i flygförvaltningens personalförteckning uppföres tjänster för 5 flygdirektörer av 1. graden eller byrådirektörer i Ao 26, 16 flygdirektörer av 2. graden eller byrådirektörer i Ao 24, 3 armé-, marin- eller flygdirektörer av 2. graden eller byrådirektörer i Ao 24, 13 flygingenjörer av 1. graden eller förste byråingenjörer i Ao 23, 3 armé-, marin- eller flygingenjörer av 1. graden eller förste byråingenjörer i Ao 23, 16 flygingenjörer av 1. graden eller förste byråingenjörer i Ae 23, 15 flygingenjörer eller byråingenjörer i Ae 21, en ingenjör i Ao 17 och en ingenjör i Ao 15. Därjämte bör följande tjänster utgå ur förvaltningens personalförteckning, nämligen en byrådirektör i Ao 26, en byrådirektör i Ae 26, 10 byrådirektörer i Ao 24, 3 byrådirektörer i Ae 24, 12 förste byråingenjörer i Ao 23, 12 förste byråingenjörer i Ae 23, 10 byråingenjörer i Ao 21 samt en amanuens i reglerad befordringgång.

Utredningens förslag i fråga om de centrala flygverkstäderna kan jag till alla delar biträda. Jag räknar alltså med att tre tjänster för överingenjör i Ae 26 överföres från sakanslag till flygvapnets avlöningsanslag och avses för civilmilitär eller civil innehavare samt att en tjänst för chef för materiallaboratoriet vid CVM i Ae 26 inrättas i utbyte mot beställning för flygdirektör av 1. graden. Då jag vidare biträder den föreslagna kvalitetsförstärkningen å verkstädernas produktionsavdelning, bör tre tjänster å sakanslag för driftingenjör i Ae 19 utgå.

I fråga om antalet flygingenjörer vid förband m. m. utgår jag från utredningens beräkningar. Jag kan alltså icke biträda flygledningens förslag att ytterligare en flygdirektör avses för F 2 eller F 8. Frågan om ändrad löneställning för förste flotttiljingenjörer torde få behandlas i annat sammanhang. Då jag räknar med att såsom chef för flygvapnets tekniska skola (FTS) avses flygdirektör av 2. graden kan en för ändamålet avsedd beställning för major eller kapten utgå. Vidare tillstyrker jag utredningens förslag om extraordinariesättning av 13 tjänster å sakanslag för driftingenjör i Ag 19, av vilka tre för regional televerkstad samt 10 för sektoringenjör, liksom att tjänsterna i samband därmed överföres till flygvapnets avlöningsanslag.

Utredningen har i detta sammanhang icke prövat det totala behovet av teknikerpersonal inom flygvapnet men ifrågasatt vissa anordningar rörande vakanthållande av det antal beställningar som beräknas bli övertaliga vid genomförande av 1958 års försvarsbeslut. För egen del finner jag önskvärt att frågan om behovet av här avsedd personal utredes så snart omständigheterna medger. Denna fråga torde emellertid i stor ut-

sträckning vara beroende av det framtida behovet av personal inom stridsledningsorganisationen och för robotförband. I avvaktan på att detta behov närmare klarlägges, anser jag försiktigheten bjuda att Kungl. Maj:t bemyndigas att vidtaga åtgärder av det slag som utredningen ifrågasatt.

I likhet med utredningen finner jag ej skäl att föreslå någon ändring i den för verkmästare i verkstadsbefattning nu gällande anställningsformen. Ehuru jag sålunda räknar med att de alltjämt skall vara civilmilitärer, anser jag mig dock på de skäl utredningen anfört böra föreslå, att för dylika beställningshavare fastställs en pensionsålder av 63 år, vilket vederbörande personalorganisation ej motsatt sig. I övrigt ifrågasätter jag ingen ändring i pensionsåldern för teknikerpersonalen.

Till frågan om behovet av en reserv för flygingenjörer är jag icke beredd att nu taga ställning. Jag ansluter mig därför till flygledningens förslag att denna fråga bör utredas av chefen för flygvapnet. I avvaktan på resultatet av en dylik utredning bör nyanställning i reserven icke få ske. Vad flygledningen i sitt yttrande anfört i fråga om behovet av en reserv för förtidsavgångna verkmästare, mästare och flygtekniker har däremot icke övertygat mig om att en dylik reserv av nuvarande omfattning erfordras. Då jag sålunda finner lämpligt att jämväl frågan härom närmare utredes av chefen för flygvapnet, bör ytterligare anställning i reserven av här avsedd personal icke få äga rum intill dess Kungl. Maj:t på grundval av nu ifrågasatt utredning kan taga ställning i berörda fråga.

Jag har för avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att erforderliga föreskrifter i berörda hänseenden utfärdas.

Vad utredningen anfört i fråga om rekrytering och utbildning av flygingenjörer och teknikerpersonal har icke givit mig anledning till erinran. Jag anser det värdefullt att samtliga flygingenjörer erhåller en grundläggande militär utbildning. Den föreslagna utbildningsgången för icke flygförarutbildade flygingenjörer finner jag väl avvägd. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att på grundval av utredningens förslag utforma de närmare bestämmelser som erfordras i detta avseende.

Vid mina beräkningar av det totala antalet flygingenjörer vid flygvapnet utgår jag från utredningens förslag med de ändringar som betingas av den ställning jag tagit till avvägningen mellan olika personalkategorier i flygförvaltningen. Jag förutsätter att samtliga flygingenjörsbeställningar uppföres såsom ordinarie med undantag för de för flygingenjör i A 21, vilka bör vara extra ordinarie. Lika med utredningen räknar jag med att 20 beställningar för flygingenjör i reglerad befordringsgång erfordras för nästa budgetår, vilka bör disponeras på sätt föreslagits. I anslutning härtill bör de åtgärder vidtagas rörande vakanthållning av tjänster vid flygförvaltningen m. m. som utredningen föreslagit. Jag har heller ingen erinran mot beräkningen av antalet flygande flygingenjörer men vill framhålla, att

återhållsamhet bör iakttagas i fråga om anställande av dylika flygingenjörer. Jag förutsätter därför, att det föreslagna antalet icke överskrides. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter härom.

De förändringar i flygvapnets personalförteckningar som följer av det förut anförda kan sammanställas enligt följande. Förutom att inspektören för den tekniska tjänsten ombildas till inspektör för bastjänsten erfordras beställningar för en major i Ao 24, 5 flygingenjörer i Ae 21 och 20 flygingenjörer i reglerad befordringsgång samt tjänster för 3 överingenjörer i Ae 26, en chef för materiallaboratoriet vid CVM i Ae 26, 13 driftingenjörer i Ae 19 och en amanuens i reglerad befordringsgång. Å andra sidan kan beställningar indragas för en kapten i Ao 21, 9 flygdirektörer av 1. graden i Ao 26, 7 flygdirektörer av 2. graden i Ao 24, 4 flygingenjörer av 1. graden i Ao 23, 16 flygingenjörer av 2. graden i Ao 21, en verkmästare i Ao 16 och en förste mästare i Ao 14. Det bör observeras, att vissa beställningar nu vakanthålles till följd av 1954 års förvaltningsbeslut. Jag återkommer med slutlig hemställan härom vid behandlingen av flygvapnets avlöningsanslag. Härjämte kan vissa tjänster å sakanslag indragas, nämligen 3 överingenjörer i Ae 26 och 16 driftingenjörer i A 19, av vilka 3 extra ordinarie och övriga extra.

De personalförändringar som jag räknat med i det föregående bör genomföras från och med nästa budgetår. I anslutning härtill torde vissa övergångsanordningar bli erforderliga av i stort sett den innebörd som utredningen berört. Den närmare utformningen av dylika bestämmelser torde få ankomma på Kungl. Maj:t, som bör bemyndigas att i samband med organisationens genomförande föra ordinarie tjänster och beställningar på övergångsstat i den mån så kan visa sig erforderligt.

Den nya organisationen beräknas för nästa budgetår komma att medföra i stort sett oförändrade kostnader, dock att förslagets genomförande innebär en viss förskjutning mellan olika anslag.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna vad jag i det föregående föreslagit i fråga om organisation och personal inom den tekniska tjänsten vid flygvapnet.

[6] Flygvapnets markärenden

Kungl. Maj:t har den 27 april 1951 meddelat bestämmelser rörande kompetensfördelningen mellan fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen. Till flygförvaltningen hänföres enligt dessa bestämmelser i huvudsak ärenden angående nybyggnad, ombyggnad, underhåll och förvaltning i övrigt av dels flottiljflygfält, dels krigsflygfält, övningsplatser samt bombfällnings- och skjutplatser med därå befintliga byggnader och anlägg-

ningar samt tillhörande jordbruks- och skogsfastigheter. Ärenden rörande den rättsliga vården samt försäljning, uthyrning och arrendering av den del av flygvapnets fastighetsbestånd, som skall förvaltas av flygförvaltningen, ävensom angående markförvärv och arrendering, som erfordras för utvidgning av flygfält och dylikt eller eljest föranledes av den omedelbara flygverksamhetens behov, hänföres även till flygförvaltningen. Vidare föreskrives, att vid uppförande av nya byggnader å mark, som omhändervärdas av flygförvaltningen, eller av anläggningar å bombfällnings- och skjutplatser skall projektering och utförande äga rum i samarbete med fortifikationsförvaltningen och med anlitande i erforderlig utsträckning av den tekniska sakkunskapen inom nämnda ämbetsverk.

Förslag av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga

Försvarsförvaltningssakkunniga, som till en början behandlar frågan om till vilket ämbetsverks område byggande och underhåll av flygfält bör höra, anför härom inledningsvis att de övertägar, om förutsättningar föreligger för att helt eller delvis överföra denna verksamhet till luftfartsverket. Med hänsyn till att ett överförande till en myndighet utanför försvaret enligt de sakkunnigas uppfattning skulle komma att medföra svårigheter av skilda slag, har de sakkunniga emellertid avvisat denna lösning och inskränkt sig till att undersöka huruvida denna verksamhet bör överföras till fortifikationsförvaltningen. De sakkunniga förutsätter dock, att samarbete med luftfartsverket äger rum i alla de fall detta är ändamålsenligt, antingen de hithörande frågorna i fortsättningen kommer att handhas av fortifikationsförvaltningen eller flygförvaltningen.

Försvarsförvaltningssakkunniga övergår här efter till frågan om byggande och underhåll av flygfält bör ankomma på fortifikationsförvaltningen. För ett överförande talar enligt de sakkunniga flera skäl. Härom anföres följande.

Då de sakkunniga undersökt, huruvida ett överförande bör ske till fortifikationsförvaltningen, har de till en början kunnat konstatera, att arbetet med byggande och underhåll av flygfält tekniskt icke skiljer sig på sådant sätt från de byggnads- och underhållsarbeten, som tillhör fortifikationsförvaltningens verksamhetsområde, att det av denna anledning finnes tillräckliga skäl att förlägga denna verksamhet annorstädes än under fortifikationsförvaltningen. Tvärtom anser de sakkunniga, att det skulle innebära en bestämd fördel såväl med hänsyn till effektiviteten som med hänsyn till kostnaderna, om all här avsedd verksamhet kunde koncentreras under en förvaltning. Särskilt i brådskande och oförutsedda lägen måste det innebära en väsentlig fördel om en större organisations större resurser kan utnyttjas. Vissa personalbesparingar borde även kunna vinnas. Därtill kommer bland annat att en koncentration av all här ifrågakommande verksamhet till fortifikationsförvaltningen skulle medföra att den nuvarande dualismen i fråga om förvaltningen av fredsflygförbandens mark försvinner.

De sakkunniga, som beaktat att i fråga om anläggning av flygfält ett omfattande och intimt samarbete måste förekomma mellan, å ena sidan, det organ som har ansvaret för byggandet — för närvarande flygförvaltningens flygfältsbyrå — samt, å andra sidan, flygstaben och flygförvaltningens sakavdelningar m. m., uttalar som sin mening, att ett samarbete mellan flygstaben och fortifikationsförvaltningen under normala förhållanden icke bör ställa sig svårare eller mera tidskrävande än samarbete mellan flygstaben och flygförvaltningen. De sakkunniga pekar härvid på att samarbete i andra minst lika komplicerade byggnadsfrågor förekommer mellan flygstaben och fortifikationsförvaltningen, utan att några svårigheter i samarbetet yppats, som kan hänföras till att ena parten är ett organ utanför flygvapnet. Ej heller anses samarbetet mellan flygfältsbyrån, å ena, och övriga delar av flygförvaltningen, å andra sidan, vara av den art eller frekvens, att det skulle utgöra något egentligt motiv mot ett överförande.

Flygsäkerhets- och sekretesskäl anser de sakkunniga icke ha någon betydelse vid bedömande av förutsättningarna för ett överförande av hit hörande verksamhet till fortifikationsförvaltningen.

Försvarsförvaltningssakkunniga föreslår, att frågor angående byggande och underhåll av flygfält överföres från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen. De sakkunniga föreslår, att beslut härom fattas snarast men att verkställigheten sker först från och med budgetåret 1963/64. Som skäl för detta uppskov anföres.

Fortifikationsförvaltningen har nyligen enligt beslut av 1958 års riksdag undergått en förhållandevis genomgripande omorganisation. Arbetsformer och arbetsrutiner har därefter icke hunnit utvecklas till avsedd effektivitet, vilket bland annat inverkar på samarbetet med andra myndigheter. Med hänsyn härtill är de sakkunniga av den uppfattningen, att ett överförande under något av de närmaste åren av de nu aktuella arbetsuppgifterna till fortifikationsförvaltningen skulle — även med den förstärkning som överförande av huvuddelen av flygfältsbyråns personal skulle innebära — komma att medföra så stora svårigheter i arbetet, att uppgifterna icke skulle kunna fullgöras på tillfredsställande sätt. Bland annat torde 1958 års flygfältsplan knappast kunna genomföras inom avsedd tid, något som emellertid är nödvändigt med hänsyn till såväl samordningen med flygplansanskaffningen som planlagda ändringar i fråga om flygförbandens operativa uppgifter. Vid ingången av budgetåret 1963/64 torde emellertid de mest angelägna av de arbeten, som är att hänföra till 1958 års flygfältsplan, vara utförda eller i varje fall påbörjade, och även förutsättningarna i övrigt för överförande till fortifikationsförvaltningen kan då antagas vara gynnsammare än för närvarande.

De sakkunniga anser vid detta ställningstagande att några ändringar i flygförvaltningens flygfältsbyrås organisation för närvarande icke är påkallade. Med hänsyn dels till ovissheten om arbetsområdets omfattning

under åren närmast efter överförandet, dels till att frågan nära sammanhänger med fortifikationsförvaltningens detaljorganisation, personaluppsättning m. m. vid tiden för överförandet, framlägger de sakkunniga icke heller något förslag till organisationsändringar inom fortifikationsförvaltningen vid ett överförande. De sakkunniga föreslår, att frågan utredes senare, dock i så god tid att den kan anmälas för riksdagen i 1963 års statsverksproposition. Enligt de sakkunnigas uppfattning torde det vara mest ändamålsenligt att göra denna utredning i samband med den översyn av fortifikationsförvaltningens organisation, som enligt proposition 1958: 110 bör ske, sedan förvaltningens nya organisation tillämpats någon tid.

De sakkunniga har beträffande frågorna om markförvärv m. m. undersökt den allmänna gången av och principerna för handläggningen av dessa ärenden inom såväl fortifikations- som flygförvaltningen. Markärenden, rättslig vård av förvaltade fastigheter m. m. hänföres inom fortifikationsförvaltningen till den markbyrå, som tillkommit vid den år 1958 beslutade omorganisationen av ämbetsverket. Inom flygförvaltningen handlägges motsvarande ärenden å administrativa byrån i intim samverkan med flygfältsbyrån. De befattningshavare inom flygförvaltningen som avses för här ifrågavarande uppgifter bildar organisatoriskt en »markdetalj», direkt underställd chefen för administrativa byrån. Flygförvaltningen torde i större utsträckning än fortifikationsförvaltningen för markärendenas handläggning anlita regionala organ. Vid varje eskaderstab finnes nämligen en tjänst för driftingenjör i Ae 19, närmast avsedd för underhållsuppgifter, vilken befattningshavare jämväl biträder flygförvaltningen i vissa frågor angående markförvärv.

De sakkunniga har tagit del av vissa statistiska översikter från de berörda ämbetsverken angående ärendenas antal och omfattning, erlagda priser med flera förhållanden. Enligt de sakkunnigas mening torde dock några säkra slutsatser angående arbetsbelastning, priser m. m. inte kunna dragas med ledning av materialet med hänsyn till att kraven på läge, terräng- och markbeskaffenhet o. s. v. genomsnittligt sett är inbördes olika vid fortifikationsförvaltningens och flygförvaltningens markförvärv.

Försvarsförvaltningssakkunniga föreslår, att även ärendena rörande markanskaffning överföres till fortifikationsförvaltningen. De motiverar sitt ställningstagande sålunda.

Vid ett bedömande av det spörsmål, de sakkunniga här tagit upp till behandling, torde man till en början kunna konstatera, att starka principiella skäl talar för att markanskaffning m. m. för försvaret ombesörjes av en myndighet. En sådan ordning får förutsättas medföra fördelar i form av enhetliga värderingsförfaranden, tillämpning av konsekventa ekonomiska principer m. m. Vidare torde det i princip vara lättare att bemästra en anhopning av ärenden, om de hänföres till ett större organ än vad fallet är om de är splittrade på flera myndigheter. Till stöd för de här

anförda principiella skälen kan även grunderna för huvudförvaltningsprincipen åberopas, även om analogin mellan anskaffning av materiel och förnödenheter, å ena, samt mark, å andra sidan, icke går helt fri från invändningar. Skälen att centralisera ifrågavarande ärenden genom att föra över dem till fortifikationsförvaltningen torde även få anses ha vunnit i styrka i och med att en markbyrå inrättats inom detta ämbetsverk.

I likhet med vad som föreslås beträffande ärendena rörande byggande och underhåll av flygfält bör enligt de sakkunniga verkställigheten av ett överförande av dessa ärenden uppskjutas till ingången av budgetåret 1963/64. Härom anför de sakkunniga följande.

Anledningen härtill är bland annat att de sakkunniga anser det vara mycket tveksamt, om ett överförande utan samtidigt överförande av byggnadsärendena är lämpligt ur praktisk synpunkt, i varje fall med markärendenas nuvarande omfattning. Det torde nämligen få anses ställt utom fråga, att, å ena sidan, ärenden angående projektering m. m. av nya anläggningar och, å andra sidan, ärenden rörande markförvärv för samma anläggningar äger ett intimt inre samband. Vid sina undersökningar har de sakkunniga funnit, att flygfältsbyråns projektsektion och administrativa byråns »markdetalj» under ärendenas gång mycket ofta växelvis framför förslag till ändringar i fråga om gränserna för den mark, som bör anskaffas. Detta intima och kontinuerliga samarbete utgör i regel en förutsättning för att förvärvet skall kunna genomföras inom rimlig tid och med beaktande av de krav som dikteras av hänsyn till såväl flygsäkerheten som ekonomiska faktorer. Samarbetet måste av naturliga skäl främjas av att det äger rum mellan enheter inom samma verk. En uppdelning skulle dessutom kunna medföra oklara ansvarsförhållanden, vartill sannolikt skulle komma tidsförluster och dubbelarbete. Vad i det föregående anförts om nödvändigheten att genomföra 1958 års flygfältsplan på avsedd tid gör även, att de sakkunniga icke anser, att fortifikationsförvaltningens markbyrå under något av de närmaste åren bör tillföras markförvärvsärendena. De sakkunniga vill i detta sammanhang tillägga, att från fortifikationsförvaltningen gjorts gällande, att ämbetsverket på grund av stor arbetsbalans på markbyrå och på grund av att ifrågasatt rationalisering av arbetsformer m. m. inom byrån ännu icke hunnit verkställas för närvarande icke kan mottaga ifrågavarande ärenden utan en personalökning, som är större än den som kan åstadkommas genom överflyttning av en eller annan tjänst från flygförvaltningen. Vid ingången av budgetåret 1963/64 bör emellertid enligt de sakkunnigas mening arbetsbalansen vara, åtminstone i huvudsak, avarbetad och erforderliga rationaliseringsåtgärder genomförda.

I flygförvaltningens administrativa byrås kanslisektion ingår — förutom biträdespersonal — en byrådirektör i Ao 24, tre förste byråsekreterare, av vilka en i Ao 23, en i Ae 23 och en i Ae 21, samt en amanuens. Enligt uttalande i proposition 1954: 109 (s. 408) avses förste byråsekreteraren i Ae 23 i första hand för flygfältsbyråns juridiska ärenden. Enligt föreskrift till flygförvaltningens personalförteckning skall emellertid denna tjänst vakanthållas, så länge sekreteraren och ombudsmannen på över-

gångsstat i Ao 23 vid flygförvaltningen kvarstår i tjänst. För handläggning av markärenden vid administrativa byrån finnes följaktligen enligt organisationen endast tillgänglig den på övergångsstat redovisade sekreteraren och ombudsmannen. Då denna arbetskraft visat sig otillräcklig har förste byråsekreteraren i Ao 23 vid kanslisektionen så gott som helt avdelats för handläggning av fastighetsärenden, trots att denna ordning visat sig medföra betydande svårigheter för sektionens övriga arbete.

De sakkunniga anser, att nu tillgänglig arbetskraft är otillräcklig under den tid som erfordras för genomförande av 1958 års flygfältsplan. De sakkunniga föreslår därför, att föreskriften till personalförteckningen om vakanthållande av tjänsten i Ae 23 utgår från och med den 1 juli 1960, varigenom sådan personalökning möjliggöres att nuvarande olägenheter åtminstone delvis blir avhjälpda. Enligt de sakkunniga bör denna tjänst utgå ur flygförvaltningens organisation, när markärendena blir överförda till fortifikationsförvaltningen. Kanslisektionen får därvid för övriga uppgifter den erforderliga och 1954 fastställda personalstyrkan. Huruvida fortifikationsförvaltningen bör erhålla någon personalförstärkning i samband med överföringen av markärendena bör enligt de sakkunniga prövas närmare först vid tidpunkten för denna. Någon förstärkning utöver en tjänst i Ae 23 bedömes dock icke erforderlig under några omständigheter.

För att snarast eliminera vissa nackdelar, som är förknippade med att flygförvaltningen ännu en tid kommer att handha markanskaffningen för flygfält m.m., föreslår de sakkunniga vidare, att flygförvaltningen och fortifikationsförvaltningen under denna tid samarbetar i större utsträckning än som hittills skett. Ett dylikt samarbete bör äga rum i frågor som — direkt eller indirekt — kan ha större ekonomisk betydelse. Framför allt bör det avse värderingsfrågor.

Slutligen har de sakkunniga undersökt, huruvida den tekniska personalen vid militärbefälsstabernas sektion VIII bör utnyttjas för underhåll m.m. av de militära flygfälten. Enligt de sakkunnigas uppfattning föreligger det ej något stadigvarande behov av ett sådant utnyttjande. Ej heller är militärbefälsstabernas personal dimensionerad för att mera kontinuerligt tagas i anspråk för dessa uppgifter. Enligt de sakkunniga bör därför ej, bland annat av dessa anledningar, någon organisatorisk ändring i hithörande förhållanden ske. Däremot bör enligt de sakkunniga efter överenskommelse i varje särskilt fall mellan vederbörande chefer teknisk personal vid sektion VIII kunna tagas i anspråk av eskaderstab m.m. för kontrollantuppgifter, kostnadsberäkningar o. s. v., när detta bedömes lämpligt av kostnadsskäl eller ur andra synpunkter. De sakkunniga räknar med att ett sådant förfaringssätt bör tillämpas antingen flygfältsfrågorna centralt handläggas av flygförvaltningen eller av fortifikationsförvaltningen.

Sammanfattningsvis föreslår 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga således, att beslut fattas om att ärenden rörande byggande och underhåll av flygfält samt om anskaffning och försäljning av mark för flygfält samt för flygvapnets övnings-, bombfällnings- och skjutplatser ävensom ärenden rörande den rättsliga vården av sådan mark den 1 juli 1963 föres över från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen, att föreskriften till flygförvaltningens personalförteckning om vakanthållande av en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 upphäves från och med den 1 juli 1960, att denna tjänst den 1 juli 1963 utgår ur flygförvaltningens personalförteckning, att frågor rörande de organisationsändringar m. m., som kan föranledas av överförandet av ärenden rörande byggande och underhåll av flygfält samt markförvärv för flygfältsändamål utredes i samband med kommande översyn av fortifikationsförvaltningens nya organisation, att för tiden före den 1 juli 1963 i markärenden för flygvapnets räkning av större ekonomisk räckvidd samarbete med fortifikationsförvaltningen göres obligatoriskt samt att föreskrifter utfärdas, som medger att teknisk personal ur sektion VIII vid militärbefälsstaberna, då så är ändamålsenligt, ställes till vederbörande chefers vid flygvapnet förfogande för biträde vid handläggningen av flygfältsfrågor.

Yttranden

Över försvarsförvaltningssakkunnigas förslag har yttranden avgivits av *överbefälhavaren, chefen för flygvapnet, försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, flygförvaltningen, försvarets förvaltningsdirektion, statskontoret och statens organisationsnämnd.*

Överbefälhavaren anser, att starka principiella, tekniska och ekonomiska skäl talar för ett överförande av ifrågavarande ärenden till fortifikationsförvaltningen. Överbefälhavaren tillstyrker därför de sakkunnigas förslag under förutsättning, att byggnads- och underhållsärendena i fortifikationsförvaltningen kan handläggas med erforderlig skyndsamhet. Överbefälhavaren påpekar emellertid att såvitt nu kan bedömas kommer 1958 års flygfältsplan att bli genomförd först under andra hälften av 1960-talet, varför det synes olämpligt att nu fixera tidpunkten för ett överförande. Enligt överbefälhavaren förtjänar det vidare övervägas, huruvida ärendena angående markförvärv m. m. kan överföras vid tidigare tidpunkt än övriga ärenden. Överbefälhavaren tillstyrker förslaget, att en vakantsatt tjänst i A 23 inom flygförvaltningen skall få ianspråktagas.

Försvarets civilförvaltning och *försvarets förvaltningsdirektion* tillstyrker likaså ett överförande men ifrågasätter liksom överbefälhavaren, om ett sådant kan komma till stånd redan år 1963.

Fortifikationsförvaltningen anser i likhet med försvarsförvaltningssakkunniga, att ifrågavarande ärenden bör överföras till ämbetsverket vid en

och samma tidpunkt, varigenom — med undantag av den fastighetsförvaltning som handhas av försvarets fabriksverk — all verksamhet med utförande och underhåll av byggnader och anläggningar, alla markförvärv och markförsäljningar samt all rättslig vård av fastigheter inom försvaret kommer att sammanföras till en myndighet. Fortifikationsförvaltningen finner även den föreslagna tidpunkten för ett överförande lämplig.

Statskontoret och *statens organisationsnämnd* tillstyrker förslaget och framhåller, att det bör genomföras så snart som möjligt.

Chefen för flygvapnet, som avstyrker försvarsförvaltningssakkunnigas förslag, delar i princip de sakkunnigas uppfattning, att ärenden angående byggande och underhåll av flygfält och markförvärv för flygfältsändamål bör handläggas av samma myndighet. Då flygbaserna ingår såsom en del i ett större vapensystem, som har betydelse för flygvapnets krigsberedskap och stridseffekt, bör ansvaret för hela detta system åligga flygvapnet. Ett genomförande av förslaget skulle enligt chefen för flygvapnet försvåra den samtidiga uppbyggnaden och moderniseringen av komponenterna inom de vapensystem som är beroende av flygbaser, vilket menligt kan påverka flygvapnets krigsduglighet. Möjligheterna att med hänsyn till flygsäkerheten i haveriförebyggande syfte snabbt kunna anpassa flygbaserna efter utvecklingen skulle även minska. Ett genomförande av förslaget skulle även enligt chefen för flygvapnet bryta sönder nuvarande samarbetsystem mellan flygstaben och flygförvaltningen utan att nämnvärda besparingar skulle vinnas. Vidare skulle oklara ansvarsförhållanden skapas i vad avser flygvapnets krigsduglighet och flygsäkerhetens upprätthållande. Enligt flygvapenchefen skulle dock ett överförande av enbart ärendena angående markförvärv m. m. innebära mindre skadeverkningar än om samtliga ifrågavarande ärenden överföres. Med hänsyn till tveksamheten om när 1958 års flygfältsplan kan vara genomförd och till ovissheten om hur långt bland annat den tekniska utvecklingen då har kommit, anser chefen för flygvapnet, att nuvarande system bör bestå intill dess flygbaserna är utbyggda, vid vilken tidpunkt frågan åter kan aktualiseras.

Flygförvaltningen avstyrker de sakkunnigas förslag. Ämbetsverket, som huvudsakligen behandlar frågorna om byggande och underhåll av flygfält, påpekar, att 1958 års flygfältsplan kan väntas bli färdig först emot slutet av 1960-talet. Ämbetsverket anser det olämpligt att mitt under en utbyggnadsperiod fatta beslut om ändring i en organisation, som visat sig fungera väl. Dessutom bör ett beslut om överföring av de aktuella ärendena ej fattas, utan att närmare ställning samtidigt tas till frågan i vilken form verksamheten skall bedrivas inom fortifikationsförvaltningen. Berättigade krav anses kunna resas såväl från flygförvaltningens som från berörd personals sida att redan vid tidpunkten för beslutet äga full vetskap om flygfältsbyråns framtida organisation och arbetsformer inom fortifika-

tionsförvaltningen. Det måste även klarläggas om och i vilken mån byråns uppgifter kommer att handläggas av annan enhet inom fortifikationsförvaltningen. Flygförvaltningen anser, att frågan om ett eventuellt överförande till fortifikationsförvaltningen bör tagas upp igen först när 1958 års flygfältsplan är genomförd. Flygförvaltningen föreslår vidare, att för flygfältsbyrån inrättas nya tjänster för en byråingenjör i Ae 21 och en ingenjör i Ae 15 samt att en tjänst för byrådirektör i Ao 24, avsedd för chef för byråns anläggningssektion, utbytes mot tjänst för byrådirektör i Ao 26. I likhet med försvarsförvaltningssakkunniga föreslår flygförvaltningen, att föreskriften i personalförteckningen om vakanthållande av en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 vid administrativa byrån utgår.

Departementschefen

I proposition till 1947 års riksdag angående omorganisation av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret m. m. (prop. 1947: 142, s. 62) framhöll föredragande departementschefen, bland annat, att, då ansvaret för flygsäkerheten måste åvila flygledningen, det med flygsäkerheten intimt sammanhängande underhållet av de militära flygfälten i enlighet med fortifikations- och byggnadsutredningens förslag syntes böra åvila flygförvaltningen. Även planerandet och utförandet av förbättrings- och utvidgningsarbeten på de militära flygfälten borde, åtminstone tills vidare, kvarligga hos flygförvaltningen. Sedan de omfattande arbeten, som med hänsyn till teknikens utveckling kunde beräknas bli erforderliga under de närmaste åren, i huvudsak fullbordats, borde det emellertid övervägas, huruvida en ändrad organisation i fråga om dessa arbeten av nybyggnads-karaktär borde genomföras. Vidare uttalades, att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa kompetensfördelningen i detalj mellan den nya fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen.

Genom brev den 27 april 1951 har sedermera vissa bestämmelser meddelats angående kompetensfördelningen mellan fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen. Härvid har stadgats, att ärenden angående byg-gande och underhåll och förvaltning i övrigt av dels flottilflygfält, dels krigsflygfält, övningsplatser samt bombfällnings- och skjutplatser med därå befintliga byggnader m. m. samt tillhörande jordbruks- och skogs-fastigheter skall handläggas av flygförvaltningen. Ärenden som rör den rättsliga vården samt försäljning, uthyrning och arrendering av den del av flygvapnets fastighetsbestånd, som skall förvaltas av flygförvaltningen, ävensom angående markförvärv och arrendering, som erfordras för utvidgning av flygfält m. m. eller eljest föranledes av den omedelbara flyg-verksamhetens behov, handlägges likaså av flygförvaltningen.

Vid remissbehandlingen av fortifikationsförvaltningens förslag av år 1957 till ny organisation av ämbetsverket uttalade försvarets civilförvalt-

ning och statens organisationsnämnd, att ärenden angående inköp och försäljning av mark för flygfält borde överföras från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen. Försvarets förvaltningsdirektion uttalade sig jämväl i denna riktning. Chefen för flygvapnet förklarade, att handläggningen av flygvapnets markförvärsärenden borde närmare utredas. Organisationsnämnden föreslog jämväl, att frågan om utnyttjande av den tekniska personalen vid militärbefälsstabernas sektion VIII och i samband därmed frågan om överförande till fortifikationsförvaltningen av nybyggnad och underhåll av militära flygfält skulle närmare utredas. För egen del ansåg jag det lämpligast att hela det angivna frågekomplexet prövades i ett sammanhang. Jag avsåg därför att låta utreda dessa frågor (prop. 1958: 110, s. 198). Statsutskottet (SU 1958: B 53) fann det likaledes lämpligt, att frågan om överflyttning av ärenden rörande inköp och försäljning av mark ävensom angående överförande till fortifikationsförvaltningen av nybyggnad och underhåll av militära flygfält blev föremål för utredning.

Sedan 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga fått i uppdrag att verkställa ifrågavarande utredning, har de sakkunniga i skrivelse den 29 september 1959 överlämnat resultatet av sitt utredningsarbete.

I sitt i det föregående redovisade förslag har försvarsförvaltningssakkunniga förordat, att beslut fattas om att ärenden angående byggande och underhåll av flygfält m. m. samt ärenden angående markförvärv m. m. överföres till fortifikationsförvaltningen. Med hänsyn främst till pågående utbyggnad av flygbaserna enligt 1958 års flygfältsplan samt till att fortifikationsförvaltningen nyligen omorganiserats, varför arbetsformer och arbetsrutiner ännu icke utvecklats till avsedd effektivitet inom ämbetsverket, anser de sakkunniga att med verkställigheten av överförandet av dessa ärenden bör anstå intill den 1 juli 1963. För att önskvärd personalförstärkning för markförvärsärenden m. m. inom flygförvaltningen skall erhållas intill denna tidpunkt, föreslår de sakkunniga vidare, att föreskriften till flygförvaltningens personalförteckning om vakanthållande av en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 upphäves från och med den 1 juli 1960.

Frågorna rörande de organisationsändringar m. m., som kan föranledas av överförandet av ifrågavarande ärenden, anser de sakkunniga det vara mest ändamålsenligt att utreda i samband med kommande översyn av fortifikationsförvaltningens nya organisation. De sakkunniga föreslår slutligen att för tiden intill den 1 juli 1963 i markärenden för flygvapnets räkning av större ekonomisk räckvidd samarbete med fortifikationsförvaltningen göres obligatoriskt, samt att föreskrifter utfärdas som medger att teknisk personal ur militärbefälsstabernas sektion VIII, då så är ändamålsenligt, ställs till vederbörande chefers vid flygvapnet förfogande för biträde vid handläggningen av flygfältsfrågor.

Jag delar i allt väsentligt de sakkunnigas uppfattning. Vad angår ärendena rörande markförvärv m. m. för flygfältsändamål finner jag sålunda i likhet med de sakkunniga det mest ändamålsenligt, att all markanskaffning m. m. för försvaret ombesörjes av en myndighet. Härigenom vinnes fördelar i form av enhetliga värderingsförfaranden, tillämpning av konsekventa ekonomiska principer m. m. Jag räknar därför med att beslut fattas om att dessa ärenden överföres från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen. Med hänsyn till vad de sakkunniga anfört bör emellertid överförandet komma till stånd först från och med den 1 juli 1963. I detta sammanhang vill jag emellertid erinra om att vissa ärenden angående markförvärv m. m., nämligen för flygvapnets bombfällnings- och skjutplatser, kommer att överföras till fortifikationsförvaltningen redan från och med den 1 juli 1960 genom beslut av Kungl. Maj:t den 11 december 1959.

För att bereda flygförvaltningen personalförstärkning för handläggning av markförvärvsärenden m. m. intill tidpunkten för dessa ärendens överförande till fortifikationsförvaltningen tillstyrker jag att en för närvarande vakanthållen tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 skall få tillsättas från och med den 1 juli 1960. Denna tjänst bör den 1 juli 1963 utgå ur ämbetsverkets personalförteckning.

Vad angår byggande och underhåll av flygfält m. m. delar jag likaså försvarsförvaltningssakkunnigas uppfattning att dessa uppgifter inte tekniskt skiljer sig från de byggnads- och underhållsarbeten som för närvarande tillhör fortifikationsförvaltningens verksamhetsområde. Både ur effektivitetssynpunkt och av kostnadsskäl synes det vara en fördel om denna verksamhet koncentreras till en myndighet. Jag anser mig därför böra biträda förslaget att beslut fattas om att ifrågakarande ärenden överföres till fortifikationsförvaltningen från flygförvaltningen. Av skäl som de sakkunniga anfört bör emellertid även verkställigheten av överförandet av ifrågakarande ärenden anstå ytterligare några år. Jag finner det ur många synpunkter önskvärt och lämpligt, att överförandet kan komma till stånd vid samma tidpunkt som markförvärvsärendena överföres, d. v. s. den 1 juli 1963. Jag räknar för närvarande även med att detta skall kunna ske, men en förnyad prövning av tidpunkten kan måhända bli erforderlig med hänsyn till takten i flygbasutbygget.

I samband med kommande översyn av fortifikationsförvaltningens nya organisation (jfr prop. 1958: 110, s. 202) bör det klarläggas hur flygfältsärendena organisatoriskt skall handläggas inom fortifikationsförvaltningen.

Vad angår försvarsförvaltningssakkunnigas förslag i övrigt vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 11 december 1959 dels uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att utfärda föreskrifter, som medger att teknisk personal ur sektion VIII vid militärbefälsstaberna skall

av vederbörande chefer vid flygvapnet få tagas i anspråk för biträde vid handläggningen av flygfältsärenden, dels ock anmodat flygförvaltningen att under tiden före överförandet av flygfältsärendena samarbeta med fortifikationsförvaltningen i de fall ärendena är av större ekonomisk räckvidd.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande handläggningen av ärenden rörande byggande och underhåll m. m. av flygfält samt anskaffning m. m. av mark för flygfältsändamål.

FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING

[7] 1. Försvarets civilförvaltning: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	5 049 000	4 762 736
1959/60 (statsliggaren s. 164)	5 065 000	
1960/61 (förslag)	5 170 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. ¹⁷/s 1959) hemställer, att anslaget höjes med 143 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Lönebyrån		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i regl. befordringsgång — kanslibiträde Ae 7	1 812	
2. Kameralbyrån		
a) 1 förste byråsekreterare Ao 21 — Ao 23	2 804	
b) 2 sorteringsbiträden Ae 4 — Ae 5	1 162	
c) 1 sorteringsbiträde Ae 4 utgår		10 728
d) 1 amanuens i regl. befordringsgång utgår		22 080
3. Revisionsbyrån		
1 förrädsman Ae 7 — kontorist Ao 9	1 430	
4. Juridiska byrån		
a) 1 förste byråsekreterare Ae 23 — byrådirektör Ao 24	1 516	
1 amanuens i regl. befordringsgång — förste byråsekreterare Ao 21	3 696	
b) 1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21	2 536	
c) 1 kontorsbiträde Ao 5 — kanslibiträde Ao 7 ...	1 812	

5. Ordinariesättningar		Ökning	Minskning
1 byrådirektör Ae 24, 1 assistent Ae 16 och 1 assistent Ae 15		—	
6. Lönegradsuppflyttning enl. prop. 1959: 152		1 812	
7. Löneklassuppflyttningar m. m.		71 763	
8. 1959 års lönereglering		78 400	
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter		56 600	
10. Belastningen			50 000
11. Avrundning m. m.		465	
		225 808	82 808
		+ 143 000	

Motiv

1. För uträkningsarbetet m. m. i samband med den till civilförvaltningen centraliserade avlöningsuträkningen och avlöningsutbetalningen för försvarets tjänstemannaanställda personal finnes vid lönebyråns avlöningscentral sex tjänster för kontorist. Sedan numera i huvudsak all månadslöneuträkning koncentrerats till civilförvaltningen, har bättre erfarenheter än hittills kunnat vinnas rörande arbetsbelastningen inom avlöningscentralen. Därvid har framkommit, att nuvarande personaluppsättning icke medger tillräcklig elasticitet, vilket medför fara för att löneutbetalningarna kan försenas och att skatte- och andra redovisningsåtgärder icke kan verkställas i rätt ordning. Då civilförvaltningen bedömer behovet av personalförstärkning bestående, hemställer ämbetsverket, att en tjänst för kansli-biträde i Ae 7 tillkommer i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång, avsedd för lönebyråns expedition.

2. a) Förslaget avser befattningen som chef för läger- och manskapskassedetaljen och motiveras av att arbetsuppgifterna ökat i omfattning och betydelse.

b) Vid kamrerarkontorets verifikationssortering tjänstgör tre sorteringsbiträden, ett i Ae 5 och två i Ae 4. Då innehavarna av dessa tjänster utför samma arbete, föreslår civilförvaltningen, att tjänsterna i Ae 4 utbytes mot tjänster i Ae 5.

c) Införandet av särskilda maskinella anordningar medför, att en tjänst för sorteringsbiträde i Ae 4 på blankettkontorets tryckeri kan utgå ur organisationen.

d) Amanuens tjänsten avses för allmänna sektionen. Indragningen möjliggöres av en omläggning av arbetsuppgifterna på byråns redovisningssektion, som medför att en byråsekreterare kan överföras till allmänna sektionen. Det förutsättes dock, att byråsekreteraren vid behov alltjämt biträder på redovisningssektionen.

3. Förslaget avser föreståndaren för revisionsbyråns räkenskapsarkiv och motiveras av arbetsuppgifternas art.

4. a) Förslagen hänför sig till juridiska byråns allmänna sektion. Som skäl åberopas arbetsuppgifternas art samt önskvärdheten av att åstadkomma en bättre relation mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid sektionen.

b) Förslaget, som avser skaderegleringsdetaljen, motiveras med arten och omfattningen av de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna.

I samband härmed anför civilförvaltningen, att skaderegleringsdetaljen ur olika synpunkter bör uppgå i den allmänna sektionen. Härigenom skulle nämligen förutsättningar skapas för ett mera rationellt utnyttjande av tillgänglig personal samtidigt som arbetsformerna skulle förenklas. Med hänsyn till att den för handläggning av skaderegleringsärenden avsedda personalen av Kungl. Maj:t förutsatts skola bilda en fristående detalj inom juridiska byrån (jfr prop. 1957: 110, s. 26), ifrågasätter emellertid civilförvaltningen om en dylik omorganisation kan företagas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

c) Innehavaren av kontorsbiträdestjänsten på juridiska byråns indrivningsdetalj har sådana arbetsuppgifter att tjänsten enligt civilförvaltningens uppfattning bör utbytas mot en tjänst för kanslibitråde i Ao 7.

5. Tjänsten för byrådirektör i Ae 24 är avsedd för chefen för juridiska byråns patentsektion. Tjänsterna för assistent i Ae 16 och Ae 15 är avsedda för kameralbyråns kassadetalj respektive kamrerarkontoret. Med hänsyn till att stadigvarande behov av dessa tjänster kan anses föreligga bör de ordinariesättas.

6. I proposition 1959: 152 angående statstjänstemännens löner under år 1959 föreslogs bland annat att en tjänst för kontorsbiträde vid civilförvaltningens telefonväxel skulle utbytas mot tjänst för kanslibitråde i Ae 7. Riksdagen har sedermera fattat beslut i enlighet med detta förslag.

Departementschefen

I enlighet med civilförvaltningens förslag bör från och med nästa budgetår en amanuensbefattning och en tjänst för sorteringsbiträde indragas. Övriga tjänster för sorteringsbiträde bör enligt min mening utbytas mot tjänster för biträde i reglerad befordringsgång. Jag biträder förslaget att inrätta en tjänst för kanslibitråde i Ae 7 vid lönebyråns avlöningscentral i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång vid byråns expedition.

I övrigt är jag icke beredd tillstyrka några tjänsteförändringar vid civilförvaltningen för nästa budgetår.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra frågan om skaderegleringsdetaljens organisatoriska ställning.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 5 170 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 436 000 (— 45 000) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 9 400 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 800 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 860 000 (+ 10 000) kronor;

Rörligt tillägg 776 600 (+ 83 800) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 86 200 (+ 56 200) kronor.

Anslagshöjningen utgör 105 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 436 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 860 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	776 600
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	86 200
Summa kronor	5 170 000

b) till *Försvarets civilförvaltning*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 170 000 kronor.

[8] 2. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	970 000	918 640
1959/60 (statsliggaren s. 166)	1 194 000	
1960/61 (förslag)	1 234 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökade städningskostnader	2 000	
2. Höjda telefonavgifter	5 000	
3. Höjda traktamenten	5 000	
4. Hyreskostnader för anskaffning av cardatypeanläggning	43 000	
5. Ökade hyreskostnader för utbyte av collator	20 000	
6. Engångsutgifter budgetåret 1959/60		30 100
7. Avrundning	100	
	75 100	30 100
	+ 45 000	

Motiv

1. Till följd av höjda kollektivavtalslöner beräknas städningskostnaderna öka med 2 000 kronor.

2. Civilförvaltningen hemställer ånyo om ökad medelstilldelning för expenser med 5 000 kronor för höjda avgifter avseende telefon m. m. (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 54).

3. På grund av höjda traktamentsersättningar beräknas kostnaderna under reseposten öka med 5 000 kronor.

4. Rationalisering av personalredovisningen vid kustartilleriet avses ske i samarbete mellan kustartilleriinspektionen och civilförvaltningen, varvid tillgänglig personal inom civilförvaltningen med utbildning på och erfarenhet av hålkortsmaskiner skulle kunna utnyttjas. Ämbetsverket planerar även att centralisera vissa kassagöromål till större enheter och avser att inom IV. militärområdet göra försök med central likvidering av fakturor. Under försöken avses arbetet förläggas till civilförvaltningen. För att kunna genomföra dessa planer erfordras anskaffning av en cardatypeanläggning. Hyreskostnaderna för en sådan beräknas till 43 000 kronor för år. Civilförvaltningen räknar emellertid med möjligheter till besparingar i framtiden, därest försöken visar sig framgångsrika.

5. För ytterligare rationaliseringar av förrädsredovisningen vid armén erfordras utbyte av en collator. Hyreskostnaden härför beräknas till 20 000 kronor för år.

Anslagsposterna till sjukvård och publikationstryck, vilka poster under budgetåret 1958/59 överskridits med i runt tal 11 000 kronor respektive underskridits med omkring 2 000 kronor, föreslår civilförvaltningen skola upptagas med oförändrade belopp i avvaktan på ytterligare erfarenheter av belastningen.

Civildförvaltningen erinrar om att 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga föreslagit utflyttning av ämbetsverket till Farsta. Enär beslut härom ännu icke meddelats, har civilförvaltningen vid beräkning av omkostnadsanslaget icke tagit hänsyn till i samband med en dylik flyttning uppkommande kostnader för telefonväxel, lunchrum, snabbtelefonanläggning, installationskostnader för hålkortscentralen, elektriska anordningar, personsökaranläggning samt för möbler, mattor, gardiner etc. Nu nämnda kostnader har uppskattats till omkring 550 000 kronor.

Departementschefen

Civildförvaltningen har under förevarande anslag räknat med ökningsar av medelsbehovet om sammanlagt 75 100 kronor. Med hänsyn till att av anslaget för innevarande budgetår ett belopp av 30 100 kronor avsetts för utgifter av engångsnatur, har ämbetsverket föreslagit en till 45 000 kronor begränsad anslagshöjning.

Med anledning av civilförvaltningens förslag räknar jag för egen del med en ökning av anslaget för nästa budgetår med 40 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 december 1959 bemyndigat civilförvaltningen att teckna kontrakt angående förhyrande av en databehandlingsmaskin, typ IBM 1401, varvid Kungl. Maj:t förklarat Sig framdeles efter framställning i samband med medelsäskandena för budgetåret 1961/62 vilja förordna om bestridandet av de med förhyrningen förenade kostnaderna. Genom förhyrning av ifrågavarande maskin, vilken beräknas kunna levereras under juli månad 1961, kommer kapaciteten vid civilförvaltningens hålkortscentral att öka, varigenom personalbesparingar kan bli möjliga. De årliga hyreskostnaderna för maskinen uppgår till omkring 572 000 kronor. Vid förhyrningen blir emellertid vissa konventionella hålkortsmaskiner obehövliga och kan återlämnas. Kostnaderna för dessas förhyrning uppgår till omkring 342 000 kronor för år. Engångskostnaderna för tull och frakt m. m. vid förhyrande av databehandlingsmaskin IBM 1401 beräknas till omkring 230 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets civilförvaltning*: Omkostnader för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 234 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

[9] 3. Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	979 000	972 258
1959/60 (statsliggaren s. 166)	1 085 000	
1960/61 (förslag)	1 115 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. 13/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 51 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 2 läkare; arvode 5 000 kronor	10 000	
2. Lönegradsuppflyttningar		
1 kamrerare Ae 19 — Ae 21	2 268	
1 förste kansliskrivare Ao 12 — assistent Ao 15 ...	2 348	
1 förste kansliskrivare Ae 12 — assistent Ae 15	2 348	
1 kansliskrivare Ae 10 — assistent Ae 15	3 876	
1 kontorist Ao 9 — förste kansliskrivare Ao 12	2 112	
3. Ordinariesättningar		
2 kanslibiträden Ae 7 — Ao 7	—	
4. Löneklassuppflyttningar	3 180	
5. 1959 års löne reglering	20 600	
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	10 600	
7. Omräkning		6 332
	57 332	6 332
		+ 51 000

Motiv

1. Förslaget, som avser anställande av läkare för underrättelsetjänst, har tidigare framlagts i styrelsens anslagsäskanden (jfr senast prop. 1959: 1, bil. 6, s. 57).

2. Förslagen, som till stor del innebär upprepning av tidigare framförda förslag, motiveras med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som är förenade med ifrågavarande tjänster (jfr prop. 1958: 1, bil. 6, s. 22—28).

3. Som skäl för ordinariesättning åberopas att innehavarna av tjänsterna har lång tjänstetid.

Sjukvårdsstyrelsen anmäler vidare, att två biträden för skriv- och kontorsgöromål under innevarande budgetår väntas komma att uppfylla ford-

ringarna för att jämlikt gällande grunder för reglerad befordringsgång ifrågakomma till tjänster för kontorsbiträde i Ao 5. Vid bifall till styrelsens förslag om ordinariesättning av två kanslibiträdestjänster, blir emellertid två ordinarie kontorsbiträdestjänster vakanta. De bör då utnyttjas för att bereda motsvarande extra ordinarie biträden ordinarie anställning.

Departementschefen

Jag kan icke biträda sjukvårdsstyrelsens förslag om medel för arvodesanställning av läkare för underrättelsetjänst.

Sjukvårdsstyrelsens förslag till lönegradsuppflyttningar kan jag icke biträda i vidare mån än att jag under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar medel för utbyte av tjänsterna för kansliskrivare i Ae 10 och kontorist i Ao 9 mot tjänster för förste kansliskrivare i Ae 12 och kansliskrivare i Ao 10.

Jag kan icke tillstyrka förslaget om ordinariesättning av två kanslibiträdestjänster. Jag räknar däremot med att två tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer i utbyte mot tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda tjänsteförändringar — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 1 115 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 536 000 (+ 17 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 54 000 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 46 600 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 302 000 (— 17 000) kronor;

Rörligt tillägg 160 000 (+ 19 400) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 16 400 (+ 10 600) kronor.

Anslagshöjningen utgör 30 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets sjukvårdsstyrelse som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	536 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	54 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	46 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	302 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	160 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 400
Summa kronor	1 115 000

c) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 115 000 kronor.

[10] 4. Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	95 000	102 151
1959/60 (statsliggaren s. 167)	100 000	
1960/61 (förslag)	106 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 8 000 kronor.

	Ökning
1. Belastningen å bränsleposten	6 000
2. Verksamheten vid militärmedicinska undersökningscentralen ...	2 000
	8 000

Motiv

2. Genom brev den 5 juni 1959 har Kungl. Maj:t, bland annat, föreskrivit, att verksamheten vid den från och med den 1 juli 1959 inrättade militärmedicinska undersökningscentralen skall ledas av sjukvårdsstyrelsen. Med hänsyn härtill anser sjukvårdsstyrelsen, att de för undersökningscentralens verksamhet erforderliga expensmedlen bör inrymmas under förevarande anslag. Kostnaderna beräknar styrelsen till sammanlagt 2 000 kronor för budgetåret 1960/61.

Departementschefen

I likhet med sjukvårdsstyrelsen anser jag, att den under omkostnadsstaten uppförda delposten till bränsle m. m. med hänsyn till belastningen bör uppräknas med 6 000 kronor.

Sjukvårdsstyrelsen har föreslagit, att för militärmedicinska undersökningscentralen erforderliga expensmedel anvisas under förevarande anslag. För egen del bedömer jag det lämpligare att dessa medel upptages under anslaget Garnisonssjukhusen: Omkostnader.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 106 000 kronor.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN

[11] 5. **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	6 550 000	5 808 794
1959/60 (statsliggaren s. 167)	6 665 000	
1960/61 (förslag)	7 515 000	

Som förut nämnts redogör jag i samband med anmälan av förevarande anslag för verkställda utredningar rörande sättet för bestridande av avlöningskostnaderna för fortifikationsförvaltningens personal.

Fortifikationsförvaltningens anslagsäskanden

Yrkande

Fortifikationsförvaltningen (skr. 21/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 1 194 100 kronor.

I. Nya tjänster m. m.

	Ökning
1. 1 överste Bo 1 (fortifikationskåren)	—
1 överstelöjtnant Ao 26 (fortifikationskåren)	—
2 majorer Ao 24 (fortifikationskåren)	—
2. 1 kontorist Ae 9	12 504

II. Löneregleringar

1. Befästningsbyrå

1 officer A: 26 — major Ao 24 (fortifikationskåren) eller officer A: 29	5 055
--	-------

	Ökning
2 byrådirektörer Ae 24 — Ae 26	1 692
2 kaptener Ao 21 — majorer Ao 24 (fortifikationskåren)	—
1 ingenjörbiträde Ae 12 — biträdande ingenjör Ae 13...	900
1 förste kansliskrivare Ae 12 — kontorsskrivare Ae 13	864
1 major Ao 24 — överstelöjtnant Ao 26 (fortifikationskåren)	—
2. Kasernbyrån	
1 byrådirektör Ao 26 — överingenjör ABp 26 eller Bo 1	—
1 byrådirektör Ae 24 — Ae 26 (sakanslag)	—
1 förste byråarkitekt Ae 23 — byrådirektör Ae 24 (sakanslag)	—
1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19	2 064
3. Byggnadsbyrån	
1 byrådirektör Ao 26 — överingenjör Bp 1	1 860
1 byrådirektör Ao 26 — överingenjör ABp 26 eller Bo 1	3 456
1 byrådirektör Ae 26 — överingenjör ABp 26 eller Bo 1	—
1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ae 24	1 584
1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19	2 064
1 ingenjör Ae 15 — Ae 17	1 848
4. Markbyrån	
1 amanuens — förste byråsekreterare Ae 21	2 268
1 jägmästare Ao 25 — Ao 26	1 764
1 domänofficer A: 29 — B: 1	1 855
1 förste byråsekreterare Ao 21 — Ao 23	}
1 förste byråsekreterare Ae 23 — Ae 21	
5. Administrativa byrån	
1 kamrerare Ao 23 — byrådirektör Ao 24	1 584
1 kansliskrivare Ae 10 — kontorsskrivare Ae 13	1 500
1 förste byråsekreterare Ao 21 — Ao 23	}
1 förste byråsekreterare Ae 23 — Ae 21	
6. Forsknings- och försökssektionen	
2 laboratorer Ae 26 — ABp 26	10 080
1 forskningsingenjör högst Ae 23 — högst Ae 24	1 368
1 assistent Ae 17 — byråassistent Ae 19	2 064
1 kapten Ao 21 — major Ao 24 (fortifikationskåren) ...	—

	Ökning
III. Ställföreträdararvode till chefen för befästningsbyrån	1 800
IV. Ordinariesättning	
4 biträden för skriv- och kontorsgöromål (sakanslag) — kontorsbiträden Ao 5	46 320
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträde Ao 5	—
V. Tjänstetidsbefordran	2 136
VI. Löneklassuppflyttningar	23 949
VII. 1959 års lönehöjning	128 416
VIII. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	80 600
IX. Exakträkning	832 600
X. Omräkning	21 905
	1 194 100

Motiv

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att ämbetsverket organiseras i överensstämmelse med verkets förslag den 28 december 1957 till ny organisation (jfr prop. 1958:110, s. 171—183) med den ändringen dock att forsknings- och försökssektionen även i fortsättningen bör vara fristående och lyda direkt under chefen för förvaltningen. Förslaget innebär huvudsakligen, att avdelningar införes i ämbetsverkets organisation. Enligt ämbetsverkets uppfattning åstadkommes härigenom en personalorganisation, beräknad efter den byggnadsvolym som förelåg budgetåren 1956/59 eller omkring 80 miljoner kronor. Ämbetsverket erinrar i detta sammanhang om att byggnadsvolymer budgetåret 1959/60 ökat med 25 miljoner kronor. Fortifikationsförvaltningen konstaterar, att denna byggnadsvolym icke kan bemästras utan, i vart fall, den organisation och den personaluppsättning som ämbetsverket räknat med i förenämnda förslag.

I skrivelse den 10 augusti 1959 har fortifikationsförvaltningen hemställt, att befästningsbyrån provisoriskt från och med den 1 oktober 1959 omvandlas till en avdelning. Ämbetsverket har i samband härmed anfört bland annat följande.

Befästningsbyråns organisation har icke kunnat anpassas till de ökade arbetsuppgifter som blivit en följd av att medelstillsdelning och byggnadsvolym vuxit. På grund härav har i första hand chefen för befästningsbyrån fått en orimligt stor arbetsbörda. För att underlätta verksamheten och åstadkomma minskning av byråchefens arbetsbelastning har sektionscheferna tillagts ökade befogenheter och givits en självständig ställning i den utsträckning som rimligtvis kan anses förenlig med deras tjänsteställning och lön. Ytterligare delegering av byråchefens uppgifter på underlydande personal kan med nuvarande tjänste- och löneställningar för dessa icke rimligen ske. För att bemästra de ökade arbetsuppgifterna har ämbetsverket anställt och avser anställa extra personal i betydande omfatt-

ning. Vidare avses ett antal fortifikationsofficerare bliva kommenderade från regionala organ till tjänstgöring vid fortifikationsförvaltningen utöver den personal som enligt gällande organisationsplan är placerad till tjänstgöring där. För att effektivt kunna utnyttja de utökade personalresurserna och för att möjliggöra erforderlig avlastning av chefens för befästningsbyrån arbetsbörda är det nödvändigt att organisera byrån som en avdelning.

I fråga om motiveringen för sina förslag om nya beställningar för officerare vid fortifikationskåren och om ändrad lönegradsplacering för sådana beställningar hänvisar fortifikationsförvaltningen till innehållet i skrivelse den 8 oktober 1959 från chefen för fortifikationskåren med förslag till utökning av fortifikationskårens organisation. Förslaget, över vilket överbefälhavaren och chefen för armén avgivit yttranden, har remitterats till försvarets civilförvaltning. Det avses slutligt skola prövas vid behandlingen av arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Huvuddelen av förslagen har framförts tidigare (prop. 1958: 110, s. 171—183).

I. 1. Den föreslagna befästningsavdelningen bör indelas i en planeringsbyrå och en anläggningsbyrå. Såsom chef för anläggningsbyrån föreslås en överste i Bo 1 vid fortifikationskåren. Som chef för rustningssektionen inom planeringsbyrån avses en överstelöjtnant vid fortifikationskåren. För denna befattning har tidigare föreslagits en major (jfr prop. 1958: 110, s. 175). Kaptenerna vid fortifikationskåren avses som detaljchefer inom anläggningsbyråns utredningssektion respektive underhållssektion.

2. Innehavaren av tjänsten avses handha arkitekt- och konstruktionskontorets (vid kasernbyrån) ritningsarkiv m. m.

II. Förslagen, vilka såsom tidigare påpekats till stor del innebär upprepning av tidigare framförda förslag, motiveras med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med ifrågavarande tjänster.

III. Enligt instruktionen för fortifikationsförvaltningen skall vid förhinder för verkschefen dennes ämbete utövas av chefen för befästningsbyrån. Fortifikationsförvaltningen föreslår, att ett särskilt arvode om 1 800 kronor tillerkännes chefen för befästningsbyrån för hans merarbete i nu angivna hänseende.

Överbefälhavaren har i yttrande över förenämnda skrivelse den 10 augusti 1959 understrukt betydelsen av att fortifikationsförvaltningen tillföres en ställföreträdande verkschef eller souschef med erforderliga fortifikatoriska kvalifikationer.

IV. I enlighet med principerna för reglerad befordringsgång bör fem tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål utbytas mot kontorsbiträdestjänster i Ao 5. Fyra av dessa tjänster är för närvarande sakanlagsavlönade.

V. Fortifikationsförvaltningen beräknar, att två tjänstemän med avlöning från förevarande anslag under budgetåret 1960/61 kommer att bli berättigade till tjänstetidsbefordran.

IX. Fortifikationsförvaltningen erinrar om att ämbetsverkets äskanden under avlöningsanslaget för budgetåret 1958/59 grundats på lägsta löneklassen samt att ämbetsverket för budgetåret 1959/60 i princip räknat med oförändrad personalförteckning och avlöningskostnad. Fortifikationsförvaltningen hemställer, att ämbetsverkets avlöningsanslag höjes med skillnaden mellan de beräknade verkliga kostnaderna för budgetåret 1959/60 (7 497 600 kronor) och den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda avlöningsstaten för samma budgetår (6 665 000 kronor), vilken som nyss nämnts grundats på beräkning enligt lägsta löneklass.

Bestridande av avlöningskostnaderna vid fortifikationsförvaltningen

Enligt personalförteckningen för budgetåret 1959/60 finnes vid fortifikationsförvaltningen 64 tjänstemän å ordinarie stat, samtliga avlönade från avlöningsanslag. Av de i personalförteckningen upptagna 363 extra ordinarie tjänstemännen avlönas 257 från avlöningsanslag och 106 från byggnadsanslag. Nästan exakt en fjärdedel av tjänstemännen avlönas följaktligen från byggnadsanslag. Den från byggnadsanslag avlönade personalen tjänstgör huvudsakligen vid befästhingsbyråns utrednings- och konstruktionssektioner, kasernbyråns utredningssektion, kasernbyråns arkitekt- och konstruktionssektion samt byggnadsbyråns samtliga sektioner utom inköpssektionen.

Kungl. Maj:t har vidare bemyndigat fortifikationsförvaltningen att med de begränsningar, som i varje särskilt fall må vara meddelade, tills vidare taga i anspråk till ämbetsverkets förfogande ställda byggnadsanslag samt anslagsmedel för forskningsverksamhet och för fortifikatorisk rustningsplanläggning för att bestrida avlöningskostnader för extra personal som sysselsättes med respektive nybyggnadsuppgifter, forskningsverksamhet och fortifikatorisk rustningsplanläggning. Med stöd av detta bemyndigande har med avlöning från byggnadsanslag vid befästhingsbyråns utredningssektion och vid byggnadsbyråns värmesektion inrättats sammanlagt ett femtontal extra tjänster i lönegraderna Ag 13—Ag 24. Vidare finnes vid byggnadsbyråns byggnadssektion inrättade omkring fem extra tjänster i lönegraderna Ag 13—Ag 19 med avlöning från byggnadsanslag. Dessa tjänster är avsedda för kontroll av nybyggnadsarbeten. Slutligen finnes även med stöd av ifrågavarande medgivande vid Musköavdelningen, d. v. s. den särskilda avdelning som organiserats för de omfattande arbeten, som sammanhänger med utflyttningen av Stockholms örlogsvarv, anställda ett antal extra tjänstemän med avlöning från byggnadsanslag.

För planering av allmänna arbeten för arbetslöshetens bekämpande har vidare med Kungl. Maj:ts för ett budgetår åt gången lämnade medgivande inrättats tjänster för en byrådirektör i Ag 24 å befästhingsbyrån och en

förste byråingenjör i Ag 23 å kasernbyrån. Avlöningskostnaderna för dessa tjänster bestrides från reservationsanslaget till arbetslöshetens bekämpande.

Den principiella fördelningen av avlöningskostnaderna för den icke-ordinarie personalen vid fortifikationsförvaltningen mellan avlöningsanslag och byggnadsanslag har ansetts vara den att avlöningskostnader, som kan hänföras till nybyggnadsverksamhet, skall bestridas från byggnadsanslag, medan avlöningskostnader för personal, som erfordras för underhålls- och förvaltningsverksamhet, skall bestridas från avlöningsanslag (jfr prop. 1958:110, s. 201).

Förslag av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga

Försvarsförvaltningssakkunniga, som till en början behandlar frågan om avlöningskostnaderna för de i personalförteckningen upptagna tjänsterna, anser att starka skäl talar för att samtliga i verkets normala organisation ingående tjänster avlönas från avlöningsanslag. Huvudskälet anges vara önskvärdheten av att kostnaderna för avlöning av verkets civila personal såväl i verkets petita som i andra sammanhang blir fullständigt redovisade på samma sätt som vid försvarets övriga centrala förvaltningsmyndigheter. Härtill kommer att avlönande från ett och samma anslag medför minskat administrativt arbete. På grund av denna sin uppfattning föreslår de sakkunniga, att samtliga i fortifikationsförvaltningens personalförteckning upptagna tjänster för personal tjänstgörande i verket avlönas från avlöningsanslag.

Fortifikationsförvaltningen bör enligt de sakkunnigas mening ej längre ha befogenhet att med anlitande av byggnadsanslag inrätta extra tjänster utöver de i personalförteckningen upptagna. Undantag göres dock för personal vid den s. k. Musköavdelningen och byggnadskontrollanter.

Med nu angivna undantag bör enligt de sakkunnigas mening personal som anställs vid fortifikationsförvaltningen för mera tillfälliga behov avlönas från avlöningsanslag. Ämbetsverket bör, liksom övriga centrala förvaltningsmyndigheter inom försvaret och flertalet övriga myndigheter inom statsförvaltningen, i vanlig ordning äska medel för tjänster, som bör tillkomma på grund av ökat arbete, liksom verket vid minskad arbetsvolym bör föreslå tjänster till indragning. De sakkunniga föreslår, att under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag upptages en särskild anslagspost för avlöningar till tillfälligt anställd personal för att tillgodose behovet av personal för arbetsuppgifter av mera kortvarig natur, vilka inte alltid kan förutses, då anslagsäskandena inges. Denna anslagspost bör enligt de sakkunnigas mening endast få användas för avlönande av extra personal i högst lönegrad Ag 19, som för begränsad tid anställs för tillfälliga arbetsuppgifter.

I fråga om bestridandet av avlöningskostnaderna för de tjänstemän, som avses för planering av arbeten för arbetslöshetens bekämpande, har de sakkunniga ej funnit skäl att nu föreslå någon ändring. De sakkunniga anser, att i samband med den översyn av fortifikationsförvaltningens organisation, som enligt proposition 1958: 110 skall verkställas, då verkets nya organisation tillämpats någon tid, bör undersökas, i vad mån behovet av dessa tjänster är stadigvarande och — därest detta visar sig vara fallet — om tjänsterna bör infogas i ämbetsverkets normala organisation.

Yttranden

Över försvarsförvaltningssakkunnigas förslag har yttranden avgivits av *överbefälhavaren, chefen för flygvapnet, försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, flygförvaltningen, försvarets förvaltningsdirektion, statskontoret, riksräkenskapsverket och statens organisationsnämnd.*

Överbefälhavaren ifrågasätter, med hänsyn till att arbetsvolymen vid fortifikationsförvaltningen under ett kommande budgetår icke kan med säkerhet förutses vid den tidpunkt då anslagsäskandena inges, huruvida extra tjänster vid verket bör avlönas från avlöningsanslag. Överbefälhavaren avstyrker förslaget, att fortifikationsförvaltningens befogenhet att inrätta extra tjänster skall begränsas till tjänster i högst lönegrad A 19.

Chefen för flygvapnet, som funnit nuvarande ordning för bestridandet av avlöningskostnaderna vid fortifikationsförvaltningen vara till fördel för byggnadsverksamheten, förordar, att denna ordning i princip bibehålles.

Fortifikationsförvaltningen, som avstyrker försvarsförvaltningssakkunnigas förslag, anför, att det inte lär råda någon tvekan om att principen om rättvisande byggnadskostnader är allmänt vedertagen inom all kapitalredovisning för fast egendom, såväl inom den statliga som privata sektorn. Inom ämbetsverket har det därför eftersträfvats, att riktiga kostnader för de av verket utförda byggnadsobjekten i görligaste mån påføres byggnadsanslagen. Även om nuvarande system inte garanterar, att byggnadskostnaderna blir helt rättvisande, är det enligt fortifikationsförvaltningens uppfattning uppenbart att de blir direkt missvisande med det av de sakkunniga föreslagna systemet. Ämbetsverket hävdar, att den föreslagna begränsningen i dess befogenhet att inrätta extra tjänster vore olycklig, med hänsyn till bland annat att det ofta är fråga om anställningsförhållanden, som måste lösas med kort tidsfrist, samt att avseende måste fästas vid möjligheten att på den begränsade marknaden erhålla kompetent personal. Ett genomförande av de sakkunnigas förslag skulle enligt fortifikationsförvaltningen beröva ämbetsverket dess rörelsefrihet och möjlighet att i konkurrens med den allmänna marknaden förvärva eller bibehålla kompetent personal utan att några väsentligare fördelar skulle vinnas.

Försvarets förvaltningsdirektion kan icke se någon fördel med den av de sakkunniga föreslagna överföringen. Därigenom går man snarare miste om den mera rättvisande fördelning av avlöningskostnaderna på de olika byggnadsobjekten som erhålles med nuvarande system. Direktionen avstyrker vidare, att begränsningar sker i fortifikationsförvaltningens befogenhet att inrätta extra tjänster. Det synes direktionen önskvärt, att kostnaderna för den byggande verksamheten inom statsförvaltningen regleras efter enhetliga principer. Med hänsyn till att dessa utgifter för närvarande regleras på olika sätt inom byggnadsstyrelsen och fortifikationsförvaltningen förordar förvaltningsdirektionen vidare, att de regler som tillämpas för byggnadsstyrelsens del också kommer till användning för fortifikationsförvaltningen och att sålunda för den senare förvaltningens byggande verksamhet tillämpas en av Kungl. Maj:t fastställd avlöningsstat.

Flygförvaltningen anser, att fortifikationsförvaltningen för byggnadsverksamheten bör äga frihet att anställa tillfällig personal utan lönegradsbegränsning. Verket anser sig ej ha anledning att i övrigt beröra frågan huruvida sakanslag eller avlöningsanslag skall utnyttjas.

Försvarets civilförvaltning, statskontoret, riksräkenskapsverket och statens organisationsnämnd slutligen har intet att erinra mot de sakkunnigas förslag.

Inom försvarsdepartementet utarbetat förslag

Med anledning av 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas förslag och vad som anförts i yttrandena däröver har inom försvarsdepartementet utarbetats en promemoria i ämnet.

I denna promemoria utsäges, att starka skäl otvivelaktigt talar för ett överförande av fortifikationsförvaltningens avlöningskostnader till avlöningsanslaget. Endast härigenom erhålles en fullständig redovisning av avlöningskostnaderna vid ämbetsverket. En dylik ordning förutsättes även ägnad att minska det administrativa arbetet. Å andra sidan pekas på betydelsen av att fastighetsvärdena blir riktigt bokförda. Utan tillgång till korrekta fastighetsvärden synes det bli svårare att åstadkomma kostnadsjämförelser, t. ex. mellan olika slag av byggande. Vidare får man en felaktig uppfattning om värdet av befintliga tillgångar.

Om en ändrad ordning för avlöningskostnadernas bestridande skall genomföras vid fortifikationsförvaltningen, är det enligt promemorian av vikt, att en lösning väljes som kan vinna tillämpning även ifråga om andra statliga organ med likartade arbetsuppgifter. Det erinras om att 1947 års byggnadsstyrelseutredning (SOU 1952: 35) övervägt ett överförande till avlöningsanslag av avlöningskostnaderna för personal inom byggnadsstyrelsen, som sysselsattes med nybyggnadsverksamhet. Utredningen ansåg det emellertid angeläget, att det ekonomiska resultatet av

byggnadsverksamheten kunde avläsas på ett i möjligaste mån riktigt sätt och föreslog därför icke någon ändring i sättet för avlöningskostnadernas bestridande.

Även frågan om fortifikationsförvaltningens befogenheter att anställa extra personal bör enligt departementspromemorian bedömas under hänsynstagande till vad som tillämpas för andra statliga myndigheter med likartade arbetsuppgifter. Det säges dock vara av värde, att frågor om anställande av mera kvalificerad personal handlägges centralt.

Med utgångspunkt i det anförda ifrågasättes i promemorian en ordning enligt vilken avlöningskostnaderna för all personal i princip skall bestridas från avlöningsanslag. Avlöningsanslaget förutsättes skola tillgodoföras belopp motsvarande på visst sätt bestämda personalkostnader från investeringsanslag.

Vid ett genomförande av förslaget torde ej heller enligt promemorian tillräckliga skäl föreligga att icke redovisa avlöningskostnader för byggnadskontrollanter över avlöningsanslag.

Yttranden

Det i promemorian framlagda förslaget har remissbehandlats, varvid yttranden avgivits av *överbefälhavaren, chefen för flygvapnet, försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, flygförvaltningen, försvarets förvaltningsdirektion, statskontoret, riksräkenskapsverket och statens organisationsnämnd.*

Fortifikationsförvaltningen anser, att genom förslaget elimineras till en del de olägenheter, som enligt ämbetsverkets uppfattning fanns i försvarsförvaltningssakkunnigas förslag. Fortifikationsförvaltningen anser sig därför under vissa angivna förutsättningar kunna biträda det i promemorian föreslagna sättet för avlöningskostnadernas bestridande, även om ämbetsverket ifrågasätter lämpligheten av att frångå det hittills tillämpade systemet, vilket ur ämbetsverkets synpunkt säges ha fungerat tillfredsställande.

Försvarets civilförvaltning och *försvarets förvaltningsdirektion* tillstyrker i princip den föreslagna anordningen för avlöningskostnadernas bestridande vid fortifikationsförvaltningen. *Flygförvaltningen, statskontoret* och *statens organisationsnämnd* har likaså intet att erinra mot förslaget.

Överbefälhavaren pekar ånyo på svårigheterna att vid fortifikationsförvaltningen förutse arbetsvolymen och därmed behovet av extra personal under ett kommande budgetår så länge kapitalbudgeten inte är fixerad till vissa i förväg bestämda ramar.

Chefen för flygvapnet anser alltså, att nuvarande ordning för avlöningskostnadernas bestridande vid fortifikationsförvaltningen bör bibehållas.

Riksräkenskapsverket avstyrker förslaget med hänsyn främst till att i riksstat och budgetredovisning avlöningsanslaget liksom hittills icke skulle komma att redovisa de totala avlöningskostnaderna för ifrågavarande personal samt till att ett genomförande av förslaget ej medför någon minskning av det administrativa arbetet. Riksräkenskapsverket förordar i stället en lösning enligt de riktlinjer som angivits av försvarsförvaltningssakkunniga.

Departementschefen

Genom beslut av 1958 års B-riksdag har fortifikationsförvaltningen undergått en tämligen genomgripande omorganisation (jfr prop. 1958: 110, s. 167—204). Denna har successivt genomförts under budgetåret 1958/59 och från och med den 1 maj 1959 har den definitivt trätt i kraft. Vid anmälan av frågan för 1958 års riksdag anslöt jag mig till uppfattningen att en översyn av ämbetsverkets organisation och personalbehov borde ske sedan den nya organisationen någon tid varit i verksamhet (prop. 1958: 110, s. 202). Jag anser alltså, att en sådan översyn bör komma till stånd. Den bör enligt min mening lämpligen igångsättas, sedan fortifikationsförvaltningens nya organisation tillämpats under något år. Med denna utgångspunkt är jag inte beredd att medverka till ändringar i ämbetsverkets organisation, innan resultatet av översynen föreligger. Med anledning av de framförda förslagen om nya tjänster och lönegradsuppflyttningar anser jag mig dock böra föreslå, att en tjänst för förste byråsekreterare i Ao 21 vid markbyrån utbytes mot en tjänst i Ao 23 samtidigt som en tjänst i Ae 23 utbytes mot en tjänst i Ae 21. Liknande tjänsteutbyte tillstyrker jag även för administrativa byråns del. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag vidare medel för utbyte av en tjänst för forskningsingenjör i högst Ae 23 mot en sådan tjänst i högst Ae 24.

Jag tager icke nu slutlig ställning till frågan huruvida någon beställning för fortifikationsofficer bör tillkomma för befattning inom fortifikationsförvaltningen.

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag räknar jag med att fem tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer vid ämbetsverket i utbyte mot samma antal tjänster i befördringsgången.

Frågan om ett särskilt arvode till chefen för befästningsbyrån för att han vid förfall för generaldirektören har att utöva dennes ämbete anser jag böra prövas i samband med kommande översyn av fortifikationsförvaltningens organisation.

Jag övergår nu till att behandla frågan om ordningen för avlöningskostnadernas bestridande vid fortifikationsförvaltningen.

Jag vill inledningsvis erinra om att den principiella fördelningen av avlöningskostnaderna för den icke-ordinarie personalen vid fortifikationsförvaltningen mellan avlönings- och byggnadsanslag ansetts vara den att de avlöningskostnader, som kan hänföras till nybyggnadsverksamhet, skall bestridas från byggnadsanslag, medan avlöningskostnader, som erfordras för underhålls- och förvaltningsverksamhet, skall bestridas från avlöningsanslag.

Vid remissbehandlingen av fortifikationsförvaltningens i propositionen 1958: 110 redovisade förslag till omorganisation av ämbetsverket uttalades av vissa myndigheter, att avlöningskostnaderna i princip helt borde bestridas från avlöningsanslag. Å andra sidan framhölls även, att man för att erhålla rättvisande byggnadskostnader och därmed även ett riktigt underlag för beräkningen av underhållsanslagen borde låta avlöningskostnaderna för den personal som sysselsättes med nybyggnadsföretag belasta byggnadsanslagen. Med hänsyn till de delade meningar, som yppades i förevarande fråga, uttalade jag som min uppfattning att frågan förtjänade att närmare utredas (prop. 1958: 110, s. 201).

1956 års försvarsförvaltningssakkunniga har föreslagit, att samtliga i fortifikationsförvaltningens personalförteckning upptagna tjänster för personal tjänstgörande i verket avlönas från avlöningsanslag. Enligt de sakkunnigas mening bör vidare fortifikationsförvaltningen i princip ej längre ha befogenhet att med anlitande av byggnadsanslag inrätta tjänster utöver de i personalförteckningen uppförda. Undantag göres i vad gäller byggnadskontrollanter och personal vid den s. k. Musköavdelningen. I övrigt bör enligt de sakkunniga även personal som anställes för mera tillfälliga behov avlönas från avlöningsanslag.

Vid remissbehandlingen av försvarsförvaltningssakkunnigas förslag har vissa myndigheter ifrågasatt lämpligheten av ett överförande till avlöningsanslag med hänsyn bland annat till att en sådan anordning skulle ge missvisande byggnadskostnader och därmed oriktiga fastighetsvärden.

Med anledning av försvarsförvaltningssakkunnigas förslag och däröver avgivna yttranden har sedermera inom försvarsdepartementet utarbetats en promemoria i ämnet. I denna föreslås att avlöningskostnaderna för i princip all personal vid fortifikationsförvaltningen skall bestridas från avlöningsanslag. Därjämte föreslås att avlöningsanslaget tillgodoföres ersättning för personal med nybyggnadsuppgifter från investeringsanslag.

Med hänsyn till de delade meningar som yppats i frågan angående sättet för avlöningskostnadernas bestridande vid fortifikationsförvaltningen är jag icke beredd att biträda ett överförande till avlöningsanslaget av kostnaderna för personal med nybyggnadsuppgifter. Avlöningskostnaderna för de tjänster, som för närvarande är uppförda på personalförteckningen med avlöning från byggnadsanslag, bör sålunda även nästa budgetår bestridas

från byggnadsanslag. Möjlighet bör även föreligga att anställa annan icke-ordinarie personal (extra eller mot arvode) med anlitan­de av sådana anslag. En anpassning bör emellertid enligt min mening ske till den ordning för avlöningskostnadernas bestridande som för närvarande tillämpas vid byggnadsstyrelsen. Jag anser därför, att en särskild stat bör fastställas för avlöningskostnader för icke-ordinarie personal, som avlönas från byggnadsanslag. Utgifterna enligt den fastställda staten fördelas sedan mellan de skilda investeringsanslagen. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa dylik stat och att närmare reglera dess användning.

Jag vill i detta sammanhang anmäla, att avlöningskostnaderna för de extra ordinarie tjänstemän som nu är uppförda på fortifikationsförvaltningens personalförteckning med avlöning från byggnadsanslag, uppgår till omkring 2 100 000 kronor. Medelsbehovet för anställande av extra personal — inklusive för Musköavdelningen — kan för nästa budgetår uppskattas till omkring 2 300 000 kronor.

I enlighet med försvarsförvaltningssakkunnigas förslag bör anslag för forskningsverksamhet och fortifikatorisk rustningsplanläggning icke vidare utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande få utnyttjas för anställande av löneplansanställd personal.

Jag förutsätter, att avlöningskostnaderna för tjänster för planering av allmänna arbeten för arbetslöshetens bekämpande alltjämt skall bestri­das från reservationsanslaget till arbetslöshetens bekämpande. I samband med den kommande översynen av fortifikationsförvaltningens nya organisation bör dock undersökas, i vad mån behovet av dessa tjänster är stadigvarande och huruvida tjänsterna i så fall bör infogas i ämbetsverkets normala organisation. Vid nämnda översyn bör även enligt min mening uppmärksammas frågor angående anslagsmetodik m. m. vid fortifikationsförvaltningen, såsom t. ex. utnyttjandet av programmeringsanslaget Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 7 515 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 035 000 (— 73 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 365 000 (+ 76 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 32 600 (+ 20) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 4 840 000 (+ 569 000) kronor;

Rörligt tillägg 1 120 200 (+ 193 780) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 122 200 (+ 84 200) kronor.

Anslagshöjningen utgör 850 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 035 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	365 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	4 840 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 120 200
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	122 200
Summa kronor	7 515 000

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 7 515 000 kronor.

[12] 6. Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	475 000	473 000
1959/60 (statsliggaren s. 171)	510 000	
1960/61 (förslag)	510 000	

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket anser, att underlag saknas för ett närmare bedömande av medelsbehovet under anslaget, enär dess nya organisation varit i kraft endast kort tid. Fortifikationsförvaltningen anmäler emellertid, att utredning pågår inom ämbetsverket angående lönsamheten av förhyrning av hålkortsutrustning för dispositions- och kassabokföring. Därest en dylik

utrustning anskaffas bör anslaget enligt fortifikationsförvaltningen uppräknas med 56 000 kronor.

Departementschefen

I likhet med fortifikationsförvaltningen anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp.

Jag räknar för närvarande icke med några medel under anslaget för förhyrning av hålkortsutrustning vid fortifikationsförvaltningen. Därest pågående undersökningar skulle ge vid handen, att förhyrning av sådan utrustning bör komma till stånd vid ämbetsverket nästa budgetår, bör kostnaderna härför bestridas från anslaget till rationaliseringsförsök. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 510 000 kronor.

[13] 7. Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	710 000	788 908	47 097
1959/60 (statsliggaren s. 171)	800 000		
1960/61 (förslag)	1 600 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i huvudsak bunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 950 000 kronor, varav 900 000 kronor avser forskningsverksamhet och 50 000 kronor fortifikatorisk rustningsplanläggning. Huvuddelen av ökningen för forskningsverksamheten hänför sig till påbörjad anskaffning av viss försöksanläggning för prov med särskilt höga belastningar. Närmare motivering till förslaget lämnar ämbetsverket i särskild skrivelse. Till denna, vilken kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott, torde få hänvisas för erhållande av närmare kännedom om förslagets innebörd.

Departementschefen

Jag anser, att anslaget för nästa budgetår bör uppföras med 1 600 000 kronor. Anslagshöjningen, 800 000 kronor, bör främst utnyttjas för en ökning av forskningsverksamheten. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

[14] 8. **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m.m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	100	153 359	58 964
1959/60 (statsliggaren s. 171)	270 000		
1960/61 (förslag)	270 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 icke till någon del bunden.

Fortifikationsförvaltningen, som beräknar att den vid utgången av budgetåret 1958/59 befintliga reservationsbehållningen jämte anslaget för budgetåret 1958/59 i sin helhet kommer att förbrukas under innevarande budgetår, hemställer, att anslaget höjes med 60 000 kronor. Ämbetsverket anför, att den av 1959 års riksdag beslutade omorganisationen av byggnads- och reparationsberedskapen (jfr prop. 1959:1, bil. 6, s. 67) kommer att medföra en intensifierad övnings- och organisationsverksamhet med i första hand de regionala och lokala ledningsorganen.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka en uppräknig av förevarande anslag utan föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 270 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m.m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

[15] 9. **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	100	329 280	652 307
1959/60 (statsliggaren s. 172)	100		
1960/61 (förslag)	100		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 487 000 kronor bundna.

Fortifikationsförvaltningen, som räknar med att den vid ingången av budgetåret 1959/60 befintliga reservationsbehållningen i sin helhet kommer att tas i anspråk under innevarande budgetår, hemställer, att 100 000 kronor anvisas under anslaget. Medlen anses erforderliga för komplettering av den maskinella utrustning, som är avsedd för i BRB-organisationen ingående arbetsorgan, samt för förrådshållning av densamma.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka att förevarande anslag höjes utan föreslår, att det även för nästa budgetår uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

ARMÉTYGFÖRVALTNINGEN

[16] 10. Armétygförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	14 900 000	14 301 262
1959/60 (statsliggaren s. 172)	22 900 000	
1960/61 (förslag)	24 000 000	

Yrkande

Armétygförvaltningen (skr. ¹³/₈ 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 251 000 kronor.

	Ökning	Minskning
I. Nya tjänster m. m.		
1. Vapenavdelningen		
a) 1 förste byråingenjör Ae 23, 2 byråingenjörer Ae 19, 1 ingenjör Ae 17 och 1 tekniker Ae 9	104 412	
3 biträdande ingenjörer Ae 13, 2 tekniker Ae 10, 1 tekniskt biträde Ae 7 och 1 ingenjörbiträde Ae 12 utgår		103 620
b) 1 byråingenjör Ae 21	24 511	
1 kansliskrivare Ae 10 och 1 tekniker Ae 10 utgår		23 448
c) 1 byråingenjör Ae 19	22 104	
(1 förste tygverkmästare Ao 17 vid tygtekniska kåren utgår)		
d) 1 ingenjör Ae 17	19 920	
2 tekniker Ae 10 utgår		23 448
e) 1 tekniskt biträde Ae 7	11 894	
2. Fordonsavdelningen		
a) 1 byrådirektör Ae 24, 2 byråingenjörer Ae 19, 2 ingenjörer Ae 17 och 1 tekniker Ae 10	126 468	

	Ökning	Minskning
2 ingenjörer Ae 15, 2 biträdande ingenjörer Ae 13, 3 ingenjörbiträden Ae 12 och 1 tekniskt biträde Ae 7 utgår		126 348
b) 1 tekniker Ae 10 och 1 tekniker Ae 9 (1 förrådsarbetare och 1 chaufför, kollektivavtalsanställda vid Stockholms tygstation, kan utgå)	27 088	
c) 1 byrådirektör Ae 24 och 1 byråingenjör Ae 21	50 388	
3. Elektroavdelningen		
1 byrådirektör Ao 24, 2 byråingenjörer Ae 21, 1 ingenjör Ae 17, 1 tekniker Ae 10, 1 tekniker Ae 9, 1 tekniskt biträde Ae 7 och 1 tekniskt biträde Ae 5	147 132	
1 förste byråingenjör Ao 23, 3 ingenjörer Ae 15 och 4 ingenjörbiträden Ae 12 utgår		142 572

II. Löneregleringar

Vapenavdelningen

1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (2. vapenbyrån, kemiska sektionen), 1 kontorsbiträde Ao 5 — kanslibiträde Ao 7 (2. vapenbyrån, minsektionen)	3 200
--	-------

Fordonsavdelningen

1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (kontrollsektionen)	2 268
--	-------

Elektroavdelningen

1 förrådsmästare Ao 12 — förrådsförvaltare Ao 13 (specialtekniska sektionen), 1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (kontrollsektionen), 1 förrådsmästare Ae 12 — förrådsförvaltare Ae 13 (kontrollsektionen)	3 260
---	-------

Verkstadsavdelningen

1 förste kansliskrivare Ae 12 — kontorsskrivare Ae 13 (driftbyråns organisationssektion), 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål r.b. — tekniker Ae 9 (driftbyråns ammunitionsverkstadssektion)	3 096
--	-------

Inköpsavdelningen

1 kontorsskrivare Ae 13 — assistent Ae 15 (inköpssektionen)	1 680
---	-------

Administrativa byrån Ökning Minskning

1 byråintendent Ae 21 — förste byråintendent Ae 23 (organisationskontoret), 1 assistent Ae 15 — Ae 17 (personalkontoret), 1 kontorsbiträde Ao 5 — kanslibiträde Ao 7 (telefonväxeln), 2 kontorsbiträden Ao 5 — kanslibiträden Ao 7 (ekonomisektionen)	5 496
---	-------

Normaliebyrån

1 byrådirektör Ao 24 — Ao 26 (materiallaboratoriet), 1 kansliskrivare Ae 10 — förste kansliskrivare Ae 12 (förlagssektionen), 1 biträdande ingenjör Ae 13 — assistent Ae 15 (beskrivningssektionen)	6 082
---	-------

III. Ordinariesättningar

2 byrådirektörer Ae 26, 1 byrådirektör Ae 24, 1 förste byråingenjör Ae 23, 3 förste byråintendenter Ae 23, 3 byråingenjörer Ae 21, 1 förste byråsekreterare Ae 21, 1 assistent Ae 15, 1 kansliskrivare Ae 10, 4 kontorister Ae 9 och 13 biträden för skriv- och kontorsgöromål	—
--	---

IV. Löneklassuppflyttningar	158 938	
V. 1959 års lönehöjning	409 825	
VI. Höjda folkpensionsavgifter	275 120	
VII. Tillfällig personal	2 000	
VIII. Exakträkning m. m	1 265 554	
	2 670 436	419 436
		+ 2 251 000

Motiv

I. 1 a) En intern översyn har gjorts av ritkontorens inom vapen- och fordonsavdelningarna organisation och personalbehov. Ritkontoren har befunnits alltför svagt dimensionerade för att tillfredsställande kunna lösa dem åvilande uppgifter. Ämbetsverkets upphandlingsverksamhet förutsätter i stor utsträckning tillgång till ett fullständigt tekniskt underlag beträffande ifrågakommande anskaffningsobjekt. Det anses därför angeläget, att ritkontorens personalorganisation förstärkes i syfte att höja deras arbetskapacitet. De förslag till ändrad organisation som framlägges syftar till en förstärkning främst i kvalitativt hänseende. Beträffande vapenavdelningens ritkontor föreslås, att fem nya tjänster inrättas i utbyte mot sju befintliga, varav en, ingenjörbiträde i Ae 12, på 2. vapenbyrån.

b) Byråingenjörtjänsten avses för kontrollbyråns mät-donsektion, som erhållit utvidgade arbetsuppgifter efter år 1954. För att kompensera kostnadsökningen bör två tjänster, en för kansliskrivare i Ae 10 och en för tekniker i Ae 10, båda på byråns artillerisektion, indragas.

c) För provskjutningscentralens verkstadsdetalj avses för närvarande en förste tygverkmästare i Ao 17. Sedan förutvarande beställningshavaren avgått med pension, finnes inom mekanikerpersonalen vid tygtekniska kåren icke någon beställningshavare med erforderliga kvalifikationer. Då således godkännbar beställningshavare icke kan påräknas, föreslår ämbetsverket, att för ändamålet inrättas en civil tjänst, byråingenjör i Ae 19, varvid en beställning för förste tygverkmästare vid tygtekniska kåren kan utgå.

d) Vid provskjutningscentralens mätdetalj har svårigheter förelegat att erhålla kvalificerad personal.

e) Tjänsten avses för det till 2. vapenbyråns kemiska sektion knutna explosivämneslaboratoriet. För uppgifterna har hittills anlitats värnpliktiga tygtekniker. Denna anordning har emellertid medfört bristande kontinuitet i arbetet.

2 a) Förändringarna under denna punkt avser fordonsavdelningens ritkontor (jfr 1 a).

b) Tjänsterna avses för ett försöksgarage, anslutet till fordonsbyråns bilsektion. För ändamålet har sedan ett antal år utnyttjats en förrådsarbetare och en chaufför, båda kollektivavtalsanställda vid Stockholms tygstation. Armétygförvaltningen har efter samråd med statens organisationsnämnd funnit det ändamålsenligt att extra ordinarie tjänster inrättas för här avsedd personal.

c) Tjänsterna, som föreslås placerade på fältarbetsbyrån, är avsedda för frågor rörande arméns lufttransportmateriel. Förslaget motiveras av armétygförvaltningen sålunda.

Enligt gällande tygmaterielplan ankommer det på armétygförvaltningen att, bland annat, anskaffa artilleriflygplan, helikoptrar samt trupp- och materielfallskärmar för armén. Anskaffningen av artilleriflygplan med reservdelar m. m. har efter hemställan från armétygförvaltningen hittills skett med biträde av flygförvaltningen. Anskaffningen av helikoptrar skall hädanefter ske på så sätt att marinförvaltningen verkställer upphandlingen (inköpet) av sådana. Övriga anskaffningsfrågor beträffande helikoptrar handläggas av respektive försvarsgrensförvaltningar, varvid dock gemensamma frågor samordnas med hjälp av samarbetsorgan. I anskaffningsfrågor rörande övrig flygmateriel liksom i frågor rörande avtal med civila flygföretag har flygförvaltningen i stor utsträckning kunnat anlitas.

Försöksverksamheten beträffande artilleriflygplan och helikoptrar har liksom verkställd granskning av materiel för fallskärmsförband och övrig lufttransportmateriel utvisat, att skillnaden i målsättningen i vad gäller materielens utformning för arméns behov är så väsentlig i förhållande till

övriga försvarsgrenars motsvarande materiel (exempelvis fallskärmar av arméns typer förekomma icke vid flygvapnet) att det är av största vikt, att armétygförvaltningen förfogar över tillräckligt kvalificerad personal för handläggning inom ämbetsverket av hithörande materielfrågor, särskilt som ifrågavarande materiels betydelse och omfattning inom armén kommer att successivt öka.

3. Förslagen under denna punkt avser elektroavdelningens ritkontor. Ämbetsverket åberopar som skäl för en kvalitativ förstärkning av detta ritkontor de synpunkter som anförts beträffande vapen- och fordonsavdelningarnas motsvarande organ.

II. Som motivering för förslagen, vilka till större delen innebär upprepning av tidigare framförda, åberopas arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som är förenade med tjänsterna i fråga.

III. Armétygförvaltningen hänvisar till att ämbetsverket tidigare framhållit angelägenheten av en vidgad ordinariesättning av ämbetsverkets civila tjänster. Detta anses böra ske i sådan utsträckning att i första hand alla chefstjänster och i princip alla tjänster som bedömes under alla förhållanden erforderliga göres ordinarie. Förevarande förslag har uppgjorts med angivna utgångspunkter.

VIII. Ökningen betingas av en exakträkning av kostnaderna för samtliga i ämbetsverkets organisation ingående tjänster.

I *försvarets civilförvaltnings* förslag till anslagsäskanden beträffande arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1960/61 har upptagits vissa av arméchefen i dennes militärorganisatoriska underlag anmällda förslag till personalförändringar vid armén, vilka även avser armétygförvaltningen. Civilförvaltningen har i princip intet att erinra mot arméchefens ånyo framförda förslag (jfr statsverksprop. 1959, bil. 6, s. 78) att två civila byrådirektörstjänster, en i A 26 och en i A 24, avsedda för chefen för krigsreparationssektionen inom armétygförvaltningens verkstadsavdelning respektive chefen för den i samma avdelnings driftbyrå ingående tygverkstadssektionen, utbytes mot beställningar vid tygtekniska kåren för armédirektör av 1. graden i Ao 26.

Departementschefen

Vid min bedömning av personalbehovet för armétygförvaltningen för nästkommande budgetår har jag fäst särskild uppmärksamhet vid sådana förändringar som syftar till en kvalitativ förstärkning av den tekniska personalen inom oförändrad eller sänkt kostnadsram (jfr uttalande till 1959 års statsverksproposition, bil. 6, s. 32). Jag anser mig därför böra i huvudsak tillstyrka förslaget att förstärka ritkontoren å vapen-, fordons- och elektroavdelningarna. För vapenavdelningen räknar jag med

tjänster för en förste byråingenjör i Ae 23, en byråingenjör i Ae 19, en ingenjör i Ae 17 och en tekniker i Ae 9. Samtidigt bör vid ritkontoret utgå tjänster för tre biträdande ingenjörer i Ae 13, två tekniker i Ae 10 och ett tekniskt biträde i Ae 7 samt — på 2. vapenbyråns ballistiska detalj — en tjänst för ingenjörbiträde i Ae 12. För fordonsavdelningen räknar jag med tjänster för en byrådirektör i Ae 24, en byråingenjör i Ae 19, två ingenjörer i Ae 17 och en tekniker i Ae 10. Samtidigt bör tjänster för två ingenjörer i Ae 15, två biträdande ingenjörer i Ae 13, tre ingenjörbiträden i Ae 12 och ett tekniskt biträde i Ae 7, samtliga vid ritkontoret, utgå. För elektroavdelningen föreslår jag inrättande av nya tjänster för en byrådirektör i Ae 24, en byråingenjör i Ae 21, en ingenjör i Ae 17, två tekniker, en i Ae 10 och en i Ae 9, samt två tekniska biträden, ett i Ae 7 och ett i Ae 5. Samtidigt bör vid ritkontoret indragas tjänster för en förste byråingenjör i Ae 23, tre ingenjörer i Ae 15 och fyra ingenjörbiträden i Ae 12.

Vid besättandet av tjänsterna bör nog beaktas att syftet med utbytet — en kvalitativ förstärkning — verkligen uppfylles. Tillsättandet av nyinrättade tjänster bör därför inte forceras utan ske successivt i den takt som betingas av möjligheterna att erhålla kvalificerad personal. Därvid bör extra ordinarie tjänst, som förutsatts utgå, kunna övergångsvis bibehållas intill dess tillsättning kan ske av nyinrättad tjänst. Utgående ordinarie tjänst bör vid behov få föras på övergångsstat.

I vad avser vapenavdelningen tillstyrker jag vidare inrättande av en tjänst för byråingenjör i Ae 21 å kontrollbyrån, mättonssektionen, varvid en tjänst för kansliskrivare i Ae 10 och en för tekniker i samma lönegrad på kontrollbyrån förutsättes utgå. Likaså tillstyrker jag inrättande av en tjänst för byråingenjör i lönegrad Ae 19 för provskjutningscentralen, varvid en beställning för förste tygverkmästare i Ae 17 förutsättes utgå vid tygtekniska kåren. Till denna fråga avser jag återkomma framdeles vid anmälan av arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Vid provskjutningscentralen tillstyrker jag även inrättandet av en tjänst för ingenjör i Ae 15, varvid två tjänster för tekniker i Ae 10 bör indragas.

Beträffande fordonsavdelningen räknar jag, utöver förstärkningen av ritkontoret, med att tjänster för en tekniker i Ae 9 och ett tekniskt biträde i Ae 7 tillkommer å fordonsbyrån, varvid en förrådsarbetare och en chaufför, båda kollektivavtalsanställda vid Stockholms tygstation, kan utgå.

Beträffande föreslagna tjänster å fältarbetsbyrån erinrar jag om att jag föregående år (jfr 1959 års statsverksproposition, bil. 6, s. 89) förklarat, att frågan om samordning av helikopterverksamheten inom försvaret ännu ej prövats och att underlag därför saknades för prövning av armétygförvaltningens då framförda förslag att inrätta en byrådirektörs-

tjänst för bland annat helikopterfrågor. Något förslag rörande en dylik samordning har ännu icke underställts Kungl. Maj:ts prövning. För handläggningen av med verksamheten förknippade frågor utnyttjas en förste byråingenjör i lönegrad Ae 23 å fordonsbyråns bilsektion. Jag räknar med att detta skall kunna ske även i fortsättningen. Därutöver bör — med hänsyn till vikten av att flygsäkerheten icke äventyras — med anledning av armétygförvaltningens förslag en tjänst för byråingenjör i lönegrad Ag 21 inrättas.

I överensstämmelse med armétygförvaltningens förslag bör två kontorsbiträdestjänster i Ao 5 å administrativa byråns ekonomisektion utbytas mot tjänster för kanslibitråde i Ao 7 (maskinbokföring).

Beträffande den föreslagna uppflyttningen av en tjänst för byrådirektör i Ao 24, chef för normaliebyråns materiallaboratorium, får jag anmäla min avsikt att låta undersöka förutsättningarna för ett sammanförande av materiallaboratoriet och det s. k. drivmedelslaboratoriet med det i centrala flygverkstaden i Malmslätt ingående materiallaboratoriet. Med hänsyn till de med tjänsten nu förenade arbetsuppgifterna anser jag mig emellertid böra föreslå, att innehavaren av förenämnda byrådirektörstjänst i Ao 24 beredes vikariatslön i lönegrad A 26.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag vidare medel för uppflyttning av en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 till kanslibitråde i Ao 7.

Slutligen bör i enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal 13 tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 tillkomma i utbyte mot tjänster i befordringsgången.

Jag räknar med en ökning av 2 000 kronor för avlöningar till tillfälligt anställd personal.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 24 000 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 5 832 000 (+ 282 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 220 000 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 800 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till tillfälligt anställd personal 100 000 (+ 2 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 13 870 000 (+ 90 000) kronor;

Rörligt tillägg 3 580 200 (+ 471 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 393 000 (+ 255 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 1 100 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för armétygförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för armétygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 832 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	220 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 800
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	100 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	13 870 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 580 200
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	393 000
Summa kronor	24 000 000

c) till *Armétygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 000 kronor.

[17] 11. *Armétygförvaltningen: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 100 000	1 181 898
1959/60 (statsliggaren s. 175)	1 095 000	
1960/61 (förslag)	1 125 000	

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 140 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård	20 000
2. Överföring från annat anslag	40 000
3. Utökning av hålkortsmaskiner	70 000
4. Höjda löner	10 000

Motiv

1. Ökningen motiveras av att överföring till armétygförvaltningens avlöningsanslag skett av sakanslagsavlönad personal (jfr statsverksprop. 1959, bil. 6, s. 90).

2. Enligt statsverkspropositionen 1959 (bil. 6, s. 92) har för innevarande budgetår ett belopp av 40 000 kronor, avsett för anskaffning av hålkortsmaskiner för omläggning av biluttagningsrutinerna, beräknats under reservationsanslaget Rationaliseringsförsök. För nästa budgetår anses medel böra anvisas under förevarande anslag.

3. Medlen erfordras dels för övergång till hålkortsrutiner i fråga om kassa- och bokföringsarbete dels för ökat användande av hålkort vid ammunitionsredovisning.

4. Beloppet hänför sig till år 1959 inträffade lönehöjningar för städerske och vaktpersonal.

Departementschefen

I anslutning till armétygförvaltningens förslag anser jag mig böra beräkna ett belopp av 70 000 kronor för förhyrning av hålkortsmaskiner. För att Kungl. Maj:t skall erhålla möjlighet till en samlad prövning av ifrågavarande behov bör emellertid beloppet upptagas under reservationsanslaget Rationaliseringsförsök.

För övriga av armétygförvaltningen anmälda medelsbehov beräknar jag i enlighet med ämbetsverkets förslag en ökning av 30 000 kronor under förevarande anslag.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 125 000 kronor.

[18] 12. Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	700 000	700 000
1959/60 (statsliggaren s. 175)	700 000	
1960/61 (förslag)	700 000	

I enlighet med förslag av armétygförvaltningen (skr. ¹³/8 1959) torde anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[19] 13. **Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	3 250 000	4 004 508	¹ 4 177 000
1959/60 (statsliggaren s. 175)	4 100 000		
1960/61 (förslag)	4 350 000		

¹ Under anslaget redovisas därjämte ett belopp av 8 978 718 kronor, utgörande kontant behållning av armétygförvaltningens beredskapskapital.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 bunden intill ett belopp av i runt tal 3 407 000 kronor.

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor.

Motiv

I anslaget för innevarande budgetår ingår ett belopp av 1 280 000 kronor, utgörande engångsutgift för förlängning av visst avtal. Likaså innebär ett belopp av 1 500 000 kronor, vilket avsetts för fortsatt maskinanskaffning för krigsberedskapsanläggning för granater, att denna komplettering slutföres.

För nästa budgetår beräknas 2 500 000 kronor för fortsatt anskaffning av maskiner för tillverkning av granatkastarammunition (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 93). Armétygförvaltningen framhåller såsom angeläget att fullfölja planerad utbyggnad av produktionsutrustningen för detta ändamål.

Med hänsyn till vikten av att minska bristerna i vad avser beredskapsbehovet av maskiner för tillverkning av stridsvagnsminor och annan grövre ammunition (dock icke sådan till tyngre granatkastare) upptages ett belopp av 1 100 000 kronor för nämnda ändamål för budgetåret 1960/61.

Armétygförvaltningen påtalar nu liksom tidigare (statsverksprop. 1959, bil. 6, s. 94) bristen på tillverkningsverktyg och mätdon för ammunitions-tillverkning. För att snarast förbättra tillgången därå beräknas för budgetåret 1960/61 ett belopp av 750 000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget beräknas således till (2 500 000 + 1 100 000 + 750 000 =) 4 350 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget uppföres med 4 350 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 250 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 4 350 000 kronor.

[20] 14. **Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter: Avlö-
ningar**

	Anslag
1959/60 (statsliggaren s. 175)	3 700 000
1960/61 (förslag)	7 200 000

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 279 000 kronor enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. 3 biträden för skriv- och kontorsgöromål utgår		28 576
2. 1959 års lönehöjning	76 026	
3. Höjda folkpensionsavgifter	43 156	
4. Omräkning m. m.	188 394	
	307 576	28 576
	+ 279 000	

Motiv

4. Ökningen avser huvudsakligen exakträkning och löneklassuppflyttningar samt belopp för övertid ersättningar m. m. Under budgetåret beräknas även inträffa två fall av tjänstetidsbefordran.

Departementschefen

Jag förutsätter i likhet med armétygförvaltningen, att tjänster för tre biträden för skriv- och kontorsgöromål skall utgå.

Från förevarande anslag avlönas för närvarande tjänstemannaanställd personal vid armétygförvaltningens centralförråd. För att erhålla en fullständig överblick över avlöningskostnaderna för berörda anstalter bör emellertid även kostnaderna för den kollektivavtalsanställda förrådspersonalen redovisas under anslaget. Denna personal utgör 370 helårsarbetare med en sammanlagd lönekostnad av 2 990 000 kronor. I likhet med vad nu sker bör man härutöver räkna med en viss reserv för extra behov. Denna bör beräknas till 425 arbetsmånader. Kostnaderna för detta antal arbetsmånader kan uppskattas till 300 000 kronor. Lönekostnaderna för den kollektivavtalsanställda personalen bör bestridas från en särskild post under förevarande anslag, Avlöningar till viss arbetarpersonal. Posten bör upptagas till ett belopp av förslagsvis 3 300 000 kronor, med vilket belopp anslaget Armén: Underhåll av tygmateriel m. m. minskas. Vid ett genomförande av vad sålunda föreslagits kommer alla avlöningskostnader för armétygförvaltningens centralförråd att redovisas över avlöningsanslag.

Skulle tillfälligt erfordras personalförstärkning i förråden utöver vad som förutsatts vid anslagsberäkningarna, bör det ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom.

Vid beräkningen av medelsbehovet beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändring — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m.m. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 7 200 000 kronor enligt följande:

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 90 000 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till viss arbetarpersonal 3 300 000 (+ 3 300 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 3 165 000 (+ 81 000) kronor;

Rörligt tillägg 582 000 (+ 77 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 63 000 (+ 42 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 3 500 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för armétygförvaltningens anstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	90 000
2. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	3 300 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 165 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	582 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	63 000
Summa kronor	7 200 000

b) till Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 7 200 000 kronor.

ARMÉINTENDENTURFÖRVALTNINGEN

[21] 15. Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 850 000	2 977 120
1959/60 (statsliggaren s. 176)	2 950 000	
1960/61 (förslag)	3 105 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen (skr. 14/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 138 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 1 assistent Ae 17	18 912	
2. 1 pensionerad underofficer A: 16 utgår		6 294
3. Löneregleringar		
a) Materielbyrån		
1 biträdande ingenjör Ae 13 — ingenjör Ae 15 (utrustningssektionen); 2 assistenter Ae 15 — Ae 17 (inköpssektionen)	5 376	
b) Drivmedelsbyrån		
1 kontorist Ae 9 — förrådsmästare Ae 12 (bränslesektionen)	2 112	
c) Administrativa byrån		
1 kanslibiträde Ao 7 — kontorist Ao 9 (expedi- tionen)	1 212	
4. 1959 års lönehöjning	59 000	
5. Höjda folkpensionsavgifter	30 980	
6. Tjänstetidsbefordran	2 326	
7. Löneklassuppflyttningar m. m.	22 030	
8. Lönegradsuppflyttning enl. prop. 1959: 152	1 302	
9. Avrundning m. m.	1 044	
	144 294	6 294
		+ 138 000

Motiv

1. Tjänsten är avsedd för underrättelsetjänst. Arméintendenturförvaltningen saknar f. n. särskild befattningshavare för ändamålet. För underrättelsetjänsten bedömer ämbetsverket emellertid såväl den föreslagne assistenten som en kapten vara erforderliga. Behovet av en kapten avses enligt inhämtade upplysningar skola tillgodoses genom omdisposition i samband med förestående förbandsindragningar.

2. Indragningen av arvodesbefattningen möjliggöres av minskning i och omläggning av arbetsuppgifterna vid hästsektionen.

3. Som motiv för förevarande förslag återopas främst arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med respektive tjänster.

6. Under budgetåret 1960/61 beräknas tre tjänstemän vara berättigade till tjänstetidsbefordran.

Departementschefen

Jag räknar i enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag med att en befattning för pensionerad underofficer i A: 16 utgår. Vid medelsberäkningen beaktar jag vidare, att en tjänst för kanslibiträde i lönegrad Ag 7 såsom anförts till statsverkspropositionen A 1958 (bil. 6, s. 44 och 49) skall utgå den 1 juli 1960. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag dessutom medel för uppflyttning av tjänster för en biträdande ingenjör i Ae 13 till ingenjör i Ae 15 och en kontorist i Ae 9 till förman i Ae 10.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 3 105 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 760 000 (— 10 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 190 000 (+ 58 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 960 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 640 000 (+ 4 000) kronor;

Rörligt tillägg 466 040 (+ 73 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 48 000 (+ 30 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 155 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för arméintendenturförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	760 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	190 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	960
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 640 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	466 040
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	48 000
Summa kronor	3 105 000

b) till *Arméintendenturförvaltningen*: *Avlöningar* för bud-
getåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 105 000 kronor.

[22] 16. Arméintendenturförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	270 000	294 122
1959/60 (statsliggaren s. 178)	246 000	
1960/61 (förslag)	266 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor.

	Ökning
1. Höjda löner till vaktpersonal	8 000
2. a) Renhållning och städning	2 000
b) Telefon	3 000
c) Skrivmateriel m. m.	5 000
d) Inköp och underhåll av inventarier	12 000
	30 000

Motiv

1. Beloppet motsvarar skillnaden mellan årskostnaderna enligt ett fr. o. m. den 1 juli 1959 gällande avtal och anslagsposten vakttjänst i den för innevarande budgetår fastställda omkostnadsstaten. Arméintendenturförvaltningen anmäler, att ämbetsverket med hänsyn till de stora kostnaderna för bevakningstjänsten påbörjat utredning i syfte att rationalisera densamma.

2. I sina förslag till medelsäskanden anför arméintendenturförvaltningen som motiv för ifrågakvarande förslag anslagsbelastningen under föregående budgetår. Under hand har beträffande orsakerna uppgivits följande.

a) Ökningen hänför sig till höjda priser på rengöringsmedel m. m. samt ökad förbrukning som följd av att ämbetsverket numera disponerar vissa lokaler i Fredrikshovs slott.

b) Automatiseringen har medfört ökade kostnader för interurbansantal. Vidare har anskaffningsverksamheten enligt huvudförvaltningsprincipen erhållit större omfattning.

c) Den ökade anskaffningsverksamheten medför jämväl större förbrukning av skrivmateriel m. m.

d) På grund av knapp medelstilldelning innevarande budgetår kan behovet av inventarier förutses bli eftersatt. Ytterligare medel erfordras därför för underhåll och anskaffning under nästa budgetår.

Departementschefen

Jag har icke något att erinra mot den föreslagna höjningen av anslagsposten till vakttjänst samt räknar med anledning av arméintendenturförvaltningens förslag i övrigt med en anslagshöjning av 12 000 kronor. Anslaget bör således uppföras med 266 000 kronor, innebärande en höjning med 20 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arméintendenturförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 266 000 kronor.

[23] 17. **Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar**

	Anslag
1959/60 (statsliggaren s. 178)	955 000
1960/61 (förslag)	3 370 000

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 568 000 kronor enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Överföring från anslaget Armén: Drivmedelsför- råd m. m.	520 423	
2. 1 förman Ae 9 utgår		11 124
3. 3 förrådsförvaltare Ae 13 — Ae 15	2 748	
4. Löneklassuppflyttningar	6 230	
5. Tjänstetidsbefordran	348	
6. 1959 års lönehöjning	19 100	
7. Höjda folkpensionsavgifter	18 300	
8. Omräkning m. m.	11 975	
	579 124	11 124
		+ 568 000

Motiv

1. Genom beslut den 24 april 1959 (regleringsbrev I) har Kungl. Maj:t uppdragit åt arméintendenturförvaltningen att inkomma med förslag om redovisning av samtliga avlöningskostnader för personal vid arméns drivmedelsförråd över avlöningsanslag. Ämbetsverket föreslår under åberopande av detta uppdrag överföring till förevarande anslag av avlöningskostnaderna för all tjänstemannapersonal vid drivmedelsförråden, nämligen 4 förrådsförvaltare i Ae 17, 7 förrådsförvaltare i Ae 15, 3 förrådsförvaltare i Ae 13 och 14 förrådsmästare i Ae 12. — I det av arméintendenturförvaltningen angivna beloppet, 520 423 kronor, har inräknats arvoden till bevakningspersonal med 53 160 kronor.

2. Tjänsten, som är placerad i arméns intendenturförråd i Karlsborg, havremagasinet, kan utgå som en följd av rationaliseringar.

3. Tjänsterna avses för föreståndare för mindre drivmedelsanläggningar. Med hänsyn till arbetsuppgifter och ansvar anses innehavarna av dessa tjänster i lönegradshänseende böra jämföras med cheferna för medelstora anläggningar.

8. Beloppet hänför sig till exaktberäkning av kostnaderna för icke-ordinarie personal.

Departementschefen

I enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag räknar jag med att en tjänst såsom förman i Ae 9 utgår.

De föreslagna löneuppflyttningarna av tre förrådsförvaltare är jag icke beredd tillstyrka.

I skrivelse den 30 november 1959 har marinförvaltningen gjort framställning angående bland annat placering av två förmän. Med anledning av framställningen förutsätter jag att en tjänst för förman i Ae 10, vilken nu är inrättad vid marinförvaltningen, skall överföras till arméintendenturförvaltningens anstalter och avlönas från förevarande anslag, varvid densamma vid nuvarande innehavares avgång skall utbytas mot tjänst för förman i Ae 9. Jag räknar vidare med att en tjänst för förman i sistnämnda lönegrad överflyttas från förevarande anslag till marinförvaltningens avlöningsanslag.

Vid anmälan av förevarande anslag i 1959 års statsverksproposition (bil. 6, s. 100) anförde jag bland annat att till anslaget borde i första hand överföras samtliga då på sakanslag inrättade tjänster för förråds-, vakt- och kontorspersonal vid arméns centrala intendenturanstalter med undantag dock tills vidare för centralförråden för drivmedel. Överförandet av avlöningskostnaderna från sakanslag till avlöningsanslag bör nu fortsätta genom att även personalen vid nämnda centralförråd överföres till förevarande anslag. I vad avser tjänstemannapersonalen utgöres den av 4 för-

rådsförvaltare i Ae 17, 7 förrådsförvaltare i Ae 15, 3 förrådsförvaltare i Ae 13 och 14 förrådsmästare i Ae 12. Avlöningskostnaderna för denna personal kan beräknas till i runt tal 520 000 kronor, med vilket belopp således anslaget Armén: Drivmedelsförråd m. m. skall minskas. I beloppet ingår även arvoden till bevakningspersonal.

I likhet med vad jag föreslagit beträffande armétygförvaltningens anstalter bör under förevarande anslag upptagas även kostnaderna för den kollektivavtalsanställda personalen vid arméintendenturförvaltningens centralförråd. Vid arméns drivmedelsförråd utgöres denna personal för närvarande av 53 helårsarbetare och vid övriga centrala förråd och magasin av 99 sådana arbetare. Härutöver bör beräknas 205 arbetsmånader (varav 155 avser arméns drivmedelsförråd och 50 övriga centrala förråd och magasin). Den sammanlagda kostnaden för den kollektivavtalsanställda personalen utgör i runt tal 1 800 000 kronor, varav cirka 730 000 kronor belöper sig på anslaget Armén: Drivmedelsförråd m. m., 400 000 kronor på anslaget Armén: Mathållning och 700 000 kronor på anslaget Armén: Beklädnad m. m. Minskningen på anslaget till drivmedelsförråd m. m. blir således tillhoppa ($520\,000 + 730\,000 =$) 1 250 000 kronor. Beträffande tillgodoseendet av behov av tillfällig personalförstärkning torde få tillämpas en ordning motsvarande vad som förutsatts beträffande armétygförvaltningens anstalter.

Kostnaderna för den kollektivavtalsanställda personalen bör bestridas från en ny, förslagsvis betecknad anslagspost, Avlöningar till viss arbetarpersonal, medan arvoden till bevakningspersonal bör beräknas under en förslagsvis upptagen anslagspost, Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Sistnämnda kostnader uppgår för närvarande till cirka 53 000 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 3 370 000 kronor enligt följande.

Avlöning till ordinarie tjänsteman 10 000 (± 0) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 18 000 (± 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 53 000 ($+ 53\,000$) kronor;

Avlöningar till viss arbetarpersonal 1 800 000 ($+ 1\,800\,000$) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 246 000 ($+ 454\,000$) kronor;

Rörligt tillägg 219 000 ($+ 89\,700$) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 24 000 (+ 18 300) kronor.

Anslagshöjningen utgör 2 415 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för arméintendenturförvaltningens anstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat	
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ...	10 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	18 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	53 000
4. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	1 800 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 246 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	219 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	24 000
Summa kronor 3 370 000	

b) till Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 370 000 kronor.

MARINFÖRVALTNINGEN

[24] 18. Marinförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	9 700 000	9 424 730
1959/60 (statsliggaren s. 179)	11 500 000	
1960/61 (förslag)	12 150 000	

Yrkande

Marinförvaltningen (skr. ¹⁴/₈ 1959) hemställer, att anslaget höjes med 941 000 kronor.

	Ökning	Minskning
I. Nya tjänster m. m.		
1. Vapenavdelningen		
a) 1 ingenjör Ae 17	18 912	
b) 1 byråingenjör Ae 19	20 976	
1 ingenjör Ae 15 och 1 tekniskt biträde Ae 7		
utgår		28 356

	Ökning	Minskning
c) 1 byråingenjör Ae 19	20 976	
1 biträdande ingenjör Ae 13 utgår		15 384
d) 1 ingenjör Ae 17 och 1 tekniker Ae 10 utgår		32 100
e) 1 kapten Ao 21	23 244	
f) 1 förvaltare Ao 15 och 2 flaggunderofficerare Ao 13 (motsvarande beställningar vid flottan utgår).....	44 700	
g) 1 tekniker Ae 9 och 1 förrådsman Ae 7 utgår		21 168

2. Skeppsbyggnadsavdelningen

- 1 marindirektör av 2. graden Ao 24 och 1 mariningenjör av 2. graden Ao 21 (marinens avlöningsanslag)

—

II. Löneregleringar

Vapenavdelningen

a) artillerihrån

- 1 ingenjör Ao 15 — Ao 17 (ammunitionssektionen);

b) torpedbyrån

- 1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ae 24 (torpedsektionen), 1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (ritkontoret);

c) minbyrån

- 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (minsektionen); 1 tekniker Ae 10 — biträdande ingenjör Ae 13 (minskyddssektionen), 1 kontorsbiträde Ag 5 — kanslibiträde Ae 7 (centraldetaljen);

d) telebyrån

- 1 byrådirektör Ao 24 — Ao 26 (telelaboratoriet), 2 byrådirektörer Ae 24 — Ae 26 (telefonsektionen resp. hydrofonsektion), 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (radarsektionen), 1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (hydrofonsektionen);

e) kontrollkontoret

- 1 ingenjörbiträde Ae 12 — ingenjör Ae 15 25 380

	Ökning	Minskning
<i>Skeppsbyggnadsavdelningen</i>		
f) projektbyrå		
1 marindirektör av 2. graden Ao 24 — marindirektör av 1. graden Ao 26 och 2 förste byråingenjörer Ao 23 — byrådirektörer Ao 24 (projektsektionen);		
g) elektrobyrå		
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (materielsektionen);		
h) ubåtsbyrå		
1 byråingenjör Ao 19 — Ao 21 (ubåtsbyggnadssektionen)	7 536	
i) <i>Inköpsavdelningen</i>		
1 förste kansliskrivare Ae 12 — assistent Ae 15 (räkningssektionen)	2 448	
j) <i>Administrativa byrå</i>		
1 förste byråsekreterare Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (personalkontoret)	1 368	
III. Ordinariesättningar		
1 byrådirektör Ae 26, 2 byrådirektörer Ae 24, 2 förste byråingenjörer Ae 23, 7 byråingenjörer Ae 21, 2 byråassistenter/byråingenjörer Ae 19, 1 byråingenjör Ae 19, 1 ingenjör Ae 17 och 1 kontorskrivare/biträdande ingenjör Ae 13	—	—
IV. Höjning av anslagsposten till tillfälligt anställd personal	10 000	
V. 1959 års lönehöjning	276 429	
VI. Höjda folkpensionsavgifter	135 000	
VII. Omräkning m. m.	451 039	
	1 038 008	97 008
		+ 941 000

Motiv

Marinförvaltningen meddelade i sina förslag till anslagsäskanden för innevarande budgetår sin avsikt att granska och ompröva ämbetsverkets arbetsuppgifter, organisation och personalbehov i syfte att anpassa ämbetsverket till de av 1958 års B-riksdag beslutade riktlinjerna för försvarets utveckling. Omprövningen borde ske i samband med att nya materielplaner uppgjordes för flottan och kustartilleriet (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 102). I anslutning härtill anför ämbetsverket, att i marinplan 1960 av

chefen för marinen framlagda materielplaner sannolikt kommer att medföra vissa förskjutningar i avdelningarnas organisation och personaluppsättning men att detta ej torde medföra några personalökningar. Planens allmänna inriktning medför emellertid ökad arbetsvolym för bland annat ubåtar och helikoptrar även om det ännu icke kan konstateras huruvida de ökade arbetsinsatserna bör åstadkommas genom omfördelning av befintliga tjänster eller på annat sätt. Hittills utförda undersökningar utvisar emellertid ett ökat behov av personal för bland annat projektering och anskaffning av ubåtar. Rationaliseringsundersökningar pågår vilka framdeles kan komma att påverka ämbetsverkets personaluppsättning. Anförda omständigheter har föranlett marinförvaltningen att endast i ett fåtal fall föreslå inrättande och omvärderingar av tjänster. Huvuddelen av de merkostnader som skulle föranledas av ett bifall till dessa fall uppväges enligt ämbetsverket av att ett antal vakanta tjänster föreslås utgå ur organisationen.

I. 1. a) Tjänsten, som föreslås tillkomma på artilleribyråns elektrosektion, anses erforderlig för handläggning av frågor avseende marinens transportabla elverk. Förslag om tjänstens inrättande har tidigare väckts av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga men icke vunnit bifall. För inventering av elverksbeståndet har under 1959 en tillfälligt anställd ingenjör anlitats under en tid av sex månader.

b) Vid torpedbyråns torpedsektion anses arbetsuppgifter sammanhängande med nytillkommande komplicerad torpedmateriel kräva en kvalitativ förstärkning. Genom beslut den 16 juli 1959 har Kungl. Maj:t medgivit inrättande av en byråingenjörtjänst i Ag 19, varvid föreskrivits att tjänsterna för ingenjör och tekniskt biträde skall hållas vakanta.

c) Ett genomförande av marinchefens förslag till vapenmaterielplan nödvändiggör en kvalitativ förstärkning av minbyråns minsektion.

d) Tjänsterna är placerade, den för ingenjör på telebyråns telelaboratorium, teknikertjänsten på byråns radarsektion. De föreslås utgå för att möjliggöra fyllandet av mera angelägna behov.

e) Innehavaren av den föreslagna beställningen avses skola tjänstgöra vid vapenavdelningens kontrollkontor för kontroll av eldledningsmateriel. Förslaget har framställts tidigare (prop. 1958:110, s. 225).

f) Vid vapenavdelningens kontrollkontor tjänstgör bland andra 1 förvaltare i Ao 15 och 2 flaggunderofficerare, alla ur flottan. Då jämväl personal ur kustartilleriet bör kunna ifrågakomma till befattningarna, föreslår marinförvaltningen att tre underofficersbeställningar, en i Ao 15 och två i Ao 13, uppföres på ämbetsverkets personalförteckning. I anslutning här till förutsättes motsvarande beställningar vid flottan skola indragas.

g) Dessa tjänster är placerade på kontrollkontoret.

2. Yrkandet utgör en upprepning av tidigare framfört förslag och avser personal för maskinbyråns helikoptersektion (prop. 1959:1, bil. 6 s. 102).

Marinförvaltningen anför att den föreslagna personalförstärkningen endast tillgodoser de mest trängande behoven. Ämbetsverket påpekar, att upphandlingen av helikoptermateriel för hela försvaret, enligt beslut av försvarets förvaltningsdirektion i februari 1959, åvilar marinförvaltningen.

Chefen för marinen har i sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1960/61 föreslagit, att ifrågavarande två mariningenjörbeställningar skall tillkomma på mariningenjörkårens stat från och med nästa budgetår.

Försvarets civilförvaltning anser sig — med hänsyn till vad föredragande departementschefen anfört i statsverkspropositionen vid anmälan av marinförvaltningens avlöningsanslag för innevarande budgetår (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 109) samt i avbidan på resultatet av kårutredningens arbete — icke böra för närvarande räkna med några nya tjänster på mariningenjörkårens stat för helikopterorganisationen. Liksom föregående år föreslår civilförvaltningen en provisorisk lösning sålunda, att medgivande lämnas att meddela vikariatslöneförordnande i succession efter högst tre mariningenjörer, som tages i anspråk för helikopterorganisationen, med rätt för marinöverdirektören att antaga motsvarande antal extra marinunderingenjörer.

II. Förslagen motiveras med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som är förenade med ifrågavarande tjänster.

III. Förslagen avser främst att bereda tjänstemän som förenar lägre ordinarie med högre extra-ordinarie tjänst ordinarie anställning i den högre tjänsten.

IV. Möjligheten att utföra tillfälliga arbetsuppgifter med anlitan av anslagsposten till tillfälligt anställd personal har visat sig mycket fördelaktig. Många behov föreligger av tillfällig personal för lösning av uppgifter, som icke kan åläggas den ordinarie personalen. En mindre höjning av anslagsposten anses därför berättigad.

VII. Beloppet avser i huvudsak löneklassuppflyttningar och exakträkning med hänsyn till aktuella löneklassplaceringar.

För budgetåret 1960/61 räknar marinförvaltningen med tjänstetidsbefordran för en befattningshavare.

Departementschefen

Marinförvaltningen har i sina anslagsäskanden erinrat om sin avsikt att granska och ompröva ämbetsverkets arbetsuppgifter, organisation och personalbehov i syfte att anpassa ämbetsverket till de av 1958 års B-riksdag beslutade riktlinjerna för försvarets utveckling. I skrivelse den 26 november 1959 har marinförvaltningen återkommit härtill. I skrivelsen har hemställts att ifrågavarande översyn skall utföras genom försorg av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga. Det är min avsikt att inom kort giva de sakkunniga uppdrag av ifrågavarande innebörd. I avvaktan på att klar-

het vinnes beträffande marinförvaltningens anpassning till marinens framtida utformning bör stor återhållsamhet iakttagas med ändringar i marinförvaltningens personalorganisation. Av ämbetsverkets förslag kan jag sålunda endast tillstyrka inrättandet av en byråingenjörstjänst i Ae 19 å vardera torpedbyrån och minbyrån samt att en beställning för förvaltare i Ao 15 och två beställningar för flaggunderofficer i Ao 13 upptages på ämbetsverkets personalförteckning, varvid motsvarande beställningar kan utgå vid flottan. Till sistnämnda fråga avser jag återkomma framdeles vid anmälan av marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl.

I enlighet med vad jag anfört under avlöningsanslaget för arméintendenturförvaltningens anstalter räknar jag i anledning av marinförvaltningens skrivelse den 30 november 1959 med utbyte av en tjänst för förman i Ae 10 mot en tjänst för förman i Ae 9.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttningar av en ingenjör i Ao 15 till Ao 17 och en byrådirektör i Ae 24 till marindirektör av 1. graden eller byrådirektör i Ao 26.

Jag förutsätter, att av marinförvaltningen angivna tjänster för en ingenjör i Ae 17, en ingenjör i Ae 15, en biträdande ingenjör i Ae 13, en tekniker i Ae 10, en tekniker i Ae 9, ett tekniskt biträde i Ae 7 och en förrädsman i Ae 7 utgår.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 12 150 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 3 252 000 (+ 309 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 145 000 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 920 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till tillfälligt anställd personal 65 000 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 6 677 000 (— 30 000) kronor;

Rörligt tillägg 1 811 080 (+ 241 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 198 000 (+ 130 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 650 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för marinförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 252 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	145 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 920
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	65 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	6 677 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 811 080
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	198 000
Summa kronor	12 150 000

c) till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 12 150 000 kronor.

[25] 19. Marinförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	950 000	1 015 752
1959/60 (statsliggaren s. 182)	940 000	
1960/61 (förslag)	998 000	

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 110 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Höjda traktamenten	1 000	
2. Kostnader för företagsnämnd	2 000	
3. Överförande av flyttningersättningar från annat anslag	10 000	
4. Skrivmateriel m. m.	9 000	
5. Snabbtelefonanläggningar	65 600	25 000
6. Ökad annonsering	4 000	
7. Ökad anskaffning av kontorsmaskiner, möbler m. m.	86 000	
8. Höjda vaktlöner	5 000	

	Ökning	Minskning
9. Engångsutgifter för flyttning		47 000
10. Avrundning		600
	182 600	72 600
	+ 110 000	

Motiv

Marinförvaltningen anmäler, att lokalfrågan för ämbetsverkets intendenturavdelning alltför är olöst. Kostnaderna för en flyttning av avdelningen kan därför inte beräknas. — Marinförvaltningen avser därför att återkomma till frågan om medel för flyttning vid en senare tidpunkt.

1. Beloppet hänför sig till traktamentshöjning från och med den 1 juli 1959.

2. Under budgetåret 1958/59 har inom marinförvaltningen inrättats en företagsnämnd, vars ordförande, ledamöter och sekreterare äger åtnjuta dagarvoden enligt kommittékungörelsen. Kostnaderna härför bör enligt marinförvaltningen bestridas från anslagsposten till reseersättningar.

3. Vid beräkningen av anslagsposten till reseersättningar har tidigare icke tagits hänsyn till ersättningar för flyttningskostnader och traktamenten vid anstånd med omstationering. Dessa kostnader, som hittills belastat marinens anslag till reseersättningar, skall rätteligen, när det gäller personal med avlöning från marinförvaltningens avlöningsanslag, bestridas från förevarande anslag. Kostnaderna är svåra att beräkna i förväg. Budgetåret 1958/59 utbetalades i flyttningsersättningar ett belopp av 7 000 kronor. Marinförvaltningen föreslår, att under anslagsposten till reseersättningar upptages en obegränsad delpost för ändamålet, vilken synes kunna fastställas till 10 000 kronor.

4. Förbrukningen av skrivmaterialier, papper etc. har ökat starkt. För nästa budgetår erfordras med hänsyn härtill ytterligare 9 000 kronor, varav 7 000 kronor för marinstaben och inspektören för kustartilleriet och 2 000 kronor för marinförvaltningen. Det sistnämnda beloppet är främst avsett för hålkort för ämbetsverkets cardatypeanläggning.

5. För budgetåret 1959/60 har upptagits ett belopp av 25 000 kronor för anskaffning av snabbtelefonanläggning för telebyrån. Marinförvaltningen föreslår ytterligare anskaffning av dylika anläggningar — förutom liksom föregående år för robotkontoret och marinstabens operationsavdelning (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 112) — för torpedbyrån och artilleribyråns ammunitionssektion, vilka överflyttats till Långa Raden på Skeppsholmen. Kostnaderna för den sålunda föreslagna anläggningen i Långa Raden beräknas till 37 000 kronor. För anläggningarna vid operationsavdelningen och robotkontoret beräknas respektive 15 000 och 3 600 kronor och för underhållskostnader och mindre ändringar beräknas 10 000 kronor. Medelsbehovet för nya snabbtelefonanläggningar m. m. beräknas alltså till (37 000 + 15 000 + 3 600 + 10 000 =) 65 600 kronor.

6. Ökningen motiveras av omfattningen av nyanställningsverksamheten.

7. Till följd av knappt tillmätta anslag har kontorsmaterielen blivit starkt försliten. Vidare lider utflyttade enheter brist på möbler. Modernisering av lunchrestaurangen är önskvärd.

8. Nytt avtal om vakttjänsten medför högre kostnader.

9. För budgetåret 1959/60 har beräknats ett engångsbelopp av 47 000 kronor för flyttning av vissa delar av marinförvaltningen till Skeppsholmen.

Departementschefen

Förevarande anslag bör enligt min mening uppföras med ett belopp av 998 000 kronor, innebärande en ökning med 58 000 kronor. Härvid kan de för övriga expenser avsedda medlen uppräknas med 37 000 kronor; hänsyn har då tagits till att vissa engångsutgifter bortfaller. Genom den föreslagna uppräknningen av expensmedlen bör det bli möjligt att tillgodose de angelägnaste behoven i fråga om kontorsteknisk materiel. — I övrigt har jag vid anslagsavvägningen beaktat av marinförvaltningen anmälda medelsbehov till följd av traktamentshöjning, kostnader för flyttningsersättningar och höjda vaktlöner, varjämte jag med hänsyn till belastningen på anslagsposten till sjukvård funnit mig böra räkna med en höjning av denna post med 8 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 998 000 kronor.

FLYGFÖRVALTNINGEN

[26] 20. Flygförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	15 650 000	14 529 049
1959/60 (statsliggaren s. 183)	23 300 000	
1960/61 (förslag)	25 000 000	

Yrkande

Flygförvaltningen (skr. ¹⁴/₈ 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 130 000 kronor.

	Ökning	Minskning
I. Överföring från sakanslag (och eo-sättning) av 2 byråingenjörer Ae 19, 1 ingenjör Ae 17, 4 ingenjörer Ae 15, 5 biträdande ingenjörer Ae 13, 2 ingenjörbiträden Ae 12, 1 tekniker Ae 10 och 1 tekniker Ae 9	261 612	
II. Nya tjänster m. m.		
1. <i>Flygplanavdelningen</i> (utom försökscentralen)		
a) 1 förste byråingenjör Ae 23	25 776	
b) 1 ingenjör Ae 17	18 912	
c) 1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingen- jör Ao 23	25 776	
d) 1 major/flygdirektör av 2. graden Ao 24 (1 kapten vid flygvapnet utgår)	27 144	
e) 1 ingenjör Ae 17	18 912	
f) 1 tekniskt biträde Ae 7	11 292	
g) 1 byråingenjör Ae 19	20 976	
h) 1 byråingenjör Ae 21	21 768	
2. <i>Försökscentralen</i>		
a) 1 byråingenjör Ae 19	19 428	
b) 1 byråingenjör Ae 21 och 1 byråingenjör Ae 19	41 196	
c) 1 biträdande ingenjör Ae 13	13 836	
d) 1 förste byråingenjör Ae 23, 1 byråingenjör Ae 19, 1 ingenjör Ae 17, 1 ingenjör Ae 15 ...	76 632	
2 biträdande ingenjörer Ae 13, 1 ingenjörbi- träde Ae 12, 1 tekniker Ae 10 utgår		52 452
e) 2 ingenjörbiträden Ae 12	26 112	
(2 kollektivavtalsanställda utgår)		
3. <i>Elektroavdelningen</i>		
a) 1 avdelningsdirektör Bp 1	37 008	
b) 1 byrådirektör Ae 24	27 144	
c) 1 byrådirektör Ao 26	30 108	
d) 1 byrådirektör Ae 24 och 1 tekniskt biträde Ae 7 (1 kollektivavtalsanställd utgår)	38 436	
e) 1 biträdande ingenjör Ae 13 och 3 tekniska bi- träden Ae 5 utgår		45 912
f) 1 byrådirektör Ae 24	27 144	
g) 1 byrådirektör Ae 26	30 108	
h) 1 byråingenjör Ae 21	23 244	
i) 1 byrådirektör Ao 24	27 144	

	Ökning	Minskning
j) 1 ingenjörbiträde Ae 12 och 4 tekniker Ae 10 (5 kollektivavtalsanställda utgår)	67 368	
k) 1 ingenjörbiträde Ae 12 och 1 tekniker Ae 9 utgår		27 120
l) 1 byrådirektör Ae 24, 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21	76 164	
1 biträdande ingenjör Ae 13 utgår		15 384
m) 1 byrådirektör Ae 24 (2 tjänster i Ag 13 på sakanslag utgår)	27 144	
n) 1 byråingenjör Ae 21	23 244	
o) 1 förste byråingenjör Ae 23	25 776	
p) 1 byrådirektör Ae 24 och 1 förste byråingen- jör Ae 23	52 920	
q) 1 överingenjör ABp 26	35 148	
4. Underhållsavdelningen		
a) 1 förste byråingenjör Ae 23, 1 byråingenjör Ae 21, 2 byråingenjörer Ae 19, 1 ingenjör Ae 17 och 1 ingenjör Ae 15	126 948	
b) 1 byråingenjör Ae 21 och 1 byråingenjör Ae 19	44 220	
c) 1 yrkeslärare Ae 15/16	15 480	
d) 1 flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 26, (1 flygdirektör av 2. graden Ao 24 vid flyg- vapnet utgår), 2 byråingenjörer Ae 19, 1 ingenjör Ae 17 och 1 ingenjör Ae 15	100 548	
e) 1 byråingenjör Ae 21, 1 ingenjör Ae 17 och 1 operatör Ae 7	50 640	
5. Inköpsavdelningen		
1 byrådirektör Ae 24, 1 byråintendent Ae 21, 1 byråassistent Ae 19 och 1 assistent Ae 17 ...	90 276	
6. Robotbyrån		
1 byråingenjör Ae 21, 1 byråassistent Ae 19, 3 byråingenjörer Ae 19, 1 biträdande ingenjör Ae 13, 1 kontorsskrivare Ae 13, 1 brand- mästare Ae 12 och 1 kanslibiträde Ae 7	163 824	
7. Normaliebyrån		
a) 1 byråingenjör Ae 21	23 244	
b) 1 byråingenjör Ae 19 och 1 ingenjör Ae 17 ...	39 888	

	Ökning	Minskning
c) 1 byråingenjör Ae 21, 1 ingenjör Ae 15 och 1 tekniker Ae 10	53 496	
d) 1 amanuens i reglerad befordringsgång	20 976	
e) 1 tekniker Ae 10	13 188	
1 kanslibitråde Ae 7 utgår		11 292
8. Administrativa byrån		
a) 1 byråsekreterare Ao 19	20 976	
b) 1 kanslibitråde Ae 7	11 292	
9. Systemplaneringen		
1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 och 1 kanslibitråde Ae 7	38 436	
10. Underrättelsecentralen		
1 byråassistent/byråingenjör Ae 19	20 976	
11. Haverisektionen		
1 ingenjörbiträde Ae 12	14 616	
III. Löneregleringar		
a) <i>Personal med avlöning från avlöningsanslag</i>		
Flygplanavdelningen		
Flygplanbyrån: 1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 — flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24, 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24, 1 byråingenjör Ao 19—Ao 21 (projektsektionen)	5 004	
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (utrustningssektionen)	2 532	
1 byråingenjör Ae 19—Ae 21, 3 ingenjörbiträden Ae 12 — biträdande ingenjörer Ae 13, 1 biträdande ingenjör Ae 13 — ingenjör Ae 15 (kontrollsektionen)	7 032	
1 biträdande ingenjör Ae 13 — ingenjör Ae 15 (ritkontoret)	1 680	
Motorbyrån: 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (projektsektionen)	1 368	
Försökscentralen: 1 förste kansliskrivare Ae 12 — assistent Ae 15, 1 kontorist Ae 9 — kansliskrivare Ae 10, 1 kontorist		

	Ökning	Minskning
Ae 9 — förste kansliskrivare Ae 12, 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål reglerad befordringsgång — kanslibiträde Ae 7 (centraldetaljen)	5 940	
2 ingenjörbiträden Ae 12 — ingenjörer Ae 15, 1 ingenjörbiträde Ae 12 — biträdande ingenjör Ae 13 (elektrosektionen)	5 628	
3 ingenjörbiträden Ae 12 — ingenjörer Ae 15 (kontrollsektionen)	2 340	
2 ingenjörbiträden Ae 12 — biträdande ingenjörer Ae 13 (verkstadssektionen) ...	1 560	
Elektroavdelningen		
Radiobyran: 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (markinstallationssektionen)	1 368	
1 byråassistent Ae 19 — byråingenjör Ae 21 (utvecklingssektionen)	2 268	
Luftbevakningsbyran: 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (sektionen för luftförsvarscentraler)	1 368	
1 byrådirektör Ao 24—Ao 26 (radiolänksektionen)	2 964	
Underhållsavdelningen		
Driftbyran: 1 byråingenjör Ae 19—Ae 21 (driftsektionen)	2 268	
1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ao 24 (fordonssektionen)	1 368	
Robotbyran		
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23, 2 byråingenjörer Ae 19—Ae 21, 1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (centralsektionen)	9 132	
1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ae 24 (projektsektionen)	1 368	
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23, 1 byråingenjör Ae 19—Ae 21 (konstruktionssektionen)	4 800	
1 biträdande ingenjör Ae 13 — ingenjör Ae 15 (styrsektionen)	1 680	

	Ökning	Minskning
1 byrådirektör Ae 24—Ae 26, 1 kontorsbiträde reglerad befordringsgång — kanslibitråde Ae 7 (motorsektionen)	4 080	
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23, 2 ingenjörer Ae 15—Ae 17 (utprovningsssektionen)	6 348	
1 tekniskt biträde Ae 7 — kontorist Ae 9 (försöksplatser)	1 080	
Intendenturbyrån		
1 överste Bo 1—Bo 3	2 640	
Normaliebyrån		
1 kansliskrivare Ao 10 — kontorsskrivare Ao 13 (centraldetaljen)	2 196	
Administrativa byrån		
1 byråinspektör Ao 19—Ao 21, 1 assistent Ae 17 — byråassistent Ao 19 (personalkontoret)	4 332	
1 byråintendent Ao 21 — förste byråintendent Ao 23 (organisationskontoret)	2 532	
1 kanslibitråde Ae 7—kontorist Ae 9 (central-expeditionen)	1 212	
Centralplaneringen		
1 assistent Ao 17 — byråassistent Ao 19	2 064	
Haverisektionen		
1 assistent Ao 17 — byråassistent Ao 19 ...	2 064	
b) Personal med avlöning från förrådstitel		
Underhållsavdelningens förrådsbyrå		
1 ingenjörbiträde Ae 12 — biträdande ingenjör Ae 13, 1 tekniker Ae 10 — »ingenjörbiträde» Ae 13, 8 ingenjörbiträden Ae 12—biträdande ingenjörer Ae 13, 1 kansliskrivare Ae 10 — kontorsskrivare Ae 13, 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål reglerad befordringsgång — kanslibitråde Ae 7	—	

IV. Ordinariesättningar	Ökning	Minskning
2 förste byråingenjörer Ae 23, 1 byråingenjör Ae 21, 1 kontorist Ae 9 (flygplanavdelningens vapenbyrå); 2 byråingenjörer Ae 21, 2 byråingenjörer Ae 19 (flygplanavdelningens motorbyrå); 1 byrådirektör Ae 24, 4 byråingenjörer Ae 21, 2 byråingenjörer Ae 19, 1 biträdande ingenjör Ae 13 (försökscentralen); 1 byråingenjör Ae 21, 1 byråingenjör Ae 19 (elektroavdelningens radarbyrå); 2 chefsoperatörer Ae 13 (underhållsavdelningens centralsektion); 1 byrådirektör Ae 26 (inköpsavdelningen); 1 kontorsskrivare Ae 13 (administrativa byrån)	—	
V. Löneklassuppflyttningar	250 000	
VI. 1959 års lönehöjning	170 000	
VII. Höjda folkpensionsavgifter	265 000	
VIII. Tjänstledighetsavdrag m.m.		500 000
IX. Avrundning	448	
	2 782 160	652 160
		+ 2 130 000

Motiv

Flygförvaltningens för innevarande budgetår framförda förslag om inrättande av nya tjänster byggde i stort sett på 1956 års försvarsförvaltnings-sakkunnigas betänkande, del I. Av de nya tjänster som de sakkunniga föreslagit har enligt flygförvaltningen omkring 40 ännu icke blivit inrättade. Den tekniska utvecklingen efter de sakkunnigas översyn av förvaltningens organisation, särskilt utvecklingen inom robot-, luftbevaknings-, stridslednings- och flygelektronikmaterielområdena, har emellertid påverkat personalbehovet i flera hänseenden. Enligt flygförvaltningen har behov uppstått av tjänster, som inte har någon motsvarighet i de sakkunnigas förslag, och i många fall behöver jämkningar göras i detta.

Flygförvaltningen erinrar om att de nya tjänster, som inrättats de senare åren, nästan utan undantag avsetts för sakorganen, framför allt flygplanavdelningen (främst försökscentralen), elektroavdelningen och robotbyrån. De betjänande organen har blivit eftersatta, varför en markant bristande balans uppstått mellan sakorganen, å ena, samt underhållsavdelningen, inköpsavdelningen, normaliebyrån och administrativa byrån å andra sidan. Flygförvaltningen anser det emellertid ofrånkomligt med viss utökning av antalet tjänster för sakorganen men ämbetsverket har iakttagit den största

återhållsamhet. Förslagen förutsätter, att möjligheterna att anlita utomstående statliga organ och enskilda företag, vilka redan utnyttjas i avsevärd utsträckning, skall förbättras ytterligare.

Principerna för bestridande av avlöningskostnaderna för förrådsbyråns personal bör enligt flygförvaltningen övervägas på nytt. Härom anför ämbetsverket följande.

Nästan all personal inom flygförvaltningen avlönas från och med den 1 juli 1959 med anlitage av medel under avlöningsanslaget. Undantag från denna princip har gjorts beträffande avlöningar till personal inom underhållsavdelningens förrådsbyrå. Frånsett chefen för byrån och chefen för reservdelsplaneringssektionen har före den 1 juli 1959 i princip all byråns personal avlönats från förrådstitel eller sakanslag. Från och med den 1 juli 1959 har de befattningshavare, vilka tidigare avlönats från sakanslag, ansetts böra överföras till avlöningsanslag. Detta gäller den personal inom reservdelsplaneringssektionen och förrådsgrupperingsdetaljen, som tillhör lönegrader över 12 lönegraden. De befattningshavare inom dessa enheter, vilka är placerade i lönegrad 12 och lägre, liksom personalen inom byråns övriga enheter, avlönas fortfarande från förrådstitel (två skrivbiträden å inköpssektionen, vilka överflyttats dit från inköpsavdelningen i Stockholm, erhåller dock sin avlöning från avlöningsanslag).

I. Ifrågavarande extra tjänster, som är inrättade med anlitage av reservationsanslaget Vissa signalförbindelser m. m., är placerade å elektroavdelningen, luftbevakningsbyråns radiolänksektion. Flygförvaltningen föreslår, att avlöningskostnaderna överföres till ämbetsverkets avlöningsanslag och att tjänsterna samtidigt göres extra ordinarie.

II. 1 a) Tjänsten avses för vapenbyråns bomb- och raketsektion, till vilken handläggningen av ärenden rörande vissa robotar överflyttats. Flygförvaltningen har försökt tillgodose det mest trängande behovet genom omflyttningar inom byrån men härutöver erfordras den nu föreslagna tjänsten.

b) Även denna tjänst avses för bomb- och raketsektionen. Innehavaren förutsättes skola handlägga bombröjningsfrågor, såsom utarbetande av röjningsmetoder och framtagande av röjningsmateriel m. m.

c) Förslaget att förstärka flygplanbyråns flygplansektion med en alternativt civilmilitär eller civil tjänst i 23 lönegraden avsedd för utredningar rörande bland annat beväpningssystem, innebär upprepning av tidigare förslag (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 122).

d) Även förslaget om att för chef vid flygplanbyråns utrustningssektion inrätta en alternativt militär eller civilmilitär beställning för major eller flygdirektör av 2. graden innebär upprepning av tidigare yrkande (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 122).

e) Tjänsten avses för ritningsgranskning inom flygplanbyråns ritkontor. Arbetsuppgifterna, som fordrar långvarig vana inom ritkontorets speciella arbetsområden, anses inte kunna skötas på ett tillfredsställande sätt med befintlig personal.

f) Tjänsten avses för motorbyråns projektsektion. Förslaget har framförts jämväl för innevarande budgetår (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 122).

g) Flygförvaltningen återkommer vidare med förslag om att tillföra motorbyråns motorsektion en byråingenjör i Ae 19 (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 122).

h) Tjänsten avses för kontrollingenjör i Trollhättan. Förslaget innebär upprepning av tidigare yrkande (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 122). Flygförvaltningen anför, att effektiviteten av kontrollverksamheten kan äventyras, om föreliggande behov icke tillgodoses snarast.

2 a) Tidigare förslag att för specialuppgifter rörande siktes- och mål-materiel förstärka vapensektionen med en tjänst för byråingenjör i Ae 19 framföres ånyo (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 123).

b) Tjänsterna föreslås tillkomma vid robotsektionen. Inrättandet av tjänsterna utgör enligt flygförvaltningen ett led i uppbyggnaden av denna sektion som tillkommit från och med 1 juli 1959 (jfr statsverkspropositionen 1959, bil. 6, s. 123). Ämbetsverket anför, att antalet tjänster å sektionen måste avpassas så, att samtidigt arbete möjliggöres med flera olika robottyper.

c) Vid flygplansektionen erfordras en befattningshavare för skötseln av en undertryckkamaranläggning och till anläggningen hörande mätutrustning m. m.

d) Tjänsterna avses för motorsektionen. Förslaget om inrättande av en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 — motorprovledare för serieflygplan — framfördes jämväl för innevarande budgetår (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 123). Övriga förslag motiveras av flygförvaltningen med nödvändigheten att ernå en kvalitativ höjning av personalbeståndet.

e) Förslaget, som avser verkstadssektionen, har framförts tidigare (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 124).

3 a) Flygförvaltningen återkommer till tidigare förslag om inrättande av en tjänst för avdelningsdirektör i Bp 1 för systemsamordnande verksamhet (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 124). — Den snabbt ökande automatiseringen av en mängd olika funktioner inom flygverksamheten har enligt ämbetsverket medfört, att teletekniska hjälpmedel fått en allt större betydelse. Genom en grundlig planering måste de tekniska elementen effektivt samordnas och anpassas till tekniskt system. Den teletekniska materiel som skall infogas i ett dylikt system är komplicerad. Den är vidare merendels mycket heterogen och berör ofta flera byråers verksamhetsfält. Samordningsfrågorna inom elektroavdelningen har sålunda blivit allt betydelsefullare och avser t. ex. de flygburna inmättnings- och manöversystemen inkluderande flygradar, robotmålsökare, kalkylatorer och styrautomater med de allt mera automatiserade stridslednings- och flygnavigeringsystemen och de teletekniska motmedelssystemen. Chefen för elektroavdelningen hinner icke bedriva denna samordnade verksamhet i nöjaktig utsträck-

ning och vederbörande byråchefer är helt engagerade med ledningen av sina byråer. Det erfordras därför enligt flygförvaltningen en högt kvalificerad medhjälpare åt avdelningschefen för systemsamordnande verksamhet. Arbetsuppgifterna skulle i huvudsak vara att övervaka att en ungefär likformig modernitetsgrad föreligger ur teknisk synpunkt hos alla delar i systemet, att lämpliga tekniska principer användes, att uppgjorda tidsplaner för materielanskaffningen hålles och att dubbelarbete mellan avdelningens byråer ej förekommer.

Behovet av tjänsten har i särskilt hög grad understrukits av flygförvaltningen. Ämbetsverket anför härom.

Verksamhetsfältet för elektroavdelningen har ökat såväl inom förvaltningen som utåt på grund av växande samarbete med industrier och ställer betydligt högre krav på avdelningens ledning än förut. Det är därför nödvändigt att förstärka denna eller som ett alternativ härtill dela upp avdelningen. Det första alternativet har valts bland annat såsom varande det minst personalkrävande, varjämte undvikes en ökning av antalet under souchefen direkt stående enheter. Befattningen bedömes vara den mest angelägna av de nya tjänster som föreslås för förvaltningens sakorgan.

b) Radiobyråns sektion för rörlig radiokommunikation har tillförts flera nya kvalificerade och omfattande arbetsuppgifter avseende dataöverföring och styrsignalering såväl mellan markstationer som mellan dylika stationer och robotar eller flygplan. Vidare har tillkommit störpejlutrustning i flygplan. En snar förstärkning av sektionens arbetskapacitet erfordras.

c) Förslaget om inrättande av en byrådirektörstjänst i Ao 26, chef för radiobyråns navigeringsradiosektion upptages ånyo (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 124).

d) Förslagen avser radiobyråns utvecklingssektion och innebär upprepning av tidigare yrkande (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 124).

e) Tjänsten för biträdande ingenjör finnes på radiobyråns sektion för rörlig radiokommunikation och två tjänster för tekniskt biträde finnes på samma byrås utvecklingssektion. Flygförvaltningen har i sina anslagsäskanden föreslagit, att tre tekniska biträden i Ae 5 å förstnämnda sektion skall utgå, ehuru enligt gällande organisation endast två dylika tjänster finnes inrättade för radiobyrån. Indragningen avser att bereda möjligheter till kvalitativ förstärkning.

f) För radarbyråns markradarsektion föreslås ånyo en förstärkning för planering och projektering av ny markradarmateriel m.m. (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 124).

g) och h) Tjänsterna, som föreslås skola tillföras radarbyråns specialradarsektion, avses för motmedelsfrågor. Den vitala betydelsen av att dessa frågor ägnas skärpt uppmärksamhet har i olika sammanhang starkt understrukits, bland annat av överbefälhavaren. Flygförvaltningen anser därför en avsevärd utökning av personalen vara erforderlig.

i) och j) Förslagen rör radarbyråns utvecklingssektion och har framställts tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 125).

k) Tjänsterna, som finnes på radarbyråns markradarsektion, bör utgå för att bereda utrymme för inrättande av tjänster för mera kvalificerad personal.

l) Utöver tidigare arbetsuppgifter för luftbevakningsbyråns sektion för luftförsvarscentraler tillkommer nu enligt flygförvaltningen den utvärderings- och utprovningsverksamhet som avses bedrivas i en försöksluftförsvarscentral, benämnd TVL och förlagd till Roslagens flygkår (F 2). I propositionen 1959: 117 angående vissa organisationsförändringar inom försvaret har TVL:s arbetsuppgifter berörts och delvis varit avgörande för F 2:s bibehållande. Flygvapnets radarskola och den nya stridsledningsskolan är för sin verksamhet beroende av bland annat TVL, som emellertid till skillnad från dessa saknar fast avdelad personal. Ursprungligen har ansetts, att TVL:s verksamhet skulle drivas genom tillfällig omplacering av personal inom flygförvaltningen. Erfarenheten har emellertid nu visat, att TVL bör ses som en permanent organisation av samma typ som de laboratorier, vilka ingår i t. ex. radar-, radio- och flygelektriska byråernas utvecklingssektioner. För TVL:s verksamhet erfordras enligt flygförvaltningen i första hand en byrådirektör i Ae 24. — Av de övriga båda för sektionen för luftförsvarscentraler begärda tjänsterna avses den i lönegrad 23 för planering av luftförsvarets anläggningar och den i lönegrad 21 för vissa nytillkomna, med robotfrågor sammanhängande uppgifter. — Vid bifall till förslagen kan en tjänst för biträdande ingenjör i Ae 13 inom sektionen utgå.

m) En kvalitativ förstärkning av luftbevakningsbyråns radiolänksektion anses nödvändig. Inrättandet av den föreslagna byrådirektörstjänsten kan medföra en indragning av två tjänster för biträdande ingenjörer i Ag 13 å anslaget Vissa signalförbindelser m. m. (jfr punkt l.).

n) och o) Tjänsterna är avsedda för flygelektrobyråns markelektrosektion. Innehavarna förutsättes skola handlägga frågor beträffande viss markelektromateriel samt att övervaka konstruktion och utvecklingsplanering därav (n) och installations- och apparatfrågor m. m. (o). Sistnämnda tjänst har föreslagits tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 126).

p) och q) Förslagen, som rör flygelektrobyråns instrumentsektion (p) och utvecklingssektion (q), innebär upprepning av tidigare framställda förslag (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 126).

4 a) Flygförvaltningen återkommer till frågan om förstärkning av driftbyråns driftsektion (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 126). Ämbetsverket framhåller, att en avsevärd utökning av telemateriel av alla slag skett på senare år. En ytterligare ansvällning kommer att följa med robotmaterielanskaffningen. Personalorganisationen måste enligt ämbetsverket anpassas härfter.

b) I den förut berörda skrivelsen den 8 juni 1959 har chefen för flygvapnet till Kungl. Maj:t ingivit utredning och förslag rörande arbetsuppgifterna för flygledningens inspektion för den tekniska tjänsten och flygförvaltningens materielinspektion. I förslaget har förutsatts, att en utbildningssektion skall tillkomma inom driftbyrån och att vid sektionen skall inrättas här ifrågavarande två tjänster.

c) Förslaget om förstärkning av den under driftbyrån lydande verkstadsskolan innebär upprepning av tidigare yrkande (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 126).

d) Förslagen under denna punkt, som med undantag såvitt avser en byråingenjör i Ae 19 framförts tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 126), motiveras främst med de senaste årens avsevärda utökning av telematerielen såväl för markanordningar som för flygplanutrustning samt den planerade och påbörjade robotmaterielanskaffningen.

e) Tjänsterna är avsedda för underhållsavdelningens centralsektion, tjänsten i lönegrad 21 för krigsreparationsfrågor och de båda övriga för hålkortscentralen. Förslagen har delvis framförts tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 126).

5. Flygförvaltningen anmäler ånyo frågan om förstärkning av inköpsavdelningen. Till följd av den ansvällning, som ämbetsverkets tekniska verksamhet undergått, har det blivit allt mera uppenbart, att de uppgifter av merkantil och upphandlingsteknisk karaktär som skall ombesörjas av inköpsavdelningen icke kan fullgöras tillfredsställande utan att en kraftig personalförstärkning kommer till stånd. Under sistlidna budgetår har personalbristen ännu mer accentuerats i samband med att förhandlingarna mellan flygförvaltningen och företag inom och utom landet ökat i antal och omfattning. En starkare förhandlingsorganisation än den som för närvarande finns väntas medföra betydande ekonomiska resultat. För tillgodo-seende av de mest aktuella behoven anses begärda tjänster oundgängligen erforderliga.

6. Verksamheten vid robotbyråns försöksplatser står enligt flygförvaltningen inför en stark intensifiering, som inte kan genomföras utan ytterligare tillskott av personal.

Rörande motiven för ifrågavarande tjänster har under hand ytterligare upplysningar inhämtats från flygförvaltningen som därvid anfört följande.

Den försöksplats, för vilken de begärda befattningarna avses, ligger i Norrland i obebyggd trakt. Till närmast större samhälle, där bostadsmöjlighet kan beredas, är avståndet cirka 20 km.

Personalbehovet vid ett robotprovskott kan uppgå till 30—40 man, i slutskedet av en robotutveckling till än mer. Detta behov måste täckas genom att personal tillfälligt beordras till försöksplatsen. Efter provet återvänder den tillfälligt ianspråktaga personalen till robotbyrån för utvärdering av

försöksresultaten samt till andra försöksplatser för att delta i andra prov som utföres där.

Den speciella försöksapparaturl som användes måste av tekniska skäl göras stationär. Anskaffningskostnaderna uppgår till flera miljoner kronor. Utrustningen är ömtålig och måste ses över och underhållas omsorgsfullt. Ett fel hos exempelvis mätutrustningen kan äventyra resultatet från ett robotskott (som kostar mer än 50 000 kronor). Den oundgängliga översynsverksamheten utföres av personal, som behöver specialutbildning. Ansvaret fördelas så att var och en av befattningshavarna svarar för sin del av apparaturen. Byten av personal bör därför undvikas. Detta är orsaken till att stadigvarande tjänster begärts.

Byråingenjören i Ae 21 skall svara för försöksplatsens allmänna underhåll och drift samt handlägga ärenden rörande bevakning, brandskydd, personal m. m.

Byråassistenten skall vara kontaktman med samegrupper som periodvis uppehåller sig inom och intill övningsområdet. Han skall svara för evakuering av övningsområdet när så erfordras.

Av byråingenjörerna i Ae 19 skall en leda arbetet vid klargöring och testning av styrapparaturl i robot m. m., en handlägga ärenden rörande telemateriel m. m. och en vara sammanhållande vid klargöring av robot för skjutning.

Biträdande ingenjören skall förestå försöksplatsens fotolaboratorium med kamera- och filmförråd m. m.

Kontorsskrivaren skall förestå försöksplatsens expedition, handlägga inköps- och anskaffningsärenden, vara uppbördsman och handha och ansvara för försöksplatsens (förskotts)kassa m. m.

Brandmästaren skall bland annat vara räddningsledare då flygning pågår samt svara för brandmaterielens skötsel och vård.

Kanslibiträdet avses som platschefens sekreterare m. m.

7. De beträffande normaliebyrån framförda förslagen innebär till stor del upprepning av tidigare yrkanden (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 127). Av de föreslagna tjänsterna avses en byråingenjör i Ae 21 (a) för materialdetaljen, en byråingenjör i Ae 19 och en ingenjör i Ae 17 (b) för standardiseringssektionen, en byråingenjör i Ae 21, en ingenjör i Ae 15 och en tekniker i Ae 10 (c) för beskrivningssektionen och amanuensen (d) för biblioteket, medan förslagen under c) avser försvarets klassifikationscentral.

8 a)—b) Tjänsterna avses för administrativa byråns personalkontor respektive centralexpedition. Förslagen har framförts tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 127).

9. Erfarenheterna från det första året av systemplaneringens existens har enligt flygförvaltningen visat att organisationsenheten fyller en ytterst betydelsefull funktion inom ämbetsverket. Arbetsuppgifterna har dock avsevärt överstigit systemplaneringens kapacitet. Flygförvaltningen anser det därför nödvändigt att förstärka organisationen med här angivna tjänster. Tillkomsten av dessa utgör endast en utbyggnad inom tidigare planerad ram (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 128).

10. Tjänsten avses för underrättelsecentralen. Förslaget innebär en upprepning (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 128).

11. I chefens för flygvapnet förut omnämnda skrivelse den 8 juni 1959 rörande arbetsuppgifterna för flygledningens inspektion för den tekniska tjänsten och flygförvaltningens materielinspektion har förutsatts att en haverisektion skall tillkomma inom flygförvaltningen samt att denna enhet skall tillföras den föreslagna tjänsten för ingenjörbiträde.

III. Det sammanlagda antalet föreslagna lönegradsuppflyttningar är 50. Förslagen innebär i allmänhet en upprepning av förut framlagda. Som motiv för desamma återopas arten och omfattningen av de göromål som är förenade med respektive tjänster.

IV. Förslagen motiveras i stort sett med att fråga är om arbetsuppgifter av bestående natur. Hänsyn har även tagits till tjänsternas plats i organisationen samt innehavarnas tjänsteår och tjänsteålder.

VIII. Vid beräkning av beloppet har hänsyn även tagits till omsättningsvakanser.

I *försvarets civilförvaltnings* förslag till anslagsäskanden beträffande flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1960/61 har upptagits av flygvapenchefen i dennes militärorganisatoriska underlag anmälda förslag till personaländringar vid flygvapnet, vilka även avser flygförvaltningen. Civilförvaltningen avstyrker flygvapenchefens ånyo framförda förslag att inrätta två beställningar för flygingenjör av 1. graden i Ao 23 vid vapenbyråns installationssektion och att omvandla den för chef för sagda sektion avsedda beställningen för flygdirektör av 2. graden i Ao 24 till beställning för flygdirektör av 1. graden i Ao 26. Likaledes avstyrkes de ånyo framförda förslagen om inrättande av en beställning för kapten i Ao 21 vid flygplanbyråns utrustningssektion och utbyte av en beställning för flygdirektör av 2. graden i Ao 24, avsedd för chefen för motorbyråns motorsektion 2, mot beställning för flygdirektör av 1. graden i Ao 26. Även förslaget om inrättande av en tjänst för förste flygläkare i Ao 23 vid försökscentralen avstyrkes, medan däremot det ånyo framförda förslaget om utbyte av en beställning för kapten i Ao 21, avsedd som assistent åt chefen för elektroavdelningen, mot en beställning för major i Ao 24 tillstyrkes. Civilförvaltningen har icke räknat med bifall till flygförvaltningens förslag om inrättande av en beställning för flygdirektör av 1. graden alternativt tjänst för byrådirektör i Ao 26, avsedd för chefen för förrådsbyråns reservdelsplaneringssektion i utbyte mot en beställning för flygdirektör av 2. graden i Ao 24 på flygvapnets personalförteckning. Civilförvaltningen tillstyrker det ånyo framförda förslaget om tillkomst av en beställning för alternativt överstelöjtnant eller major i Ao 26/24, avsedd för chef för underrättelsecentralen.

Departementschefen

Vid min bedömning av flygförvaltningens personalbehov för innevarande budgetår fäste jag särskilt avseende vid behovet av personalförstärkning för robotbyrån, elektroavdelningen och flygplanavdelningens försökscentral. Jag har ansett det nödvändigt att föreslå en fortsatt främst kvalitativ förstärkning av elektroavdelningen och försökscentralen på grund av den tekniska utvecklingen. För robotbyråns försöksplats i Norrland är också en förstärkning nödvändig med hänsyn till verksamhetens intensifiering. Behovet av sistnämnda förstärkning är i huvudsak oberoende av ställningstagandet till väckt fråga om försöksplatsens utvidgning. Därutöver har jag ansett mig böra föreslå någon förstärkning av flygförvaltningens funktionella organ; jämväl i dessa fall inverkar nämligen materielens stigande omfattning och komplicitet på behovet av arbetsinsatser i den centrala förvaltningen.

I enlighet med flygförvaltningens förslag räknar jag med överförande från reservationsanslaget Vissa signalförbindelser m. m. av avlöningskostnaderna för i det föregående angiven personal till förevarande anslag men utgår därvid från att vederbörande tills vidare skall bibehålla extra anställning. Flygförvaltningens avlöningsanslag bör således ökas med kostnaderna för två byråingenjörer i Ag 19, en ingenjör i Ag 17, fyra ingenjörer i Ag 15, fem biträdande ingenjörer i Ag 13, två ingenjörbiträden i Ag 12, en tekniker i Ag 10 och en tekniker i Ag 9.

Till frågan om bestridande av avlöningskostnaderna för personalen vid underhållsavdelningens förrådsbyrå är jag med hänsyn till 1957 års saksanslagsutrednings pågående arbete icke beredd att nu taga ställning.

Vad angår de av flygförvaltningen för flygplanavdelningen föreslagna nya tjänsterna tillstyrker jag inrättande av en tjänst för ingenjör i Ae 17 för flygplanbyråns ritkontor och en tjänst för byråingenjör i Ag 21 som kontrollingenjör vid motorbyrån. Jag förutsätter därvid, att en tjänst för ingenjörbiträde i Ae 12 utgår. Beträffande flygplanavdelningens försökscentral föreslår jag inrättande av tjänster för en byråingenjör i Ae 19 på vapensektionen och en biträdande ingenjör i Ae 13 på flygplansektionen samt en förste byråingenjör i Ae 23, en byråingenjör i Ae 19, en ingenjör i Ae 17 och en ingenjör i Ae 15 på motorsektionen. I samband med de sistnämnda tjänsternas tillkomst kan tjänster för två biträdande ingenjörer i Ae 13, ett ingenjörbiträde i Ae 12 och en tekniker i Ae 10 utgå. Det av flygförvaltningen anmälda behovet av personalförstärkning vid försökscentralens robotsektion bör enligt min mening få tillgodoses inom ramen för det belopp av 500 000 kronor som jag förutsätter skall stå till förfogande för anställande av tillfällig personal vid robotbyrån (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 140).

I vad avser elektroavdelningen föreslår jag en förstärkning genom

inrättande av tjänster för en byrådirektör i Ae 26, två byrådirektörer i Ae 24, tre förste byråingenjörer i Ae 23 samt två byråingenjörer i Ae 21. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma den närmare fördelningen på befattningar under beaktande av 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas och flygförvaltningens förslag i ämnet. I anslutning till flygförvaltningens förslag förutsätter jag, att följande tjänster vid avdelningen indrages, nämligen en byråingenjör i Ae 19, en biträdande ingenjör i Ae 13, ett ingenjörbiträde i Ae 12, en tekniker i Ae 9 och två tekniska biträden i Ae 5 samt två biträdande ingenjörer i Ag 13 (sakanslag).

För underhållsavdelningen föreslår jag förstärkning med en förste byråingenjör i Ae 23, en byråingenjör i Ae 21 och en ingenjör i Ae 15 på driftbyrån jämte en yrkeslärare i Ae 15/16 för den under driftbyrån lydande verkstadsskolan. Vidare föreslår jag inrättande av tjänster för en byråingenjör i Ae 19 och två ingenjörer, varav en i Ae 17 och en i Ae 15, alla på förrådsbyrån, samt för en operatör i Ae 7 å avdelningens centralsektion.

Beträffande inköpsavdelningen tillstyrker jag inrättande av två tjänster för byråintendent i Ae 21.

För robotbyrån föreslår jag inrättandet av tjänster för en byråingenjör i Ae 21, en byråassistent i Ae 19, två ingenjörer i Ae 17, en ingenjör i Ae 15, en tekniker i Ae 10, en kontorist i Ae 9, en brandförman i Ae 12 samt ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång, samtliga avsedda för byråns försöksplats i Norrland.

Under hänvisning till vad jag anfört tidigare vid behandlingen av frågan om flygvapnets markärenden räknar jag med att en nu vakanthållen tjänst för förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23 på administrativa byrån skall få tillsättas från och med den 1 juli 1960 och utnyttjas tills vidare, längst intill den 1 juli 1963.

Jag tillstyrker vidare inrättande av en tjänst för en förste byråingenjör i Ae 23 på systemplaneringen.

I enlighet med vad jag anfört vid anmälan av punkten Vissa frågor beträffande den tekniska tjänsten m. m. vid flygvapnet räknar jag med att dels följande tjänster tillkommer, nämligen fem flygdirektörer av 1. graden eller byrådirektörer i Ao 26, 16 flygdirektörer av 2. graden eller byrådirektörer i Ao 24, tre armé-, marin- eller flygdirektörer av 2. graden eller byrådirektörer i Ao 24, 13 flygingenjörer av 1. graden eller förste byråingenjörer i Ao 23, tre armé-, marin- eller flygingenjörer av 1. graden eller förste byråingenjörer i Ao 23, 16 flygingenjörer av 1. graden eller förste byråingenjörer i Ae 23, 15 flygingenjörer eller byråingenjörer i Ae 21 samt en ingenjör i Ao 17 och en i Ao 15, dels följande tjänster utgår, nämligen en byrådirektör i Ao 26 och en i Ae 26, tio byrådirektörer i Ao 24 och tre i Ae 24, 12 förste byråingenjörer i Ao 23 och 12 i Ae 23, tio byråingenjörer i Ao 21 och en amanuens i reglerad befordringsgång.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttningar av tjänster för en byrådirektör i Ae 24 till Ae 26, en förste byråingenjör i Ao 23 till byrådirektör i Ao 24, en byråingenjör i Ae 21 till förste byråingenjör i Ae 23, en assistent i Ao 17 till byråassistent i Ao 19, två ingenjörbiträden i Ae 12 till biträdande ingenjörer i Ae 13 och en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 10, varjämte förutsättes, att en tjänst för kansliskrivare i Ae 10 (med avlöning från förrådstitel) uppflyttas till förste kansliskrivare i Ae 12.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag --- förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. --- merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 25 000 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 4 510 000 (+ 222 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 118 000 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 880 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till tillfälligt anställd personal 748 000 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 15 580 000 (+ 840 000) kronor;

Rörligt tillägg 3 626 120 (+ 373 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 410 000 (+ 265 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 1 700 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 510 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	118 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 880
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	748 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	15 580 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 626 120
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	410 000
Summa kronor	25 000 000

c) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 000 kronor.

[27] 21. **Flygförvaltningen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 300 000	1 327 910
1959/60 (statsliggaren s. 186)	1 345 000	
1960/61 (förslag)	1 400 000	

Yrkande

Flygförvaltningen föreslår, att anslaget höjes med 230 000 kronor.

	Ökning
1. Nya lokaler	107 000
2. Höjda löner m. m.	17 000
3. Personalökning m. m.	74 000
4. Utökning av telefonväxel	10 000
5. Prishöjningar m. m.	6 000
6. Snabbtelefon	10 000
7. Språkkurser	5 000
8. Avrundning	1 000
	230 000

Motiv

1. Flygförvaltningen har i sina anslagsberäkningar medtagit de kostnadsökningar och engångskostnader som beräknats uppkomma, om flyttning till nya lokaler kommer till stånd budgetåret 1960/61. Av det angivna beloppet avser 15 000 kronor bränsle m. m., 35 000 kronor städning, 35 000 kronor telefon, 7 000 kronor gardiner, mattor m. m. och 15 000 kronor transporter. Flygförvaltningen anmäler, att ytterligare kostnader, vilkas storlek ämbetsverket icke för närvarande kan bedöma, kan uppkomma för bevakning m. m. avseende nya lokaler.

2. I beloppet ingår 10 000 kronor avseende ökade kostnader för städpersonalen genom inträffade samt förutsedda lönestegringar. Av samma skäl beräknas utgifterna till privata entreprenörer för golvboning och fönsterputsning m. m. komma att öka med minst 1 000 kronor. Slutligen har lönerna för vaktpersonalen hos den entreprenör, som utför bevakning av flygledningens lokaler i Stockholm, höjts, varför ytterligare 6 000 kronor erfordras under delposten Vakttjänst.

3. Till följd av tidigare medgiven personalförstärkning samt vid bifall till föreslagen personalökning för flygledningen beräknas ökade kostnader med 4 000 kronor för skrivmateriel m. m., 10 000 kronor för telefon — varav 2 000 kronor vid en utbyggnad enligt punkt 4 i det följande — och 60 000 kronor för möbler m. m.

4. I sina anslagsaskanden för innevarande budgetår förklarade flygförvaltningen, att en utbyggnad av telefonväxeln i ämbetsbyggnaden bleve erforderlig vid bifall till den personalökning som då föreslagits under avlöningsanslaget. Ämbetsverket anmäler nu, att under förevarande anslag tilldelade medel icke räckt till en dylik utbyggnad. I anledning härav och med hänsyn till de ytterligare tjänster, som begärts för budgetåret 1960/61, upptages ånyo ett belopp av 10 000 kronor för nu ifrågavarande ändamål, varav 8 000 kronor utgör anläggningskostnad.

5. Beloppet hänför sig till prishöjningar för dels skrivmateriel, papper och blanketter med 2 000 kronor och dels underhåll av kontorsinventarier, snabbtelefoner m. m., transporter samt kostnader i samband med hålkortsanläggningen på inköpsavdelningen med 4 000 kronor.

6. Behov av snabbtelefonanläggning för robotbyrån har förelegat sedan länge. Byråns organisation har nu vunnit viss stadga och lokalförhållandena är sådana, att anskaffning av en snabbtelefonanläggning är väl motiverad. I anledning härav föreslås ett belopp av 10 000 kronor för ändamålet.

7. Det är i många fall önskvärt att tillfälle beredes den personal som i samband med anskaffningsärenden sändes utomlands i förhandlings- och kontrolluppdrag m. m. att förbättra sina språkkunskaper. Lämpliga gramfonkurskurser med erforderliga tillbehör föreslås därför få anskaffas.

Departementschefen

Med anledning av flygförvaltningens förslag beräknar jag för nästa budgetår 17 000 kronor för höjda löner — häri inräknade 6 000 kronor för vakttjänst — 10 000 kronor för utökning av telefonväxel och 20 000 kronor för andra expenser. I övrigt anser jag en uppräknig av sjukvårdsposten med 8 000 kronor erforderlig med hänsyn till belastningen.

Som jag tidigare anfört är frågan om de centrala stabernas och förvaltningarnas lokalbehov föremål för utredning. Jag räknar därför icke i detta sammanhang med några kostnader för flyttning till nya lokaler.

I enlighet med det anförda föreslår jag, att förevarande anslag uppföres med 1 400 000 kronor, innebärande en ökning med 55 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

FÖRSVARETS FÖRVALTNINGSDIREKTION

[28] 22. Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	199 000	183 564
1959/60 (statsliggaren s. 187)	203 000	
1960/61 (förslag)	214 000	

Försvarets förvaltningsdirektion (skr. ³¹/₈ 1959) hemställer, att anslaget höjes med 14 000 kronor, varav 4 644 kronor för löneklassuppflyttningar m. m., 6 594 kronor för 1959 års lönehöjning och 2 242 kronor för höjda folkpensionsavgifter.

Departementschefen

Försvarets förvaltningsdirektion utgöres av sju ordinarie ledamöter, av vilka tre civila, utsedda av Kungl. Maj:t, samt souscheferna vid de fyra försvarsgrensförvaltningarna. En av de civila ledamöterna är ordförande. Genom de civila ledamöterna, som representerar det enskilda näringslivet, har direktionen tillförts värdefull industriell och ekonomisk sakkunskap. Möjligheter har även öppnats att på ett tidigt stadium dryfta tveksamma anskaffningsfrågor. Med hänsyn främst till sistnämnda förhållande synes skäl föreligga att låta även försvarets fabriksverk, som är speciellt inriktat på leveranser till försvaret, vara representerat i direktionen. Kungl. Maj:t har därför i instruktion för förvaltningsdirektionen den 11 december 1959 föreskrivit, att chefen för fabriksverket skall ingå som ledamot i förvaltningsdirektionen.

Anslaget bör upptagas till 214 000 kronor, innebärande en höjning med 11 000 kronor, enligt följande.

Avlöning till ordinarie tjänsteman 35 300 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 10 000 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 136 700 (+ 3 900) kronor;

Rörligt tillägg 28 500 (+ 4 800 kronor);

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 500 (+2 300) kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets förvaltningsdirektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ...	35 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	136 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 500
Summa kronor	214 000

b) till *Försvarets förvaltningsdirektion*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 214 000 kronor.

[29] 23. Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	20 000	15 111
1959/60 (statsliggaren s. 187)	18 000	
1960/61 (förslag)	18 000	

Försvarets förvaltningsdirektion föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp. Jag biträder direktionens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets förvaltningsdirektion*: Omkostnader för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kronor.

C. Försvarskrafterna

FÖRSVARSSTABEN

[30] 1. Försvarsstaben: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	15 800 000	15 671 883
1959/60 (statsliggaren s. 188)	16 140 000	
1960/61 (förslag)	17 040 000	

Yrkande

Chefen för försvarsstaben (skr. 3/9 1959) hemställer, att anslaget, såvitt avser försvarsstaben, i den del varom här är fråga, höjes med 544 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	* Minskning
1. Chefen för försvarsstaben		
1 kontorist Ao 9 — kansliskrivare Ao 10	665	
2. Adjutanturavdelningen		
1 pensionerad officer A: 24	9 511	
1 kontorist Ao 9 — kansliskrivare Ao 10	665	
3. Sektion I: expeditionen m. m.		
1 pensionerad underofficer A: 16	6 294	
1 kanslibiträde Ae 7 — kontorist Ae 9	1 232	
4. Arméavdelningen		
1 arkivassistent Ae 10 — Ae 13	2 195	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kansli- biträde Ae 7	1 119	
5. Marinavdelningen		
1 pensionerad officer A: 24	9 511	
6. Flyg- och luftförsvarsavdelningen		
1 fotograf Ae 9	12 532	
7. Signaltjänstavdelningen		
1 kapten Ar 21	23 279	
Arvode åt avdelningschefen	1 855	
1 kapten Ar 21 — major (kommendörkapten av 2. graden) eller kapten Ao 24 eller Ar 21	3 894	

	Ökning	Minskning
8. Chefen för sektion II		
1 kanslibiträde Ag 7 — kontorist Ae 9	1 232	
9. Utrikesavdelningen		
1 major Ao 24	27 173	
1 kapten Ar 21	23 279	
1 amanuens — förste byråsekreterare Ae 21	2 280	
1 kansliskrivare Ae 10 — förste kansliskrivare Ae 12	1 430	
10. Inrikesavdelningen		
1 regementsofficer Ao 26 eller Ao 24 — Bo 1 eller Ao 26 eller Ao 24	6 911	
2 pensionerade officerare A: 24 — A: 26	3 662	
11. Press- och filmavdelningen		
1 kapten Ar 21	23 279	
12. Planeringsavdelningen		
1 regementsofficer Ao 26 eller Ao 24	30 132	
13. Forskningsavdelningen		
1 regementsofficer Ao 26 eller Ao 24	30 132	
14. Chefen för sektion IV		
1 kanslibiträde Ae 7	11 300	
15. Gemensamt för staben		
1 portvakt Ae 8	11 894	
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål	19 371	
16. Ordinariesättningar		
1 byråingenjör Ae 21, 1 kontorist Ae 9, 1 portvakt Ae 8, 5 kanslibiträden Ae 7 och 5 biträden för- skriv- och kontorsgöromål	—	
17. Särskilda förmåner åt försvarsattachéer och biträ- dande försvarsattachéer		1 000
18. Omräkning		
1959 års lönehöjning	68 000	
Höjda folkpensionsavgifter	71 388	
Uppräkning med hänsyn till belastningen m. m. ...	139 700	
Omräkning i övrigt	869	
	544 784	1 000
		+ 543 784
		Avrundat 544 000

Motiv

1. Förslaget om uppflyttning av den för sekreteraren åt chefen för försvarsstaben avsedda tjänsten för kontorist i Ao 9 till tjänst för kansliskrivare i Ao 10 innebär en upprepning av tidigare framfört förslag (se prop. 1959: 110, s. 31).

2. Beträffande motiven för förslaget om inrättande av en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Förslaget om utbyte av en tjänst för kontorist i Ao 9 vid adjutanturavdelningen mot en tjänst för kansliskrivare i Ao 10 har framförts tidigare (jfr prop. 1959: 110, s. 31). Tjänsten är avsedd för personalregistrator och befattningshavaren biträder avdelningschefen i mobiliseringsarbetet.

3. I äskandena för innevarande budgetår föreslog chefen för försvarsstaben inrättande av en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 16, avsedd för expeditionen vid sektion I (prop. 1959: 110, s. 31). Förslaget framföres ånyo för nästa budgetår.

Vidare föreslår chefen för försvarsstaben, att den för sekreteraren åt souschefen vid försvarsstaben avsedda tjänsten för kanslibitråde i Ae 7 utbytes mot en tjänst för kontorist i Ae 9.

4. För innevarande budgetår inrättades vid arméavdelningen en tjänst för arkivassistent i Ae 10 (prop. 1959: 110, s. 38). Chefen för försvarsstaben föreslår, att tjänsten uppflyttas till Ae 13.

Förslaget om utbyte av en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål mot en tjänst för kanslibitråde i Ae 7 motiveras med arbetsuppgifternas art.

5. Arvodesbefattningen för pensionerad officer avses för föreståndaren för den för marin- och flygavdelningarna gemensamma expeditionen. Som expeditionsofficer tjänstgör för närvarande en reservofficer, vilken avlönas med ianspråktagande av vakanta löner.

6. Vid flyg- och luftförsvarsavdelningen utföres central granskning av flygfotografier. Vid detta arbete biträder en fotograf, som avlönas genom ianspråktagande av en kontorsbiträdeslön. Chefen för försvarsstaben föreslår, att för befattningshavaren inrättas en tjänst för fotograf i Ae 9.

7. Chefen för försvarsstaben föreslår, att vid signaltjänstavdelningen inrättas en beställning för kapten i Ar 21. Beställningen är avsedd för en planerad centraldetalj för handläggning och samordning av för avdelningen gemensamma frågor m. m.

I äskandena för innevarande budgetår föreslog chefen för försvarsstaben uppflyttning av den för chefen för signaltjänstavdelningen avsedda beställningen för regementsofficer i Ao 26 eller Ao 23 till Bo 1 eller Ao 26 (prop. 1959: 110, s. 32). För nästa budgetår räknar försvarsstabschefen med ett arvode åt avdelningschefen å 1 855 kronor, motsvarande skillnaden mellan lönen enligt B 1 och A 29.

Vidare hemställer chefen för försvarsstaben, att en beställning för kapten i Ar 21 utbytes mot en beställning för major (kommendörkapten av 2. graden) eller kapten i Ao 24 eller Ar 21, avsedd för ställföreträdare för chefen för signaltjänstavdelningen.

8. Innehavaren av tjänsten för kanslibiträde i Ag 7 tjänstgör som sekreterare åt chefen för sektion II. Tjänsten bör enligt försvarsstabschefen utbytas mot en kontoristtjänst i Ae 9.

9. Beträffande de för utrikesavdelningen äskade beställningarna för en major i Ao 24 och en kapten i Ar 21 torde få hänvisas till de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Förslaget om uppflyttning i lönegrad av tjänsterna för en amanuens i reglerad befordringsgång samt en kansliskrivare i Ae 10 motiveras av försvarsstabschefen med arbetsuppgifternas art m. m.

10. Chefen för försvarsstaben föreslår, att den för chefen för inrikesavdelningen inrättade beställningen för regementsofficer i Ao 26 eller Ao 24 utbytes mot beställning i Bo 1 eller Ao 26 eller Ao 24. Angående motiveringen för förslaget hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

I äskandena för innevarande budgetår föreslog chefen för försvarsstaben uppflyttning av två arvodesbefattningar för pensionerad officer i A: 24 till A: 25 (prop. 1959: 110, s. 30). Chefen för försvarsstaben föreslår nu att befattningarna — med tillämpning av nu gällande löneställning för arvodesbefattningar — placeras i A: 26.

11. Chefen för försvarsstaben hemställer, att vid press- och filmavdelningen inrättas en beställning för kapten i Ar 21. Beställningen avses för upplysningsdetaljen. Försvarsstabschefen anför, bland annat, att den nu vid detaljen tjänstgörande kaptenen i första hand måste ägna sig åt löpande ärenden, medan den långsiktiga planläggningen innefattande krigsförberedelsearbete m. m. i alltför stor utsträckning måste eftersättas.

12 och 13. Förslaget om inrättande av två beställningar för regementsofficer i Ao 26 eller Ao 24 innebär en upprepning av det för innevarande budgetår framförda yrkandet om nya beställningar för planeringssektionen (prop. 1959: 110, s. 33).

14. Chefen för försvarsstaben hemställer, att för sektion IV (planeringssektionen) inrättas en tjänst för kanslibiträde i Ae 7. Befattningshavaren avses skola tjänstgöra vid expeditionen samt såsom sekreterare åt sektionsschefen.

15. Vid försvarsstaben finns tre portvakter. Detta anses otillräckligt för att bevakningen skall vara effektiv. Det har t. ex. inte funnits en vakande portvakt dygnet om. Försvarsstabschefen föreslår, att en tjänst för portvakt i Ae 8 tillkommer fr. o. m. nästa budgetår.

En av de föreslagna tjänsterna för biträde för skriv- och kontorsgöro-

mål är avsedd för telefonist. Vid en trafikundersökning av försvarsstabens växel har konstaterats ett behov av fem telefonister. För ändamålet disponeras fyra tjänster. Behovet av den femte telefonisten har hittills tillgodosetts genom att försvarets civilförvaltning medgivit anställande av ett extra biträde för skriv- och kontorsgöromål med avlöning från arméns allmänna avlöningsanslag.

Försvarsstabschefen föreslår vidare, att ytterligare en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål inrättas. Tjänsten är avsedd för det för militärstaberna gemensamma materielförrådet.

17. Jämlikt särskilda medgivanden av Kungl. Maj:t har sedan våren 1957 intill den 1 oktober 1959 en regementsofficer ur flottan varit beordrad att tjänstgöra såsom försvars-(marin-)attaché i Bonn. Chefen för försvarsstaben har i äskandena för de senaste budgetåren hemställt om inrättande av en särskild beställning för ändamålet (prop. 1959: 110, s. 32). Försvarsstabschefen föreslår nu, att en vakantsatt beställning, tidigare avsedd för biträdande försvarsattaché i London, från och med budgetåret 1960/61 avses för beskickningen i Bonn.

Medelsbehovet under nästa budgetår för särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer beräknar chefen för försvarsstaben — med beaktande av nämnda förslag rörande attachéorganisationerna i London och Bonn samt med hänsyn till medelsförbrukningen m. m. under sistförflutet budgetår — till 1 009 000 kronor, innebärande en minskning med 1 000 kronor.

I detta sammanhang torde få anmälas, att 1958 års besparingsutredning uttalat att frågan om möjligheterna till reducering av försvarsattachéorganisationen borde övervägas samt att jag i anslutning härtill efter Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 november 1959 tillkallat en sakkunnig för att verkställa utredning m. m. rörande försvarsattachéorganisationens omfattning.

Jämlikt medgivande av Kungl. Maj:t anordnas försöksvis en för Svea ingenjörregemente och arméns intendenturförråd i Stockholm m. m. gemensam till regementet förlagd kassa. Kassachefen vid intendenturförrådet (förvaltare vid intendenturkåren) är under tiden för försöken placerad till tjänstgöring vid försvarsstabens kassa. Chefen för försvarsstaben hemställer, att — därest försöken slutföres under budgetåret 1960/61 och ger till resultat att ifrågavarande beställning ej erfordras vid intendenturförrådet — förvaltaren alltjämt får vara placerad vid försvarsstabens kassaavdelning. Arbetsuppgifterna vid avdelningen är enligt försvarsstabschefen av sådan omfattning, att en personalförstärkning är nödvändig.

Under förevarande anslag har för ett vart av budgetåren 1958/59 och 1959/60 anvisats 50 000 kronor för arvoden till konsulter för operationsanalys (prop. 1958: 110, s. 266). Försvarsstabschefen hemställer, att motsvarande medelsanvisning från och med nästa budgetår får disponeras jämväl för bestridande av konsulternas resor, speciallitteratur m. m.

Ät överbefälhavarens juridiska biträde utgår arvode med 3 600 kronor. Arvodet har utgått med detta belopp från och med budgetåret 1957/58. Chefen för försvarsstaben hemställer i äskandena för nästa budgetår, att arvodets storlek med hänsyn till ökad omfattning av arbetsuppgifterna för ifrågasvarande befattningshavare måtte omprövas.

Chefen för försvarsstaben föreslår, att under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Kostnader för vissa utredningar m. m., anvisas 50 000 kronor för budgetåret 1960/61. Från anslaget avses bestridas kostnader, såsom arvoden och expenser m. m., för utredningar, som av Kungl. Maj:t åläggas överbefälhavaren eller som överbefälhavaren i enlighet med sin instruktion finner nödvändiga. Överbefälhavaren saknar för närvarande medel för dylika utgifter.

Yttrande

Yttrande över försvarsstabschefens medelsäskanden har avgivits av *försvarets civilförvaltning*. Yttrandet redovisas här punktvis i anslutning till indelningen i det föregående under anslaget.

1. Civilförvaltningen har i sina äskanden för nästa budgetår föreslagit uppflyttning av den för handsekreterare hos chefen för flygvapnet avsedda kontoristtjänsten till tjänst för kansliskrivare. Enligt ämbetsverket bör vid bifall till detta förslag uppflyttning ske jämväl av tjänsten för handsekreterare hos chefen för försvarsstaben (jfr prop. 1959: 110, s. 34).

2. Förslaget om inrättande vid adjutanturavdelningen av en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 tillstyrkes av civilförvaltningen.

Med hänsyn till för budgetarbetet anvisade riktlinjer är civilförvaltningen icke beredd att nu förorda en höjning av kontoristtjänsten vid sistnämnda avdelning, ehuru ämbetsverket funnit att förebragt utredning rörande arten och graden av de göromål som anförtratts kontoristen måhända skulle motivera en jämkning av löneställningen.

3. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget om inrättande av en arvodesbefattning för pensionerad underofficer, expeditionsunderoffer, vid sektion I.

Däremot anser sig ämbetsverket inte kunna tillstyrka, att den för sekreterare åt chefen för sektion I avsedda kanslibitträdestjänsten utbytes mot en kontoristtjänst.

4. Civilförvaltningen anser sig icke kunna tillstyrka förslaget om ändrad löneställning för den nyinrättade tjänsten för arkivassistent i Ae 10.

Ämbetsverket finner icke heller tillräckliga skäl föreligga för föreslagen uppflyttning av en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål till tjänst för kanslibiträde.

5. Civilförvaltningen ifrågasätter huruvida icke försiktigheten borde bjuda att i avvaktan på utredningen om krigsmaktens högsta ledning tjänsten vid den för marin- och flygavdelningarna gemensamma expeditionen ombesörjes på nuvarande sätt.

6. Därest bildgranskningen vid flyg- och luftförsvarsavdelningen skall fortsätta i den omfattning som nu sker har civilförvaltningen intet att erinra mot att en tjänst i Ae 9 inrättas. Med hänsyn till de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna anser ämbetsverket, att tjänstebenenämningen bör vara kontorist. Ämbetsverket förutsätter, att vid bifall till framställningen de medel som står till försvarsstabschefens förfogande för anställande av extra personal minskas med kostnaderna för avlöning till ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

7. Civilförvaltningen är väl medveten om behovet av en förstärkning på signaltjänstavdelningen men ifrågasätter om det icke kunde vara tillfyllest att nu inrätta en beställning för kapten i Ar 21.

8. Förslaget om höjd löneställning för sekreteraren hos chefen för sektion II kan civilförvaltningen icke tillstyrka. Däremot har ämbetsverket inte något att erinra mot att befattningen ombildas till extra ordinarie.

9. Civilförvaltningen räknar med att en förstärkning av personaluppsättningen vid utrikesavdelningen är erforderlig och tillstyrker att en kaptensbeställning i Ar 21 inrättas. Övriga under punkten framförda förslag kan civilförvaltningen icke biträda.

11. En förstärkning av press- och filmavdelningen har tidigare förordats av civilförvaltningen. Enligt ämbetsverkets mening bör medgivande lämnas att med utnyttjande av en alternativ regementsofficersbeställning, vars innehavare åtnjuter lön i civil tjänst, förordna beställningshavare att mot åtnjutande av vikariatslön uppehålla beställning i Ar 21.

12 och 13. Därest personalbehovet icke kan tillgodoses på sätt föreslagits i propositionen 1958: 110 (s. 266), förordar civilförvaltningen i likhet med vad som föreslogs i yttrandet över försvarsstabens anslagsäskanden för innevarande budgetår, att två befattningar för regementsofficer i Ao 26 eller Ao 24 inrättas för planeringssektionen, därvid föreskrift bör meddelas om vakantsättning av två regementsofficersbeställningar vid försvarsgrenarna.

14. Civilförvaltningen avstyrker förslaget om inrättande av en kanslibitträdestjänst för planeringssektionen.

15. Förslaget om inrättande av en tjänst för portvakt i Ae 8 tillstyrkes av civilförvaltningen.

Vidare tillstyrker ämbetsverket att en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedd för telefonist, tillkommer.

Däremot avstyrker civilförvaltningen förslaget om att inrätta en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedd för materielförrådet.

16. Civilförvaltningen erinrar om att ämbetsverket i sina äskanden för försvarsgrenarna med hänsyn till pågående omorganisation av försvaret ansett sig böra föreslå ändrade anställningsformer endast i begränsad omfattning. Ehuru denna synpunkt i och för sig icke torde ha avseende å försvarsstaben, anser ämbetsverket, att ordinariesättning av tjänster även inom försvarsstaben bör ske med iakttagande av återhållsamhet. Försvarsstabschefens förslag till ordinariesättning tillstyrker civilförvaltningen såvitt avser tjänster för en portvakt i Ae 8, en kontorist i Ae 9, tre kansli-biträden i Ae 7 samt tre biträden för skriv- och kontorsgöromål.

17. Civilförvaltningen erinrar om besparingsutredningens förslag om översyn av försvarsattachéorganisationen och anser det tveksamt om — i avvaktan på en översyn — den av försvarsstabschefen föreslagna omDispositioneringen av en befattning från London till Bonn bör genomföras.

Liksom chefen för försvarsstaben är civilförvaltningen av den uppfattningen, att personalen vid stabens kassaavdelning bör permanent förstärkas med den därstädes nu tjänstgörande förvaltaren. Ämbetsverket avser att i samband med slutförandet av försöken vid Svea ingenjörregementes kassa föreslå, att ifrågavarande beställning överflyttas från arméns intendenturförråd i Stockholm till försvarsstabens kassa.

Civilförvaltningen kan av principiella skäl icke tillstyrka, att de under avlöningsanslaget upptagna medlen för arvoden till konsulter för operationsanalys avses jämväl för resekostnader och expenser. Om en del av ifrågavarande medel bör disponeras för resekostnader och speciallitteratur, bör enligt ämbetsverket medlen i denna del anvisas under försvarsstabens omkostnadsanslag.

Även om civilförvaltningen icke är främmande för tanken, att en höjning av arvodet till överbefälhavarens juridiska biträde kan visa sig påkallad, ifrågasätter ämbetsverket om icke ännu någon tids erfarenheter borde avvaktas, innan åtgärder i sådant syfte vidtages.

I anledning av försvarsstabschefens äskande om ett särskilt anslag för vissa utredningar, som åvilar överbefälhavaren, erinrar civilförvaltningen om att Kungl. Maj:t hittills meddelat beslut om ersättning i varje särskilt fall. Ämbetsverket anser ett sådant system vara att föredraga och anser sig icke kunna tillstyrka att ett nytt anslag uppföres för detta speciella ändamål.

Departementschefen

Förslaget om inrättande av en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24, avsedd för adjutanturavdelningen, anser jag mig böra tillstyrka.

Vid flyg- och luftförsvarsavdelningen bör tillkomma en tjänst för tekniskt biträde i Ae 7. Därvid kan de medel, 45 000 kronor, som anvisats för tillfälligt anställande av kontorspersonal m. m. vid försvarsstaben, minskas med 8 000 kronor.

För utrikesavdelningen bör inrättas en ny beställning för kapten i Ar 21.

Vid försvarsstaben bör inrättas en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål (telefonist). Vidare bör — utan ökning av sammanlagda antalet innehavare av biträdestjänster — fem nya tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 inrättas vid försvarsstaben.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttningar av tjänster för en kontorist i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 10 samt ett kontorsbiträde i Ao 5 till kanslibiträde i Ao 7.

Försvarsstabschefens förslag i övrigt om nya tjänster samt ändrade lönegradsplaceringar och anställningsformer kan jag icke tillstyrka.

Förslaget om att överflytta en befattning för biträdande försvarsattaché från London till Bonn kan jag — i avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande försvarsattachéorganisationen — icke tillstyrka. Befattningen i fråga bör tills vidare vakanthållas. — Från förevarande anslag bestrides för närvarande kostnaderna för vissa särskilda löneförmåner åt biträdande armé- och marinattachéerna i Washington, medan huvudparten av avlöningskostnaderna för befattningshavarna bestrides från sakanslag. Jag räknar med att samtliga ifrågavarande kostnader i fortsättningen bestrides från sakanslag. — Med beaktande av det nu anförda beräknar jag medelsbehovet för nästa budgetår under förevarande anslag för särskilda löneförmåner åt försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer till 955 000 kronor. — Den i staten för försvarsstabens avlöningsanslag uppförda posten Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer är för närvarande uppdelad på följande delposter, nämligen a) Ortstillägg (obetecknad post) samt de förslagsvis betecknade posterna b) Barnbidrag, c) Utomeuropeiskt tillägg, d) Bidrag till automobilresor, e) Förflyttningsbidrag och f) Prisutjämningsstillägg. Generaldirektören Gösta

Renlund, som enligt uppdrag verkställt utredning rörande försvarets titelredovisningssystem, har i sin den 10 november 1956 överlämnade promemoria i ämnet föreslagit, att ifrågavarande anslagspost uppdelas i följande delposter, nämligen a) Ortstillägg (obetecknad post), b) Prisutjämningsstillägg, förslagsvis, samt c) Särskilda förmåner i övrigt, förslagsvis. Jag biträder Renlunds förslag och föreslår, att ändringen av statuppställningen genomföres från och med nästa budgetår.

Till förslaget om att fortsättningsvis få utnyttja den för kassachef vid arméns intendenturförråd i Stockholm avsedda förvaltarbeställningen såsom personalförstärkning vid försvarsstaben tar jag icke ställning i förevarande sammanhang. Frågan torde få upptagas i samband med slutförandet av försöken vid Svea ingenjörregementes kassa.

Försvarsstabschefens förslag om att få disponera för arvoden till konsulter för operationsanalys anvisade medel jämväl för resor, speciallitteratur m. m. kan jag icke tillstyrka. Ifrågavarande kostnader är av natur att böra bestridas från försvarsstabens omkostnadsanslag. För tillgodoseende av medelsbehovet i denna del under sistnämnda anslag bör de för nämnda arvoden under försvarsstabens avlöningsanslag anvisade medlen, 50 000 kronor, minskas med 10 000 kronor, vilket därvid bör anvisas under omkostnadsanslaget.

Försvarsstabschefens förslag om en omprövning av arvodet åt överbefälhavarens juridiska biträde är jag icke beredd att biträda.

Icke heller kan jag tillstyrka förslaget om anvisande av ett nytt reservationsanslag, benämnt Kostnader för vissa utredningar m m. Jag föreslår i stället, att för ifrågavarande ändamål anvisas 50 000 kronor under förevarande anslag och att medlen uppföres under en särskild, obetecknad anslagspost, benämnd Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga. Jag förutsätter att posten icke får tagas i anspråk utan Kungl. Maj:ts medgivande för varje särskilt fall. Kostnaderna för de sakkunnigas resor och expenser bör bestridas från försvarsstabens omkostnadsanslag.

I propositionen 1959: 110 (s. 24 f.) anmäldes en av överbefälhavaren i samråd med försvarsgrenscheferna verkställd översyn av den militära presstjänstens organisation m. m. I anslutning därtill förklarade jag, att frågorna rörande omfattningen av och innehållet i krigsmaktens publikationer syntes vara av natur att årligen böra prövas i budgetsammanhang. Vid de överväganden, som i dessa avseenden ägt rum inom departementet, har det befunnits lämpligt att från och med nästa budgetår begränsa antalet publikationer. Jag anser att detta bör ske genom att tidskriften »Kontakt med krigsmakten» nedlägges. I samband därmed bör en tjänst för stabsredaktör i Ae 19 vid försvarsstaben indragas vid utgången av september månad 1960.

Kostnaderna för försvarsstabens avlöningar beräknar jag, med beaktande av vad jag nu anför, anslagsbelastningen, 1959 års lönehöjning, höjda folkpensionsavgifter m. m. till 5 579 500 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 330 000 (+ 70 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 325 000 (+ 35 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 102 000 (— 1 000) kronor;

Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga 50 000 (+ 50 000) kronor;

Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer 955 000 (— 55 000) kronor, varav Ors- tillägg 277 000 (— 13 000) kronor, Prisutjämnings- tillägg 515 000 (— 35 000) kronor samt Särskilda förmåner i övrigt 163 000 (— 7 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 080 000 (+ 85 000) kronor;

Rörligt tillägg 667 500 (+ 117 500) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 70 000 (+ 46 000) kronor.

För försvarsstabens avlöningar föreslår jag alltså en ökning i förhållande till vad som anvisats för innevarande budgetår, 5 232 000 kronor, med 347 500 kronor.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt och medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1959/60 beräknats till 10 908 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, beräknar jag motsvarande kostnader för budgetåret 1960/61 till 11 460 500 kronor, vilket innebär en ökning med 552 500 kronor.

Förevarande anslag bör alltså uppföras med (5 579 500 + 11 460 500 =) 17 040 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 900 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarsstaben som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 330 000	
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	325 000	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	102 000	
4. Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga	50 000	
5. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer		
a) Ortstillägg	277 000	
b) Prisutjämningsstillägg, <i>förslagsvis</i> ...	515 000	
c) Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslags- vis</i>	163 000	955 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>för- slagsvis</i>	1 080 000	
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	667 500	
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	70 000	
	Summa kronor	5 579 500

c) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61
anvisa ett förslagsanslag av 17 040 000 kronor.

[31] 2. *Försvarsstaben*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	3 160 000	3 015 171
1959/60 (statsliggaren s. 191)	3 325 000	
1960/61 (förslag)	3 380 000	

Yrkande

Chefen för försvarsstaben hemställer att anslaget, såvitt avser försvars-
staben, i den del varom här är fråga, minskas med 24 500 kronor. Vid ären-
dets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av
medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Höjda traktamenten	6 000	
2. Höjda städlöner	1 500	
3. Överföring till andra anslag		19 400
4. Minskad anskaffning av materiel för försvarsatta- chéerna		18 000
5. Utrustning av nya lokaler m. m.	5 400	
	12 900	37 400
		— 24 500

Motiv

1. Den fr. o. m. den 1 juli 1959 genomförda höjningen av traktamentena beräknas medföra en kostnadsökning om ca 6 000 kronor.

2. Den senaste höjningen av städlönerna med två procent beräknas öka utgifterna under förevarande anslag med 1 500 kronor.

3. Från detta anslag har hittills bestritts reseersättningar i samband med utbildning av viss personal i järnvägstjänst m. m. Chefen för försvarsstaben föreslår, att ifrågavarande kostnader i fortsättningen bestrides från anslaget Försvarsstaben: Övningar. Den vid bifall härtill uppkommande kostnadsminskningen under förevarande anslag beräknas till ca 6 000 kronor.

Kostnaderna för renhållning av vissa bergutrymmen m. m., som disponeras av försvarsstabens fotoavdelning, bör enligt försvarsstabschefen överföras från omkostnadsanslaget till anslaget Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel. Ifrågavarande kostnader beräknas till ca 5 900 kronor.

Chefen för försvarsstaben föreslår, att medel för omkostnader för försvarets personalvård anvisas under ett särskilt anslag, vilket beräknas medföra minskning av expenskostnaderna under förevarande anslag med 7 500 kronor.

Överförandet av kostnader till andra anslag beräknas således minska kostnaderna under försvarsstabens omkostnadsanslag med $(6\,000 + 5\,900 + 7\,500 =)$ 19 400 kronor.

4. För innevarande budgetår har under detta anslag anvisats 20 000 kronor för viss utrustning för försvarsattachéerna (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 148). För budgetåret 1960/61 räknar försvarsstabschefen i förevarande hänseende endast med 2 000 kronor för inköp av film m. m. Medelsbehovet för utrustning åt försvarsattachéerna beräknas således minska med 18 000 kronor.

5. Tillkomsten av nya expeditionslokaler beräknas öka behovet av möbler, telefon m. m. Härjämte framhålles önskvärdheten av att kunna bygga ut befintlig snabbtelefonanläggning.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning har i huvudsak intet att erinra mot chefens för försvarsstaben beräkning av medelsbehovet.

Departementschefen

Medelsbehovet under ifrågavarande del av anslaget för nästa budgetår beräknar jag till 790 000 kronor eller 5 000 kronor lägre än motsvarande medelsanvisning för innevarande budgetår. Jag räknar därvid med att renhållningskostnaderna vid nämnda bergutrymmen även i fortsättningen

bestrides från förevarande anslag men godtager i övrigt de föreslagna förändringarna av medelsbehovet. Därjämte beaktar jag vad jag under försvarsstabens avlöningsanslag anfört rörande bestridandet av vissa rese- och expenskostnader.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt och medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1959/60 beräknats till 2 530 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av den under föregående anslag angivna promemorian beräknar jag motsvarande kostnader för budgetåret 1960/61 till 2 590 000 kronor, innebärande en ökning med 60 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget beräknar jag således till (790 000 + 2 590 000 =) 3 380 000 kronor, vilket innebär en höjning med 55 000 kronor.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 380 000 kronor.

[32] 3. Försvarsstaben: Övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	47 000	41 521	43 901
1959/60 (statsliggaren s. 191)	77 000		
1960/61 (förslag)	77 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 bunden intill ett belopp av ca 10 000 kronor.

Från anslaget bestrides kostnaderna för *dels* anordnande av fältövningar eller (och) utbildningskurser för försvarsstabens personal samt personal, som genom stabens försorg krigsplaceras i särskilda befattningar, för vilka specialutbildning erfordras, *dels ock* vissa med försvarsväsendets radioanstalts verksamhet sammanhängande övningar.

Medelsanvisningen för försvarsstabens verksamhet under förevarande anslag uppgår för innevarande budgetår till 42 000 kronor. Försvarsstabschefen hemställer, att anslaget för budgetåret 1960/61 uppföres med oförändrat belopp. Därvid räknar chefen för försvarsstaben med att kostnaderna under anslaget för traktamentshöjningen samt de kostnader som enligt förslag i det föregående (se anslaget Försvarsstaben: Omkostnader) avses bli överförda till förevarande anslag från omkostnadsanslaget skall kunna täckas inom ramen för det äskade anslaget. Jag tillstyrker förslaget och beräknar således medelsanvisningen för försvarsstabens verksamhet till 42 000 kronor. Såsom framgår av förenämnda promemoria föreslår jag, att oförändrat 35 000 kronor anvisas för radioanstaltens

övningsverksamhet. Den sammanlagda medelsanvisningen uppgår således till oförändrat 77 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 77 000 kronor.

[33] 4. **Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	350 000	357 342	34 177
1959/60 (statsliggaren s. 192)	400 000		
1960/61 (förslag)	450 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Chefen för försvarsstaben hemställer, att anslaget höjes med 55 000 kronor. Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår beräknas till 890 000 kronor, men med hänsyn till den anslagsram, som av överbefälhavaren tilldelats försvarsstaben, anser sig försvarsstabschefen böra begränsa äskandet till 455 000 kronor. Angående den närmare beräkningen av äskandet torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 450 000 kronor, innebärande en höjning med 50 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

[34] 5. **Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	1 236 000	1 119 334	578 059
1959/60 (statsliggaren s. 192)	1 486 000		
1960/61 (förslag)	1 961 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 intill ett belopp av 528 848 kronor bunden genom utlagda beställningar.

Av anslaget för innevarande budgetår avses 86 000 kronor för försvarsstaben. Chefen för försvarsstaben hemställer, att anslaget för nästa budgetår minskas med 19 000 kronor. Å ena sidan räknar försvarsstabs-

chefen med en ökning av 5 900 kronor, motsvarande vissa renhållningskostnader för fotoavdelningen vilka nu bestrides från försvarsstabens omkostnadsanslag (jfr vad som anförts i det föregående om sistnämnda anslag). Å andra sidan räknar chefen för försvarsstaben med en minskning av 24 900 kronor med hänsyn till att vissa kostnader, avseende revidering av flygplanigenkänningsbok m. m., beräknas kunna täckas genom reservationsmedelsförbrukning.

Såsom framgår av vad jag anfört under försvarsstabens omkostnadsanslag anser jag mig icke kunna tillstyrka förslaget om överföring av nämnda renhållningskostnader till förevarande anslag. På grund härav samt med godtagande i huvudsak av försvarsstabschefens beräkning i övrigt av medelsbehovet under anslaget, föreslår jag att detta, såvitt avser försvarsstaben, uppföres med 61 000 kronor, innebärande en minskning med 25 000 kronor.

Såsom framgår av den under försvarsstabens avlöningsanslag omnämnda promemorian föreslår jag att för radioanstaltens verksamhet under förevarande anslag anvisas ett belopp av 1 900 000 kronor (nu 1 400 000 kronor).

Anslaget bör således upptagas med $(61\,000 + 1\,900\,000 =)$ 1 961 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget höjes med 475 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 961 000 kronor.

ARMÉN

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

[35] 6. Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	232 100 000	238 302 189
1959/60 (statsliggaren s. 192)	239 500 000	
1960/61 (beräknat belopp) ...	253 000 000	

Försvarets civilförvaltning (skr. ¹⁷/₈ 1959) har framlagt vissa förslag till personalförändringar vid armén, marinen och flygvapnet, berörande försvarsgrenarnas anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Med hänsyn till dessa förslag och med beaktande av automatiska kostnadsförändringar under nämnda anslag har ämbetsverket föreslagit, att anslagen skall uppföras med följande belopp, nämligen 248 200 000 kronor för armén, 91 080 000 kronor för marinen och 122 510 000 kronor för flygvapnet. Vissa av de framställda förslagen erfordrar ytterligare överväganden. Därjämte kan arméns ifrågavarande anslag för nästa budgetår komma att påverkas av ställningstagandet till föreliggande betänkande rörande arméns befäl av 1954 års befälsutredning (SOU 1959: 23). Betänkandet har remissbehandlats och jag räknar med att beredningen av ärendet skall kunna avslutas i sådan tid att förslag i ämnet kan föreläggas 1960 års riksdag. På anförda skäl är jag icke beredd att nu taga slutlig ställning till försvarsgrenarnas ifrågavarande avlöningsanslag, vilka därför i statsverkspropositionen torde få upptagas med allenast beräknade belopp. Därvid räknar jag med följande anslagsbelopp, nämligen för armén 253 000 000 kronor, för marinen 93 500 000 kronor och för flygvapnet 122 000 000 kronor. Till marinens och flygvapnets anslag återkommer jag i det följande. I detta sammanhang hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 253 000 000 kronor.

[36] 7. Armén: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 900 000	1 668 030
1959/60 (statsliggaren s. 202)	1 650 000	
1960/61 (beräknat belopp) ...	1 700 000	

A gällande personalförteckning för personal på reservstat vid armén finnes uppförda, bland andra, 70 beställningar för kapten (ryttmästare) med föreskrift att vid uppkommande ledigheter antalet dylika beställningar skall nedbringas till 40 (jfr prop. 1954: 110, s. 30). Chefen för armén föreslår, att sju kaptensbeställningar må tillsättas och samma antal majorsbeställningar på reservstat vakanthållas, oaktat antalet kaptensbeställningar alltså överskrider 40. Försvarets civilförvaltning, som tillstyrker arméchefens förslag, hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kronor.

För egen del är jag icke nu beredd att taga ställning till arméchefens förslag om tillsättande av sju kaptensbeställningar på reservstat. Frågan bör komma under bedömande i samband med att ställning toges till det betänkande rörande arméns befäl, som framlagts av 1954 års befälsutredning. I avvaktan på detta ställningstagande är jag icke heller beredd att nu taga slutlig ställning till förevarande anslag, vilket därför i statsverkspropositionen torde få upptagas med allenast beräknat belopp. Jag räknar därvid med ett belopp av 1 700 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén:*
Avlöningar till personal å reservstat för budgetåret 1960/61
beräkna ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

[37] 8. *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	6 300 000	7 560 144
1959/60 (statsliggaren s. 202)	7 650 000	
1960/61 (förslag)	8 200 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor på grund av medelsförbrukningen under senast förflutna budgetår samt den år 1959 beslutade höjningen av reservbefälstraktamentena. Jag vill erinra om att 1954 års befälsutredning föreslagit vissa ändringar i reservbefälsinstitutionen vid armén. Beredningen av ärendet är ännu ej avslutad men min avsikt är att senare under riksdagen anmäla detsamma. Medelsbehovet under nästa budgetår synes emellertid icke vara beroende av vilken ställning som toges till utredningens förslag. Med hänsyn till anslagsbelastningen och 1959 års lönehöjning m. m. anser jag den av civilförvaltningen föreslagna uppräknings av anslaget otillräcklig. För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 8 200 000 kronor, innebärande en höjning med 550 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 000 kronor.

[38] 9. *Armén: Rekryteringskostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	55 000	46 171
1959/60 (statsliggaren s. 203)	55 000	
1960/61 (förslag)	55 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer — efter samråd med försvarets socialbyrå i vad gäller kostnader för underbefälsrekryteringen — att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Chefen för armén har föreslagit en höjning av anslaget med 5 000 kronor för officersrekryteringen. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[39] 10. *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	12 700 000	12 815 551
1959/60 (statsliggaren s. 204)	12 500 000	
1960/61 (förslag)	13 125 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Arbetstidsförkortning; ökning med 24 arbetare ...	264 000	
2. Minskat arbetarbehov för vård av ammunition ...		23 000
3. 1959 års lönehöjning	230 000	
4. Omräkning	29 000	
	523 000	23 000
	+ 500 000	

Motiv

1. Med anlitande av förevarande anslag får under innevarande budgetår finnas anställda 1 151 förrådsarbetare vid förbanden m. m. På grund av den beslutade arbetstidsförkortningen beräknar arméchefen ifrågavarande personalbehov under nästa budgetår till 1 221 man, d. v. s. en ökning med 70 man. I avvaktan på närmare erfarenhet rörande konsekvenserna av arbetstidsförkortningen anser sig civilförvaltningen icke för närvarande böra räkna med hela den av arméchefen föreslagna ökningen. Vid sådant förhållande och med hänsyn till att hela det medgivna antalet arbetare icke behövt utnyttjas under de senaste budgetåren beräknar civilförvaltningen behovet av arbetare, såvitt nu är i fråga, till 1 175 man, innebärande en ökning med 24 man.

2. För skötsel och vård av ammunition får med ianspråktagande av förevarande anslag under budgetåret 1959/60 finnas anställda förrådsarbetare till antal motsvarande 100 arbetsmånader. Chefen för armén räknar med en minskning av arbetskraftsbehovet för ifrågavarande ändamål med 25 arbetsmånader. Civilförvaltningen har intet att erinra häremot.

Departementschefen

Behovet av förrådsarbetare vid förbanden m. m. under nästa budgetår beräknar jag i likhet med civilförvaltningen till 1 175 man. Jag har icke heller något att erinra mot arméchefens beräkning av arbetskraftsbehovet för skötsel och vård av ammunition.

På grund av det anförda samt med beaktande av anslagsbelastningen, 1959 års lönehöjning samt den överföring av vissa sjukvårdskostnader till annat anslag som föranledes av ett genomförande av ett under anslaget Armén: Sjukvård redovisat förslag rörande ändrad ordning för sådana kostnaders bestridande m. m. beräknar jag medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till 13 125 000 kronor, innebärande en höjning med 625 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 13 125 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA**[40] 11. Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	49 700 000	48 309 165
1959/60 (statsliggaren s. 205)	52 800 000	
1960/61 (förslag)	52 500 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 300 000 kronor.

Chefen för armén beräknar antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén under nästa budgetår till cirka 13 825 000. Dessa fördelar sig med cirka 11 155 000 dagar på första tjänstgöring, med 2 240 000 dagar på repetitionsövningar, med 180 000 dagar på befälsövningar samt med cirka 250 000 dagar på tjänstgöring för blivande instruktörsaspiranter. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar understiger med cirka 125 000 dagar det antal som ligger till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 157).

Civildförvaltningen beräknar medelsbehovet för penningbidrag m. m. under nästa budgetår med utgångspunkt i förenämnda antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga till 46 100 000 kronor. På grundval av från chefen för armén lämnade uppgifter angående antalet till premier berättigade värnpliktiga beräknar civildförvaltningen medelsbehovet för premier till 6 250 000 kronor. Kostnaderna för avlöning till värnpliktig personal under viss frivillig tjänstgöring och utbildning vid försvaret beräknar civildförvaltningen till 100 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag beräknas således till $(46\,100\,000 + 6\,250\,000 + 100\,000 =)$ avrundat 52 500 000 kronor.

Departementschefen

Jag har intet att erinra mot civildförvaltningens beräkning av medelsbehovet och föreslår således, att anslaget för nästa budgetår uppföres med äskat belopp.

Under erinran om att anslagsminskningen utgör 300 000 kronor får jag således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 52 500 000 kronor.

SJUKVÅRD

[41] 12. *Armén: Sjukvård*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 350 000	2 994 072
1959/60 (statsliggaren s. 206)	2 900 000	
1960/61 (förslag)	3 200 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Kostnader för sjukvård och begravningshjälp bestrides för närvarande, när fråga är om tjänstemän vilka avlönas med anlitande av avlöningsan-

slag, i allmänhet från anslag eller anslagspost till sjukvård m. m. Mot-svarande kostnader för tjänstemän med avlöning från sakanslag och kollektivavtalsanställd personal bestrides från det anslag varifrån vederbörandes lön utgår. När det gäller personal med avlöning över diversemedelstitel belastar jämväl här ifrågavarande omkostnader diversemedelstitel. Slutligen belastar sjukvårdskostnaderna m. m. för tjänstemän vilkas lön utgår från avlöningsanslagen för armétyg- och arméintendenturförvaltningarnas anstalter vederbörliga anskaffnings- och underhållsanslag. — I skrivelsen den 7 juli 1959 har *försvarets civilförvaltning* efter samråd med *sjukvårdsstyrelsen*, *fortifikationsförvaltningen*, *armétygförvaltningen*, *arméintendenturförvaltningen*, *marinförvaltningen* och *flygförvaltningen* hemställt, att kostnader för sjukvård och begravningshjälp i fråga om personal med lön från sakanslag samt för kollektivavtalsanställd personal måtte få bestridas från vederbörlig försvarsgrens anslag till sjukvård. Undantag borde göras för personal, anställd vid myndighet med eget omkostnadsanslag och för personal som avlönas över diversemedelstitel. Förslaget motiveras med att nuvarande system medför ett betydande arbete vid försvarets myndigheter, då sjukvårdskostnaderna för närvarande måste fördelas och bokföras på ett flertal anslag (redovisningstitlar). *Riksräkenskapsverket* har i avgivet utlåtande inte haft något att erinra mot bifall till ifrågavarande förslag.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag beträffande redovisning av vissa sjukvårdskostnader m. m., innebärande att kostnaderna för sjukvård och begravningshjälp i fråga om personal med avlöning från sakanslag samt kollektivavtalsanställd personal skall bestridas från försvarsgrenarnas anslag till sjukvård m. m. Ett genomförande av förslaget innebär att — med vissa angivna undantag — ifrågavarande omkostnader för all personal vid försvaret kommer att belasta dessa anslag. Det må i samband härmed erinras om att riksdagens revisorer i sin berättelse för år 1958 § 28 påtalat den betydande omgång som nuvarande ordning för ifrågavarande omkostnaders bestridande medför. Med beaktande av det anförda samt med hänsyn till belastningen på anslaget under sistförflutet budgetår beräknar jag medelsbehovet under arméns sjukvårdsanslag för nästa budgetår till 3 200 000 kronor, innebärande en höjning med 300 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

[42] 13. Armén: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	16 400 000	15 795 641
1959/60 (statsliggaren s. 209)	17 350 000	
1960/61 (förslag)	17 000 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Traktamentshöjningar samt upphävande av militärtaxan	1 180 000	
2. Fredsorganisatoriska förändringar	250 000	
3. Tygofficerskurs	17 000	
4. Personalvårdskurser	20 000	
5. Värnpliktigas resor		500 000
6. Omräkning med hänsyn till anslagsbelastningen		720 000
	1 467 000	1 220 000
	+ 247 000	
	Avrundat 250 000	

Motiv

1. Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t kommer den s.k. militärtaxan för järnvägstransporter att upphävas med juni månads utgång 1960. I avslutning till nämnda beslut har Kungl. Maj:t uppdragit åt civilförvaltningen att i samråd med överbefälhavaren och statens sakrevision samt efter hörande av berörda förvaltningsmyndigheter upptaga överläggningar med järnvägsstyrelsen om avgifter från och med den 1 juli 1960 för befordran av resande och gods avseende försvaret. Resultatet av överläggningarna skall redovisas till Kungl. Maj:t före den 1 mars 1960. I äskandena för nästa budgetår räknar civilförvaltningen med att slopandet av militärtaxan kommer att medföra en ökning av resekostnaderna inom försvaret med cirka fem procent. — Den under år 1959 genomförda höjningen av traktamentena (prop. 1959: 152) utgör cirka tio procent. — Den sammanlagda kostnadsökningen under förevarande anslag på grund av upphävandet av militärtaxan samt höjningen av traktamentena beräknas till 1 180 000 kronor.

2. För bland annat omflyttning och omskolning av personal till följd av sådana fredsorganisatoriska förändringar, som beräknas bli påbörjade

under budgetåret 1960/61, räknar civilförvaltningen med en kostnadsökning under förevarande anslag av 250 000 kronor.

3. Civilförvaltningen räknar efter förslag av arméchefen med en kostnadsökning av 17 000 kronor för traktamenten åt elever i tygofficerskursen vid tygförvaltningsskolan. Beloppet avser kostnader för fem veckors brigadkvartermästarutbildning vid underhållsskolan.

4. Efter förslag av arméchefen beräknar civilförvaltningen rese- och traktamentskostnaderna under förevarande anslag för arvodesanställd personalvårdspersonal som elever i personalvårdskurser till 60 000 kronor, vilket innebär en ökning med 20 000 kronor.

5. Jämlikt beslut av 1958 års B-riksdag (jfr prop. 1958:110, s. 327 f.) har rätten för värnpliktiga att välja mellan förmånen av fri resa och resekostnadsersättning borttagits. Civilförvaltningen räknar för nästa budgetår till följd av åtgärden med en kostnadsminskning under förevarande anslag av 500 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till pågående överläggningar i fråga om avgifter för befordran av resande och gods avseende försvaret anser jag det icke möjligt att nu bedöma konsekvenserna i kostnadshänseende av upphävandet av militärtaxan. Skulle merkostnader uppkomma bör dessa framdeles kunna regleras inom ramen för det belopp som i enlighet med principerna i propositionen 1959:119 angående anslag till reglering av prisstegringar på försvarshuvudtiteln m. m. får utnyttjas för täckande av prisstegringar. Beräkningen av utgifterna för resekostnader under nästa budgetår bör således nu ske utan hänsynstagande till de kostnadsförändringar, som kan bli en följd av upphävandet av militärtaxan.

Förevarande anslag för nästa budgetår beräknar jag — med beaktande av traktamentshöjningen, anslagsbelastningen m. m. — till 17 000 000 kronor, innebärande en minskning med 350 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att arméns kostnader för resor och traktamenten för arvodesanställd personalvårdspersonal samt elever i personalvårdskurser (dock ej värnpliktiga) överföres från förevarande anslag till anslaget Försvarets personalvård: Omkostnader. Vidare räknar jag med förenämnda kostnader för brigadkvartermästarutbildning vid underhållsskolan.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[43] 14. Armén: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	19 700 000	19 132 318
1959/60 (statsliggaren s. 212)	18 000 000	
1960/61 (förslag)	18 000 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Prissänkning på bränsle		1 025 000
2. Ökade kostnader för elektrisk energi m. m. ...	500 000	
3. Minskade kostnader för renhållning		36 000
4. Kostnader för bad m. m.	250 000	
5. Ökade kostnader för energiskatt	150 000	
6. Minskad återbäring från försvarets verkstäder	210 000	
	1 110 000	1 061 000
		+ 49 000
	Avrundat $\pm$ 0	

Motiv

1. Arméintendenturförvaltningen uppskattar för nästa budgetår bränsleförbrukningen till 75 000 normalton kol och genomsnittspriset per normalton till 92 kronor. De sammanlagda kostnaderna för bränsle beräknas således — fränsett kostnaderna för energiskatten — till $(75\,000 \times 92 =)$ 6 900 000 kronor. I äskandena för innevarande budgetår beräknade ämbetsverket motsvarande kostnader efter en bränsleförbrukning av likaledes 75 000 normalton kol och ett genomsnittspris per normalton av 115 kronor till 8 625 000 kronor. På grund av de vikande bränslepriserna har emellertid under anslaget för sistnämnda budgetår anvisats ett belopp som med 700 000 kronor understiger äskandet (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 163). Med utgångspunkt i nu angivna belopp beräknas minskningen av medelsbehovet under förevarande punkt till $(8\,625\,000 - 700\,000 - 6\,900\,000 =)$ 1 025 000 kronor.

2. Med ledning av kostnaderna under budgetåret 1958/59 för elektrisk energi m. m. samt med hänsyn till nytecknade kontrakt uppskattar arméintendenturförvaltningen medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under

nästa budgetår — frånsett kostnaderna för energiskatt — till 6 500 000 kronor, vilket är 500 000 kronor mera än som beräknades för innevarande budgetår.

3. Kostnaderna för renhållning under budgetåret 1960/61 beräknar arméintendenturförvaltningen efter 15 840 000 tjänstgöringsdagar och en kostnad per tjänstgöringsdag av 22,5 öre till 3 564 000 kronor. Motsvarande kostnader för budgetåret 1959/60 beräknades efter samma dagskostnad men efter 16 000 000 tjänstgöringsdagar till 3 600 000 kronor.

4. Kostnaderna för bad och utrotning av skadedjur upptages i äskandena för budgetåret 1960/61 till 250 000 kronor. Ifrågavarande utgifter har i tidigare äskanden icke särskilt beräknats.

5. Medelsbehovet för energiskatt anges för nästa budgetår till 1 325 000 kronor, varav 975 000 kronor hänför sig till bränsle och 350 000 kronor till elektrisk energi. Detta innebär att kostnaderna hänförliga till elektrisk energi beräknas öka med 150 000 kronor medan kostnaderna i övrigt beräknas till oförändrat belopp.

6. Jämlikt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser gottgöres förevarande anslag för bränslekostnaderna m. m. vid vissa försvarets verkstäder. Dessa kostnader beräknas under nästa budgetår uppgå till 450 000 kronor mot 660 000 kronor för innevarande budgetår. Inkomstminskningen utgör således 210 000 kronor. Denna betingas dels av att bränslepriserna sjunkit, dels ock av att vissa verkstäder numera undantagits från tillämpningen av förenämnda bestämmelser.

Departementschefen

Förevarande anslag bör för nästa budgetår uppföras med äskat belopp, oförändrat 18 000 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 000 kronor.

[44] 15. Armén: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 950 000	2 056 094
1959/60 (statsliggaren s. 213)	2 010 000	
1960/61 (förslag)	2 100 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 125 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Löpande utgifter	250 000	
2. Växelanläggningar	143 000	266 000
	393 000	266 000
		+ 127 000
	Avrundat	125 000

Motiv

1. Kostnadsökningen hänför sig till abonnemangs- och samtalsutgifter och orsakas av dels den fortskridande automatiseringen av telenätet vilken erfarenhetsmässigt visat sig medföra ökade samtalskostnader, dels ock ökade abonnemangsavgifter genom utbyggnad av televäxelbeståndet.

2. För rationalisering av teletjänsten inom Visby garnison räknar arméintendenturförvaltningen med ett medelsbehov av 63 000 kronor. Nuvarande manuella växlar vid Gotlands infanteriregemente och Gotlands artillerikår avses bli utbytta mot automatväxlar, medan telelinjerna till Gotlands tygstations olika avdelningar föreslås samlade i en gemensam växel.

För anskaffande av växelbordanläggningar, för vilka medel tidigare anvisats, räknar arméintendenturförvaltningen med en merkostnad av 80 000 kronor, varav 36 000 kronor för växelanläggningen i Boden och 44 000 kronor för övriga växelanläggningar. Anledningen till kostnadsökningen är dels att telestyrelsen vid utbyte av äldre televäxlar numera tillämpar lägre rabattsatser än som förutsatts vid medelsberäkningen, dels ock att ytterligare kostnader för ledningsdragningar m. m. uppstått i samband med utbyte av växlarna.

Sammanlagt erfordras således under budgetåret 1960/61 för växelanläggningar (63 000 + 80 000 =) 143 000 kronor.

Av anslaget för innevarande budgetår har 266 000 kronor beräknats för växelanläggningar (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 164). Medelsanvisning i dessa hänseenden erfordras icke för nästa budgetår.

Departementschefen

För egen del anser jag mig icke kunna tillstyrka, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 2 100 000 kronor, innebärande en höjning med 90 000 kronor. Jag räknar med att det skall vara möjligt att inom ramen för detta anslag täcka kostnaderna för nämnda växelanläggningar inom Visby garnison ävensom förenämnda merkostnader för vissa växelanläggningar.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

[45] 16. Armén: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	985 000	990 209	33 547
1959/60 (statsliggaren s. 213)	1 065 000		
1960/61 (förslag)	1 090 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 35 000 kronor på grund av ökade expenskostnader vid arméstaben. Till stöd för äskandet anför arméintendenturförvaltningen, att kostnaderna för utskrivning av kompendier och reglementen m. m. vid staben undergått en betydande stegring genom dels behovet av föreskrifter m. m. för utbildning i med atomkrigföring förenad verksamhet, dels ock säkerhetstjänstens utveckling.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslagshöjningen begränsas till 25 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 090 000 kronor.

MATHÅLLNING M. M.

[46] 17. Armén: Mathållning

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	42 000 000	44 232 775
1959/60 (statsliggaren s. 214)	42 700 000	
1960/61 (förslag)	44 600 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 800 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		612 000
2. Höjd dagskostnad	1 322 000	
3. Försålda portioner		770 000
4. Skillnad mellan äskat och beviljat anslag för budgetåret 1959/60	2 800 000	
5. Omräkning i övrigt	60 000	
	4 182 000	1 382 000
	+ 2 800 000	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas på följande sätt.

1959/60	Tjänstgöringsdagar 1960/61	minskning	För 1959/60 beräknad dagskostnad	Summa kronor
13 400 000	13 220 000	180 000	3,40	612 000

2. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

Tjänstgöringsdagar 1960/61	Beräknad dagskostnad			Summa kronor
	1959/60	1960/61	ökning	
13 220 000	3,40	3,50	0,10	1 322 000

Av den för budgetåret 1959/60 beräknade dagskostnaden, tre kronor 40 öre, utgör tre kronor normalportionskostnad och 40 öre övriga mathållningskostnader. För nästa budgetår beräknar arméintendenturförvaltningen normalportionspriset till tre kronor 7 öre, motsvarande medeltalet för den 1 februari 1959 gällande vinterstat och den 1 maj 1959 gällande sommarstat. I genomsnitt för hela budgetåret 1958/59 har normalportionspriset uppgått till tre kronor 6 öre. Övriga mathållningskostnader beräknas för budgetåret 1960/61 till 43 öre för dag. Beräkningen härav grundas dels på de faktiska kostnaderna under budgetåret 1957/58, 46,4 öre för dag, dels ock den beslutade överföringen av vissa avlöningskostnader från förevarande anslag till annat anslag (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 166).

3. Under förevarande anslag redovisas inkomsten av försäljning av portioner till enskilda. I priset för försåld portion inräknas förutom råvarukostnader även tillagnings- och serveringskostnader (löner, bränsle m. m.), beräknade till cirka 45 % av råvarukostnaderna. Ifrågavarande kostnader bestrides emellertid från andra anslag och under förevarande anslag uppkommer således en nettointkomst, för nästa budgetår uppskattad till en krona 38 öre per försåld portion. Med en beräknad försäljning under sagda budgetår av 570 000 portioner kommer nettointäkten att uppgå till $(570\,000 \times 1,38 =)$ 786 600 kronor. Beloppet avrundas till 770 000 kronor. Ifrågavarande nettointäkter har icke beräknats i äskandena för tidigare budgetår.

Departementschefen

Med hänsyn till förenämnda prisförändringar, ändrat antal tjänstgöringsdagar samt anslagsbelastningen under sistförflutet budgetår erfordras en betydande uppräknings av förevarande anslag. Arméintendenturförvaltningen har föreslagit en höjning med 2 800 000 kronor. Jag anser mig emellertid kunna räkna med att en anslagshöjning av 1 900 000 kronor skall vara tillfyllest. Därvid förutsätter jag emellertid, såsom jag uttalat

vid anmälan av anslaget Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar, att avlöningskostnader till ett belopp av 400 000 kronor överföres till nyssnämnda anslag. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Armén: Mathållning för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 44 600 000 kronor.

[47] 18. Armén: Furagering

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 800 000	1 543 816
1959/60 (statsliggaren s. 215)	1 500 000	
1960/61 (förslag)	1 500 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal underhållsdagar		164 660
2. Höjd dagskostnad	128 550	
3. Skillnad mellan äskat och beviljat anslag för budgetåret 1959/60	100 000	
4. Omräkning i övrigt		63 890
	228 550	228 550
	± 0	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas på följande sätt.

	Underhållsdagar		minskning	För 1959/60 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1959/60	1960/61			
Ridhästar (stat 1) ...	198 200	189 000	9 200	3,50	32 200
Remonter och drag-					
hästar (stat 2) ...	243 800	208 000	35 800	3,70	132 460
					164 660

2. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Underhållsdagar 1960/61	Beräknad dagskostnad			Summa kronor
		1959/60	1960/61	ökning	
Ridhästar (stat 1)	189 000	3,50	3,85	0,35	66 150
Remonter och draghästar					
(stat 2)	208 000	3,70	4,00	0,30	62 400
					128 550

Arméintendenturförvaltningen beräknar normalrationspriset för nästa budgetår efter prisläget den 1 mars—den 30 juni 1959 till tre kronor 80 öre för stat 1 och tre kronor 95 öre för stat 2. Under budgetåret 1958/59 har normalrationspriset uppgått till genomsnittligen tre kronor 54 öre för stat 1 och tre kronor 68 öre för stat 2. Övriga furageringskostnader beräknas till oförändrat 5 öre per underhållsdag.

4. Med hänsyn till medelsförbrukningen under anslaget de senaste budgetåren anser sig arméintendenturförvaltningen kunna begränsa äskandet för nästa budgetår till 1 500 000 kronor.

Departementschefen

I likhet med arméintendenturförvaltningen föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat 1 500 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Furagering* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[48] 19. *Armén: Beklädnad m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	42 000 000	37 166 493	25 646 966
1959/60 (statsliggaren s. 216)	52 000 000		
1960/61 (förslag)	51 300 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i hudsak bunden genom utlagda beställningar.

År 1958 har antagits riktlinjer för täckande av brister i samt komplettering av krigsutrustningen av beklädnadsmateriel m. m. under budgetåren 1958/66. Enligt dessa riktlinjer skall under angivna tid verkställas anskaffningar till ett värde av 129 miljoner kronor (prop. 1958: 110, s. 345). Av de för budgetåren 1958/60 anvisade anslagen har sammanlagt 22,3 miljoner kronor beräknats för bristtäckning m. m. enligt riktlinjerna. Riksdagen har därjämte bemyndigat Kungl. Maj:t att under budgetåren 1958/59 och 1959/60 medgiva utläggandet av beställningar av beklädnadsmateriel för bristtäckning inom en sammanlagd kostnadsram av 45 miljoner kronor. Betalningsutfallet på dessa beställningar har förutsatts skola fördelas jämnt på budgetåren 1959/62.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 000 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar		52 350
2. Höjt dagskostnadsbelopp	796 500	
3. Bristtäckning m. m.	200 000	
4. Omräkning	172 150	
5. Avrundning		116 300
	1 168 650	168 650
	+ 1 000 000	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda:

	Tjänstgöringsdagar		ökning resp. minskning	För 1959/60 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1959/60	1960/61			
Värnpliktiga m. fl. 14 064 000	13 949 000	— 115 000	2,45	— 281 750	
Icke-ordinarie furirer m. fl.	737 000	885 000	+ 148 000	1,55	229 400
					— 52 350

2. Arméintendenturförvaltningen framhåller, att de ändringar i utrustningen som föranledes av fältutrustningens modernisering verkar fördyrande. I avvaktan på resultatet av för närvarande pågående undersökningar rörande underlaget för beräkningen av dagskostnaderna räknar ämbetsverket emellertid för nästa budgetår med oförändrad dagskostnad, 2 kronor 45 öre, för värnpliktiga m. fl.

Med hänsyn till att icke-ordinarie furirer m. fl. erlägger en ersättning av 90 öre per tjänstgöringsdag för lån av beklädnad har dagskostnadsbeloppet för nämnda personal vid anslagsberäkningarna för innevarande budgetår beräknats till (2: 45—0: 90=) 1 krona 55 öre. Ämbetsverket framhåller nu, att hänsyn tagits till inflytande inkomster för lån av beklädnad redan vid framräkandet av förenämnda dagskostnadsbelopp av 2 kronor 45 öre. På grund härav anser ämbetsverket att samma dagskostnader bör tillämpas för icke-ordinarie furirer m. fl. som för värnpliktiga. Härigenom uppkommer med i det föregående angivet antal tjänstgöringsdagar för ifrågasvarande personal ett ökat medelsbehov av $[885\,000 \times (2,45 - 1,55) =]$ 796 500 kronor.

3. Enligt de förut nämnda riktlinjerna för bristtäckning m. m. i fråga om beklädnadsmateriel utgör årskvoten för budgetåret 1960/61 16,5 miljoner kronor. För innevarande budgetår är årskvoten 16,3 miljoner kronor. Ökningen kommer härvid att utgöra 200 000 kronor.

Av det för nästa budgetår beräknade beloppet, 16,5 miljoner kronor, åtgår 15 miljoner kronor för att likvidera beställningar, vilka utlagts med stöd av det för budgetåret 1958/59 lämnade beställningsbemyndigandet.

4. Beloppet utgör skillnaden mellan för budgetåret 1959/60 på grund av tjänstgöringsdagar och dagskostnadsbelopp beräknat medelsbehov och för löpande verksamhet beviljat anslag.

För att kunna inrikta även den fortsatta beställningsverksamheten på längre sikt hemställer arméintendenturförvaltningen om bemyndigande att utlägga beställningar å materiel m. m. enligt antagna riktlinjer inom en kostnadsram av 15 miljoner kronor utöver anslaget. Betalningsutfall förut-sattes åga rum under budgetåret 1962/63.

Inledningsvis har omnämnts det förslag till intendenturmaterielplan av-seende bl. a. verksamhet under förevarande anslag som framlagts av armé-intendenturförvaltningen.

Departementschefen

Genom beslut den 6 februari 1959 medgav Kungl. Maj:t, att beställ-ningar fick utläggas hos textilindustrien å filter för arméns behov samt tyger för permissionsuniform till ett sammanlagt belopp av högst 20 mil-joner kronor. Därvid föreskrevs, att kostnaderna skulle bestridas till ett belopp av 3,5 miljoner kronor från det för budgetåret 1958/59 anvisade anslaget Armén: Beklädnad m. m. samt i övrigt förskottsvis från anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och slutligt å de anslag som under budgetåren 1959/63 anvisades för Armén: Beklädnad m. m., Armén: Inventarier m. m. och Marinen: Beklädnad m. m. Enligt vad jag under hand inhämtat har med stöd av nämnda beslut beställningar för arméns behov utlagts till ett sammanlagt belopp av 18 565 000 kronor. Av nämnda belopp avser 770 000 kronor beställningar av filter (jfr i det föl-jande under anslaget till inventarier m. m.). Några beställningar av tyger för marinen har icke kommit till stånd. Kostnaderna för utlagda beställ-ningar av tyger för permissionsuniform för armén, vilka således uppgår till sammanlagt (18 565 000 — 770 000 =) i runt tal 17,8 miljoner kronor, skall slutligt bestridas från förevarande anslag. Under vartdera av bud-getåren 1958/60 har under arméns anslag till beklädnad m. m. ett belopp av 3,5 miljoner kronor avsetts för ifrågavarande ändamål. Medelsbehovet under budgetåren 1960/63 för likvidering av förenämnda beställningar ut-gör således (17,8 — 3,5 — 3,5 =) 10,8 miljoner kronor. Vid jämn fördelning mellan budgetåren erfordras alltså årligen ett belopp av 3,6 miljoner kronor.

Med hänsyn till den kostnadsram som jag för nästa budgetår räknar med för armén kan förevarande anslag uppföras med 51 300 000 kronor, vilket innebär en minskning med 700 000 kronor. Härvid har jag beaktat den överföring av avlöningskostnader om 700 000 kronor som förutsatts vid anmälan av arméintendenturförvaltningens anstalters avlöningsan-slag. Av anslaget för nästa budgetår bör 16 500 000 kronor avses för bristtäckning i enlighet med föreliggande riktlinjer. Av sistnämnda belopp

åtgår 15 000 000 kronor för betalningsutfall å tidigare lämnade beställningsbemyndiganden.

Arméintendenturförvaltningen har hemställt om ytterligare beställningsbemyndigande om 15 miljoner kronor utöver anslaget för utläggande av beställningar å materiel som avses skola anskaffas enligt förut nämnda riktlinjer. Betalningsutfallet förutsättes för hela beloppet under budgetåret 1962/63. För egen del anser jag mig böra förorda ett dylikt bemyndigande om 14 miljoner kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 51 300 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å beklädnadsmateriel må utläggas inom en kostnadsram av 14 000 000 kronor.

[49] 20. *Armén: Inventarier m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	4 800 000	3 931 079	1 442 413
1959/60 (statsliggaren s. 218)	5 500 000		
1960/61 (förslag)	5 900 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i hudsak bunden.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 300 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar		18 610
2. Engångsanskaffning av inventarier	677 000	
3. Bristtäckning		
a) krigsförplägnadsmateriel	400 000	
b) expeditionsmateriel för fältbruk	250 000	
4. Avrundning		8 390
	1 327 000	27 000
	+ 1 300 000	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda:

	Tjänstgöringsdagar			För 1959/60 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1959/60	1960/61	minskning		
Inventarier	14 161 000	14 092 000	69 000	0,09	6 210
Förplägnadsmateriel					
för personal	14 404 000	14 289 000	115 000	0,10	11 500
för hästar	442 000	397 000	45 000	0,01	450
					— 18 160

Dagskostnaderna bör för nästa budgetår enligt arméintendenturförvaltningen upptagas med oförändrade belopp.

2. Av anslaget för innevarande budgetår utnyttjas sammanlagt 800 000 kronor för engångsanskaffning av inventarier enligt följande: möbler till lektionssalar 250 000 kronor, madrasser m. m. av ny typ 350 000 kronor och vissa filter 200 000 kronor.

Arméintendenturförvaltningen beräknar medelsbehovet för engångsanskaffning av inventarier under nästa budgetår till 1 477 000 kronor, vilket innebär en ökning med 677 000 kronor.

Såsom anmälts i det föregående under anslaget Armén: Beklädnad m. m. har medel från anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. förskottsvis ställts till förfogande för beställning av filter för arméns behov till en beräknad kostnad av 770 000 kronor. Kostnaderna för denna filtanskaffning skall under budgetåren 1959/63 slutligt avföras å förevärande anslag. För innevarande budgetår avses, såsom nyss angivits, ett belopp av 200 000 kronor utnyttjas för ifrågavarande anskaffning av filter. Samma belopp anses av arméintendenturförvaltningen erforderligt för nästa budgetår.

Det för budgetåret 1960/61 beräknade beloppet för engångsanskaffning av inventarier förutsätter ämbetsverket härutöver skola utnyttjas för inredning av lektionssalar (150 000 kronor), anskaffning av inventarier för marketenterier och underbefälsmässar (50 000 kronor), fortsatt anskaffning av madrasser och kuddar av ny typ (200 000 kronor), anskaffning av skåp för förvaring av hemliga handlingar (50 000 kronor) samt anskaffning av inventarier till viss uppehållsplats (322 000 kronor), infanteriets kadettskola, infanteriskjutskolan och signalbataljonen i Skövde i samband med dessa förbands förflyttning till nya förläggningssorter (375 000 kronor) samt nyuppförd kasernbyggnad vid Norrlands trängregemente (130 000 kronor).

3. Av anslaget för innevarande budgetår avses 1 000 000 kronor utnyttjas för engångsanskaffning av förplägnadsmateriel för fältbruk. För nästa budgetår beräknar arméintendenturförvaltningen, att 1 400 000 (+ 400 000)

kronor erfordras för ifrågavarande ändamål. Av beloppet avses 1 150 000 kronor för slutförande av pågående anskaffning av tryckkokkittlar och isoleringskärl till linjeförbanden och 250 000 kronor för anskaffning av förstahandsbehovet av skafferiskåp, vilka anses erforderliga med hänsyn till en av bland annat hygieniska krav betingad omläggning av köttthanteringen i fält.

Ämbetsverket anmäler vidare, att medel erfordras för täckande av brister beträffande sådan expeditionsmateriel för fältbruk, som icke omedelbart kan anskaffas vid mobilisering. Till denna materiel hänföres sigillstamp för fältpost, utrustning för postombud, fältkassaskåp, kassaskrin och skåp för hemliga handlingar. För nästa budgetår upptar ämbetsverket ett belopp av 250 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Såsom inledningsvis anmälts har arméintendenturförvaltningen föreslagit, att riktlinjer fastställes för anskaffning under budgetåren 1960/67 av krigsförplägnadsmateriel och expeditionsmateriel för fältbruk.

Departementschefen

Såsom jag inledningsvis anfört, anser jag mig icke kunna tillstyrka, att riktlinjer fastställes för anskaffning av vissa inventarier för krigsbruk.

Jag föreslår, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 5 900 000 kronor, vilket innebär en anslagsökning med 400 000 kronor. Härvid har jag icke beräknat några särskilda medel för anskaffning av expeditionsmateriel för fältbruk. Inom den föreslagna anslagsramen bör i runt tal 2,25 miljoner kronor kunna avses för engångsanskaffning av inventarier m. m. och krigsförplägnadsmateriel. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma vilka ändamål som härvid i första hand bör tillgodoses.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 5 900 000 kronor.

[50] 21. Armén: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	4 000 000	3 634 386
1959/60 (statsliggaren s. 220)	4 000 000	
1960/61 (förslag)	3 900 000	

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget sänkes med 125 000 kronor.

Ämbetsverket utgår vid sina beräkningar av medelsbehovet från att vattentvätten skall fördelas mellan försvarets fabriksverks tvätterier och ämbetsverkets tvättinrättningar på samma sätt som under innevarande budgetår, d.v.s. med 58,5 % på de förra och 41,5 % på de senare. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. beräknas minska med 115 000 jämfört med innevarande budgetår. Tvättkostnaderna per kg beräknas till (inom parentes anges förändring i förhållande till innevarande budgetår) 27,3 (+1,0) öre för vattentvätt vid ämbetsverkets tvättinrättningar, 54 (±0) öre för vattentvätt vid fabriksverkets tvätterier och 60 (+ 1,0) öre för kemisk tvätt. Inkomsterna vid ämbetsverkets tvättinrättningar för tvätt åt civila kunder upptages till oförändrat 270 000 kronor. Arméintendenturförvaltningen beräknar, med angivna utgångspunkter, medelsbehovet till 3 827 700 eller avrundat 3 875 000 (— 125 000) kronor.

Departementschefen

Jag har icke något att erinra mot arméintendenturförvaltningens beräkningar. Anslagsbeloppet bör emellertid avrundas till 3 900 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 900 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[51] 22. *Armén: Övningar m. m.*

	Anslag	Nettontgift	Behållning
1958/59	36 500 000	35 909 371	3 159 742
1959/60 (statsliggaren s. 221)	34 500 000		
1960/61 (förslag)	36 500 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i runt tal 1 500 000 kronor bundna.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 750 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar		170 000
2. Höjda traktamenten	500 000	
3. Höjda rese- och transportkostnader	580 000	
4. Utökad kursverksamhet	300 000	
5. Nya utbildningsanordningar	100 000	
6. Höjda kostnader för flygverksamheten		
a) målflygverksamheten	130 000	
b) övrig flygverksamhet	70 000	
7. Ökad förhyrning av motorfordon	160 000	
8. Arméfälttjänstövning	1 080 000	
	2 920 000	170 000
		+ 2 750 000

Motiv

1. Antalet tjänstgöringsdagar beräknas minska med i runt tal 82 000, vilket enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar medför en kostnadsminskning med angivet belopp.

2. Till följd av 1959 års traktamentshöjning beräknas utgifterna för traktamenten stiga med cirka 10 %. Då dessa utgifter enligt tillgänglig statistik uppgår till i runt tal 5 000 000 kronor, uppkommer härigenom ett ökat medelsbehov av 500 000 kronor.

3. Med hänsyn till att beslut fattats om upphävande av militärtaxan från och med den 1 juli 1960 räknar ämbetsverket med att kostnaderna för resor och transporter kommer att öka med angivet belopp.

4. Tillkomsten av ny materiel medför krav på ökad vidareutbildning av befälet. Ämbetsverket räknar dels med utvidgning av nuvarande kurser, dels med tillkomst av nya kurser. I förhållande till innevarande budgetår beräknas kostnaderna öka med 225 000 kronor. Vidare kommer enligt ämbetsverket behov av kurser för omskolning av i första hand fast anställt befäl att uppstå till följd av fredsorganisatoriska förändringar. För nästa budgetår beräknas medel, sammanlagt 75 000 kronor, för två dylika kurser.

Ökningen av medelsbehovet för kursverksamheten utgör således (225 000 + 75 000 =) 300 000 kronor.

5. Under förutsättning att beslut fattas om nytt skjutfält för infanteriskjutskolan erfordras för nästa budgetår ett belopp av 100 000 kronor för sådana utbildningsanordningar å skjutfältet som beräknas kunna utföras av trupp (jfr prop. 1959: 115, s. 13).

6 a. Kostnaderna för målflygverksamheten har ökat med 65 000 kronor på grund av prisstegringar och beräknas öka med cirka 350 000 kronor med hänsyn till att armén kommer att få bära en större del av de fasta målflygningskostnaderna än för närvarande till följd av minskad målflygverksamhet inom marinen. Å andra sidan räknar ämbetsverket med att planerade

ombaseringar av målflyget skall medföra sänkning av kostnaderna. Sedan beslut numera fattats om att försäkringar avseende kronan tillhöriga flygplan, som utnyttjas för målflygning, samt viss ansvarighet i samband med verksamheten ej längre skall tecknas, bortfaller kostnader för försäkringsavgifter. Då främst till följd härav kostnadsminskningar uppkommer om sammanlagt 285 000 kronor, utgör merkostnaderna för målflygverksamheten för nästa budgetår ($65\,000 + 350\,000 - 285\,000 =$) 130 000 kronor.

6 b. På grund av prisstegringar har kostnaderna för övrig flygverksamhet inom armén ökat med sammanlagt 70 000 kronor, varav 60 000 kronor för helikopterverksamheten och 10 000 kronor för artilleriflyget.

7. Såsom framgår av det följande begärs under anslaget Armén: Förhyrning av motorfordon m. m. medel för förlängning av hyrestiden för i samband med repetitionsövningar förhyrda motorfordon. Av hyrestidens förlängning föranledda merkostnader för drivmedel beräknas av arméintendenturförvaltningen till 160 000 kronor.

8. En större arméfälttjänstövning planeras äga rum hösten 1960. Härvid uppkommer vissa merkostnader, huvudsakligen för transporter och övningsledning, i förhållande till de övningar som årligen anordnas av militärbefälhavarna. Merkostnaderna beräknas till 1 080 000 kronor, varav 280 000 kronor utgör beräknad merkostnad till följd av militärtaxans upphävande.

Departementschefen

Med hänsyn till den kostnadsram som jag för nästa budgetår räknar med för armén och under hänvisning till vad jag under anslaget till reseersättningar anfört rörande konsekvenserna av militärtaxans upphävande anser jag mig böra föreslå, att anslaget uppföres med 36 500 000 kronor. Jag hemställer därför, under erinran om att anslaget höjes med 2 000 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 36 500 000 kronor.

[52] 23. *Armén: Ökning av drivmedelslagringen*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	300 000	—	4 176 604
1959/60 (statsliggaren s. 222)	100		
1960/61 (förslag)	100		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 icke till någon del bunden.

Arméintendenturförvaltningen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Ämbetsverket anmäler, att lagringsutrymmen i viss omfattning uthyrts till civila företag inom oljebranschen. Med hänsyn härtill anser ämbetsverket, att anslaget, i avvaktan på att viss under utbyggnad varande anläggning färdigställes, liksom för innevarande budgetår bör uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen

Jag biträder arméintendenturförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[53] 24. Armén: Drivmedelsförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 700 000	2 828 819
1959/60 (statsliggaren s. 222)	2 700 000	
1960/61 (förslag)	1 800 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget sänkes med 100 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Överföring av vissa avlöningskostnader		520 000
2. Höjda löner	30 000	
3. Ökning av omsättning och transportlängder	340 000	
4. Väntad höjning av transportkostnader	50 000	
	420 000	520 000
	— 100 000	

Motiv

1. Arméintendenturförvaltningen förutsätter, att avlöningskostnaderna för drivmedelsförrådets tjänstemannapersonal överföres till avlöningsanslag.

2. Avlöningskostnaderna för arbetarpersonalen vid förråden beräknas till följd av arbetstidsförkortning och 1959 års lönehöjning öka med i runt tal 30 000 kronor.

3. Med utgångspunkt i belastningen för budgetåret 1958/59 beräknar ämbetsverket utgifterna för frakter och transporter m. m. vid oförändrade frakt- och transportkostnader till 1 410 000 kronor, vilket innebär en ökning med 340 000 kronor.

4. Beloppet utgör den merkostnad som av ämbetsverket beräknas uppkomma på grund av att militärtaxan skall upphöra från och med nästa budgetår.

Departementschefen

Kostnaderna för frakter och transporter har stigit till följd av ökad omsättning och längre transportvägar. På grund härav bör anslaget uppräknas med i runt tal 350 000 kronor. Vid anmälan av anslaget Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar har jag förutsatt, att avlöningskostnaderna för samtlig personal vid arméns drivmedelsförråd skall överföras till nämnda anslag. Härigenom kan förevarande anslag minskas med 1 250 000 kronor. Jag föreslår således, att anslaget uppföres med (2 700 000 + 350 000 — 1 250 000 =) 1 800 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslagsminskningen utgör 900 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

[54] 25. *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	3 300 000	1 711 646	2 615 060
1959/60 (statsliggaren s. 223)	3 250 000		
1960/61 (förslag)	3 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Enligt riksdagens medgivanden har för budgetåren 1956/58, utöver beviljade anslag, beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig fått utläggas inom en kostnadsram av 9 000 000 kronor. Bemyndigandena har förutsatts skola likvideras med 1 500 000 kronor budgetåret 1957/58, med 3 000 000 kronor vardera av budgetåren 1958/60 samt med 1 500 000 kronor budgetåret 1960/61.

År 1958 har antagits riktlinjer för anskaffningen av drivmedelsutrustning för krigsorganisationen under budgetåren 1958/66. Anskaffning av drivmedelsmateriel skall enligt dessa ske till en sammanlagd kostnad av 22 miljoner kronor, inräknat det belopp av 7,5 miljoner kronor för vilket beställningsbemyndiganden lämnats (prop. 1958: 110, s. 345).

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 200 000 kronor.

Av anslaget för innevarande budgetår avses 3 000 000 kronor för distributionsmateriel för krigsbruk. För nästa budgetår beräknas för ifrågavarande ändamål ett belopp av 2 800 000 (— 200 000) kronor. Detta belopp motsvarar årskvoten för budgetåret 1960/61 enligt förenämnda riktlinjer samt täcker det beräknade betalningsutfallet under samma budgetår för erhållna beställningsbemyndiganden.

Departementschefen

Jag anser mig böra föreslå, att anslaget uppföres med 3 000 000 kronor, innebärande en minskning med 250 000 kronor. Det bör härvid bli möjligt att avse medel för anskaffning av drivmedelsutrustning för krigsbruk enligt antagna riktlinjer, medan viss begränsning måste göras i fråga om medelstilldelningen för distributionsmateriel för fredstjänsten. Av anslaget åtgår 1 500 000 kronor för likvidering av tidigare lämnade beställningsbemyndiganden. Några bemyndiganden, som saknar täckning av betalningsmedel, finnes härefter icke å detta anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

ANSKAFFNING OCH VÅRD AV HÄSTAR M. M.**[55] 26. Armén: Remontering**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	100	77 690	2 680 168
1959/60 (statsliggaren s. 223)	100		
1960/61 (förslag)	100		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i runt tal 500 000 kronor bundna.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Minskad remontering av stamdraghästar		18 600
2. Högre hästpriser	38 000	
3. a) Ökad utrangering av hästar		176 000
b) Lägre priser på utrangerade hästar	70 000	
4. a) Minskat antal ackordhästar	72 000	
b) Högre ackordavgifter m. m.		92 000
5. Minskade hästtransporter		10 000
6. Omräkning	289 575	
7. Reservationsmedelsförbrukning		172 975
	469 575	469 575
	± 0	

Motiv

1. Enligt nuvarande organisation utgör antalet stamdraghästar 358. Remontering på dessa utgör efter 10 % 36 hästar. Under nästa budgetår beräknas antalet minska till 292 på grund av omläggning av anspanssutbildningen. Ämbetsverket beräknar därför erforderlig remontering av stamdraghästar till 30 hästar. Om medelinköpspriset beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 3 100 kronor, minskar kostnaderna under anslaget med $[(36 - 30) \times 3\,100 =]\ 18\,600$ kronor.

2. Under innevarande budgetår har medelinköpspriset för kallblodiga hästar beräknats till 3 100 kronor. Arméintendenturförvaltningen anser — med hänsyn till att hästpriserna visar stigande tendens — att medelinköpspriset för budgetåret 1960/61 icke bör beräknas lägre än till 3 300 kronor för kallblodiga hästar. Med beaktande av under punkt 1 angiven minskning av remonteringen utgör inköpsbehovet av kallblodiga hästar — stamdraghästar samt ackorddrag- och ackordridhästar — $(196 - 6 =)\ 190$. De höjda hästpriserna beräknas således medföra en kostnadsökning av $[190 \times (3\,300 - 3\,100) =]\ 38\,000$ kronor.

3. Under nästa budgetår beräknas 100 stamhästar och 400 ackordhästar komma att utrangeras, vilket innebär en ökning med 11 stamhästar och 150 ackordhästar. Vid oförändrade slaktpriser, 1 000 kronor respektive 1 100 kronor per häst, ökar inkomsterna under förevarande anslag med $(11 \times 1\,000 + 150 \times 1\,100 =)\ 176\,000$ kronor. Emellertid räknar arméintendenturförvaltningen med följande lägre slaktpriser under nästa budgetår, nämligen 700 kronor för stamhäst och 1 000 kronor för ackordhäst. Till följd härav minskar inkomsterna under anslaget med $[100 \times (1\,000 - 700) + 400 \times (1\,100 - 1\,000) =]\ 70\,000$ kronor.

4. Antalet ackordhästar, för vilka avgifter inflyter, beräknas minska från 4 000 till 3 000. Om ackordavgiften beräknas till oförändrat 72 kronor per häst, minskar inkomsterna under anslaget med $[(4\,000 - 3\,000) \times 72 =]\ 72\,000$ kronor. Arméintendenturförvaltningen räknar emellertid med en höjning av ackordavgifterna från 72 kronor till 96 kronor per häst. Till följd härav ökar inkomsterna med $[(96 - 72) \times 3\,000 =]\ 72\,000$ kronor. Vidare räknar ämbetsverket med att några kostnader för utackordering av hästar icke uppkommer. För detta ändamål har tidigare beräknats 20 000 kronor.

5. Kostnaderna för hästtransporter i samband med förflyttning av militär personal beräknas minska från 13 000 kronor till 3 000 kronor till följd av genomförd avveckling av stamridhästarna vid infanteriet.

6. Som omräkningspost upptages det belopp, varmed utgifterna under innevarande budgetår beräknats överstiga inkomsterna, minskat med anslaget, 100 kronor.

Departementschefen

Anslaget bör, såsom arméintendenturförvaltningen föreslagit, jämväl för nästa budgetår uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Remontering* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[56] 27. Armén: Uttagning av hästar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	60 000	64 812
1959/60 (statsliggaren s. 225)	75 000	
1960/61 (förslag)	75 000	

I likhet med arméintendenturförvaltningen anser jag, att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag har därvid även beaktat 1959 års traktamentshöjning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av hästar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[57] 28. Armén: Veterinärvård

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	100 000	167 041	47 231
1959/60 (statsliggaren s. 226)	80 000		
1960/61 (förslag)	80 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal underhållsdagar för hästar		4 500
2. Bristtäckning avslutad		15 500
3. Materiel för skoning	20 000	
	20 000	20 000
	± 0	

Motiv

1. Antalet underhållsdagar för hästar beräknas för budgetåret 1960/61 till 397 000, eller 45 000 färre än för innevarande budgetår beräknade 442 000 dagar. Dagskostnaden för underhållsdag beräknas till oförändrat 10 öre, varför medelsbehovet minskar med $(45\,000 \times 0,1 =)$ 4 500 kronor.

2. Av anslaget för innevarande budgetår beräknar arméintendenturförvaltningen använda ett belopp av 15 500 kronor för anskaffning av djurläkemedel för mobiliseringsbehov. För nästa budgetår begär ämbetsverket icke några medel för bristtäckning i fråga om djurläkemedel.

3. Ämbetsverket anför, att den hittills använda skärpningen av hästskor, nitbrodd, är ineffektiv och arbetskrävande. Gjorda försök har utvisat, att det är ändamålsenligt att som skärpningsmedel i stället använda hakar med kärna av hårdstål. För anskaffning av ett mindre antal hästskor jämte hakar för omedelbart behov erfordras enligt ämbetsverket ett engångsbelopp av 20 000 kronor.

Departementschefen

Jag tillstyrker arméintendenturförvaltningens förslag och hemställer alltså — under erinran om att anslaget uppföres med oförändrat belopp — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[58] 29. Armén: Hundväsendet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	60 000	57 095	4 620
1959/60 (statsliggaren s. 226)	60 000		
1960/61 (förslag)	71 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 11 500 kronor.

Det ökade medelsbehovet är föranlett av den nya expressgodstaxa som trätt i kraft den 1 september 1959. Enligt denna taxa beräknas den genomsnittliga kostnaden per transport till 46 kronor, innebärande en höjning med 11 kronor 50 öre.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget höjes med 11 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 71 000 kronor.

TYGMATERIEL M. M.

[59] 30. Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	350 000 000	328 541 820	21 924 709
1959/60 (statsliggaren s. 227)	355 000 000		
1960/61 (förslag)	351 000 000		

Armétygförvaltningen (arméförvaltningen) har för budgetåren 1947/59 bemyndigats att beställa tygmateriel m. m. för 2 763,950 miljoner kronor, häri icke inräknade medel, som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln för budgetåren 1954/58. För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar har anvisats tillhoppa 2 311,690 miljoner kronor. I sistnämnda belopp har inräknats ett belopp av 2,940 miljoner kronor, som ställts till förfogande enligt beslut av Kungl. Maj:t den 16 maj 1957. Den 30 juni 1959 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av (2 763,950 — 2 311,690 =) 452,260 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har beställningsbemyndiganden lämnats till ett belopp av 550 miljoner kronor, medan 355 miljoner kronor anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1960 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut bemyndiganden till ett värde av (452,260 + 550,0 — 355,0 =) 647,260 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1959 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 520 miljoner kronor icke utnyttjade.

Den av riksdagen godkända kostnadsramen för anskaffning av tygmateriel m. m. för armén under budgetåren 1959/66 utgör 2 610 miljoner kronor.

Armétygförvaltningen hemställer, att kostnadsramen för tygmaterielanskaffning för budgetåren 1960/67 skall bestämmas till i princip 2 660 miljoner kronor enligt medelprisläget för budgetåret 1958/59. Detta innebär en ökning med 50 miljoner kronor i förhållande till den av 1959 års riksdag godkända kostnadsramen. Förändringen betingas av att kostnadsramen å ena sidan minskas med en årskvot om 355 miljoner kronor men å andra sidan ökas med en ny årskvot för budgetåret 1966/67 om 405 miljoner kronor. För budgetåret 1960/61 räknar armétygförvaltningen med en årskvot enligt kostnadsramen av 360 miljoner kronor. Med hänsyn till försvarsindex, som utvisar sänkning i prisläget i maj 1959 med 0,4 % i förhållande till medelprisläget för budgetåret 1958/59 i vad avser förevarande anslag, bör emellertid ifrågavarande årskvotbelopp reduceras med 1,44 miljon kronor, varför armétygförvaltningen upptager anslaget för budgetåret 1960/61 till 358,560 miljoner kronor.

För samma budgetår hemställer ämbetsverket om beställningsbemyndigande av 450 miljoner kronor, med fördelning på olika delposter enligt följande (beloppen i miljoner kronor).

1. Komplettering och förnyelse av tygmateriel m. m.	399
2. Ammunition för övningar	27
3. Forskning och försök	20
4. Övriga kostnader	4
Summa	450

I särskild skrivelse har armétygförvaltningen lämnat en översikt av beställningsbemyndigandets fördelning på viktigare anskaffningar.

Inledningsvis har redogjorts för arméchefens förslag till riktlinjer för materielanskaffningen under budgetåren 1960/67.

Departementschefen

I enlighet med vad jag inledningsvis anfört föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår upptages med ett belopp av 351 miljoner kronor, innebärande en minskning med 4 miljoner kronor. Kostnadsramen för budgetåren 1960/67 bör fastställas till 2 647,5 miljoner kronor i enlighet med sammanställning å s. 223.

Beställningsbemyndigandet för budgetåret 1960/61 bör upptagas till 445 miljoner kronor.

Av armétygförvaltningen uppgjort förslag till anskaffningsplan för budgetåren 1960/67 bör tillika med övriga handlingar i ärendet överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1961 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(647,260 + 445 - 351 =) 741,260$ miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m.m. inom en kostnadsram av 445 000 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m.m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 351 000 000 kronor.

	Out- nyttjat belopp under tidigare budget- år	Budgetår (belopp i miljoner kronor)								Sum- ma
		1959/ 60	1960/ 61	1961/ 62	1962/ 63	1963/ 64	1964/ 65	1965/ 66	1966/ 67	
1959 års kostnadsram (bud- getåren 1959/66)										
Årskvoter enligt 1959 års statsverksprop.	—	355	360	365	370	380	385	395	—	2 610
Reducering till prisläge maj 1959	—	—	— 1,5	— 1,5	— 1,5	— 1,5	— 1,5	— 1,5	— 1,5	— 10,5
Anpassning till kostnadsram ¹	—	—	— 7,5	— 3,5	— 2,5	— 2,5	— 2,5	— 2,5	— 2,5	— 23,5
Förskjutning av kostnads- ramen ett budgetår	—	— 355	—	—	—	—	—	—	405	+ 50
Outnyttjat belopp för bud- getåret 1958/ 59*	21,5	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 21,5
1960 års kostnadsram (bud- getåren 1960/67) i prisläge maj 1959	21,5	—	351	360	366	376	381	391	401	2 647,5

¹ Avser arméns totala kostnadsram.

* Årskvoten 1958/59 350 miljoner kronor. Nettoutgiften för 1958/59 328,5 miljoner kronor.

[60] 31. Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	77 500 000	73 890 165	26 781 931
1959/60 (statsliggaren s. 227)	71 000 000		
1960/61 (förslag)	66 590 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 71,450 miljoner kronor, innebärande en ökning med 0,450 miljon kronor. Ämbetsverket utgår härvid från att förevarande anslag inom den för armén angivna kostnadsramen bör uppföras med — efter avdrag för till annat anslag överförda avlöningskostnader — 73,5 miljoner kronor. Enär indextalet för anslaget enligt prisläget i maj 1959 utgjorde 100,1 och sålunda stigit med $\frac{1}{10}$ % i förhållande till medelprisläget för budgetåret 1958/59, bör nämnda grundbelopp uppräknas med i avrundat tal 70 000 kronor. Med hänsyn till den för armén beslutade kostnadsramen har armétygförvaltningen emellertid begränsat sitt anslagsäskande under förevarande anslag till att avse ett belopp av 71,450 miljoner kronor.

Departementschefen

Vid anslagsberäkningen bör hänsyn tagas till den överföring av avlöningskostnader från förevarande anslag till avlöningsanslaget för armé-

tygförvaltningens anstalter som jag föreslår för nästa budgetår. Med hänsyn härtill och den för armén beräknade kostnadsramen bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 66 590 000 kronor. Detta innebär en minskning med 4 410 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 66 590 000 kronor.

[61] 32. **Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.**

	Anslag
1959/60 (statsliggaren s. 228)	4 250 000
1960/61 (förslag)	4 500 000

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 700 000 kronor. Ökningen föranledes *dels* av att behovet att inleja fordon väntas öka i samband med repetitionsövningarna under budgetåret 1960/61 *dels* av att det anses erforderligt att utsträcka inlejninstiden från nuvarande cirka tjugudagar till genomsnittligt cirka tjugufem dagar för att den skall stå i bättre överensstämmelse med övningsperiodens längd.

Departementschefen

En viss höjning av anslaget bör komma till stånd. Jag kan emellertid icke tillstyrka, att anslaget upptages till högre belopp än 4 500 000 kronor, innebärande en ökning med 250 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 4 500 000 kronor.

[62] 33. **Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap**

	Anslag	Nettontgift
1958/59	160 000	140 963
1959/60 (statsliggaren s. 228)	160 000	
1960/61 (förslag)	160 000	

I enlighet med förslag av *armétygförvaltningen* bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

FASTIGHETER

[63] 34. Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	38 993 000	38 271 217
1959/60 (statsliggaren s. 228)	41 174 000	
1960/61 (förslag)	47 980 000	

I annat sammanhang denna dag anmäles förslag till stat för försvarets fastighetsfond. Under hänvisning till vad där anföres angående ersättning till arméns delfond av nämnda fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Armén: *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 47 980 000 kronor.

HEMVÄRNET

[64] 35. Armén: Hemvärnets avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	650 000	653 419
1959/60 (statsliggaren s. 230)	655 000	
1960/61 (förslag)	740 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 253 000 kronor.

	Ökning
1. 1 chef för hemvärnets stridsskola (major eller kapten) Ao 24/Ar 21	24 511
2. Höjda arvoden till kretshemvärnschefer m. fl.	185 900
3. Ersättning till köks- och servisbiträden vid hemvärnets stridsskola	5 025
4. Omräkning	28 303
5. 1959 års lönehöjning	7 261
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	2 000
	253 000

Motiv

1. Rikshemvärnschefen, som återkommer med hemställan om inrättande av en särskild beställning för chef för hemvärnets stridsskola (prop.

1959: 1, bil. 6, s. 189), föreslår, att för ändamålet skall tillkomma en beställning för alternativt major eller kapten i Ao 24 eller Ar 21. Civilförvaltningen biträder förslaget.

2. Rikshemvärnschefen har vidare upprepat tidigare framställt förslag om höjda arvoden till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och kompanichefer (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 189). Enligt rikshemvärnschefens förslag skulle årsarvoden utgå med följande belopp (inom parentes anges nu gällande belopp), nämligen

för kretshemvärnschef	kronor 200 (150)
för hemvärnschef	
i hemvärnsområde med högst 100 hemvärnsmän ...	» 400 (240)
i hemvärnsområde med 101—300 hemvärnsmän ...	» 600 (360)
i hemvärnsområde med över 300 hemvärnsmän ...	» 600 (480)
för kompanichef	» 200 (150)

Då huvuddelen av hemvärnsområdena har ett styrketal understigande 100 man, anser rikshemvärnschefen, att detta tal bör sättas som gräns mellan en högre och en lägre arvodesklass för hemvärnschefer. Civilförvaltningen, som alltjämt biträder rikshemvärnschefens förslag om höjda arvoden till hemvärnschefer m. fl., beräknar härför erforderlig anslagsökning till 185 900 kronor.

3. Rikshemvärnschefen föreslår, i likhet med föregående år, att dag-arvodena för ifrågavarande biträden (lottor) höjes från 10 till 12 kronor (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 189). Civilförvaltningen, som erinrar om att Kungl. Maj:t den 24 maj 1957 medgivit att till lottor finge för frivillig tjänstgöring utgå arvode med högst 10 kronor för dygn, anser sig icke kunna tillstyrka förslaget. Enligt ämbetsverkets beräkningar erfordras en uppräknig av medelsanvisningen under detta anslag med 5 025 kronor.

4. Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår bör enligt civilförvaltningen anslagsposten till arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar uppräknas med cirka 28 000 kronor. Den höga belastningen sammanhänger med att vissa befattningar uppehålls av reservutnämnd personal.

Departementschefen

Förslaget att inrätta en beställning för major eller kapten, avsedd för chef för hemvärnets stridsskola, är jag icke beredd biträda.

Jag kan icke heller tillstyrka någon generell höjning av arvoden till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och kompanichefer. Däremot föreslår jag, att vissa hemvärnschefer erhåller arvoden enligt högre arvodesklass. Sålunda bör arvodet till hemvärnschef i hemvärnsområde med 51—100 hemvärnsmän utgöra 360 kronor i stället för 240 kronor och till hem-

värnschef i hemvärnsområde med 151—300 hemvärnsmän 480 kronor i stället för 360 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med cirka 50 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderlig ändring i hemvärnsskuggörelsen.

Någon uppräknings av medelsanvisningen för arvoden åt köks- och servisbiträden (lottor) vid hemvärnets stridsskola synes icke erforderlig.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnd arvodesförändring — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 740 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 106 000 (± 0) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 71 000 (+ 25 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 495 000 (+ 50 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 28 000 (+1 000) kronor;

Rörligt tillägg 37 000 (+ 7 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 000 (+ 2 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 85 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärdet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	106 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	71 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	495 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	28 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
Summa kronor 740 000	

b) till *Armén*: *Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 740 000 kronor.

[65] 36. *Armén: Hemvärnets omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	599 000	593 620
1959/60 (statsliggaren s. 231)	630 000	
1960/61 (förslag)	683 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 26 000 kronor.

Civilförvaltningen tillstyrker av rikshemvärnschefen föreslagen anslagsuppräknings med 13 000 kronor på grund av ökade rese- och traktamentskostnader.

Rikshemvärnschefen har vidare föreslagit uppräknings med 28 000 kronor av den del av anslaget, som avses för bidrag till anskaffning av expeditionsoch förrådslokaler. Civilförvaltningen tillstyrker en anslagshöjning med 13 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen

Från förevarande anslag bestrides endast vissa omkostnader för hemvärnsstaben och hemvärnets stridsskola under det att andra omkostnader belastar arméns vederbörliga anslag. I likhet med utredningen rörande försvarets titelredovisningssystem anser jag, att enhetliga principer bör tillämpas för redovisningen av hemvärnets kostnader. Jag anser mig därför böra föreslå, att erforderliga medel för bestridande av kostnader avseende sjukvård, bränsle, elenergi, belysningsmateriel och renhållning för hemvärnsstaben och hemvärnets stridsskola från och med nästa budgetår beräknas under förevarande anslag. Anslaget bör på grund härav uppräknas med 45 000 kronor.

Med hänsyn till ökade traktamentskostnader bör anslaget vidare höjas med i runt tal 8 000 kronor. I övrigt anser jag mig för nästa budgetår icke kunna förorda någon ökad medelsanvisning.

Äberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget höjes med 53 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 683 000 kronor.

[66] 37. *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	475 000	475 000	—
1959/60 (statsliggaren s. 232)	475 000		
1960/61 (förslag)	525 000		

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 230 000 kronor.

Rikshemvärnschefen har framhållit, att förevarande anslag är otillräckligt för att förse hemvärdnet med fullt krigsduglig intendenturutrustning. Rikshemvärnschefen anför vidare, att det ur rekryterings- och trivselsynpunkter är önskvärt, att hemvärdnet kan tilldelas obegagnad beklädnadsmateriel. På grund av att underhållskostnaderna ökat och då gåvomedel numera icke kan tillskjutas från hemvärnsfonden föreslår rikshemvärnschefen, att det årliga bidraget till underhåll av hemvärnets stridsskola höjes till högst 40 000 (+ 15 000) kronor.

För täckande av brister i hemvärnets mobiliseringsutrustning upptager arméintendenturförvaltningen för budgetåret 1960/61 ett belopp av 180 000 kronor. Medel har icke beräknats för ändamålet för innevarande budgetår. Såsom anmålts inledningsvis har ämbetsverket framlagt förslag om riktlinjer för anskaffning av viss intendenturmateriel för hemvärdnet under budgetåren 1960/67.

I likhet med rikshemvärnschefen anser arméintendenturförvaltningen, att förevarande anslag är otillräckligt för att tillfredsställande tillgodose hemvärnets materielbehov för den löpande verksamheten. Med hänsyn till att särskilda medel beräknats för bristtäckning föreslår ämbetsverket, som icke nu anser sig kunna räkna med att hemvärdnet skall tillhandahållas obegagnad beklädnadsmateriel, att anslaget uppräknas med 50 000 kronor för möjliggörande av de mest nödvändiga förbättringarna i fråga om hemvärnets utrustning. Under förutsättning av en sådan uppräkning har ämbetsverket intet att erinra mot att bidraget till hemvärnets stridsskola höjes till högst 40 000 kronor.

Den sammanlagda ökningen enligt arméintendenturförvaltningens förslag utgör alltså $(180\,000 + 50\,000) = 230\,000$ kronor.

Departementschefen

I det föregående har jag uttalat, att jag icke anser mig kunna förorda, att riktlinjer fastställes för anskaffning av intendenturmateriel för hemvärnets mobiliseringsutrustning. Jag kan icke heller tillstyrka, att särskilda medel anvisas för bristtäckning beträffande ifrågavarande materiel under nästa budgetår. För att vissa förbättringar skall kunna åstadkommas avseende den materiel som erfordras för den löpande verksamheten inom hemvärdnet bör anslaget för nästa budgetår höjas till 525 000 kronor.

Jag förutsätter, att bidrag till underhåll av hemvärnets stridsskola likasom tidigare får utgå från anslaget med belopp enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. Inom ramen för ett anslag å här föreslaget belopp bör viss förhöjning kunna ske av nämnda bidrag.

Äberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 50 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 525 000 kronor.

[67] 38. Armén: Hemvärnets övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	1 800 000	1 842 843	27 947
1959/60 (statsliggaren s. 232)	1 900 000		
1960/61 (förslag)	2 050 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 180 000 kronor.

	Ökning
1. Höjda biljettpriser	10 000
2. Höjda traktamenten	40 000
3. Ökade förplägnadskostnader	10 000
4. Ungdomskurser	40 000
5. Krigsspel	50 000
6. Höjning av daglönen	30 000
	180 000

Motiv

1. Arméintendenturförvaltningen räknar med att kostnaderna för hemvärnspersonalens resor kommer att öka med i runt tal 10 000 kronor på grund av upphävandet av skytte- och militärtaxorna.

2. Till följd av 1959 års traktamentshöjning beräknas traktamentskostnaderna, som motsvarar i runt tal en fjärdedel av övningsanslaget, stiga med 8 %.

3. Med hänsyn till att portionspriset ökat sedan den 1 juli 1958 föreslår ämbetsverket en uppräknig av medelsanvisningen för hemvärnsmännens förplägnad med 4 %. Utgifterna för ifrågavarande ändamål motsvarar 14,5 % av anslaget.

4. Kostnaderna för hemvärnsungdomarnas lokala utbildning, vilken sker inom försvarsområdena, stiger till följd av ökad rekrytering. För nästa budgetår beräknas dessa kostnader till 180 000 kronor, vilket innebär en ökning av 40 000 kronor.

5. För budgetåret 1959/60 begärdes 400 000 kronor för krigsspel, anordnade i samverkan med andra grenar inom totalförsvaret (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 193). Av anslaget för innevarande budgetår har enligt arméintendenturförvaltningen 15 000 kronor avsetts för nämnda verksamhet. För att det skall bli möjligt att anordna krigsspel i något större omfattning föreslår ämbetsverket uppräknig av anslaget för detta ändamål med 50 000 kronor.

6. Enligt gällande bestämmelser utgår daglön med åtta kronor till hemvärnsman för tjänstgöring, som fullgöres under minst tre dagar i följd och i genomsnitt omfattar minst åtta timmar varje dag. Under tjänstgöring före det år då hemvärnsmannen fyller 20 år utgår daglön dock endast under övning, i vilken även äldre hemvärnsmän deltar, och då endast med fyra kronor.

Rikshemvärnschefen har upprepat tidigare förslag om höjning av hemvärnsmännens daglön från åtta till tolv kronor (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 193).

Arméintendenturförvaltningen erinrar om bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev den 24 maj 1957 angående viss frivillig tjänstgöring och utbildning vid försvaret enligt vilka frivilligt tjänstgörande personal, som på anmodan av militär myndighet tages i anspråk för viss tjänstgöring, erhåller arvode med tio kronor för dygn, varunder för tjänstgöring tagits i anspråk mer än sex timmar, och i annat fall med fem kronor för dygn. För annan än i det föregående avsedd utbildning utgår till nämnda personal arvode med högst åtta kronor för dygn. Då hemvärnsmännens tjänstgöring enligt från chefen för armén inhämtat yttrande är jämförbar med sådan i det föregående angiven frivillig tjänstgöring som fullgöres på anmodan av militär myndighet, anser arméintendenturförvaltningen det skäligt att daglönen för hemvärnsmän höjes från åtta till tio kronor (för personal under 20 år från fyra till fem kronor). Denna höjning av daglönen beräknas medföra en kostnadsökning av 30 000 kronor.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning, som avgivit utlåtande över förslaget till höjd daglön, erinrar om att hemvärnsman under fredstid är skyldig att i utbildningssyfte årligen fullgöra högst 50 och lägst 20 timmars tjänstgöring enligt därom av chefen för armén utfärdade bestämmelser. Då hemvärnsmännen, trots att anslutningen till hemvärdet är frivillig, är bundna av viss årlig tjänstgöring, synes det civilförvaltningen som om deras tjänstgöring mera är att jämföra med sådan tjänstgöring som frivillig personal fullgör på anmodan av militär myndighet och vid vilken arvode enligt Kungl. Maj:ts i det föregående omnämnda brev den 24 maj 1957 utgår med högst 10 kronor för dygn. I betraktande härav och med hänsyn till angelägenheten av att stimulera rekryteringen till hemvärdet tillstyrker civilförvaltningen höjning av hemvärnsmännens daglön i enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag.

Departementschefen

Med hänsyn till höjda traktamenten och ökade förplägnadskostnader bör anslaget såsom arméintendenturförvaltningen föreslagit uppräknas med sammanlagt 50 000 kronor.

Jag anser det skäligt, att hemvärnsmännen tillerkännes samma daglön som utgår till annan frivillig personal, vilken tages i anspråk för tjänstgöring på anmodan av militär myndighet. Jag föreslår därför, att daglönen till hemvärnsmännen höjes i enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag. På grund härav bör anslaget uppräknas med 30 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga ändringar i hemvärnskungörelsen.

I övrigt anser jag mig böra föreslå en höjning av anslaget med 70 000 kronor. En anslagsuppräkning med detta belopp bör möjliggöra — förutom att täcka de ökade kostnaderna för ungdomsutbildningen — att bedriva krigsspelsövningar i ökad omfattning.

Aberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 150 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 2 050 000 kronor.

[68] 39. **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	4 300 000	4 351 299	47 805
1959/60 (statsliggaren s. 233)	4 400 000		
1960/61 (förslag)	4 400 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Armétygförvaltningen föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 4 400 000 kronor.

MARINEN**AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL****[69] 40. Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	86 800 000	89 456 876
1959/60 (statsliggaren s. 233)	90 650 000	
1960/61 (beräknat belopp) ...	93 500 000	

Under åberopande av vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 93 500 000 kronor.

[70] 41. Marinen: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	130 000	126 069
1959/60 (statsliggaren s. 237)	135 000	
1960/61 (förslag)	132 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 2 500 kronor med hänsyn till belastningen under budgetåret 1958/59. För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 132 000 kronor, innebärande en minskning med 3 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 132 000 kronor.

[71] 42. Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 900 000	1 972 034
1959/60 (statsliggaren s. 237)	1 950 000	
1960/61 (förslag)	2 150 000	

Försvarets civilförvaltning, som vid anslagsberäkningen utgår från belastningen under senast förflutna budgetår, hemställer, att anslaget höjes

med 50 000 kronor. För egen del anser jag den föreslagna uppräknings otillräcklig och föreslår, att anslaget höjes med 200 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 150 000 kronor.

[72] 43. **Marinen: Rekryteringskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	100 000	58 436
1959/60 (statsliggaren s. 239)	70 000	
1960/61 (förslag)	85 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, efter samråd med försvarets socialbyrå i vad gäller kostnader för underbefälsrekryteringen, att anslaget höjes med 15 000 kronor. Höjningen motsvarar de uppskattade rese- och traktamentskostnaderna för dem som beräknas inställa sig till lämplighetsprovning för vinnande av anställning som officersaspirant (reservofficersaspirant). Ifrågakarande kostnader har tidigare bestritts från reseanslag men bör i överensstämmelse med vad som gäller för rekrytering av underbefäl på aktiv stat i fortsättningen bestridas från rekryteringsanslag. Samma ordning bör enligt ämbetsverkets mening tillämpas även vid flygvapnet, under det att enligt uppgift från arméstaben dylika kostnader icke förekommer vid armén.

Chefen för marinen har föreslagit en ytterligare anslagshöjning med 25 000 kronor för, bland annat, officersrekryteringen. Med hänsyn till anslagsbelastningen anser civilförvaltningen emellertid någon anslagsuppräknings icke vara erforderlig.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

[73] 44. **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 925 000	2 360 026
1959/60 (statsliggaren s. 239)	2 500 000	
1960/61 (förslag)	3 435 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 25 000 kronor.

Vid beräkning av förevarande anslag för innevarande budgetår uppskattades behovet av förrådsarbetare m. fl. till 212 man. I anslutning till fastställandet av ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid Vaxholms försvarsområde och Stockholms kustartilleriförsvär har emellertid i av Kungl. Maj:t meddelade dispositionsföreskrifter stadgats, att anslaget må utnyttjas, såvitt nu är i fråga, för anställande av högst 203 arbetare. Chefen för marinen beräknar motsvarande behov för nästa budgetår till 201 arbetare. För att kunna tillgodose oförutsedda behov samt eventuellt ökat arbetskraftsbehov i anledning av arbetstidsförkortningen räknar civilförvaltningen för nästa budgetår med 205 arbetare, innebärande en minskning med sju arbetare i förhållande till vad som angavs vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår. Den härav förordade minskningen av medelsbehovet beräknas till i runt tal 75 000 kronor.

Kostnaderna under förevarande anslag för 1959 års lönehöjning beräknas till cirka 50 000 kronor.

Departementschefen

Marinförvaltningen har i sina äskanden för nästa budgetår uttalat, att en allmän överföring av avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag borde ske. En i anledning härav inom försvarsdepartementet företagen undersökning har bland annat visat, att avlöningskostnaderna för 94 förrådsarbetare samt en förste kansliskrivare i Ae 12, tre förrådsmästare i Ae 12, en verkstadsförmän i Ae 12, en förman i Ae 10, en kansliskrivare i Ae 10, åtta förrådsförmän i Ae 9, fyra kontorister i Ae 9, fyra kanslibiträden i Ae 7 samt sex biträden för skriv- och kontorsgöromål bör överföras till avlöningsanslag från marinens anslag till mathållning, beklädnad m. m., inventarier m. m., tvätt, drivmedelsförråd m. m. samt materialförråd m. m. Under förevarande anslag bör medel beräknas för tidigare nämnda förrådsarbetare. Medel för tjänstemannapersonalen förutsättes skola beräknas under anslaget till avlöningar till aktiv personal m. fl.

Med hänsyn härtill samt med godtagande av civilförvaltningens beräkning av arbetsbehovet i övrigt under detta anslag beräknar jag behovet av förrådsarbetare m. fl. med avlöning från förevarande anslag till 299 man.

Anslaget för nästa budgetår beräknar jag med beaktande av det nu anförda samt 1959 års lönehöjning m. m. till 3 435 000 kronor, innebärande en höjning med 935 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 435 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[74] 45. Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	9 500 000	10 151 983
1959/60 (statsliggaren s. 240)	10 000 000	
1960/61 (förslag)	11 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 1 200 000 kronor.

Chefen för marinen beräknar antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid marinen under nästa budgetår till cirka 2 396 500, varav 1 358 000 dagar vid flottan och cirka 1 038 500 vid kustartilleriet. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar fördelar sig med cirka 2 164 000 dagar på första tjänstgöring (motsvarande) och cirka 232 500 dagar på repetitionsövningar. Antalet tjänstgöringsdagar understiger med cirka 16 400 dagar det antal, som ligger till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår.

Med utgångspunkt i nämnda antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga beräknar civilförvaltningen medelsbehovet för penningbidrag och sjötilllägg under nästa budgetår till cirka 9 800 000 kronor. På grundval av uppgifter från chefen för marinen angående antalet till premier berättigade värnpliktiga beräknar civilförvaltningen medelsbehovet för premier till i runt tal 1 360 000 kronor. För inkvarteringersättningar räknar ämbetsverket med 30 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag beräknas således till $(9\,800\,000 + 1\,360\,000 + 30\,000 =)$ avrundat 11 200 000 kronor.

Departementschefen

För egen del anser jag, att ett anslag av 11 000 000 kronor bör vara tillfyllest. Under erinran om att anslagshöjningen utgör 1 000 000 kronor får jag således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor.

SJUKVÅRD

[75] 46. Marinen: Sjukvård

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	775 000	916 084
1959/60 (statsliggaren s. 240)	825 000	
1960/61 (förslag)	960 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59 samt med beaktande av merkostnaderna under anslaget vid bifall till i det föregående (se arméns motsvarande anslag) redovisat förslag om överförande av vissa sjukvårdskostnader m. m. till förevarande anslag från andra anslag föreslår jag för egen del, att anslaget höjes med 135 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 960 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

[76] 47. *Marinen: Reseersättningar m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	3 650 000	4 297 384
1959/60 (statsliggaren s. 240)	3 900 000	
1960/61 (förslag)	4 300 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kronor. Ämbetsverket räknar därvid, å ena sidan, med ökningar å 300 000 kronor för traktamentshöjning och upphävandet av militärtaxan samt 350 000 kronor på grund av anslagsbelastningen m. m. under budgetåret 1958/59 samt, å andra sidan, med en minskning med 150 000 kronor till följd av borttagandet av rätten för värnpliktiga att välja mellan fri resa och resekostnadsersättning.

Departementschefen

Såsom anförts i det föregående räknar jag icke nu med de kostnadsförändringar som kan bli en följd av upphävandet av militärtaxan. Anslaget för nästa budgetår beräknar jag — med beaktande av traktamentshöjningen och anslagsbelastningen m. m. — till 4 300 000 kronor, innebärande en höjning med 400 000 kronor. Jag utgår därvid från att marinens kostnader för resor och traktamenten för arvodesanställd personalvårdspersonal samt elever i personalvårdskurser överföres från förevarande anslag till anslaget *Försvarets personalvård*: Omkostnader samt att motsvarande kostnader för lämplighetsprövande officersaspiranter (reservofficersaspiranter) överföres till anslaget *Marinen: Rekryteringskostnader*.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 300 000 kronor.

EXPENSER M. M.**[77] 48. Marinen: Bränsle m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	6 600 000	7 617 846
1959/60 (statsliggaren s. 241)	7 100 000	
1960/61 (förslag)	7 600 000	

Marinförvaltningen (skr. ¹⁴/₈ 1959) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. För egen del föreslår jag, att anslaget med hänsyn till anslagsbelastningen höjes med 500 000 kronor. Därvid förutsätter jag, att avlöningskostnaderna för löneplansanställd förrådspersonal, cirka 15 000 kronor, överföres från förevarande anslag till marinens allmänna avlöningsanslag. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 7 600 000 kronor.

[78] 49. Marinen: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 050 000	1 021 477
1959/60 (statsliggaren s. 241)	1 050 000	
1960/61 (förslag)	1 100 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor. Av beloppet hänför sig 15 000 kronor till nyteckning av fjärrskriftsabonnemang, 28 000 kronor till åtgärder i samband med omorganisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvar samt 7 000 kronor till nyteckning av beredskapsabonnemang m. m. Jag biträder marinförvaltningens förslag och får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

[79] 50. Marinen: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	375 000	356 153	18 847
1959/60 (statsliggaren s. 241)	375 000		
1960/61 (förslag)	360 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag anser emellertid, att anslaget bör uppföras med 360 000 kronor, vilket innebär en minskning med 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övriga expenser m.m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 360 000 kronor.

MATHÅLLNING

[80] 51. Marinen: Mathållning

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	13 500 000	14 836 902
1959/60 (statsliggaren s. 241)	12 300 000	
1960/61 (förslag)	14 500 000	

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 700 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		190 250
2. Höjd dagskostnad	427 100	
3. Omräkning	463 150	
	890 250	190 250
	+ 700 000	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar		Ökning resp. minskning	För 1959/60 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1959/60	1960/61			
Landportion	2 029 000	1 866 000	— 163 000	3,40	— 554 200
Skeppsportion	730 000	769 000	+ 39 000	4,80	+ 187 200
Mässpenningar					
officerare	72 000	77 000	+ 5 000	8,05	+ 40 250
underofficerare	121 000	136 000	+ 15 000	7,80	+ 117 000
hög båtsmän, över-					
furirer	100 000	110 000	+ 10 000	2,50	+ 25 000
furirer, furirs-					
aspiranter	185 000	176 000	— 9 000	2,00	— 18 000
kockar, hovmästare.	85 000	90 000	+ 5 000	2,50	+ 12 500
					— 190 250

2. Kostnadsökningen beräknas på följande sätt.

	Tjänstgörings- dagar	Beräknad dagskostnad			Summa kronor
	1960/61	1959/60	1960/61	ökning	
Landportion	1 866 000	3,40	3,50	0,10	186 600
Skeppsportion	769 000	4,80	4,90	0,10	76900
Mässpennningar					
officerare	77 000	8,05	8,45	0,40	30 800
underofficerare	136 000	7,80	8,15	0,35	47 600
högbåtsmän, över- furirer	110 000	2,50	2,75	0,25	27 500
furirer, furirs- aspiranter	176 000	2,00	2,20	0,20	35 200
kockar, hovmästare .	90 000	2,50	2,75	0,25	22 500
					427 100

Marinförvaltningen räknar för budgetåret 1960/61 med samma ökning av portionskostnaden som arméintendenturförvaltningen (jfr anslaget Armén: Mathållning).

Det i mässpennningarna ingående fasta tillägget har den 1 juli 1959 höjts med cirka 10 procent. Beträffande mässpennningar till andra personalkategorier än officerare och underofficerare räknar marinförvaltningen endast med det fasta tillägget (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, sid. 102).

3. Av omräkningsbeloppet utgör 450 000 kronor skillnaden mellan äskat och beviljat anslag för budgetåret 1959/60.

Marinförvaltningen har i äskandena för nästa budgetår upptagit fråga om en generell överföring av avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag. Ämbetsverket anser, att en sådan överflyttning bör ske för budgetåret 1960/61. Vid bifall till förslaget kan enligt marinförvaltningen det äskade mathållningsanslaget minskas med 275 000 kronor.

Departementschefen

Marinförvaltningen föreslår en höjning av anslaget med 700 000 kronor. Med hänsyn till medelsförbrukningen under budgetåret 1958/59 bedömer jag den föreslagna höjningen som otillräcklig. Jag föreslår för egen del, att anslaget uppföres med 14 500 000 kronor, innebärande en höjning med 2 200 000 kronor. Därvid utgår jag — i anslutning till marinförvaltningens förslag — från att de avlöningskostnader, som belastar anslaget, överföres till marinens allmänna avlöningsanslag, såvitt avser löneplansplacerad personal, samt till marinens anslag till avlöningar till viss arbetarpersonal, såvitt avser förrådsarbetare (jfr sistnämnda anslag). I fortsättningen bör förevarande anslag icke få anlitas för anställande av personal.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 14 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[81] 52. Marinen: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	7 900 000	7 579 903	2 412 025
1959/60 (statsliggaren s. 242)	8 200 000		
1960/61 (förslag)	6 900 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 43 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar		457 700
2. Höjda löner	43 000	
3. Anskaffning m. m. av viss specialbeklädnad	380 000	
4. Bristtäckning	62 350	
5. Omräkning	15 350	
	500 700	457 700
	+ 43 000	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda:

	1959/60	Tjänstgöringsdagar 1960/61	minskning	För 1959/60 beräknad dagskostnad	Summa kr.
Värnpliktiga m. fl.	2 602 000	2 462 000	140 000	2,45	— 343 000
Icke-ordinarie furi- rer m. fl.	479 000	405 000	74 000	1,55	— 114 700
					— 457 700

Marinförvaltningen räknar för nästa budgetår med oförändrade dagskostnader.

2. Kostnaderna för avlöningar till vissa tjänstemän och förrådsarbetare beräknas öka med 43 000 kronor till följd av 1959 års lönehöjning, kompensation för höjda folkpensionsavgifter och arbetstidsförkortning.

3. Inom det för innevarande budgetår anvisade anslaget har särskilda medel icke kunnat avses för anskaffning m. m. av beklädnadsutrustning för kvinnlig krigstjänstpersonal och skyddsbeklädnad för därtill berättigad personal. Marinförvaltningen upptager för nästa budgetår 300 000 kronor för arbets- och skyddskläder samt 80 000 kronor för beklädnad åt kvinnlig krigstjänstpersonal.

4. Marinförvaltningen anmäler, att omfattningen av brister i utrustnings- och ersättningsbehovet avseende beklädnadsmateriel i den nya marinorganisationen ännu ej kan överblickas. Med hänsyn härtill upptager ämbetsverket endast ett mindre belopp, 62 350 kronor, för bristtäckning under budgetåret 1960/61.

5. Beloppet utgör skillnaden mellan för innevarande budgetår på grund av tjänstgöringsdagar och dagskostnadsbelopp beräknat medelsbehov och beviljat anslag.

Därest marinförvaltningens förslag om överföring av avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag, vilket anmälts i det föregående under anslaget Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal, vinner bifall nedgår enligt ämbetsverket medelsbehovet under förevarande anslag med 1 141 000 kronor.

Departementschefen

Antalet tjänstgöringsdagar beräknas för nästa budgetår minska i förhållande till innevarande budgetår. Då dagskostnadsbeloppen upptagits oförändrade, kan anslaget härigenom sänkas med i runt tal 450 000 kronor. Marinförvaltningens förslag att avse särskilda medel för anskaffning av skyddsbeklädnad och beklädnad för kvinnlig krigstjänstpersonal samt för bristtäckning kan jag med hänsyn till den ram som kan avses för marinen icke tillstyrka. Vid anmälan av anslaget till avlöningar till viss arbetarpersonal har jag förutsatt, att vissa avlöningskostnader skall överföras från förevarande anslag till avlöningsanslag. Åsyftade avlöningskostnader kan beräknas till i runt tal 860 000 kronor. Med dessa utgångspunkter anser jag mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 6 900 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 1 300 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1960/61
anvisa ett reservationsanslag av 6 900 000 kronor.

[82] 53. Marinen: Inventarier m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	2 100 000	2 138 528	335 169
1959/60 (statsliggaren s. 244)	1 500 000		
1960/61 (förslag)	1 380 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 408 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar		16 513
2. Förändringar beträffande lönekostnader		
a) höjda löner	8 200	
b) personalminskning		9 600
3. Höjd möbelstandard m. m.	288 000	
4. Anskaffning av inventarier för nya lokaler m. m. ...	138 400	
5. Förändringar beträffande medelsbehovet för för- plägnadsmateriel		
a) nyanskaffning och underhåll	150 000	
b) större engångsanskaffningar bortfaller		215 000
6. Omräkning	64 513	
	649 113	241 113
		+ 408 000

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda:

	Tjänstgöringsdagar		Ökning resp.	Beräknad	Summa
	1959/60	1960/61	minskning	dagskostnad	kr
Inventarier	3 332 000	3 251 855	— 80 145	0,09	— 7 213
Förplägnadsmateriel	3 193 000	3 080 000	— 113 000	0,10	— 11 300
Serviseffekter och duktuger till far- tygsmässar	480 000	500 000	+ 20 000	0,10	+ 2 000
					— 16 513

För nästa budgetår beräknar marinförvaltningen dagskostnaden för serviseffekter och duktyger till fartygsmässar till 10 öre för samtliga personal-kategorier, medan motsvarande kostnad för innevarande budgetår upp-tagits till 10,5 öre för officerare m. fl. och 10 öre för furirer. Övriga dags-kostnadsbelopp har upptagits oförändrade.

2. Lönekostnaderna för förrådspersonal beräknades enligt 1959 års statsverksproposition till 225 000 kronor. Marinförvaltningen beräknar för nästa budgetår 223 600 (— 1 400) kronor för motsvarande ändamål, varav 8 200 kronor utgör merkostnader till följd av 1959 års lönehöjning, kompensation för höjda folkpensionsavgifter och arbetstidsförkortning. Lönekostnaderna har alltså kunnat begränsas genom personalinskränkning med $(1\,400 + 8\,200 =)$ 9 600 kronor i förhållande till vad som beräknades i förenämnda statsverksproposition.

3. För ersättningsanskaffning och underhåll av möbler m. m. beräknar marinförvaltningen för nästa budgetår 570 000 kronor. I förhållande till det belopp, 282 000 kronor, som enligt mina beräkningar bör kunna avses för motsvarande ändamål under innevarande budgetår, innebär detta en ökning med 288 000 kronor.

4. För nästa budgetår beräknar marinförvaltningen ett belopp av 138 400 kronor för inventarieanskaffning för nya lokaler m. m. Beloppet avses huvudsakligen för vissa lokaler vid Berga örlogsskolor, helikopterbasen å Berga, Älvsborgs kustartilleriregemente, kustartilleriets radarskola och viss gemensam uppehållsplats.

5. a) Marinförvaltningen beräknar kostnaderna för anskaffning och underhåll av förplägnadsmateriel vid fasta förplägnadsanstalter och mässar m. m. till 307 000 kronor, vilket innebär en ökning med 150 000 kronor i förhållande till vad som vid anslagsberäkningen avsågs för motsvarande ändamål under innevarande budgetår. Av det för nästa budgetår föreslagna beloppet beräknas 80 000 kronor utnyttjas för modernisering av kokutrustningen å Kungsholms fort och 65 000 kronor för fortsatt anskaffning av djupfrysingsmateriel.

b) För innevarande budgetår har av förevarande anslag 215 000 kronor förutsatts skola disponeras för anskaffning av förplägnadsmateriel till nytillkommande kustartilleribatterier. För nästa budgetår beräknar marinförvaltningen icke några särskilda medel för liknande större engångsanskaffningar. Anslaget kan således minskas med 215 000 kronor.

6. Beloppet utgör i huvudsak skillnaden mellan för innevarande budgetår på grund av tjänstgöringsdagar och dagskostnadsbelopp beräknat medelsbehov och för löpande verksamhet tilldelade medel.

Därest marinförvaltningens förslag om överföring av avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag, vilket anmälts under anslaget Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal, vinner bifall, nedgår enligt ämbetsverket medelsbehovet under förevarande anslag med 224 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till 1 380 000 kronor, innebärande en minskning med 120 000 kronor. Minskningen mot-

svarar de avlöningskostnader som jag vid anmälan av marinens anslag till avlöningar till viss arbetarpersonal förutsatt skola överföras från förevarande anslag till avlöningsanslag. Inom den föreslagna anslagsramen bör det vara möjligt att i skälighetsomfattning tillgodose anmälda behov av inventarier för nya lokaler och nyanskaffningar av förplägnadsmateriel.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 380 000 kronor.

[83] 54. *Marinen: Tvätt*

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 000 000	1 261 304
1959/60 (statsliggaren s. 245)	900 000	
1960/61 (förslag)	1 175 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget med hänsyn till belastningen höjes med 200 000 kronor. För egen del anser jag, att anslaget bör uppföras med 1 175 000 kronor. Härvid har jag tagit hänsyn till belastningen under föregående budgetår, överföring av vissa avlöningskostnader om i runt tal 25 000 kronor till andra anslag (jfr det föregående) samt beräknad minskning av antalet tjänstgöringsdagar. Belastningen under de senaste budgetåren har beträffande förevarande anslag visat dålig överensstämmelse med underlaget för anslagsberäkningarna. Det synes därför angeläget, att marinförvaltningen undersöker möjligheterna att utarbeta säkrare prognoser rörande tvättmängderna.

Åberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslagshöjningen utgör 275 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 175 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[84] 55. *Marinen: Övningar m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	24 000 000	24 004 657	5 449 406
1959/60 (statsliggaren s. 246)	23 000 000		
1960/61 (förslag)	23 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 145 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Höjda traktamenten	145 000	
2. Ökad kursverksamhet	150 000	
3. Robotskjutningar m. m.	824 000	
4. Torpedskjutningar	153 000	
5. Marinens kustbevakning	70 000	
6. Hydrografisk forskning	20 000	
7. Filmhyror	10 000	
8. Vissa förläggningskostnader	30 000	
9. Utbyte av artilleripjäser	30 000	
10. Ändrad utbildningsorganisation m. m.		287 000
	1 432 000	287 000
	+ 1 145 000	

Motiv

1. Ökningen föranledes av 1959 års traktamentshöjning.

2. Särskilda utbildningskurser för handhavande av nytillkommen teknisk materiel samt intensifierad sjukvårdsutbildning med hänsyn till atomstridsmedlen beräknas medföra en kostnadsökning av 150 000 kronor.

3. Under nästa budgetår beräknas övningar i robotskjutning igångsättas för flottans del. Kostnaderna för övningsskjutning med sjörobot, robot typ SS 11 och lätt lvrobot beräknas till sammanlagt 467 000 kronor.

Kostnaderna för utbildning med robotarna SS 10 och SS 11 för kustartilleriets del beräknas för nästa budgetår till sammanlagt 411 000 kronor. Såsom ökat medelsbehov upptar marinförvaltningen ett belopp av 327 000 kronor. Vidare föreslår ämbetsverket en anslagsuppräknings med 30 000 kronor för ökade kostnader i fråga om resor, traktamenten, transporter m. m., föranledda av försöksverksamhet vid en CT-10 avdelning.

Den sammanlagda ökningen av medelsbehovet för robotutbildning m. m. utgör enligt marinförvaltningen således (467 000 + 327 000 + 30 000 =) 824 000 kronor.

4. Kostnaderna för torpedskjutningar beräknas öka med angivet belopp, bland annat till följd av successiv övergång till fjärrstyrda torpeder.

5. Ökade rustningar av kustbevakningsorganen för bland annat övningsändamål har förutsatts i den inledningsvis redovisade marinplanen. För resor, traktamenten och transporter i samband härmed räknar marinförvaltningen med en kostnadsökning av 70 000 kronor.

6. Marinförvaltningen räknar med att i större utsträckning än tidigare utnyttja förhyrda fartyg för hydrografiska mätningar. Härav föranledd kostnadsökning anges till 20 000 kronor.

7. Filmer till förbanden har hittills distribuerats genom marinens filmdetalj utan att särskild avgift uttagits. I likhet med vad som sker inom övriga försvarsgrenar avser marinchefen att låta föreningen Armé-, Marin- och Flygfilm ombesörja denna distribution. Härigenom uppkommer å förevarande anslag vissa kostnader för förhyrning m. m. Å andra sidan kan, såsom marinchefen föreslagit i sitt militärorganisatoriska underlag beträffande marinens allmänna avlöningsanslag, en tjänst för tekniskt biträde i Ae 7 vid marinstaben indragas, varigenom avlöningsanslaget kan minskas med 11 300 kronor. Kostnadsökningen å övningsanslaget beräknar marinförvaltningen till 10 000 kronor.

8. Marinförvaltningen räknar med att ombord kommenderade elever med hänsyn till den låga rustningsvolymen i ökad utsträckning måste förläggas i land. Härigenom beräknas en kostnadsökning av 30 000 kronor uppkomma.

9. Pågående utbyte av ett antal 57 mm pjäser mot 7,5 cm pjäser medför ökade kostnader för övningsammunition vid kustartilleriet. Kostnadsökningen beräknas till 30 000 kronor.

10. Den ändring av kustartilleriets ständiga indelning på fredsfot som fastställts under år 1959 har beräknats medföra en kostnadsminskning av 162 000 kronor. Då övningsanslaget för innevarande budgetår av angiven anledning nedräknats med 55 000 kronor, beräknas anslaget för nästa budgetår kunna minskas med 107 000 kronor.

För budgetåret 1960/61 räknar marinförvaltningen dels med minskad omfattning av förhyrningen av civila helikoptrar, dels med lägre driftkostnader för Deccakedjan. Härav föranledda kostnadsminskningar beräknas till 50 000 respektive 75 000 kronor. Övriga besparingar å övningsanslaget, som anses kunna göras under nästa budgetår, beräknas uppgå till 55 000 kronor.

Av marinförvaltningen anmälda kostnadsminskningar utgör sålunda tillhoppa ($107\,000 + 50\,000 + 75\,000 + 55\,000 =$) 287 000 kronor.

Departementschefen

Inom den ram som kan avses för marinen synes någon höjning av förevarande anslag icke möjlig. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 23 000 000 kronor. Inom ramen för ett anslag å detta belopp bör en viss utökning av robotutbildningen kunna ske.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 000 kronor.

[85] 56. Marinen: Drivmedelsförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	500 000	459 238
1959/60 (statsliggaren s. 247)	470 000	
1960/61 (förslag)	420 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket räknar därvid med att såväl utgifter som inkomster skall uppgå till samma belopp (730 000 respektive 260 000 kronor) som beräknats för innevarande budgetår.

Departementschefen

Avlöningskostnaderna för viss förrådspersonal vid Hemsö och Gotlands kustartilleriförsvar bör framdeles bestridas från avlöningsanslag. Avlöningskostnader av i runt tal 50 000 kronor bör härvid överföras från anslaget Drivmedelsförråd m. m. till andra anslag (jfr anslaget till avlöningar till viss arbetarpersonal). Med hänsyn härtill och då jag i övrigt anser mig kunna godtaga marinförvaltningens beräkningar av utgifter och inkomster föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 420 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget sänkes med 50 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 420 000 kronor.

[86] 57. Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	100 000	19 678	103 265
1959/60 (statsliggaren s. 247)	100 000		
1960/61 (förslag)	100 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

I enlighet med förslag av marinförvaltningen bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[87] 58. **Marinen: Materialförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	620 000	564 649
1959/60 (statsliggaren s. 247)	605 000	
1960/61 (förslag)	555 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket utgår härvid från att avlöningskostnaderna kan minskas med ytterligare 20 000 kronor till följd av den i samband med omorganisationen av Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvar vidtagna överföringen av avlöningskostnader till avlöningsanslag (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 211). Å andra sidan räknar marinförvaltningen med att anslaget måste uppräknas med samma belopp på grund av ökat omkostnadspålägg vid marinverkstäderna i Stockholm.

Departementschefen

Vid anmälan av anslaget till avlöningar till viss arbetarpersonal har jag — då jag anser att viss förrådspersonal vid Hemsö och Gotlands kustartilleriförsvar framdeles bör avlönas från avlöningsanslag — räknat med att vissa avlöningskostnader skall överföras från anslaget Materialförråd m. m. till andra anslag. Med beaktande härav och under hänsynstagande till belastningen under sistförflutet budgetår föreslår jag, att förevarande anslag minskas med 50 000 kronor till 555 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 555 000 kronor.

[88] 59. **Marinen: Hundbevakningstjänsten**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	10 000	7 892	4 751
1959/60 (statsliggaren s. 248)	10 000		
1960/61 (förslag)	10 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 icke till någon del bunden.

I enlighet med förslag av marinförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

FLYTANDE MATERIEL, VAPENMATERIEL M. M.**[89] 60. Marinen: Fartygsbyggnader m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	¹ 108 000 000	121 593 919	7 470 516
1959/60 (statsliggaren s. 249)	94 000 000		
1960/61 (förslag)	88 500 000		

¹ Därutöver överfört från reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m 15,8 miljoner kronor.

Verksamheten under förevarande anslag har intill innevarande budgetår reglerats med stöd av *dels* planer omfattande nybyggnader och moderniseringar som beslutats för budgetåren 1947/52 (äldre nybyggnadsplan, äldre moderniseringsplan), *dels* en plan för budgetåren 1952/59 innefattande a) det på grundval av propositionen 1952:18 fastställda programmet för flottans fartygsbyggnader samt b) för ifrågavarande sju budgetår beräknade moderniseringar för flottan jämte nybyggnader m. m. för kustartilleriet och för marinen gemensamma ändamål (1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.), *dels* vissa under senare år beslutade fartygsbyggnader m. m. för flottan och för marinen gemensamma ändamål (1956—1959 års fartygsbyggnader m. m.). Medel för försök rörande fartygsmateriel redovisas vid sidan av nämnda planer.

Vid utgången av budgetåret 1958/59 hade marinförvaltningen erhållit beställningsbemyndiganden om sammanlagt 1 306,516 miljoner kronor, häri icke inräknade medel som under budgetåren 1954/58 överförts från anslag under tolfte huvudtiteln. I betalningsmedel hade 958,255 miljoner kronor anvisats. Härvid har inräknats *dels* ett belopp av 15,8 miljoner kronor, som genom beslut den 5 juni 1959 överförts från reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m., *dels* belopp av 0,9 miljon kronor och 2,3 miljoner kronor som genom beslut den 18 juni 1958 och den 5 juni 1959 överförts från anslagsposten 2 till anslagsposten 1 under staten för ifrågavarande anslag. Den 30 juni 1959 var således beställningsbemyndiganden till ett belopp av (1 306,516 — 958,255 =) 348,261 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har 94 miljoner kronor anvisats i betalningsmedel medan ytterligare bemyndiganden icke medgivits. Den 30 juni 1960 kommer således enligt hittills meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av (348,261 — 94,0 =) 254,261 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1959 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 163 miljoner kronor icke utnyttjade.

Marinförvaltningen hemställer, att i marinplan 1960 föreslagen anskaffning av fartyg m. m. samt i planen angiven kostnadsram för budgetåren 1960/67, 791 miljoner kronor (jfr inledningen), måtte fastställas. Ämbetsverket föreslår vidare, att för budgetåret 1960/61 beställningsbemyndigandena upptages till 107 miljoner kronor samt att ett belopp av 104 miljoner kronor anvisas i betalningsmedel. Av betalningsmedlen anges 90 miljoner kronor erforderliga för att täcka betalningsutfallet på tidigare lämnade beställningsbemyndiganden.

Ämbetsverket hänvisar till att i marinplan 1960 för ersättningsbyggnadsverksamhet m. m. för budgetåren 1960/63 föreslagits bemyndiganden till belopp av tillhoppa 321 miljoner kronor. (För uppgift angående fördelning på objekt torde få hänvisas till vad som inledningsvis anförts.) Kostnaderna för fartygsenheterna har därvid enligt marinförvaltningen beräknats under förutsättning av seriebygge. Förslag avseende fördelning av bemyndigandebeloppet måste därför i vissa fall innebära ett påbörjande av objekt. Det för budgetåret 1960/61 föreslagna bemyndigandet har därför beräknats som en tredjedel av det för treårsperioden 1960/63 angivna. Marinförvaltningen hävdar att det för att kunna bedriva verksamheten rationellt är erforderligt att, utöver erhållna betalningsmedel, disponera ett bemyndigandebelopp i princip motsvarande två årskvoter betalningsmedel.

Marinförvaltningen förklarar vidare, att marinplan 1960 förutsätter att nu gällande planer genomföres och att sålunda bemyndiganden till ett belopp av 21,775 miljoner kronor, som står till Kungl. Maj:ts disposition, får utnyttjas. (Intill den 1 januari 1960 har ett belopp av 5,510 miljoner kronor fått tagas i anspråk enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1959.)

I marinplan 1960 har som förut nämnts även tagits upp fråga om viss ändring av dispositionsföreskrifterna för beställningsbemyndiganden för fartygsbyggnader m. m. Det anses inte lämpligt att bemyndigandena av riksdagen bestämmes för speciellt angivna objekt. Härom anföres i marinplanen följande.

För att största möjliga utbyte skall erhållas inom angiven bemyndiganderam, bör de särskilda posterna ej låsas. Det synes ändamålsenligt, att riksdagsbesluten omfattar en bemyndigandesumma medan det uppdrages åt Kungl. Maj:t att efter förslag från marinförvaltningen fördela bemyndigandesumman till olika ändamål inom ramen för materielplanen. Marinförvaltningen kan då medges rätt att inom den totala ramen vidta de jämkningar som betingas av läget. Storleken av det bemyndigandebelopp, som på en gång erfordras för materielplanens förverkligande, är beroende av om angivna synpunkter beaktas. Blir så fallet kan de årliga bemyndigandena i princip motsvara årskvotens storlek, eftersom vid ingången av budgetåret 1960/61 ett bemyndigande i stort svarande mot två årskvoter disponeras. Skall däremot även fortsättningsvis den regeln gälla, att totalbemyndigandet för varje fartygsserie måste disponeras innan beställning kan ske, måste principiellt hela det för åren 1960/63 upptagna bemyndigandet erhållas redan budgetåret 1960/61.

Marinförvaltningen hemställer under åberopande av vad som anförts i marinplanen, att bemyndigandebeloppets fördelning på objekt måtte inom ramen för marinplanen fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag från ämbetsverket.

Departementschefen

I enlighet med vad som inledningsvis anförts bör förevarande anslag för nästa budgetår upptagas med 88,5 miljoner kronor, innebärande en minskning med 5,5 miljoner kronor.

Inledningsvis har jag även erinrat om att för marinens del — liksom i fråga om armén och flygvapnet — bör angivas sjuåriga kostnadsramar för materielanskaffningen. Utgångspunkten bör härvid vara en utveckling på längre sikt av försvarskostnaderna i enlighet med vad som angivits i samband med 1958 års försvarsbeslut. Den kostnadsram, som med dessa förutsättningar bör fastställas för budgetåren 1960/67, framgår av följande sammanställning (i miljoner kronor).

Budgetår	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	Summa
1960 års kostnadsram (budgetåren 1960/67) Prisläge maj 1959	88,5	80	73	77	80	86	90	574,5

Vid jämförelse mellan den av mig sålunda föreslagna kostnadsramen och den marinchefen uppdragit vid av överbefälhavaren angiven kostnadsram bör följande beaktas. Vid marinchefens beräkningar har någon anpassning till kostnadsläget i maj 1959 icke skett. Enligt min mening bör vid en sådan en viss nedjustering av de av marinchefen upptagna beloppen äga rum. Härtill kommer att jag med hänsyn till belastningen m. m. å olika förslagsanslag nödgats räkna upp dessa anslag utöver de äskade beloppen. Inom en given kostnadsram måste detta medföra beskärningar på andra anslag. Vid uppgörandet av mitt förslag till kostnadsram har jag emellertid ansett mig kunna förutsätta att det genom ytterligare rationaliseringar inom marinens organisation skall bli möjligt att åstadkomma förskjutningar, som framdeles ökar utrymmet för materielanskaffningar.

Som jag inledningsvis anfört bör en anskaffningsplan fastställas för verksamheten under nu ifrågavarande anslag. Vad chefen för marinen i marinplan 60 föreslagit angående inriktningen av marinens fartygsbyggnader m. m. bör utgöra grund för en dylik plan. I första hand bör planerade ombyggnader och moderniseringar av en del av det nuvarande fartygsbeståndet genomföras. Av nya objekt bör i marinplanen upptagna sex jakt-

ubåtar upptagas i ett tidigt skede av anskaffningsplanen. Jämväl i övrigt bör denna ansluta sig till de av chefen för marinen angivna principiella riktlinjerna för marinens fartygsbyggnader. För mera avlägsen tid bör anskaffningsplanen vara rörligare utformad och närmast ange riktpunkter. Jag föreslår, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av chefen för marinen fastställa nu ifrågavarande anskaffningsplan.

Som överbefälhavaren anfört i sitt inledningsvis refererade yttrande över marinplan 60, kommer marinen under perioden 1960—63 att tillföras ett 20-tal fartyg genom nybyggnader, som redan är beslutade. Inom den av mig föreslagna kostnadsramen kan sammanlagt cirka 40 miljoner kronor från förevarande anslag avses för nya objekt under samma period. Nybyggnads- och beställningsverksamheten kan alltså fortgå. För den närmast aktuella beställningsverksamheten skulle erfordras nya beställningsbemyndiganden till ett belopp av cirka 60 miljoner kronor. Enligt vad jag inhämtat kommer en stor del av äldre beställningsbemyndiganden att icke tagas i anspråk för objekt som anges i fastställda planer. Med hänsyn härtill har jag ansett mig icke böra räkna med ytterligare beställningsbemyndiganden för budgetåret 1960/61. För att underlätta en principiell utveckling beträffande sammansättningen av marinens fartygsbestånd i enlighet med vad jag förut anfört förutsätter jag emellertid fortsatt medgivande nästa budgetår att, inom ramen för av riksdagen tidigare medgivna beställningsbemyndiganden, besluta om ändrat utnyttjande av dessa (jfr 1959 års statsverksproposition, bil. 6, s. 215).

I marinplan 60 har förutsatts, att medel för skeppsteknisk materiel, som för närvarande beräknats under anslaget till anskaffning av vapenmateriel m. m., i fortsättningen skall anvisas under förevarande anslag. Jag har intet att erinra häremot.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1961 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (254,261 — 88,5 =) 165,761 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande kostnadsram för fartygsbyggnader m. m. vid marinen;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om ändrat ianspråktagande av tidigare lämnade beställningsbemyndiganden samt att i övrigt fastställa anskaffningsplan för fartygsbyggnader m. m., allt i enlighet med vad i det föregående angivits;

c) till *Marinen: Fartygsbyggnader m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 88 500 000 kronor.

[90] 61. **Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	85 500 000	85 683 332	37 868
1959/60 (statsliggaren s. 215)	77 000 000		
1960/61 (förslag)	67 500 000		

Anskaffningen av vapenmateriel m. m. har från och med budgetåret 1953/54 reglerats enligt en plan, som godkänts av riksdagen. Efter vissa sedermera vidtagna justeringar uppgår kostnadsramen till 647,5 miljoner kronor, medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln oräknade. För anskaffningar som upptagits i planen har för budgetåren 1953/60 lämnats bemyndiganden om sammanlagt 567,5 miljoner kronor. Av planens totalbelopp återstår alltså ($647,5 - 567,5 =$) 80,0 miljoner kronor. Enligt beslut vid 1958 års B-riksdag (jfr prop. 1958: 110, p. 41) har verksamheten under budgetåren 1958/60 provisoriskt reglerats enligt förenämnda plan med viss begränsning.

Marinförvaltningen har för budgetåren 1947/59 erhållit bemyndiganden att utlägga beställningar till ett belopp av 796,486 miljoner kronor, varvid frändragits bemyndiganden som indragits enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 februari 1958. I betalningsmedel har 678,829 miljoner kronor anvisats. Vid utgången av budgetåret 1958/59 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av ($796,486 - 678,829 =$) 117,657 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har anvisats ett beställningsbemyndigande om 40 miljoner kronor. I betalningsmedel har anvisats 77 miljoner kronor. Vid utgången av innevarande budgetår kommer således beställningsbemyndiganden till ett belopp av ($117,657 + 40,0 - 77,0 =$) 80,657 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1959 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 55 miljoner kronor icke utnyttjade.

Marinförvaltningen har vid uppgörandet av sina förslag till medelsäskanden utgått från det av marinchefen framlagda förslaget till marinplan. Ämbetsverket hemställer, att kostnadsramen för anskaffning av vapenmateriel m. m. under budgetåren 1960/67 måtte fastställas till 574 miljoner kronor enligt följande.

	Budgetår (belopp i miljoner kronor)							
	60/61	61/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	Summa
1960 års kostnadsram (budgetåren 1960/67)	79	80	81	82	83	84	85	574

Inriktningen av anskaffningsverksamheten framgår av förslaget till marinplan för vilket inledningsvis redogjorts. Ett genomförande av marin-

planen för budgetåren 1960/63 erfordrar beställningsbemyndiganden till ett belopp av 301 miljoner kronor utöver vad som återstår av tidigare lämnade bemyndiganden. Marinförvaltningen anser, att i princip två årskvoters bemyndiganden bör disponeras för att verksamheten skall kunna drivas rationellt. Utgående härifrån hemställer ämbetsverket om bemyndigande att under nästa budgetår utlägga beställningar inom en kostnadsram av 156 miljoner kronor.

Marinförvaltningen föreslår, att i betalningsmedel för budgetåret 1960/61 anvisas 79 miljoner kronor. Ämbetsverket uppger, att behovet av betalningsmedel för redan lämnade beställningsbemyndiganden kan uppskattas till 50 miljoner kronor.

Departementschefen

I enlighet med vad jag inledningsvis anfördt bör förevarande anslag för nästa budgetår upptagas med 67,5 miljoner kronor, innebärande en minskning med 9,5 miljoner kronor. I likhet med vad jag föreslagit beträffande föregående anslag bör även för nu ifrågavarande fastställas en sjuårig kostnadsram för materielanskaffningen med utgångspunkt i 1958 års försvarsbeslut. Ramen för budgetåret 1960/67 bör därvid fastställas på sätt framgår av följande sammanställning (i miljoner kronor).

Budgetår	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	Summa
1960 års kostnadsram (budgetåren 1960/67)	67,5	62,5	56	60	64	67	70	447
Prisläge maj 1959								

Vid prövningen av inriktningen av kostnadsramen för förevarande anslag har i huvudsak samma synpunkter gjort sig gällande som i fråga om närmast föregående anslag.

Beträffande anskaffningsplan för verksamheten under nu förevarande anslag torde få gälla detsamma som förutsatts under föregående anslag. Det bör således ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av chefen för marinen fastställa en dylik plan. Till grund för bestämmandet av innehållet i anskaffningsplanen bör ligga innehållet i marinplan 60.

Som jag anfördt under föregående anslag, har jag intet att erinra mot överförande av medel för skeppsteknisk materiel från nu ifrågavarande anslag.

Beställningsbemyndigandet för budgetåret 1960/61 bör bestämmas till 67,5 miljoner kronor.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1961

beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(80,657 + 67,5 - 67,5 =) 80,657$ miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande kostnadsram för marinens anskaffning av vapenmateriel m. m.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa anskaffningsplan för marinens anskaffning av vapenmateriel m. m.;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av 67 500 000 kronor;

d) till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 67 500 000 kronor.

[91] 62. **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	46 700 000	47 612 261	4 902 537
1959/60 (statsliggaren s. 252)	45 500 000		
1960/61 (förslag)	46 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Marinförvaltningens anslagsöskanden

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 500 000 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet har marinförvaltningen utgått från den i marinplan 1960 angivna årskvoten för anslaget och anpassat underhållsverksamheten till denna. Det har därvid varit nödvändigt att *dels* utsträcka intervallerna mellan besiktningar och översyner samt eftersätta underhållet av viss materiel, *dels* senarelägga service och intrimning av viss materiel, *dels* ock avstå från vissa tidigare planerade åtgärder i syfte att höja mobiliseringsberedskapen. Till följd härav kommer enligt ämbetsverket marinens materiella standard och beredskap att i viss mån nedgå och möjligheterna att hålla fartygsmaterielen i tidsenligt skick att minska.

Marinförvaltningen uppskattar medelsbehovet för budgetåret 1961/62 till 45 000 000 kronor.

Bestridandet av kostnaderna för vissa underhållsarbeten

I sina förslag till medelsäskanden understryker marinförvaltningen ånyo (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 218), att för budgetåret 1960/61 intet utrymme finnes för den avräkning med 3 000 000 kronor för vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte utförda underhållsarbeten, som förutskickats i propositionen 1958: B 2, bilaga 1.

I skrivelse den 2 juli 1958 har marinförvaltningen närmare utvecklat sin uppfattning om ifrågavarande avräkning och därvid anført i huvudsak följande.

Ifrågavarande arbeten har avsett generalöversyner för jagarna Gävle och Malmö, ubåten U 3 samt minsveparen Ven. Sistnämnda arbete har emellertid avbrutits på grund av medelsbrist. Fartygen har tidigare av chefen för marinen angetts skola utgå ur krigsorganisationen budgetåren 1958/59 och 1959/60, enär deras underhåll icke skulle kunna inpassas inom marinens medelsram. Vid av försvarsdepartementet gjord förfrågan om stödobjekt för örlogssvarvet i Karlskrona var emellertid dessa fartyg de ur marin synpunkt angelägnaste objekt, som stod till buds för stödarbeten. Någon översyn skulle emellertid icke ha kommit till stånd inom ramen för medelstilldelningen för marinen och en avräkning budgetåret 1960/61 av kostnaderna för desamma skulle medföra uppskov med andra generalöversyner med allvarlig beredskapssänkning som följd. Ur sysselsättningssynpunkt skulle avräkningen innebära att c:a 120 årsarbetare skulle bli utan sysselsättning.

Bestridandet av kostnaderna för haverier med helikopter

I skrivelse den 2 september 1959 har marinförvaltningen hemställt om medel för bestridandet av reparationskostnader till följd av haverier med helikopter och därvid anført följande.

Kungl. Maj:t har den 8 april 1949 utfärdat föreskrifter angående bestridande av vissa haverikostnader å marinens fartyg. Föreskrifterna innebär, att kostnaderna för varje haveri, oberoende av dessas totalsumma, skall intill ett belopp av högst 5 000 kronor bestridas av förevarande anslag. Från anslaget skall vidare bestridas kostnaderna för haveriskador, som föranledes av normalt slitage, oavsett kostnadernas storlek. För haveriskador, som icke täckes genom dessa föreskrifter, har Kungl. Maj:t årligen anvisat medel från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter. Förfaringssättet har varit ändamålsenligt med hänsyn till svårigheten att i förväg uppskatta nu ifrågavarande skador. Sedan januari 1958 har även helikoptrar tillförts marinens materiel. Genom haverier å desamma i april och juni 1959 har uppstått reparationskostnader å tillhoppa 1 400 000 kronor. Några medel för dylika haverier har emellertid icke beräknats under förevarande anslag. Marinförvaltningen hemställer därför, att beloppet ifråga anvisas från anslaget till oförutsedda utgifter. Samtidigt hemställs, att Kungl. Maj:t måtte föreskriva att föreskrifterna för haveriskador

17—1292 59 *Bihang till riksdagens protokoll 1960. 1 saml. Nr 1. Bil. 6.*

på marinens fartyg jämväl skall gälla för haveriskador på marinens helikoptrar från och med budgetåret 1959/60.

Yttranden

Över marinförvaltningens framställning har yttranden avgivits av *försvarets civilförvaltning*, *statskontoret* och *riksräkenskapsverket*. Statskontoret har icke något att erinra mot bifall till framställningen om att föreskrifterna om haveriskador på marinens fartyg jämväl skall tillämpas för helikoptrar. Även civilförvaltningen tillstyrker framställningen men anser, att föreskrifterna såtillvida bör jämkas att kostnader för haveri intill ett belopp av 10 000 kronor bör bestridas från underhållsanslaget. Enligt riksräkenskapsverkets mening är nu ifrågavarande haverikostnader av beskaffenhet att böra bestridas från förevarande anslag.

Departementschefen

I likhet med riksräkenskapsverket anser jag, att haverikostnaderna avseende marinens helikoptrar bör bestridas från förevarande anslag. Beträffande motsvarande kostnader för marinens fartyg vill jag erinra om att dessa är av synnerligen varierande storlek. Innevarande budgetår har sålunda hittills anvisats i runt tal 1,2 miljon kronor, medan budgetåret 1958/59 inga medel varit erforderliga för ändamålet. För ett vart av budgetåren 1953/54 och 1954/55 har anvisats 1,5 miljon kronor medan beloppen andra budgetår varierat från 0,260 miljon kronor till 0,822 miljon kronor. Det synes emellertid riktigt att låta även kostnaderna för fartygshaverier belasta förevarande anslag och jag har vid min beräkning av det samma tagit hänsyn därtill. Från och med budgetåret 1960/61 räknar jag sålunda med att de särskilda föreskrifterna angående bestridande av vissa haverikostnader å marinens fartyg skall upphöra att gälla.

Såsom närmare framgår av propositionen 1958: B 2 (s. 4) har vissa åtgärder våren 1958 ansetts erforderliga för att förhindra eljest nödvändiga permitteringar av arbetskraft vid Karlskrona örlogsvarv. Genom beslut den 28 mars 1958 har Kungl. Maj:t bemyndigat bland annat marinförvaltningen att i den takt och omfattning, som arbetsmarknadsstyrelsen fann erforderlig ur sysselsättningssynpunkt, hos örlogsvarvet utlägga beställningar avseende bland annat vissa marinens fartyg. Marinförvaltningen har i anledning av bemyndigandet beställt översyn av vissa fartyg till ett sammanlagt belopp av 3 000 000 kronor. Enligt vad som anfördes till nämnda proposition skulle beloppet avräknas på de marinens anslag till underhåll av fartyg för budgetåret 1960/61, som föll inom ramen för 1958 års försvarsuppgörelse. Vid beräkningen av förevarande anslag har jag tagit hänsyn till att ifrågavarande belopp har avräknats.

Under tionde huvudtiteln finnes i riksstaten för innevarande budgetår upptaget ett särskilt anslag, Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer, till ett belopp av 222 300 kronor. Medlen avses för att hålla stationerna, belägna i Stockholm, Göteborg och Karlshamn, i materielberedskap. För verksamheten användes därutöver ett belopp av i runt tal 125 000 kronor från förevarande anslag samt anslagen till fartygsbyggnader och anskaffning av vapenmateriel. Enligt vad jag inhämtat av chefen för handelsdepartementet avses från och med budgetåret 1960/61 icke några medel för nu ifrågavarande ändamål skola anvisas under tionde huvudtiteln. Verksamheten vid mät- och avmagnetiseringsstationerna bör härvid inskränkas till vad som vid en sträng prioritering är oundgängligen erforderligt för krigsmaktens behov. Detta kan aktualisera vissa personalindragningar.

Med beaktande av vad sålunda anförts har jag beräknat förevarande anslag till 46 miljoner kronor, innebärande en anslagshöjning med 0,5 miljon kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 46 000 000 kronor.

[92] 63. **Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m.m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	700 000	881 096	285 865
1959/60 (statsliggaren s. 253)	600 000		
1960/61 (förslag)	600 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Marinförvaltningen — som liksom föregående år framhåller att stort behov föreligger att komplettera maskinutrustningen vid marinens verkstäder — har med hänsyn till den i marinplan 1960 givna kostnadsramen ansett erforderligt att föreslå att anslaget upptages med oförändrat belopp. Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

FASTIGHETER**[93] 64. Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	11 944 000	11 945 645
1959/60 (statsliggaren s. 253)	13 476 000	
1960/61 (förslag)	14 770 000	

I annat sammanhang denna dag anmäles förslag till stat för försvarets fastighetsfond. Under hänvisning till vad där anföres angående ersättning till marinens delfond av nämnda fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 14 770 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD**[94] 65. Marinen: Bidrag till sjövärnskåren**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	330 000	363 279	12 624
1959/60 (statsliggaren s. 253)	330 000		
1960/61 (förslag)	330 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kronor med hänsyn till höjda traktamenten och militärtaxans upphävande.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar kan det vara befogat att vidtaga viss höjning av de aspirantavgifter som uttages för utbildning på aspirantläger sommartid. Härom torde det ankomma på Kungl. Maj:t att besluta. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bidrag till sjövärnskåren* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

FLYGVAPNET**AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL****[95] 66. Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	108 200 000	111 178 773
1959/60 (statsliggaren s. 254)	113 000 000	
1960/61 (beräknat belopp) ...	122 000 000	

Under återopande av vad jag anført vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidaan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 122 000 000 kronor.

[96] 67. Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	32 000	31 442
1959/60 (statsliggaren s. 257)	40 000	
1960/61 (förslag)	35 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59 minskas med 5 000 kronor. Jag biträder civilförvaltningens förslag och får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[97] 68. Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 600 000	1 852 906
1959/60 (statsliggaren s. 257)	1 900 000	
1960/61 (förslag)	1 930 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår med beaktande av anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59 samt med hänsyn till höjningen av reservbefälstraktamentena, att anslaget höjes med 10 000 kronor. Jag anser det emellertid befogat att räkna med ett något högre anslagsbelopp än ämbets-

verket föreslagit. Enligt min mening bör anslaget bestämmas till 1 930 000 kronor, innebärande en höjning med 30 000 kronor. — Åberopande det anförda hemställer jag således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 930 000 kronor.

[98] 69. **Flygvapnet: Rekryteringskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	160 000	176 995
1959/60 (statsliggaren s. 258)	160 000	
1960/61 (förslag)	270 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, efter samråd med försvarets socialbyrå i vad gäller kostnader för underbefälsrekryteringen, att anslaget höjes med 65 000 kronor, varav 45 500 kronor för rese- och traktamentskostnader för ynglingar vilka i syfte att vinna anställning som officers- eller reservofficersaspirant inställer sig till lämplighetsprövning (jfr marinens motsvarande anslag) samt 19 500 kronor på grund av anslagsbelastningen under sistförflutet budgetår. Nämda rese- och traktamentskostnader har tidigare bestritts från flygvapnets reseanslag.

Chefen för flygvapnet har i sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1960/61 räknat med sammanlagt 1 870 anställningsprövande underbefäl (fältflygare, trupputbildare och signalister), av vilka 285 beräknas bli anställda. Flygvapnets anslag till rekryteringskostnader för innevarande budgetår får disponeras för bestridande av, bland annat, rekryteringskostnader för 1 520 anställningsprövande underbefäl. Flygvapenchefen har för samma budgetår räknat med att 360 underbefäl anställas.

Departementschefen

I likhet med civilförvaltningen förutsätter jag, att angivna rese- och traktamentskostnader i samband med lämplighetsprövning av officersaspiranter och reservofficersaspiranter inom flygvapnet i fortsättningen bestrides från förevarande anslag. För ytterligare intensifiering av rekryteringsverksamheten i vad avser flygföraraspiranter beräknar jag därutöver ett belopp av 25 000 kronor. På grund härav samt med beaktande av dels anslagsbelastningen under sistförflutet budgetår, dels ock den av flygvapenchefen beräknade ökningen av antalet anställningsprövande underbefäl föreslår jag, att anslaget höjes med 110 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

[99] 70. Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	240 000	239 859
1959/60 (statsliggaren s. 258)	240 000	
1960/61 (förslag)	265 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 35 000 kronor, varav 5 000 kronor för 1959 års lönehöjning, 21 000 kronor för förstärkning, motsvarande 24 arbetsmånader, av personalen i eldningstjänst vid krigsflygskolan samt återstoden, 9 000 kronor, på grund av anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59.

Departementschefen

För egen del beräknar jag medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 265 000 kronor, innebärande en höjning med 25 000 kronor. Jag räknar därvid med att behov av förenämnda personalförstärkning vid krigsflygskolan kan uppkomma.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[100] 71. Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	8 400 000	7 682 814
1959/60 (statsliggaren s. 259)	9 100 000	
1960/61 (förslag)	9 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Chefen för flygvapnet beräknar antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under nästa budgetår till 2 566 000, varav för första tjänstgöring 2 461 000 dagar och för repetitionsövningar 105 000 dagar. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar överstiger med 55 300 dagar det antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, som ligger till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår. Vidare räknas för nästa budgetår med 36 000 tjänstgöringsdagar för krigsfrivillig personal.

Civilförvaltningen beräknar medelsbehovet för penningbidrag under nästa budgetår med beaktande av förenämnda antal tjänstgöringsdagar samt med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59 till cir-

ka 8 000 000 kronor. På grundval av uppgifter från chefen för flygvapnet om antalet till premier berättigade värnpliktiga beräknar civilförvaltningen medelsbehovet för premier till cirka 360 000 kronor. För flygtillägg m. m. åt värnpliktiga räknar civilförvaltningen med cirka 670 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag beräknas således till (8 000 000 + 360 000 + 670 000 =) avrundat 9 100 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till anslagsbelastningen under sistförflutet budgetår anser jag mig för egen del kunna räkna med ett anslag av 9 000 000 kronor, innebärande en minskning med 100 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 000 kronor.

SJUKVÅRD

[101] 72. Flygvapnet: Sjukvård

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	450 000	601 335
1959/60 (statsliggaren s. 259)	650 000	
1960/61 (förslag)	650 000	

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Inom anslagsbeloppet torde finnas utrymme för de jämförelsevis obetydliga merkostnaderna under anslaget vid bifall till det i det föregående (se arméns motsvarande anslag) redovisade förslaget om överföring till sjukvårdsanslag av vissa kostnader för sjukvård m. m. från andra anslag. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

[102] 73. Flygvapnet: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	4 350 000	4 837 567
1959/60 (statsliggaren s. 259)	5 200 000	
1960/61 (förslag)	5 200 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor. Ämbetsverket räknar, å ena sidan, med ökningar å 350 000 kronor på grund av traktamentshöjning och upphävandet av militärtaxan samt 150 000 kronor för merkostnader, föranledda av fredsorganisatoriska förändringar, samt, å andra sidan, med minskningar å 250 000 kronor med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1958/59 samt 50 000 kronor på grund av bortfallet av rätten för värnpliktiga att välja mellan förmånen av fri resa och resekostnadsersättning.

Departementschefen

Såsom anförts i det föregående räknar jag icke nu med de kostnadsförändringar som kan bli en följd av upphävandet av militärtaxan. Anslaget för nästa budgetår beräknar jag — med beaktande av övriga av civilförvaltningen angivna kostnadsförändringar — till oförändrat 5 200 000 kronor. Därvid förutsätter jag, att flygvapnets kostnader för resor och traktamenten för arvodesanställd personalvårdspersonal samt elever i personalvårdskurser överföres från förevarande anslag till anslaget Försvarets personalvård: Omkostnader samt att motsvarande kostnader för lämplighetsprövande officersaspiranter (reservofficersaspiranter) överföres till anslaget Flygvapnet: Rekryteringskostnader.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 200 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[103] 74. Flygvapnet: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	8 150 000	7 266 941
1959/60 (statsliggaren s. 260)	7 500 000	
1960/61 (förslag)	7 500 000	

I enlighet med förslag av flygförvaltningen (skr. ¹⁴/₈ 1959) bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 7 500 000 kronor.

[104] 75. Flygvapnet: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	2 450 000	2 489 863
1959/60 (statsliggaren s. 260)	2 900 000	
1960/61 (förslag)	3 300 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 850 000 kronor. Av beloppet hänför sig 100 000 kronor till kostnader för fjärrskriftförbindelser, 325 000 kronor till telekostnader för luftbevakningen samt 425 000 kronor till dylika kostnader för flygsäkerhetstjänsten. Behovet av teleförlbindelser för sistnämnda ändamål har utretts av flygförvaltningen och luftfartsstyrelsen. Flygvapnets kostnadsandel i den ömsesidiga övervakningen av flygtrafiken har därvid beräknats till 450 000 kronor.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 3 300 000 kronor, innebärande en höjning med 400 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

[105] 76. Flygvapnet: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	290 000	283 247	38 034
1959/60 (statsliggaren s. 261)	290 000		
1960/61 (förslag)	300 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kronor för skrivmateriel. Ökningen av medelsbehovet sammanhänger med effektivisering av övningsverksamheten. Jag biträder flygförvaltningens förslag och får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

MATHÅLLNING**[106] 77. Flygvapnet: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	8 600 000	8 230 078
1959/60 (statsliggaren s. 261)	8 200 000	
1960/61 (förslag)	8 200 000	

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		165 825
2. Höjd dagskostnad	249 150	
3. Höjt tilläggspris på försålda portioner		71 300
4. Omräkning		12 025
	249 150	249 150
	± 0	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda.

Tjänstgöringsdagar 1959/60	1960/61	minskning	För 1959/60 beräknad dagskostnad	Summa kronor
2 541 000	2 491 500	49 500	3,35	165 825

2. Kostnadsökningen beräknas på följande sätt.

Tjänstgörings- dagar 1960/61	1959/60	Beräknad dagskostnad 1960/61	ökning	Summa kronor
2 491 500	3,35	3,45	0,10	249 150

Flygförvaltningen räknar för nästa budgetår med samma normalportionspris som arméintendenturförvaltningen eller tre kronor 7 öre. Normalportionspriset beräknades för innevarande budgetår till tre kronor. Övriga mathållningskostnader beräknar flygförvaltningen till 38 öre per portion under nästa budgetår. Motsvarande kostnad uppskattades för budgetåret 1959/60 till 35 öre. Sammanlagda ökningen av portionskostnaden beräknas således till 10 öre.

3. Under förevarande anslag redovisas nettointkomsten av försäljning av portioner till enskilda (jfr prop. 1952: 1, bil. 6, s. 154). Flygförvaltningen räknar för nästa budgetår med en höjning av tilläggspriset per portion med 23 öre från en krona 15 öre till en krona 38 öre. Då antalet försålda portioner uppskattas till oförändrat 310 000, utgör den beräknade inkomstökningen ($310\,000 \times 0,23 =$) 71 300 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till de beräknade förändringarna av medelsbehovet under anslaget och med beaktande av belastningen under budgetåret 1958/59 före-

slår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med äskat belopp, oförändrat 8 200 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[107] 78. Flygvapnet: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	7 700 000	6 953 402	4 090 517
1959/60 (statsliggaren s. 261)	7 600 000		
1960/61 (förslag)	8 050 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 242 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar		12 190
2. Ökade dagskostnader	427 720	
3. Ökat slitage	60 000	
4. Ökade förrådskostnader	25 000	
5. Engångsanskaffningar		200 000
6. Omräkning		58 530
	512 720	270 720
		+ 242 000

Motiv

1. För nästa budgetår beräknar flygförvaltningen antalet tjänstgöringsdagar till (inom parentes anges förändringar i förhållande till innevarande budgetår): för normalbeklädnad 3 099 500 (+ 38 500), för skyddsbeklädnad 1 883 000 (+ 17 000), för lottabeklädnad 34 500 (— 41 500) samt för beklädnad åt tekniska biträden 36 500 (— 4 500). Angivna förändringar medför — om till grund för beräkningen lägges de dagskostnadsbelopp som flygförvaltningen tillämpat i sina förslag till medelsäskanden för budgetåret 1958/59 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 229) — att medelsbehovet minskas med 11 590 kronor.

Antalet tjänstgöringsdagar ökar för icke-ordinarie furirer m. fl. och minskar för tekniska biträden. Nettoresultatet härav blir ökade inkomster och därmed minskat medelsbehov av i runt tal 3 600 kronor.

Vid anslagsberäkningarna för innevarande budgetår begränsades förevarande anslag med 150 000 kronor med hänsyn till den anskaffning av ylleveror för försvaret, som skett efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 85. För nästa budgetår beräknas anslaget av samma anledning kunna begränsas med 147 000 kronor. Därvid uppkommer under anslaget ett ökat medelsbehov av 3 000 kronor.

I enlighet med det anförda upptages såsom minskning under denna punkt ett belopp av $(11\,590 + 3\,600 - 3\,000 =) 12\,190$ kronor.

2. Dagskostnadsbeloppen för normalbeklädning och skyddsbeklädning beräknas öka med 12 respektive 3 öre till 1 krona 67 öre respektive 24 öre. För såväl lottabeklädning som beklädning för tekniska biträden beräknas dagskostnadsbeloppet minska med 1 öre till 1 krona 70 öre respektive 85 öre. Med det antal tjänstgöringsdagar som för nästa budgetår beräknas för dessa slag av beklädnadsmateriel uppkommer till följd av angivna förändringar av dagskostnadsbeloppen ett ökat medelsbehov av $[(3\,099\,500 \times 0,12) + (1\,883\,000 \times 0,03) - (34\,500 \times 0,01) - (36\,500 \times 0,01) =] 427\,720$ kronor.

3. Anskaffningskostnaderna för speciell flygbeklädning beräknas öka med 60 000 kronor till 490 000 kronor på grund av ökat slitage.

4. Med utgångspunkt i belastningen för budgetåret 1958/59 beräknar flygförvaltningen förrådskostnaderna till 210 000 kronor, vilket innebär en ökning med 25 000 kronor.

5. Totalkostnaderna för att täcka brister i krigsförråd beräknas av flygförvaltningen till 10 570 000 kronor, varav 550 000 kronor beräknas skola tillgodoses med anlitan­de av anslaget för innevarande budgetår. Beräkningen är baserad på planerad flygvapenorganisation. Motsvarande kostnader angavs i medelsäskandena för innevarande budgetår till 19 700 000 kronor. Ämbetsverket anmäler vidare, att de beräknade totala kostnaderna för anskaffning av beklädnadsmateriel m. m. enligt 1952 års värnpliktsutrednings förslag efter särskild utredning inom flygvapnet (Basutredning 1958) reducerats från 17 200 000 kronor till 14 840 000 kronor, varav 400 000 kronor beräknas skola tillgodoses med anlitan­de av anslaget för innevarande budgetår. Flygförvaltningen föreslår, att för nästa budgetår ett belopp av sammanlagt 750 000 kronor anvisas för engångsanskaffningar, varav 500 000 kronor för täckande av brister i krigsförråd och 250 000 kronor för anskaffning av materiel för ny basorganisation enligt förslag av förenämnda basutredning. Kostnaderna för engångsanskaffningar, som för innevarande budgetår utgör $(550\,000 + 400\,000 =) 950\,000$ kronor, minskar således med 200 000 kronor.

Departementschefen

Genom beslut den 13 februari 1959 medgav Kungl. Maj:t, att beställningar av vissa yllevaror för flygvapnets behov fick utläggas inom en kostnadsram av 2 miljoner kronor. Därvid föreskrevs, att kostnaderna, i den mån tillgängliga medel under flygvapnets anslag till beklädnad m. m. icke kunde avses härför, skulle bestridas förskottsvis från anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande och slutligt, enligt vad Kungl. Maj:t framtiden ville besluta, från förevarande anslag. I beslutet förutsattes, att ifrågasvarande beställningar skulle likvideras under budgetåren 1959/62. Enligt vad jag under hand inhämtat har med stöd av nämnda beslut beställningar av yllevaror numera utlagts till ett sammanlagt belopp av 1,926 miljon kronor.

Såsom framgår av vad jag anfört vid anmälan av arméns och marinens beklädnadsanslag räknar arméintendentur- och marinförvaltningarna för nästa budgetår med oförändrade dagskostnadsbelopp. Flygförvaltningen däremot räknar med vissa kostnadsökningar. Då jag icke finner några skäl tala för att kostnaderna för normalbeklädnad och skyddsbeklädnad vid flygvapnet skulle utvecklas annorlunda än för motsvarande materiel vid armén och marinen, anser jag mig icke kunna tillstyrka föreslagen höjning av dagskostnadsbeloppen.

Under anslaget bör ett belopp av 251 700 kronor beräknas för ersättande av intendenturmateriel, som förstörts vid brand den 1 april 1959 i en flygvapnets depå i Åkarp.

Med beaktande av det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 8 050 000 kronor, varav 750 000 kronor bör avses för bristtäckning m. m. Vid anslagsberäkningen har jag även beaktat medelsbehovet för likvidering av förenämnda beställningar av yllevaror.

Aberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 450 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 8 050 000 kronor.

[108] 79. *Flygvapnet: Inventarier m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	1 175 000	949 554	421 578
1959/60 (statsliggaren s. 262)	1 175 000		
1960/61 (förslag)	1 475 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 767 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet beräknats enligt följande.

	Ökning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	2 880
2. Förflyttning av förberedande fältflygarskolan	380 000
3. Engångsanskaffningar i övrigt	382 000
4. Ökat medelsbehov för musikmateriel	2 000
5. Avrundning	120
	767 000

Motiv

1. Antalet tjänstgöringsdagar i fråga om inventarier och förplägnadsmateriel beräknas öka med 2 000 respektive 27 000. Då dagskostnaden upptages till oförändrat 9 öre för inventarier och 10 öre för förplägnadsmateriel, uppkommer härvid en kostnadsökning av $(2\,000 \times 0,09 + 27\,000 \times 0,10 =)$ 2 880 kronor.

2. Enligt beslut av 1959 års riksdag skall förberedande fältflygarskolan (FÖFS) flyttas från Roslagens flygkår till Herrevadskloster. Kostnaderna för nyanskaffningar av inventarier och förplägnadsmateriel i samband med denna flyttning beräknas av flygförvaltningen till $(335\,000 + 45\,000 =)$ 380 000 kronor.

3. Medelsbehovet för engångsanskaffningar i övrigt beräknas enligt följande.

För inventarieanskaffningar för nya lokaler m. m. beräknas för nästa budgetår ett belopp av 480 000 kronor. Av beloppet avses bl. a. 20 000 kronor för fortsatt anskaffning av klädsåk för teknisk personal vid flotttiljerna, 198 000 kronor för inventarier till befälsmässar, 25 000 kronor för officersaspirantskola vid Roslagens flygkår, 40 000 kronor för kommandoplatser och radarstationer, 26 000 kronor för expeditionsbaracker vid robotförsöksplats i Norrland samt 105 000 kronor för viss uppehållsplats.

För engångsanskaffningar av förplägnadsmateriel beräknas för nästa budgetår 181 000 kronor. Beloppet avses helt för täckande av brister beträffande krigsförplägnadsmaterielen. Det totala medelsbehovet för nämnda bristtäckning anges av flygförvaltningen till 1 267 000 kronor, varav 540 000 kronor för maskingrupper för basförbanden. Ämbetsverket räknar med att behoven skall tillgodoses successivt under budgetåren 1960/67.

Medelsbehovet för ifrågavarande engångsanskaffningar utgör således $(480\,000 + 181\,000 =)$ 661 000 kronor. Då flygförvaltningen beräknar att av innevarande budgetårs anslag utnyttja 279 000 kronor för engångsanskaffningar utgör ökningen $(661\,000 - 279\,000 =)$ 382 000 kronor.

4. Enligt organisationsnämndens för militärmusiken beräkningar erfordras för underhåll och ersättningsanskaffning m. m. av musikmateriel för fyra musikkårer ett belopp av 22 000 kronor mot för innevarande budgetår disponerade 20 000 kronor.

Departementschefen

Mot flygförvaltningens beräkningar av dagskostnadsbelopp och antal tjänstgöringsdagar har jag icke funnit anledning till erinran. För engångsanskaffningar begär flygförvaltningen sammanlagt (380 000 + 661 000 =) 1 041 000 kronor. Jag anser mig kunna tillstyrka, att 575 000 kronor beräknas för ifrågavarande anskaffningar. Härvid har jag räknat med 190 000 kronor för nyanskaffningar av inventarier och förplägnadsmateriel i samband med förberedande fältflygarskolans förflyttning och 105 000 kronor för inventarieanskaffning för viss uppehållsplats. För musikmateriel räknar jag med oförändrad medelstilldelning. Med dessa utgångspunkter anser jag mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till 1 475 000 kronor, vilket innebär en höjning med 300 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1960/61
anvisa ett reservationsanslag av 1 475 000 kronor.

[109] 80. Flygvapnet: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 000 000	950 445
1959/60 (statsliggaren s. 263)	950 000	
1960/61 (förslag)	950 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket grundar sina anslagsberäkningar på dels de faktiska utgifterna under budgetåret 1958/59, dels det för budgetåret 1960/61 beräknade antalet tjänstgöringsdagar, vilket ligger cirka 6 % lägre än antalet tjänstgöringsdagar under budgetåret 1958/59. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1960/61 anvisa ett
förslagsanslag av 950 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[110] 81. Flygvapnet: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	5 800 000	5 609 941	1 122 279
1959/60 (statsliggaren s. 263)	5 500 000		
1960/61 (förslag)	6 000 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i runt tal 300 000 kronor bundna.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kronor.

Ämbetsverket beräknar merkostnaderna till följd av 1959 års traktamentshöjning till 300 000 kronor. Anslaget bör vidare uppräknas med ytterligare 300 000 kronor för att planerad utbildnings- och övningsverksamhet skall kunna genomföras.

Departementschefen

Enligt mina beräkningar bör det vara tillfyllest att uppräknas anslaget med 250 000 kronor på grund av höjda traktamenten. För att även en viss utökning av utbildnings- och övningsverksamheten skall möjliggöras anser jag mig böra förorda, att anslaget höjes med ytterligare 250 000 kronor. Jag hemställer alltså — under erinran om att anslagshöjningen utgör 500 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

[111] 82. Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	18 000	17 778	3 412
1959/60 (statsliggaren s. 264)	22 000		
1960/61 (förslag)	22 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

I enlighet med förslag av flygförvaltningen torde anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 22 000 kronor.

FLYGMATERIEL M. M.

[112] 83. Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	¹ 742 000 000	652 018 293	² 78 145 492
1959/60 (statsliggaren s. 264)	730 000 000		
1960/61 (förslag)	733 000 000		

¹ Av beloppet har 699 000 000 kronor ställts till flygförvaltningens förfogande, 15 800 000 kronor överförts till Marinen: Fartygsbyggnader m. m., 5 250 000 kronor till statens budgetutjämningsfond och återstoden reserverats till Kungl. Maj:ts disposition.

² Varav 23 060 038 kronor till Kungl. Maj:ts disposition.

För budgetåren 1947/59 har riksdagen medgivit utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 5 131,425 miljoner kronor, häri icke inräk-

nade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln. Såsom betalningsmedel har under samma tid anvisats 4 172,325 miljoner kronor. I angivna belopp har icke inräknats vad som genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 juni 1959 tillförts anslaget Marinen: Fartygsbyggnader m. m. och statens budgetutjämningsfond, $(15,8 + 5,25 =)$ 21,05 miljoner kronor. Den 30 juni 1959 var alltså enligt då meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av 959,1 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel. Av de för budgetåret 1958/59 lämnade beställningsbemyndigandena och betalningsmedlen står 56,95 respektive 21,95 miljoner kronor alltjämt till Kungl. Maj:ts disposition.

För innevarande budgetår har riksdagen medgivit, att beställningar må utläggas inom en kostnadsram av 730 miljoner kronor samt anvisat samma belopp i betalningsmedel. Enligt hittills meddelade beslut kommer alltså den 30 juni 1960 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(959,1 + 730 - 730 =)$ 959,1 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Den 1 september 1959 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 890 miljoner kronor, häri inräknade bemyndiganden som stod till Kungl. Maj:ts disposition, icke utnyttjade.

Den av riksdagen godkända kostnadsramen för budgetåren 1959/66 uppgår till 5 645 miljoner kronor.

Flygförvaltningen hemställer, att kostnadsramen för budgetåren 1960/67 upptages till 5 825 miljoner kronor räknat i prisläget maj 1959. Bifall till ämbetsverkets förslag skulle således innebära en ökning med $(5\,825 - 5\,645 =)$ 180 miljoner kronor. Sistnämnda belopp hänför sig till delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	900	730
2. Outnyttjad del av årskvoten för budgetåret 1958/59 ...	6	
3. Särskild anskaffning enligt ÖB direktiv	4	
	910	730
	+ 180	

Vad flygförvaltningen anfört beträffande förslaget till anskaffningsplan för budgetåren 1960/67 är av sådan natur, att en redogörelse härför icke kan lämnas till statsrådsprotokollet. För inhämtande av närmare upplysningar torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Här må anföras följande.

1. Beträffande grunderna för framräkandet av kostnadsförändringen lorde få hänvisas till 1952 års statsverksproposition (bil. 6 s. 164—165).

2. Årskvoten för budgetåret 1958/59 uppgår till 705 miljoner kronor. Anslaget för samma budgetår är 742 miljoner kronor, varav till flygför-

valtningens förfogande ställts ett belopp av tillhoppa 699 miljoner kronor (674 miljoner kronor enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 augusti 1958 och 25 miljoner kronor enligt Kungl. Maj:ts beslut den 6 februari 1959). Den icke utnyttjade delen av årskvoten uppgår således till $(705 - 699 =)$ 6 miljoner kronor.

3. Beloppet avses för viss anskaffning av flygplan.

I anslutning till den föreslagna anskaffningsplanen anför flygförvaltningen, att det är svårt att nu överblicka hur utvecklingen kan komma att gestalta sig. Detta medför, att långsiktsplanerna måste vara rörliga så att en successiv anpassning till nya erfarenheter kan ske. Flygförvaltningen erinrar härvid om vad ämbetsverket anförde i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår angående beredande av utrymme för tekniska förbättringar eller ökade kostnader under andra anslag (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 235). Dessa förhållanden äger fortfarande giltighet och påverkar osäkerheten i utformningen av materielplanens senare del.

Flygförvaltningen tar vidare upp vissa frågor rörande de ekonomiska förutsättningarna för anskaffningsverksamheten. Ämbetsverket påpekar, att vid utgången av budgetåret 1958/59 redovisades en behållning av cirka 56 miljoner kronor, vilken stod till flygförvaltningens förfogande. Beloppet motsvarade cirka 7 % av det kända värdet av uteliggande, ej betalda beställningar. Förhållandet måste enligt flygförvaltningen ses mot bakgrunden av de nya ekonomiska regler för anslaget förvaltning, som fastställts av riksdagen och Kungl. Maj:t i samband med 1958 års försvarsbeslut. Dessa regler innebär, att anskaffningsverksamheten skall så bedrivas, att de för varje budgetår aktuella utbetalningarna rymmes inom de i den ekonomiska ramen angivna årskvoterna. Anskaffningen av flygmateriel omfattar emellertid oftast en tidrymd av flera år, varunder sker projektering, konstruktion och tillverkning av tekniskt komplicerad materiel, om vars tillverkning saknas erfarenhet. Härtill kommer att under detta förlopp successiva krav uppstår på förbättringar och kompletteringar av den projekterade materielen. Mot bakgrunden av denna osäkerhet om det slutliga ekonomiska utfallet står kravet att anskaffningsverksamheten icke får överskrida en för flera år framåt såsom riktvärde angiven ekonomisk kostnadsram. Flygförvaltningen har därför ansett att anskaffningsverksamheten måste inriktas så, att en betalningsreserv av tillräcklig storlek ständigt står till förfogande för att inom den givna ekonomiska ramen kunna möta icke förutsebara fördyringar av olika slag. Flygförvaltningen bedömer i avvaktan på närmare erfarenheter att en dylik betalningsreserv bör uppgå till 10 % av uteliggande beställningsvolym, i dagens läge motsvarande cirka 80 miljoner kronor. Den redovisade behållningen av cirka 56 miljoner kronor bör ses mot bakgrunden av vad sålunda anförts och får icke betraktas som ett tecken på bristande möjligheter att förverkliga uppgjorda planer.

Flygförvaltningen hemställer för budgetåret 1960/61, att beställningsbemyndiganden lämnas till ett belopp av 750 miljoner kronor och att anslaget uppföres med 760 miljoner kronor.

Departementschefen

I skrivelse den 27 augusti 1959 har flygförvaltningen hemställt, att ett belopp av 3,964 miljoner kronor måtte ställas till förfogande för återanskaffning av genom brand den 15 maj 1959 i hangar och förråd vid Västmanlands flygflottilj förstörd materiel, bland annat avseende ett belopp av högst 0,980 miljon kronor för återanskaffning av ett transportflygplan typ Pembroke. Jag kan emellertid icke tillstyrka att särskilda medel anvisas för återanskaffning av ifrågavarande flygmateriel.

Flygförvaltningens synpunkter beträffande behovet av betalningsreserv för icke förutsebara fördyringar av olika slag anser jag vara värda att beakta. Jag delar ämbetsverkets uppfattning att försiktighet måste iakttagas vid planeringen av anskaffningsverksamheten.

För verksamheten under förevarande anslag beräknar jag för budgetåret 1960/61 ett belopp av 733 miljoner kronor. Med beaktande härav föreslår jag, att kostnadsramen för budgetåren 1960/67 bestämmes till 5 810 miljoner kronor på sätt framgår av sammanställning å s. 277.

Beställningsbemyndigandet för budgetåret 1960/61 bör upptagas till 720 miljoner kronor.

Av flygförvaltningen uppgjort förslag till anskaffningsplan för budgetåren 1960/67 bör tillika med övriga handlingar i ärendet överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1961 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(959,1 + 720 - 733 =) 946,1$ miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 720 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 733 000 000 kronor.

	Out- nyttjat belopp under tidiga- re bud- getår	Budgetår (belopp i miljoner kronor)								Sum- ma
		1959/ 60	1960/ 61	1961/ 62	1962/ 63	1963/ 64	1964/ 65	1965/ 66	1966/ 67	
1959 års kostnadsram (bud- getåren 1959/66)										
Årskvoter enligt 1959 års statsverksproposition	—	730	756	782	808	834	860	875	—	5 645
Anpassning till kostnadsram samt omfördelning ¹	—	—	—24	—27	—17	—9	—3	+16	+24	—40
Reducering till prisläge maj 1959	—	—	—3	—3	—3	—3	—3	—3	—	—18
Viss anskaffning	—	—	+4	—	—	—	—	—	—	+4
Outnyttjat belopp för bud- getåret 1958/59 ²	53	—	—	—	—	—	—	—	—	+53
Förskjutning av kostnads- ramen ett budgetår	—	—730	—	—	—	—	—	—	+896	+166
1960 års kostnadsram (bud- getåren 1960/67) i prisläge maj 1959										
	53	—	733	752	788	822	854	888	920	5 810

¹ Avser flygvapnets totala kostnadsram.

² Årskvoten för budgetåret 1958/59 705 miljoner kronor. Nettoutgiften för budgetåret 1958/59 652 miljoner kronor.

¹ Avser flygvapnets totala kostnadsram.

² Årskvoten för budgetåret 1958/59 705 miljoner kronor. Nettoutgiften för budgetåret 1958/59 652 miljoner kronor.

[113] 84. Flygvapnet: Luftförsvarsrobot

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 61 000 000 kronor. I sina medelsäskanden föreslår flygförvaltningen, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 70 000 000 kronor. Enär beredningen av ärendet icke kan slutföras innan statsverkspropositionen avlåtes, bör anslaget i riksstatsförslaget upplagas med allenast beräknat belopp. Anslaget bör härvid upptagas med ett belopp av 66 000 000 kronor. Jag hemställer således att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Luftförsvarsrobot* för budgetåret 1960/61 beräkna ett reservationsanslag av 66 000 000 kronor.

[114] 85. Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	138 000 000	130 494 344	11 498 466
1959/60 (statsliggaren s. 265)	139 800 000		
1960/61 (förslag)	157 000 000		

Av reservationsbehållningen stod vid utgången av budgetåret 1958/59 ett belopp av i runt tal 5 776 000 kronor till Kungl. Maj:ts disposition medan återstående del i sin helhet var bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 13 634 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Sänkta drivmedelspriser		10 800 000
2. Ändrad sammansättning av flygplansbeståndet	16 263 180	
3. Ökad flygtid	6 064 320	
4. Underhåll av ny materiel:		
a) robotmateriel	400 000	
b) luftbevakningsmateriel	300 000	
c) stridsledningsorganisationen m. m.	2 500 000	
5. Ökad ersättning för reservdelar		3 100 000
6. Omräkning	2 000 000	
7. Avrundning	6 500	
	27 534 000	13 900 000
		+ 13 634 000

Motiv

1. Drivmedelspriserna förutsättes bli desamma som innevarande budgetår utom i vad avser reabensin (MC 77), som beräknas sjunka från 16 till 12 öre per liter. Under förutsättning av oförändrad drivmedelsförbrukning nedgår medelsbehovet till följd härav med angivet belopp.

2. Från och med budgetåret 1960/61 tillföres flygvapnet nya reaflygplan (32 B och 35), vilkas snabbhet och motorkapacitet är betydligt större än hos tidigare i tjänst varande flygplantyper. Flygförvaltningen bedömer att flygtimkostnaden för nämnda flygplantyper kommer att vara väsentligt högre än motsvarande kostnad för i tjänst varande flygplan. Den effektiva flygtid, som kan uttas under innevarande budgetår, har föredragande departementchefen vid anmälan av förevarande anslagsfråga (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 241) under angivna förutsättningar uppskattat till 162 000 timmar. Vid denna flygtid skulle den genomsnittliga underhållskostnaden per flygtimme för flygplanskrov, motorer och propellrar bli 442 kronor 22 öre. Detta belopp har beräknats med ledning av den av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda staten.

Flygförvaltningen beräknar för budgetåret 1960/61 den genomsnittliga kostnaden per flygtimme för flygplanskrov, motorer och propellrar till 521 kronor 90 öre. Som utgångspunkt vid denna beräkning har ämbetsverket haft den faktiska genomsnittskostnaden under budgetåret 1958/59, 414 kronor 90 öre per flygtimme. Beloppet har omräknats med hänsyn till ändrad fördelning av flygtiden på olika flygplantyper. Ifrågavarande un-

derhållskostnader kommer alltså enligt det sagda att öka med (521,90—442,22 =) 79 kronor 68 öre.

Den genomsnittliga drivmedelskostnaden per flygtimme kan för innevarande budgetår med ledning av staten för anslaget beräknas till 215 kronor 43 öre under förutsättning att priset på reabensin beräknas till 12 öre för liter. Med den drivmedelsförbrukning, flygförvaltningen förutsätter för nästa budgetår, blir motsvarande kostnad 236 kronor 14 öre, d. v. s. en ökning med 20 kronor 71 öre. Ökningen föranledes av att flygtidsutlagets fördelning på olika flygplantyper ändras, därvid fortsatt övergång sker till mer bränslekrävande flygplantyper.

Enligt vad nyss anförts kan medelsbehovet för underhåll och drivmedel vid oförändrad flygtid beräknas öka med $[162\,000 \times (20,71 + 79,68) =]$ 16 263 180 kronor.

3. Flygtiden under innevarande budgetår har, som förut nämnts, angivits till 162 000 flygtimmar. Detta flygtidsuttag ligger under vad chefen för flygvapnet ur utbildnings- och övningssynpunkt ansett behövligt (jfr statsverksprop. 1959, bil. 6, s. 240).

Chefen för flygvapnet har för nästa budgetår beräknat flygtidsbehovet till 170 000 timmar, en ökning med 8 000 timmar. Det ökade flygtidsbehovet är betingat av en beräknad minskning av antalet vakanser bland förarpersonalen genom förbättrad rekrytering samt minskade avgångar bland fältflygare, som fullgjort den första kontraktstiden.

Den ökade flygtiden medför, med utgångspunkt i förut angivna genomsnittskostnadsbelopp för flygplanskrov, motorer och propellrar, 521 kronor 90 öre, samt för drivmedel, 236 kronor 14 öre, merkostnader med $[8\,000 \times (521,9 + 236,14) =]$ 6 064 320 kronor.

4 a. På grund av att erfarenhet av ifrågavarande materiel saknas har medelsbehovet uppskattats. Flygförvaltningen understryker dock starkt osäkerheten i uppskattningen.

b-c. Underhåll och översyn av luftbevakningsmaterielen och luftförsvarets trådnät beräknas draga en kostnad av 300 000 kronor. Utbyte av civilmilitära tekniker som för närvarande ombesörjer driften och underhållstjänsten vid fasta anläggningar inom stridsledningsorganisationen, mot civil personal, avlönad från sakanslag, kommer att efter hand ske. Samtidigt är stridsledningssystemet under successiv utbyggnad. Skälen till utbyte har av flygförvaltningen under hand motiverats med bland annat kravet på långtgående specialisering varvid å andra sidan mera ingående kunskaper utanför specialområdet icke kräves. Härigenom blir utbildningskostnaderna mindre för civil personal. Vidare vinnes större kontinuitet och — genom att de fasta anläggningarna sällan ligger i tätorter — därigenom mindre problem i fråga om bostadsanskaffning.

5. Som ersättning för reservdelar tillföres förevarande anslag årligen visst belopp från anslaget till anskaffning av flygmateriel m.m. Beloppet utgör

innevarande budgetår 11 900 000 kronor. För nästa budgetår beräknas beloppet däremot till 15 000 000 kronor, innebärande en ökning och därmed ett minskat medelsbehov under förevarande anslag med 3 100 000 kronor.

6. För innevarande budgetår har medelsbehovet till 2 000 000 kronor förutsatts skola tillgodoses genom reservationsmedelsförbrukning.

Departementschefen

I sina medelsberäkningar har flygförvaltningen tagit hänsyn till en beräknad sänkning av priset för flygdrivmedel. En eventuell sänkning bör emellertid beaktas i den ordning, som angivits i propositionen 1959:119, varför jag vid anslagsberäkningen utgår från oförändrade drivmedelspriser.

Inom fastställd kostnadsram bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 157 000 000 kronor, varjämte ett belopp av 3 000 000 kronor av medel, som står till Kungl. Maj:ts förfogande, bör kunna utnyttjas för att tillgodose föreliggande medelsbehov.

I enlighet med flygförvaltningens förslag räknar jag vidare med att anslaget skall tillgodoföras ett belopp av 15 000 000 kronor för reservdelar. Av anslaget bör 5 000 000 kronor i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår utnyttjas för omställning av verkstadsdriften.

Flygförvaltningen har beräknat en kostnadsökning under anslaget med 2 500 000 kronor för personal för drift och underhåll av fasta anläggningar inom stridslednings- och luftbevakningsorganisationen. Jag förutsätter, att inrättande av tjänster för ifrågavarande personal, vilken avses vara civil, sker med återhållsamhet. Jag vill erinra om att jag vid behandlingen av frågor rörande den tekniska tjänsten m.m. vid flygvapnet förutsett att det framtida behovet av civilmilitär teknikerpersonal skall närmare utredas.

Den flygtid, som beräknats kunna tagas ut innevarande budgetår, är cirka 162 000 timmar. I och för sig är en utökning av flygtiden motiverad. Under angivna förutsättningar bedömer jag emellertid endast en obetydlig ökning av flygtiden vara möjlig nästa budgetår. Med hänsyn till de avsevärda kostnaderna per flygtimme bör ytterligare övervägas möjligheterna att nedbringa desamma eller genom särskilda anordningar ersätta flygtid med annan form av utbildning.

Under erinran om att anslaget ökas med 17 200 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 157 000 000 kronor.

[115] 86. Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	7 400 000	7 021 253
1959/60 (statsliggaren s. 267)	7 750 000	
1960/61 (förslag)	8 200 000	

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 750 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har denna ökning uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Högre transportkostnader	171 600	
2. Ökad transportmängd	640 000	
3. Avrundning		61 600
	811 600	61 600
	+ 750 000	

Motiv

1. För innevarande budgetår har förutsatts, att den drivmedelskvantitet som skall transporteras icke kommer att överstiga 286 000 m³. Då ett belopp av 7 150 000 kronor beräknats för frakter och transporter, utgör genomsnittskostnaden per transporterad kubikmeter 25 kronor. För nästa budgetår uppskattar flygförvaltningen motsvarande kostnad till 25 kronor 60 öre, vilket är lika med den verkliga genomsnittskostnaden per kubikmeter under budgetåret 1958/59. Under förutsättning av oförändrad transportmängd skulle alltså medelsbehovet i förhållande till innevarande budgetår öka med $[286\,000 \times (25,60 - 25,00) =]$ 171 600 kronor.

2. Transportmängden under innevarande budgetår har som nyss nämnts uppskattats till högst 286 000 m³. Under nästa budgetår beräknas emellertid transportmängden till följd av ökad flygtid och fortsatt övergång till mera bränslekrävande flygplantyper stiga till 311 000 m³. Härigenom ökar medelsbehovet med $[(311\,000 - 286\,000) \times 25,60 =]$ 640 000 kronor.

Departementschefen

Mot flygförvaltningens beräkningar av transportkostnaden per kubikmeter har jag icke funnit anledning till erinran. Med hänsyn till den flygtid, vilken jag i det föregående vid anmälan av anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. räknat med, anser jag det emellertid vara tillfyllest om förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 8 200 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 450 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 000 kronor.

[116] 87. Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	2 100 000	1 189 723	2 330 627
1959/60 (statsliggaren s. 267)	2 500 000		
1960/61 (förslag)	2 300 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i runt tal 1 600 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget sänkes med 117 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökad drivmedelsförbrukning	131 000	
2. Drivmedelsutrustning för berghangarer		500 000
3. Cisterner på flygplatser		210 000
4. Ökat behov av järnvägstransportmateriel	462 000	
	593 000	710 000
		— 117 000

Motiv

Flygförvaltningen redogör i särskild skrivelse närmare för medelsbehovet under förevarande anslag. För inhämtande av upplysningar härutinnan torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Rörande de särskilda punkterna i det föregående må här anföras följande.

1. Beloppet hänför sig till drivmedelsmateriel i allmänhet. Medelsbehovet härför beräknas med ledning av drivmedelsförbrukningen. För nästa budgetår förutsättes ökad drivmedelsförbrukning. Ökningen har i förestående sammanställning beräknats i förhållande till det belopp (180 000 kronor) som för innevarande budgetår upptagits för drivmedelsmateriel i allmänhet i den av Kungl. Maj:t fastställda planen för anslagets användning.

2. I nyssnämnda dispositionsplan har för innevarande budgetår 800 000 kronor upptagits för drivmedelsmateriel för berghangarer. Enligt beräkning av fortifikationsförvaltningen erfordras 300 000 kronor för ifrågavarande ändamål utöver de medel som redan anvisats. Medelsbehovet minskar alltså med (800 000 — 300 000 =) 500 000 kronor.

3. För cisterner på flygplatser har i dispositionsplanen för innevarande budgetår upptagits 1 260 000 kronor. Med hänsyn till planerad flygfältsutbyggnad under de närmaste budgetåren beräknas det genomsnittliga medelsbehovet för ifrågavarande ändamål komma att uppgå till drygt 1 000 000 kronor under ett vart av budgetåren 1960/65. För nästa budgetår beräknas

medelsbehovet till 1 050 000 kronor, vilket innebär en minskning med (1 260 000 — 1 050 000 =) 210 000 kronor.

4. Medelsbehovet för järnvägstransportmateriel angavs i flygförvaltningens medelsäskanden för innevarande budgetår till 1 824 000 kronor under budgetåren 1959/66 (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 244). För innevarande budgetår har i den av Kungl. Maj:t fastställda dispositionsplanen för anslaget upptagits 260 000 kronor för ändamålet. Flygförvaltningen beräknar numera det totala medelsbehovet för järnvägstransportmateriel till 5 054 000 kronor under budgetåren 1960/67. Medelsanvisningen förutsättes skola ske med jämn fördelning på de olika budgetåren eller med 722 000 kronor på varje budgetår. I förhållande till innevarande budgetår innebär detta en ökning med (722 000 — 260 000 =) 462 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att medelsanvisningen begränsas till 2 300 000 kronor och förutsätter härvid att behovet av järnvägstransportmateriel tillgodoses i långsammare takt än flygförvaltningen beräknat. Jag hemställer alltså, under erinran om att anslaget sänkes med 200 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

[117] 88. Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen

Anslag

1960/61 (förslag) 1 000 000

För budgetåren 1955/58 har i riksstaten under flygvapnet funnits uppfört ett reservationsanslag till ökning av drivmedelslagringen. Om vissa medel som under budgetåret 1954/55 ställts till förfogande för ändamålet medräknas, uppgår medelsanvisningen för ökning av drivmedelslagringen för flygvapnet till sammanlagt 20 miljoner kronor. För budgetåren 1958/60 har medel ej anvisats för ändamålet.

Flygförvaltningen föreslår, under åberopande av en inom ämbetsverket uppgjord plan för ökning av drivmedelslagringen under budgetåren 1960/67, att för nästa budgetår 1 300 000 kronor anvisas under ett särskilt reservationsanslag, Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen. För inhämtande av närmare upplysningar i ärendet torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag biträder flygförvaltningens förslag att öka lagerhållningen av drivmedel men finner det nödvändigt, att anskaffningen bedrives i något långsammare takt än ämbetsverket föreslagit. Jag föreslår, att under nästa budgetår drivmedel anskaffas till ett belopp av 1 000 000 kronor för ifrågasvarande lagerökning. Medlen bör, såsom flygförvaltningen föreslagit, anvisas under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

FASTIGHETER**[118] 89. Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	23 322 000	23 744 417
1959/60 (statsliggaren s. 267)	27 565 000	
1960/61 (förslag)	30 758 000	

I annat sammanhang denna dag anmäles förslag till stat för försvarets fastighetsfond. Under hänvisning till vad där anföres angående ersättning till flygvapnets delfond av nämnda fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 30 758 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD**[119] 90. Flygvapnet: Understöd åt privatflyget**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	420 000	420 000	—
1959/60 (statsliggaren s. 267)	366 000		
1960/61 (förslag)	180 000		

Från förevarande anslag utgår bidrag till den av svenska aeroklubben ledda segelflygverksamheten. För innevarande budgetår utgår däremot ej, i motsats till tidigare år, bidrag till modellflygverksamhet.

Yrkande

Luftfartsstyrelsen (skr. ²¹/₈ 1959) hemställer, efter samråd med chefen för flygvapnet och sedan svenska aeroklubben avgivit förslag i ämnet, att anslaget höjes med 54 000 kronor.

Motiv

Bidrag bör åter få utgå till modellflygverksamhet. Aeroklubben anför härom i huvudsak följande.

Kraven på den flygande personalen har i hög grad skärpts genom flygteknikens utomordentligt snabba utveckling under de senaste årtiondena. Modellflygverksamheten utgör den breda basen för rekrytering till den övriga privatflygverksamheten och bildar på så sätt det första ledet i det förberedande urvalet av för flygning lämpad ungdom. De egenskaper som erfordras för att bli en god modellflygare är nämligen i många avseenden desamma som de som krävs för att bli en god flygare. Även genom segelflygutbildningen sker ett förberedande urval bland flygintresserad ungdom och enbart detta urval medför enligt aeroklubben en besparing i utbildningskostnader vid flygvapnets grundläggande flygutbildning som är större än det för budgetåret 1958/59 anvisade anslaget som avsåg såväl segelflyg- som modellflygverksamhet. Urvalet genom segelflygningen är värdefullare om det föregås av ett urval genom modellflygverksamheten.

Modellflygverksamheten har även ett direkt flygutbildningsvärde. Förtrogenhet med de grundläggande begreppen inom flygverksamheten medför nämligen enligt aeroklubben att utbildningsmättet på ett senare stadium kan minskas. För att modellflyget skall kunna fylla denna funktion måste emellertid verksamheten vara av kvalificerad art och stå under sakkunnig ledning. Den omständigheten att medel ej anvisas för modellflygverksamheten medför ett allvarligt avbräck i denna verksamhet. Aeroklubben hävdar, att den kvalificerade modellflygverksamheten måste betraktas såsom något vida mer än en fritidssysselsättning. En indragning medför även risk för att modellflygverksamheten upphör.

Då modellflygverksamheten sålunda enligt aeroklubbens uppfattning dels utgör en viktig grundval för den statsunderstödda segelflygverksamheten och har samma syfte som denna, dels kan betraktas som ett förberedande led i samma verksamhet, föreslår aeroklubben, att bidrag till modellflygverksamhet får utgå med samma belopp som för budgetåret 1958/59 eller 54 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen ansluter sig till den uppfattning åt vilken aeroklubben givit uttryck. Modellflygverksamheten utgör enligt styrelsens mening ett betydelsefullt led i utbildningsverksamheten. Utan den förberedande utbildning som modellflygverksamheten representerar uppstår allvarlig fara för att syftet med förevarande anslag förfelas.

Departementschefen

För egen del är jag tveksam om statsbidrag i fortsättningen bör utgå till den med ifrågavarande anslag avsedda verksamheten. Emellertid pågår

efter vad jag inhämtat inom statens sakrevision undersökningar rörande den med statsbidrag bedrivna verksamheten inom svenska aeroklubben. I avbidan på resultatet av dessa undersökningar bör ett visst reducerat bidrag få utgå. För nästa budgetår bör bidrag utgå till främst utgifter för löner och arvoden för instruktörer för den inom svenska aeroklubben bedrivna segelflygverksamheten. Medelsbehovet beräknar jag med angivna utgångspunkter till 180 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget sänkes med 186 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål

KRIGSARKIVET

[120] 1. Krigsarkivet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	354 000	352 620
1959/60 (statsliggaren s. 268)	405 000	
1960/61 (förslag)	416 000	

Yrkande

Krigsarkivarien (skr. ²⁸/s 1959) hemställer, att anslaget höjes med 11 200 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 1 konserveringsbiträde Ae 7 — bokbindare Ae 8	636	
2. Löneklassförändringar m.m.		2 232
3. 1959 års lönehöjning	8 564	
4. Höjda folkpensionsavgifter	4 300	
5. Avrundning		68
	13 500	2 300
	+ 11 200	

Motiv

1. Förslaget om inrättande av en tjänst för bokbindare i Ae 8 i utbyte mot en tjänst för konserveringsbiträde i Ae 7 framfördes redan i äskandena för innevarande budgetår (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 246).

Departementschefen

Jag är icke beredd att tillstyrka förslaget om uppflyttning av tjänsten för konserveringsbiträde.

Anslaget för budgetåret 1960/61 beräknar jag med beaktande av automatiska kostnadsförändringar till 416 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 105 700 (— 200) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 7 600 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 233 800 (— 1 200) kronor;

Rörligt tillägg 62 100 (+ 8 100) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 6 800 (+ 4 300) kronor.

Anslagsökningen utgör 11 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	105 700
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	7 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	233 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	62 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 800
Summa kronor	416 000

b) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 416 000 kronor.

[121] 2. **Krigsarkivet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	40 000	39 085
1959/60 (statsliggaren s. 269)	33 000	
1960/61 (förslag)	33 000	

Krigsarkivarien hemställer, att anslaget höjes med 100 kronor, motsvarande merkostnaderna under anslaget för traktamentshöjningen. För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kronor.

[122] 3. **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	2 000	1 386	751
1959/60 (statsliggaren s. 269)	2 000		
1960/61 (förslag)	2 000		

I enlighet med förslag av krigsarkivarien bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m.m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

[123] 4. **Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	100	3 141	8 166
1959/60 (statsliggaren s. 269)	49 000		
1960/61 (förslag)	100		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Krigsarkivarien hemställer — med förmälan att det icke nu är möjligt att beräkna kostnaderna för en fortsatt inredning av arkivaliemagasin — att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor, innebärande en anslagsminskning av 48 900 kronor. Jag biträder krigsarkivariens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

ARMÉMUSEUM

[124] 5. **Armémuseum: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	197 000	212 780
1959/60 (statsliggaren s. 269)	200 000	
1960/61 (förslag)	245 000	

Armémusei nämnd (skr. ⁴/₇ 1959) hemställer, att anslaget höjes med 12 500 kronor till följd av automatiska kostnadsökningar m.m.

Försvarets civilförvaltning föreslår i yttrande över nämndens äskanden, att anslagshöjningen begränsas till 9 000 kronor.

Departementschefen

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 7 maj 1937 utövas överinseendel över statens trofésamling av en för ändamålet tillsatt nämnd. Kostnaderna för nämndens verksamhet bestrides från fjärde och åttonde huvudtitlarnas

anslag till extra utgifter. Sedan flera år finnes för ordnandet m. m. av samlingen en arvodesanställd amanuens. Frågorna om det fortsatta handhavandet av trofésamlingen har varit föremål för överväganden inom berörda departement. Det har därvid befunnits lämpligt, att vården och skötseln m. m. av trofésamlingen anförtros åt armémuseum. Så bör ske från och med nästa budgetår. I anslutning härtill bör nämnden för statens trofésamling avvecklas. Arbetsuppgifterna med registrering m. m. av samlingen bör liksom för närvarande handhavas av en amanuens. Vid armémuseum bör därför nästa budgetår tillkomma en tjänst för amanuens i reglerad befordringsgång.

Jämlikt för innevarande budgetår meddelade dispositionsföreskrifter för detta anslag får en vid armémuseum inrättad tjänst för preparator i Ao 9 icke utnyttjas under tid då en tjänst vid armémuseum för konserveringsassistent i Ae 11 är tillsatt. Båda tjänsterna innehaves av en och samma befattningshavare. Jag föreslår, att nämnda preparatorstjänst överföres till övergångsstat.

Anslaget för budgetåret 1960/61 beräknar jag — med beaktande av det anförda, 1959 års lönehöjning, höjda folkpensionsavgifter, belastningen under sistförflutet budgetår m. m. — till 245 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 128 100 (— 11 900) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 19 500 (+ 9 800) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 60 200 (+ 35 200) kronor;

Rörligt tillägg 33 800 (+ 9 500) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 400 (+ 2 400) kronor.

Anslagshöjningen utgör 45 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till övergångsstat överföra en på personalförteckningen för armémuseum uppförd tjänst för preparator i Ao 9;

b) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* ... 128 100
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, *förslagsvis* 19 500

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	60 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 400
	Summa kronor 245 000

c) till *Armémuseum: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 245 000 kronor.

[125] 6. **Armémuseum: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	60 000	59 434
1959/60 (statsliggaren s. 270)	60 000	
1960/61 (förslag)	60 000	

I enlighet med av armémusei nämnd framfört förslag, som av försvarets civilförvaltning i dess yttrande lämnats utan erinran, bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[126] 7. **Armémuseum: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	12 000	12 000	—
1959/60 (statsliggaren s. 270)	15 000		
1960/61 (förslag)	15 000		

Anslaget bör i enlighet med ett av armémusei nämnd framställt och av försvarets civilförvaltning tillstyrkt förslag uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Samlingars konservering m.m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT

[127] 8. Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	6 575 000	6 034 599
1959/60 (statsliggaren s. 270)	7 950 000	
1960/61 (förslag)	8 659 000	

Yrkande

Försvarets forskningsanstalt (skr. 17/8 1959) hemställer, att anslaget höjes med 2 139 000 kronor.

	Ökning
1. Nya tjänster	
4 forskningschefer och professorer Bp el. Br 3	158 592
4 avdelningsdirektörer el. laboratorer Bp el. Br 1	148 032
2 laboratorer högst ABp el. Ar 26	70 296
13 laboratoriechefer el. laboratorer högst Ae 26	391 404
2 byrådirektörer Ae 24	54 288
16 laboratorer el. förste forskningsingenjörer högst Ae 24 (därav 10 nu Ag 24 på forskningsanslaget)	434 304
5 förste forskningsingenjörer el. forskningsingenjörer högst Ae 23 (nu Ag 23 på forskningsanslaget)	128 880
10 forskningsingenjörer Ae 21 (nu Ag 21 på forsknings- anslaget)	232 440
2. Lönegradsuppflyttningar	
10 laboratoriechefer el. laboratorer högst ABp el. Ar 26 — av- delningsdirektörer el. laboratorer Bp el. Br 1	18 600
9 laboratoriechefer el. laboratorer högst Ae 26 — högst ABp el. Ar 26	45 360
8 laboratorer el. förste forskningsingenjörer högst Ae 24 — laboratoriechefer el. laboratorer högst Ae 26	23 712
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23	1 296
1 förrådsförmän Ao 9 — förmän Ao 10	768
1 kontorist Ao 9 — kansliskrivare Ao 10	696
3. Ordinariesättningar	
3 kansliskrivare Ae 10, 3 kontorister Ae 9, 3 kanslibiträden Ae 7 samt 1 bilförare Ae 7	—
2 kanslibiträden Ae 7, 3 tekniska biträden Ae 7 samt 2 bil- förare Ae 7 (samtliga nu på forskningsanslaget)	92 316

4. Omräkning

Ökning

Löneklassuppflyttningar m. m.	62 000
Höjda folkpensionsavgifter	118 000
1959 års lönehöjning	158 000
	2 138 984
Avrundat	2 139 000

Motiv

I 1959 års statsverksproposition (bil. 6, s. 255 f) lämnades en kortfattad redogörelse för den allmänna inriktningen av forskningsanstaltens verksamhet. Anstalten framhåller, att några skäl att ändra den huvudsakliga inriktningen av verksamheten icke framkommit. Allmänt sker en övergång till alltmera grundläggande och långsiktiga problemställningar för att underlagen för försvarets modernisering skall ha bärkraft så långt in i framtiden som möjligt. Forskningsanstalten söker kontinuerligt följa utvecklingen inom de delar av naturvetenskap, teknik och medicin som faller inom anstaltens verksamhetsområden för att säkerställa att möjligast aktuella forskningsunderlag ligger till grund för utformningen av vårt försvar. Denna bevakning av vetenskapens och teknikens utveckling redovisas i prognoser angående teknikens kommande utveckling, vilka ger tekniska utgångspunkter såväl för strategiska studier och jämförande vapenvärderingar som för anstaltens forskningsplanering. Anspråken på medverkan från anstalten i speciella utredningar, avseende bland annat ekonomiska värderingar samt operationsanalytiska uppgifter, bedömes komma att öka.

Olika nya stridsmedels verkan samt skydds- och andra motåtgärder mot desamma tar alltfört ett stort utrymme inom anstaltens forskningsplan. Atomvapnen måste därvid, anför anstalten, givas mycket hög prioritet, eftersom deras existens är en allvarlig realitet och bland annat 1958 års provserier hos stormakterna tyder på en fortsatt stark utveckling inom området. Forskningsanstalten utvecklar sina synpunkter rörande atomvapenforskningen sålunda.

Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt utvecklingen mot »små» atomvapen, som kan komma att utnyttjas i mycket lätta vapensystem och sättas in även i mycket begränsade taktiska sammanhang.

För att erhålla ökat underlag för bedömning av atomvapens verkningar och skyddet mot dessa planeras sålunda en väsentlig utvidgning av de grundläggande teoretiska och experimentella undersökningarna inom området. Denna utvidgning överensstämmer med de riktlinjer, som uppdrogs i 1958 års riksdagsbeslut beträffande försvarets utveckling och den härför uppgjorda planen.

I första hand utvidgas studierna för en värdering av de svaga atomladdningarnas betydelse. Detta kräver nya grundläggande teoretiska undersökningar av det kärnfysikaliska förloppet vid en kedjereaktion. Ifrågavarande beräkningar har ytterligare aktualiserat anskaffningen av en kvalificerad

matematikmaskin med mycket stor kapacitet. Data måste också framtagas beträffande aktuella grundämnens fysikaliska egenskaper, vilka endast i begränsad utsträckning finns redovisade i litteraturen. Av fundamental betydelse för de teoretiska studierna är dessutom vissa allmänna undersökningar beträffande tänkbara nya principer för dessa mindre atomladdningar.

Jämsides med grundläggande undersökningar rörande det inre förloppet vid utlösning av en oreglerad kedjereaktion fortsättes de speciella undersökningarna beträffande verkan av initialstrålning, värmestrålning, stöt-våg och radioaktiv beläggning samt beträffande radiakinstrumentering med på en del områden ökad forskningsinsats. Övervakningen av luftens radioaktivitet väntas dock nedgå i samma mån som rutinuppgifterna övertages av strålningsövervakande myndighet. Mätresultaten bearbetas för närvarande ur såväl hälsofysikalisk som vapenteknisk synpunkt. I den mån rutinmätningarna kan minskas planeras ökad insats på undersökningar rörande de radioaktiva produkternas bildande i eldskottet. Dessa undersökningar ger underlag framförallt för bättre kännedom om atomvapens strålningsverkningar.

Studiet av de radioaktiva produkternas vandring från mark till växter, djur och människor fortsättes liksom utarbetandet av metoder för numeriska prognoser beträffande nedfallsområdets utsträckning och radioaktiva beläggning vid atomvapenexplosioner av varierande styrka.

Atomvapenfrågorna får icke bortskymma betydelsen av att utvecklingen i fråga om andra stridsmedel noggrant följes, anför anstalten vidare. I fråga om kemiska och biologiska stridsmedel befinner man sig nu i ett utvecklingsskede, där nya rön ger än så länge svåröverskådliga verkans- och skyddsproblem, vilka måste studeras med all kraft. Andra s.k. konventionella stridsmedel har även beretts ett betydande utrymme i planerna, då alla underlag tyder på att deras utveckling ingalunda avstannat och betydande rön successivt göres i fråga om verkan och skydd.

Inom robotområdet går utvecklingen vidare under mycket omfattande insatser, framförallt hos stormakterna. En alltmera differentierad robotflora med starkt förbättrade egenskaper framkommer successivt. Forskning beträffande robotvapen måste därför, uttalar anstalten, även fortsättningsvis ges hög prioritet.

Även forskningen beträffande sambands-, spanings- och stridsledningssystem måste enligt anstalten i viss mån utökas. Vidare måste särskild uppmärksamhet ägnas telemotmedlen.

Den alltmer komplicerade krigsmaterielen ställer ökade krav på individens handlings- och reaktionsförmåga, särskilt under fysiska eller psykiska påfrestningar. Risk finnes för att bristande kännedom om människan blir en starkt begränsande faktor vid utveckling av nya system för t. ex. samband, spaning och stridsledning. Ett studium av människan som stridskomponent, populärt uttryckt »human engineering», kommer därför att ägnas en fortsatt och successivt ökad uppmärksamhet.

I enlighet med anvisningar av överbefälhavaren anser sig forskningsanstalten ånyo böra äska medel för forskning och undersökningar med ändamål att framtaga sådana underlag beträffande atomladdningars konstruktion att därigenom skaffas en säkrare teknisk och ekonomisk grund för ett framtida ställningstagande till frågan om anskaffning av svenska atomvapen. För ändamålet äskas under forskningsanslaget ett belopp om 5 600 000 kronor.

Sammanfattningsvis framhåller forskningsanstalten, att inom försvaret såväl som inom andra samhällsområden som är beroende av en snabb teknisk utveckling allt större procentuell andel av resurserna måste läggas på forsknings-, utvecklings- och annan projekteringsverksamhet. I konsekvens härmed stiger kraven på forskningsanstaltens resurser.

Forskningsanstalten beräknar medelsbehovet för budgetåret 1960/61 under anstaltens samtliga anslag till 51 622 000 kronor. Då anslagen till anstaltens verksamhet för innevarande budgetår uppgår till ett sammanlagt belopp av 33 440 000 kronor, erfordras en anslagsökning av $(51\,622\,000 - 33\,440\,000 =)$ 18 182 000 kronor. Härav utgör enligt anstaltens beräkningar 744 000 kronor automatiska kostnadsökningar, betingade av 1959 års lönehöjning, höjda folkpensionsavgifter samt löneklassuppflyttningar. Frånräknas dessa kostnader kvarstår av ökningen $(18\,182\,000 - 744\,000 =)$ 17 438 000 kronor.

Rörande anstaltens motivering för yrkandena under förevarande anslag torde i övrigt följande få anföras.

1 och 2. Forskningsanstalten anför, bland annat, att dess tillgång på akademiskt skolad forskarpersonal under de senaste två åren något förbättrats men att svårigheterna att förvärva högt kvalificerad personal alltså är mycket stora. Den väsentliga upprustning i lönehänseende, som från och med budgetåret 1959/60 kommit universitet och högskolor till del, har helt gått forskningsanstalten förbi. Stor risk föreligger, att personal vid anstalten kommer att i stegrad omfattning övergå till bättre avlönade befattningar — förutom vid industrien — även vid universitet och högskolor. De synpunkter, som 1955 års universitetsutredning framfört beträffande utvecklingen av landets forskningsresurser och betydelsen för en breddad forskarrekrytering av att man bygger upp en forskarkarriär, kan i allt väsentligt även tillämpas på forskningsanstalten. Det synes därvid anstalten rimligt att ett mot forskningsuppgifternas och den egentliga forskarpersonalens omfattning svarande antal toppbefattningar med professors ställning finns vid anstalten. Forskningsanstalten har nu inskränkt sig till att föreslå fyra tjänster för forskningschef och professor i Bp eller Br 3.

För att forskningsanstalten inte skall komma i ett svårbemästrat läge i konkurrensen om den kvalificerade forskarpersonalen har anstalten ansett sig nödsakad föreslå ett relativt stort antal omregleringar av högre forskar-

tjänster. Vidare föreslås under anslaget 31 nya tjänster. Därvid bortses från 25 forskartjänster som föreslås tillkomma i utbyte mot nu befintliga tjänster under forskningsanslaget. Av de äskade tjänsterna är två för laborator i högst ABp eller Ar 26 avsedda för den år 1958 tillskapade organisationen för operationsanalys inom försvaret. Befattningshavarna avses skola tjänstgöra vid försvarsstaben och (eller) försvarsgrensstaberna. Forskningsanstaltens äskande i denna del för budgetåret 1958/59 avsåg tio tjänster, vilket ansågs som ett minimum. Hittills har emellertid för ändamålet inrättats endast åtta tjänster (prop. 1958: 110, s. 507 samt 1959: 1, bil. 6, s. 259).

Beträffande motiveringarna i övrigt för yrkade förändringar i fråga om forskarpersonalen hänvisas till innehållet i en av forskningsanstalten i särskild ordning överlämnad skrivelse, som av sekretessskäl icke bör redovisas i statsrådsprotokollet men som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Forskningsanstalten har under senare år äskat vissa tjänster för underrättelsetjänst (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 258). Innevarande budgetår har för ändamålet inrättats tjänster för en byrådirektör i Ae 24 och en förste byråsekreterare i Ae 21. Anstalten upprepar för nästa budgetår äskandet såvitt avser två tjänster för byrådirektör i Ae 24.

De framförda förslagen om uppflyttning av tjänster för en byråingenjör i Ae 21 samt en förrådsförmän i Ao 9 till tjänster för förste byråingenjör i Ae 23 respektive förmän i Ao 10 innebär i huvudsak en upprepning av för innevarande budgetår framförda förslag (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 258).

Forskningsanstalten föreslår vidare, att en tjänst för kontorist i Ao 9 utbytes mot tjänst för kansliskrivare i Ao 10. Befattningshavaren tjänstgör närmast som sekreterare åt chefen för avdelning 1.

Departementschefen

Såsom forskningsanstalten framhållit bör anstalten — mot bakgrunden av den snabba tekniska utvecklingen — ges ökade resurser för forskning inom skilda områden. Inledningsvis har jag sålunda uttalat, att medel bör anvisas för en fortsatt skyddsforskning inom atomområdet. Atomvapenfrågorna får emellertid — såsom forskningsanstalten också framhållit — inte bortskymma betydelsen av att utvecklingen i fråga om andra stridsmedel m. m. noggrant följes. Jag anser det sålunda angeläget, att den sedan flera år pågående utbyggnaden av forskningsanstaltens organisation fortsättes.

Försvarets forskningsanstalt har under förevarande anslag föreslagit inrättande av sammanlagt 31 nya tjänster. För egen del finner jag det emellertid icke möjligt att tillgodose ett personalbehov av denna omfattning. Jag anser mig sålunda för nästa budgetår med anledning av anstaltens för-

slag endast kunna tillstyrka, att tio nya tjänster tillkommer vid anstalten, nämligen tjänster för fyra avdelningsdirektörer i Br 1 samt sex laboratoriechefer eller laboratorer i högst Ae 26. Jag kan däremot ej biträda förslaget om inrättande av vissa extra ordinarie tjänster under förevarande anslag i utbyte mot motsvarande extra tjänster med avlöning från anslaget till viss forskningsverksamhet.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 8 659 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 789 000 (+ 139 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 16 700 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 5 415 000 (+ 265 000) kronor;

Rörligt tillägg 1 294 000 (+ 210 700) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 144 300 (+ 94 300) kronor.

Anslagshöjningen utgör 709 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 789 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	16 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	5 415 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 294 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	144 300
Summa kronor	8 659 000

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 8 659 000 kronor.

[128] 9. **Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	755 000	783 472
1959/60 (statsliggaren s. 272)	815 000	
1960/61 (förslag)	900 000	

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor. Den från och med den 1 juli 1959 genomförda höjningen av trakamentena beräknas medföra en kostnadsökning under förevarande anslag av 6 000—7 000 kronor. Den äskade anslagshöjningen i övrigt motiveras med den utökade verksamheten vid forskningsanstalten. Den sammanlagda anslagshöjningen fördelar sig med 25 000 kronor på reseersättningar och 75 000 kronor på övriga expenser. För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 900 000 kronor, innebärande en höjning med 85 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

[129] 10. **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	17 000 000	14 308 770	3 367 884
1959/60 (statsliggaren s. 272)	23 600 000		
1960/61 (förslag)	34 665 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 intill ett belopp av 2 426 000 kronor bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Försvarets forskningsanstalt hemställer dels om en höjning av anslaget med 14 118 000 kronor, dels ock om bemyndigande att utlagga beställningar på materiel för forskningsändamål intill ett belopp av 2 500 000 kronor utöver anvisade medel.

Beräkningen av den äskade anslagshöjningen framgår av följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Ökad forskning inom atom-, robot-, motmedels- m. fl. områden	8 837 000	
2. Forskning för konstruktion av atomladdningar	5 600 000	
3. 1959 års lönehöjning	220 000	
4. Höjda folkpensionsavgifter	186 000	
5. Överföring av tjänster till avlöningsanslag		725 000
	14 843 000	725 000
	+ 14 118 000	

Motiv

1. Till stöd för yrkandet under denna punkt anför forskningsanstalten bland annat följande. För att behovet av forskningsresultat som underlag för vårt försvars anpassning efter den snabba militärtekniska utvecklingen skall kunna tillgodoses i rimlig omfattning måste forskningsverksamheten ytterligare utökas. Detta nödvändiggör en relativt kraftig uppräknig av förevarande anslag. Ökade forskningsresurser erfordras — förutom för planerlig utökning av forskningen inom atomområdet enligt propositionen 1958: 110 — för sådana områden som kemisk krigföring, robotvapen och andra konventionella vapen, samband, spaning och stridsledning, telemotmedel samt »human engineering». För nu angivna ändamål erfordras under förevarande anslag en ökning med 8 837 000 kronor för forskar- och biträdespersonal, materielanskaffning och experimentverksamhet samt för utnyttjande av specialister och forskningsresurser i övrigt utanför forskningsanstalten.

2. Såsom i det föregående anförts äskar forskningsanstalten enligt anvisningar av överbefälhavaren ånyo medel för forskning och undersökningar med ändamål att framtaga underlag för eventuell konstruktion av atomladdningar och att därvid under arbetets gång skaffa allt säkrare teknisk och ekonomisk grund för ett framtida ställningstagande till frågan om anskaffning av svenska atomvapen. Anstalten framhåller, att det är angeläget att söka minska den tidsförlust i fråga om framtagandet av nämnda underlag för ställningstagandet till svenska atomvapen, som blir en följd av att verksamheten ej kunnat påbörjas innevarande budgetår. Det är enligt anstalten icke möjligt att helt återtaga den tid, som gått förlorad, men det anses dock vara möjligt att göra en större insats under det första året än som tidigare förutsatts. Anstalten föreslår därför, att för budgetåret 1960/61 anvisas ett belopp för ändamålet om 5 600 000 kronor men understryker samtidigt svårigheterna att exakt beräkna de erforderliga kostnaderna liksom att bedöma möjligheterna att utnyttja utomstående expertis.

5. Det under denna punkt upptagna beloppet utgör den beräknade kostnadsminskningen under anslaget vid bifall till de under avlöningsanslaget redovisade förslagen om överförande av vissa tjänster till sistnämnda anslag.

I särskild skrivelse har anstalten närmare redogjort för hur anslaget avses skola användas. Då redogörelse härför icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Inledningsvis har jag uttalat, att atomvapenforskningen endast skall avse fortsatt skyddsforskning och att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att ge närmare direktiv i detta avseende. Såsom framgår av det föregående under anslaget Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar kan jag icke tillstyrka, att vissa tjänster överföres från förevarande anslag till avlöningsanslaget. Jag beräknar därför alltså medel för avlöningskostnaderna för ifrågavarande tjänster under förevarande anslag. På grund av det nu anförda och under hänvisning till vad jag inledningsvis anförde om anstaltens forskning rörande atomvapnens verkan och skydd samt med beaktande av övriga kostnadsökningar under anslaget föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 34 665 000 kronor, innebärande en höjning med 11 065 000 kronor. Jag utgår därvid från att anstalten alltså skall erhålla bidrag för sin verksamhet från försvarsgrensförvaltningarna (jfr senast prop. 1959: 1, bil. 6, s. 263). Liksom för innevarande budgetår bör medgivande inhämtas till att materielbeställningar utläggas intill ett belopp av 2 500 000 kronor utöver anvisade medel.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 34 665 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 2 500 000 kronor.

[130] 11. **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	1 800 000	590 533	2 232 672
1959/60 (statsliggaren s. 272)	1 075 000		
1960/61 (förslag)	2 800 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1958/59 cirka 760 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Försvarets forskningsanstalt hemställer dels om en höjning av anslaget med 1 825 000 kronor, dels ock om bemyndigande att utlagga beställning av en matematikmaskin intill ett belopp av 5 000 000 kronor utöver anvisade medel.

För anskaffning av instrument och apparatutrustning, möbler och konsumentutensilier samt verkstadsutrustning m. m. har under förevarande anslag för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 680 000 kronor. Forskningsanstalten föreslår — under åberopande av den starkt ökade verksam-

heten vid anstalten — att för ändamålen avsedda medel uppräknas med 220 000 kronor.

Forskningsanstalten äskar under förevarande anslag medel för anskaffning av en matematikmaskin. Anstalten anför härom i huvudsak följande. För aktuella arbetsuppgifter är forskningsanstalten i behov av en avancerad matematikmaskinanläggning. Efter en omfattande undersökning, varvid ett flertal olika alternativ studerats, har valet fallit på IBM 7090. Avgörande för valet har varit, att denna typ bland nu befintliga maskiner synes ge bästa driftekonomi för beräkningsuppgifter av den art och omfattning, som det här är fråga om, och att den kan levereras relativt snabbt. — Anstalten beräknar, att matematikmaskinen i stor utsträckning kommer att bli belagd även om den endast skulle utnyttjas för uppgifter inom anstaltens verksamhetsområde. Det anses dock sannolikt, att maskinen vid treskiftsdrift skall kunna utnyttjas för andra behov än forskningsanstaltens och andra försvarets myndigheters. Hur denna överkapacitet skall utnyttjas kommer att bestämmas i samråd med kommittén för maskinell databehandling.

Inköpspriset för matematikmaskinen utgör 13 300 000 kronor enligt i maj 1959 gällande dollarkurs. Forskningsanstalten har med IBM Svenska AB träffat ett preliminärt avtal angående inköp av ett databehandlingssystem av ifrågavarande typ. Leverans beräknas kunna ske omkring den 1 juli 1961. Anstalten har under juni 1959 erlagt 4 500 000 kronor i förskottslikvid. Betalningen i övrigt skall enligt avtalet erläggas med ungefär lika delar vid leveransen samt senast den 1 juli 1963. Anstalten räknar med, att av medel som anvisats för innevarande budgetår cirka 2 400 000 kronor kan reserveras för ifrågavarande ändamål. För nästa budgetår äskar anstalten under förevarande anslag 2 000 000 kronor för ändamålet, medan återstående betalningsmedel, 4 400 000 kronor, beräknas bli fördelade på budgetåren 1961/62—1963/64. Giltigheten av nämnda avtal mellan forskningsanstalten och IBM Svenska AB är beroende av dels att äskade 2 000 000 kronor anvisas för nästa budgetår, dels ock att beställningsbemyndigande om cirka 4 500 000 kronor, avseende de betalningsmedel som belöper på budgetåren 1961/64, samtidigt lämnas.

För innevarande budgetår har anvisats sammanlagt 395 000 kronor för inredning och utrustning av nya lokaler m.m. Medelsanvisning i dessa hänseenden erfordras icke under nästa budgetår.

Ökningen av medelsbehovet utgör således $(220\,000 + 2\,000\,000 - 395\,000 =) 1\,825\,000$ kronor.

Departementschefen

I enlighet med forskningsanstaltens förslag bör medel beräknas under förevarande anslag för anskaffning av en matematikmaskin, typ IBM 7090.

Jag förutsätter emellertid att — därest en gemensam databehandlingscentral för statsförvaltningen i framtiden inrättas — det prövas huruvida ifrågavarande matematikmaskin bör ingå i denna central. Jag räknar dock med att maskinen tills vidare skall vara uppställd vid forskningsanstalten. Jag utgår likaså ifrån att — såsom anstalten förutsatt — frågan om utnyttjandet av maskinens överskottskapacitet skall bestämmas i samråd med kommittén för maskinell databehandling. Jag räknar för dellikvid avseende databehandlingsmaskinen med äskade 2 000 000 kronor för nästa budgetår. Därjämte bör riksdagens medgivande inhämtas till att beställning utöver anslaget utlägges intill ett belopp av 4 500 000 kronor avseende för budgetåren 1961/64 erforderliga betalningar för nämnda maskin. För övriga ändamål under anslaget räknar jag för nästa budgetår med 800 000 kronor. Jag föreslår således, att anslaget uppföres med 2 800 000 kronor, innebärande en höjning med 1 725 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 2 800 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställning avseende en matematikmaskin må utläggas inom en kostnadsram av 4 500 000 kronor.

FÖRSVARETS SOCIALBYRÅ

[131] 12. Försvarets socialbyrå: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	320 000	306 949
1959/60 (statsliggaren s. 273)	326 000	
1960/61 (förslag)	333 000	

I anslutning till förevarande anslagspunkt torde jag få anmäla en av 1958 års besparingsutredning väckt fråga om indragning av försvarets socialbyrå.

Förslag av 1958 års besparingsutredning

I sitt den 6 augusti 1959 överlämnade betänkande med förslag till besparingar inom statsverksamheten anför 1958 års besparingsutredning beträffande försvarets socialbyrå, att byråns arbetsuppgifter enligt utredningens mening i hög grad inskränkts. Byråns uppgift att främja manskaps-

rekryteringen till försvaret säges sålunda till sin omfattning vara i avtagande. Uppgiften att verka för beredande av civilanställning åt avgången militärmanuskap omfattar vidare enligt utredningen numera endast anordnandet av civilanställningsutbildning för fältflygare och flygnavigatörer. Härvidlag anser utredningen, att socialbyrån och flygstaben utför visst dubbelarbete. I anslutning till civilanställningsuppgiften erinrar utredningen dock om att socialbyrån har att företaga viss prövning av rätt till tjänstepremie enligt kungörelsen med bestämmelser för underlättande av fältflygares och flygnavigatörers övergång till civil verksamhet (1957: 545). Enligt besparingsutredningen torde uppgifterna att vara tillsynsmyndighet enligt gällande familjebidragsförordning och att vara lånemyndighet som avses i gällande bestämmelser angående lån från värnpliktslånefonden vara de mest omfattande. Utredningen erinrar dock om att uppdrag lämnats 1954 års värnpliktsavlöningsutredning att överse vissa bestämmelser om ekonomiska och sociala förmåner — bland annat värnpliktslån — som avser att underlätta underbefäls och manskaps övergång till civil verksamhet efter avgång ur tjänst. Enligt sina direktiv har värnpliktsavlöningsutredningen därvid att undersöka förutsättningarna för att helt upphäva eller i varje fall modifiera de ifrågavarande reglerna, som utformats med tanke på kontraktsanställt manuskap och därför inte synes helt förenliga med de nya anställningsformer som förutsätter avgång först vid inträde i pensionsåldern.

Besparingsutredningen ifrågasätter om det numera finns anledning att bibehålla en särskild organisation för ifrågavarande ändamål. Huvuddelen av byråns kvarstående uppgifter är enligt utredningen principiellt ensartade, då de avser administrerande av olika slags ekonomiska förmåner för värnpliktiga samt i viss mån för fast anställt underbefäl. Det bör därför övervägas, om inte dessa arbetsuppgifter kan överföras till försvarets civilförvaltning.

Yttranden

Över besparingsutredningens förslag har, såvitt här är ifråga, yttranden avgivits av *överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, försvarets socialbyrå* och *1956 års försvarsförvaltningsakkunniga*. Av remissyttrandena inhämtas i huvudsak följande.

Överbefälhavaren, som samrätt med försvarsgrensstaberna, är av den uppfattningen att socialbyråns arbetsuppgifter torde kunna överföras till försvarets civilförvaltning och försvarsgrensstaberna. Det förefaller emellertid överbefälhavaren osannolikt, att några besparingar kan göras för närvarande, då antalet tjänstemän för arbetsuppgifterna knappast kan minskas. Överbefälhavaren föreslår, att 1954 års värnpliktsavlöningsutredning får i uppdrag att verkställa ytterligare utredning rörande socialbyråns

uppgifter i vad angår familjebidrag och lån från värnpliktslånefonden samt premieutbetalning vid civilianställning.

Försvarets civilförvaltning och 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga delar besparingsutredningens uppfattning, att socialbyråns uppgifter varken är av den art eller den omfattning att en fristående myndighet numera erfordras för uppgifternas handhavande samt föreslår, att huvuddelen av arbetsuppgifterna överföres till försvarets civilförvaltnings kanslibyrå. De rent kamerala uppgifterna bör dock handläggas inom civilförvaltningens kameralbyrå. Enligt civilförvaltningens och försvarsförvaltningssakkunnigas förslag bör civilförvaltningens personal med hänsyn till den ökade verksamheten ökas med en byrådirektör i Ae 24, en förste byråsekreterare i Ae 23, en förste byråsekreterare i Ae 21, en amanuens i reglerad befordringsgång, två assistenter i Ae 15, en kontorist i Ae 9 och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål. Försvarsförvaltningssakkunniga räknar med att den personal, som civilförvaltningen utökas med för de nya arbetsuppgifterna, i princip kan övertagas från socialbyrån. I förhållande till socialbyråns normalorganisation innebär civilförvaltningens och försvarsförvaltningssakkunnigas förslag *dels* ökning med en byrådirektör i Ae 24, en förste byråsekreterare i Ae 21 och en kontorist i Ae 9, *dels* minskning med en byråchef i Bp 1, en förste byråsekreterare i Ae 23, två amanuenser i reglerad befordringsgång, en assistent i Ae 15, en kansliskrivare i Ae 10, ett kansli-bitråde i Ao 7, en expeditionsvakt i Ae 7 och två biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Försvarets socialbyrå, som icke anser sig böra ingå på en bedömning av frågan om lämpligheten eller ändamålsenligheten av att dess uppgifter överföres till annat eller andra ämbetsverk och myndigheter, anför att den byrån åliggande uppgiften att främja underbefälsrekryteringen till försvaret icke såsom besparingsutredningen gjort gällande kan anses vara i avtagande. Att behovet av aspiranter till underbefälsyrket nedgått på grund av organisationsändringar, minskar icke behovet av upplysningsverksamhet om den fortgående rekryteringsverksamheten. Byrån pekar vidare på att civilianställningsverksamheten under de närmaste åren kan bedömas bli automatiskt mera kostnadskrävande än nu. Kostnaderna för tjänstepremier och utbildning i civilianställningssyfte för fältflygare och flygnavigatörer kan sålunda förväntas öka.

Då besparingsutredningen icke föreslagit några principiella förändringar i fråga om socialbyråns nuvarande verksamhetsområden, kommer en överflyttning av arbetsuppgifterna till annat ämbetsverk enligt socialbyråns uppfattning endast att kunna medföra besparingar på avlöningsmedel. Större besparingar kan enligt byrån därvid ernås, blott om uppgifterna kan överföras utan att det medför personalökning i det ämbetsverk, som överflyttningen sker till. Byrån bedömer emellertid inte detta som möjligt utan

räknar med att den totala besparingen i avlöningskostnader vid ett överförande av arbetsuppgifterna inte kan bli större än omkring 36 000 kronor för budgetår. I förhållande till totalkostnaderna för de olika verksamhetsområden, som berörs av byråns arbetsuppgifter, bedömer byrån de sålunda möjligen uppkommande besparingarna som blygsamma.

Anslagsäskanden för budgetåret 1960/61

Yrkande

Styrelsen för försvarets socialbyrå (skr. 26/s 1959) hemställer, att anslaget höjes med 26 000 kronor.

	Ökning
1. 1 byråsekreterare Ag 19	20 976
2. Löneklassuppflyttningar	1 392
3. 1959 års lönehöjning m. m.	3 632
	26 000

Motiv

1. Ett genomförande av 1954 års värnpliktsavlöningsutrednings förslag till ny familjebidragförordning kommer enligt styrelsen för socialbyrån att ställa stora krav på tillsynsmyndighetens informativa verksamhet i form av anordnande av konferenser på länsstyrelse- och familjebidragsnämndsplanet samt utarbetande av nya anvisningar till familjebidragsfattningarna. Styrelsen bedömer det därför nödvändigt med personalförstärkning för budgetåret 1960/61 inom byråns värnpliktshjälpssektion. Förstärkningen bör ske med en tjänst för extra byråsekreterare i lönegrad A 19.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning har icke något att erinra mot den föreslagna personalförstärkningen av socialbyråns värnpliktshjälpssektion, därest förslaget till ny familjebidragförordning genomföres. Civilförvaltningen beräknar — med beaktande av medelsbehovet för kompensation för höjda folkpensionsavgifter — det sammanlagda medelsbehovet under anslaget till 358 000 kronor, innebärande en höjning med 32 000 kronor.

Departementschefen

Försvarets socialbyrå har enligt sin instruktion till uppgift att främja manskapsrekryteringen till försvaret, att verka för beredande av civilanställning åt avgången militärmanuskap, att vara tillsynsmyndighet enligt gällande familjebidragförordning samt att vara länemyndighet som avses i gällande bestämmelser angående lån från värnpliktslänefonden. För egen del har jag kommit till den uppfattningen att försvarets socialbyrås arbets-

uppgifter numera varken är av den art eller den omfattning, att en fristående myndighet erfordras för uppgifternas handhavande. Av försvarets civilförvaltnings och 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas yttranden framgår att icke obetydliga personalminskningar kan uppnås genom ett överförande av uppgifterna till andra myndigheter, främst försvarets civilförvaltning. Härigenom kan kostnadsbesparingar på drygt 100 000 kronor erhållas. Jag räknar därför med att socialbyrån avvecklas samt att huvuddelen av byråns uppgifter överföres till försvarets civilförvaltning för att där handläggas på en särskild socialsektion inom kanslibyrån. Uppgifterna att främja underbefälsrekryteringen till försvaret samt att bereda civilanställning åt avgången militärmanskap, vilken senare uppgift numera i huvudsak är begränsad till anordnande av civilanställningsutbildning för fältflygare och flygnavigatorer, bör kunna ombesörjas av vederbörande försvarsgrensstaber. Civilförvaltningen bör dock åläggas att tillse att enhetlighet och konsekvens iakttages beträffande åtgärder för att främja underbefälsrekryteringen. Det torde i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare avgöra hur socialbyråns nuvarande arbetsuppgifter lämpligen bör fördelas mellan civilförvaltningen och andra myndigheter.

Tidpunkten för en avveckling av försvarets socialbyrå är i viss mån beroende på möjligheterna att bereda lokaler i anslutning till försvarets civilförvaltnings kanslibyrå åt den personal som erfordras för uppgifternas handhavande. Vissa ytterligare undersökningar synes erforderliga härvidlag. Jag räknar dock med att avvecklingen skall kunna påbörjas den 1 januari 1961 och att den skall vara helt genomförd med utgången av juni 1961. Det torde i första hand få ankomma på civilförvaltningen att närmare undersöka de med lokalfrågan sammanhängande problemen.

Jag biträder civilförvaltningens och försvarsförvaltningssakkunnigas beräkningar av personalbehovet för uppgifternas handhavande inom civilförvaltningen. Den nya personalen förutsätter jag i princip skall erhållas genom överföring från socialbyrån. Civilförvaltningen bör i samband med medelsäskandena för budgetåret 1961/62 framlägga slutligt förslag angående de nya tjänster, som erfordras för ifrågavarande arbetsuppgifter.

Ledningen av familjebidrags- och värnpliktslåneverksamheten inom försvarets socialbyrå utövas av värnplikts hjälpsdelegationen. Enligt min mening bör denna eller annan liknande delegation även finnas inom civilförvaltningen vid handläggningen av ärenden av denna karaktär.

Jag övergår så till beräkningen av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. Med hänsyn till ovissheten om i vilken takt avvecklingen av socialbyrån kan bedrivas anser jag försiktigheten bjuda att medel för avlöningar till socialbyråns nuvarande personal beräknas under förevarande anslag för hela budgetåret 1960/61.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter m. m. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 333 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 42 100 (± 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 9 200 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 230 000 (± 0) kronor;

Rörligt tillägg 47 000 (+ 4 300) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 700 (+ 2 700) kronor.

Anslagshöjningen utgör 7 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad i det föregående föreslagits angående avveckling av försvarets socialbyrå;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets socialbyrå, att tillämpas under budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	42 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	230 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	47 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 700
Summa kronor	333 000

c) till *Försvarets socialbyrå*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 333 000 kronor.

[132] 13. Försvarets socialbyrå: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	140 000	134 537
1959/60 (statsliggaren s. 273)	140 000	
1960/61 (förslag)	140 000	

Yrkande

Styrelsen för försvarets socialbyrå hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kronor.

	Ökning
1. Ökad reseverksamhet	1 000
2. Arkivering av vissa värnpliktslånehandlingar	2 000
	3 000

Motiv

1. Ett genomförande av värnpliktsavlöningsutredningens förslag till ny familjebidragsförordning kommer enligt styrelsen till följd av den ökade informativa verksamheten att öka medelsbehovet för resor med 1 000 kronor.

2. Överenskommelse har träffats med krigsarkivet om överlämnande till arkivet av vissa äldre akter i fråga om värnpliktslån. Överlämnandet beräknas ske under budgetåret 1960/61. Styrelsen beräknar kostnaderna här för till 2 000 kronor.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning tillstyrker de föreslagna höjningarna.

Departementschefen

För egen del räknar jag med att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets socialbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

[133] 14. Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 025 000	958 766
1959/60 (statsliggaren s. 274)	1 000 000	
1960/61 (förslag)	960 000	

Styrelsen för försvarets socialbyrå hemställer, att anslaget minskas med 20 000 kronor. Å ena sidan räknar styrelsen med en ökning av medelsbehovet för tjänstepremier åt fältflygare och flygnavigatörer med 50 000 kronor. Enligt styrelsens uppfattning kommer nämligen antalet till tjänstepremier berättigade fältflygare och flygnavigatörer att öka under budgetåren 1959/61. Å andra sidan räknar styrelsen med en minskning av medelsbehovet för övriga civilanställningsförmåner med 70 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker, att anslaget minskas med 20 000 kronor.

Departementschefen

För egen del räknar jag med att anslaget för nästa budgetår kan minskas med 40 000 kronor. Jag delar styrelsens för försvarets socialbyrå uppfattning att medelsbehovet för tjänstepremier åt fältflygare och flygnavigatorer kommer att öka. Däremot anser jag, att minskningen i medelsbehovet för övriga civilanställningsförmåner kan beräknas till högre belopp än styrelsen förutsatt. Jag hemställer således, under erinran om att anslaget minskas med 40 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 960 000 kronor.

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

[134] 15. Försvarshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	245 000	252 851
1959/60 (statsliggaren s. 275)	248 000	
1960/61 (förslag)	255 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 37 000 kronor.

	Ökning
1. 1 deltidсанställd civil lärare — heltidsanställd (arvode B 1) ...	29 543
2. 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång — kontorsbiträde Ao 5	—
3. 1959 års lönehöjning	3 900
4. Höjda folkpensionsavgifter	2 000
5. Omräkning	1 557
	37 000

Motiv

1. Vid försvarshögskolan tjänstgör för närvarande bland annat fyra deltidstjänstgörande civila lärare företrädande olika verksamhetsgrenar av den civila sektorn av totalförsvaret. För föregående och innevarande budgetår har chefen för försvarshögskolan föreslagit en utökning av de civila lärarbefattningarna med bland annat en heltidstjänstgörande lärare (jfr senast prop. 1959: 1, bil. 6, s. 268). Dennes främsta arbetsuppgift skulle vara att företräda den civila sektorn av totalförsvaret. Förslaget har icke vunnit bifall. För nästa budgetår föreslår skolchefen, att en deltidсанställd

civil lärare utbytes mot en heltidsanställd civil lärare med arvode motsvarande lön i lönegrad B 1. Det anföres bland annat att erfarenheterna från försvarshögskolans hittillsvarande verksamhet klart visat, att högskolans möjligheter att ge en samlad överblick över det civila försvaret och att följa verksamheten inom det civila försvarets olika grenar icke är lika stora som när det gäller det militära försvaret.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker, att personaluppsättningen vid högskolan utökas på föreslaget sätt.

2. Innehavaren av biträdestjänsten för skriv- och kontorsgöromål beräknas i enlighet med principerna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal komma att den 1 juli 1960 fylla fordringarna för erhållande av kontorsbiträdestjänst i Ao 5.

Chefen för försvarshögskolan upprepar tidigare framfört förslag om inrättande för skolchefen av en beställning i Bo 5 eller Bo 4 i utbyte mot nuvarande beställning i Bo 4 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 268). Civilförvaltningen, som anser att frågan bör bedömas i särskild ordning, räknar alltså icke med någon jämkning av löneställningen för ifrågakvarande beställning.

Chefen för försvarshögskolan har slutligen hemställt, att den vid högskolan befintliga tjänsten för kanslibiträde i Ao 7 på grund av arbetsuppgifternas art måtte utbytas mot tjänst för kontorist i Ao 9. Civilförvaltningen anser sig icke kunna tillstyrka det föreslagna tjänsteutbytet.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer vid försvarshögskolan i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång. I övrigt anser jag mig alltså icke böra räkna med några personalförändringar vid högskolan.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m., samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 255 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 139 600 (+ 10 600) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 16 400 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 66 700 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 300 (— 9 400) kronor;

Rörligt tillägg 28 000 (+ 3 800) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 000
 (+ 2 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 7 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för försvarshögskolan som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	139 600
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	16 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	66 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
Summa kronor 255 000	

c) till *Försvarshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 255 000 kronor.

[135] 16. Försvarshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	77 000	77 090
1959/60 (statsliggaren s. 275)	55 000	
1960/61 (förslag)	57 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor.

	Ökning
1. Höjda traktamenten m. m.	2 500
2. Nyanskaffning av inventarier m. m.	27 500
	30 000

Motiv

1. Chefen för försvarshögskolan föreslår en ökad medelsanvisning med 1 500 kronor för täckande av prishöjningar. Civilförvaltningen beräknar merkostnaden till följd av traktamentshöjningen och upphävandet av militärtaxan till 2 500 kronor, varvid samma beräkningsgrund tillämpats som vid reseanslag och reseposter i övrigt. Merkostnader för höjda städlöner anser civilförvaltningen kan rymmas inom ramen för anvisade medel.

2. Försvarshögskolan är för närvarande inrymd i provisoriska lokaler. Avsikten är att försvarsgrenshögskolorna skall sammanföras till Svea artilleriregementes gamla kaserner vid Valhallavägen, varvid försvarshögskolan samtidigt skall erhålla lokaler av mera permanent karaktär i militärstabsbyggnaden vid Östermalmsgatan. Chefen för försvarshögskolan anser, att högskolan i samband med flyttningen bör utrustas med nya inventarier och undervisningsmateriel och hemställer att 28 200 kronor anvisas för detta ändamål.

För den anskaffning av inventarier och undervisningsmateriel, som erfordras därest flyttning till nya lokaler kommer att äga rum inom budgetåret 1960/61, föreslår civilförvaltningen att ett engångsbelopp av 27 500 kronor anvisas.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat torde flyttning av försvarshögskolan till nya lokaler kunna genomföras tidigast den 1 juli 1961. Jag beräknar därför inte några medel för detta ändamål för nästa budgetår. Med hänsyn till traktamentshöjningen m. m. bör däremot anslaget höjas med 2 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 kronor.

FÖRSVARETS LÄROVERK

[136] 17. Försvarets läroverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	900 000	984 147
1959/60 (statsliggaren s. 276)	1 020 000	
1960/61 (förslag)	1 220 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 217 000 kronor.

	Ökning
1. 3 vakanta adjunktstjänster i Ao 23 tillsättes	77 442
2. Timarvoden	101 000
3. Höjda arvoden till bibliotekarie och rektorsbiträde	900
4. Löneklassuppflyttningar m. m.	8 372
5. 1959 års lönehöjning	13 886
6. Höjda folkpensionsavgifter	15 400
	217 000

Motiv

1. I personalförteckningen för försvarets läroverk upptages, såvitt här är i fråga, 19 tjänster för adjunkt i Ao 23. Tre av dessa tjänster må emellertid tills vidare icke utnyttjas. Läroverkets styrelse räknar med att dessa tjänster skall ianspråktagas från och med budgetåret 1960/61.

Civildförvaltningen biträder styrelsens förslag.

2. Styrelsen för försvarets läroverk räknar för nästa budgetår med att undervisningen under 311 lektionstimmar per vecka kommer att bestridas av timlärare. Med utgångspunkt häri och då läsåret beräknas omfatta 30 veckor skulle, med ett genomsnittsarvode av 28 kronor 50 öre för timme, medelsbehovet i förevarande hänseende uppgå till $(30 \times 311 \times 28,50 =)$ 265 905 kronor. Därjämte beräknas 700 lektionstimmar åtgå för undervisning i vissa extra kurser. För detta ändamål erfordras $(700 \times 28,50 =)$ 19 950 kronor. För timarvoden i samband med vissa inträdes- och flyttningsprövningar räknas med 200 kronor. Totalt skulle således för timarvoden under nästa budgetår enligt styrelsens beräkningar erfordras $(265\,905 + 19\,950 + 200 =)$ avrundat 286 000 kronor. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 185 000 kronor, varav cirka 18 700 kronor för vissa extra kurser samt för inträdes- och flyttningsprövningar. Ökningen utgör således $(286\,000 - 185\,000 =)$ 101 000 kronor. Ökningen föranledes — förutom av höjd timtaxa — av ett stigande elevantal vid läroverket. Sålunda förutsättes antalet läsavdelningar vara 23 under budgetåret 1960/61 mot 19 under innevarande budgetår.

Civildförvaltningen räknar med det av läroverkets styrelse angivna beloppet för timarvoden under nästa budgetår.

3. Styrelsen för läroverket upprepar förslaget om en uppräknig av arvodena till bibliotekarie och rektorsbiträde vid läroverket från 1 900 kronor respektive 2 800 kronor till 2 300 kronor respektive 3 300 kronor (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 271).

Civildförvaltningen har intet att erinra mot föreslagen höjning.

Departementschefen

Jag vill inledningsvis erinra om att statsutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande (SU 1959: 87; rskr 1959: 235) i anledning av riks-

dagens revisorers berättelse för år 1958 uttalade, att det enligt utskottets mening var uppenbart, att undervisningskapaciteten vid försvarets läroverk inte utnyttjades i den omfattning som på grund av tillgången på lärarkrafter och lokaler i och för sig var möjlig. Det syntes utskottet lämpligt, att de av frågan närmast berörda myndigheterna fick i uppdrag att utarbeta förslag, som kunde råda bot på nämnda förhållanden. 1954 års befälsutredning har i sitt den 15 juli 1959 dagtecknade betänkande angående arméns befäl (s. 305) anført, att utredningen funnit det ej minst ur statsekonomiska synpunkter viktigt, att utbildningskapaciteten vid läroverket på bästa sätt kan utnyttjas. Utredningen anser därför, att olika åtgärder bör undersökas för att möjliggöra ett bättre utnyttjande av försvarets läroverk genom att upplåta detsamma för utbildning även av civila elever utan att därvid de militära elevernas utbildning hindras. Befälsutredningens betänkande är för närvarande föremål för beredning inom försvarsdepartementet.

Kostnaderna vid försvarets läroverk är relativt sett större än vid de allmänna läroverken. Orsaken härtill är i första hand att elevantalet i läsavdelningarna vid försvarets läroverk som regel betydligt understiger elevantalet i avdelningarna vid övriga läroverk. Detta har huvudsakligen sin grund i det förhållandet att antalet elever som årligen utbildas för krigsmaktens behov för närvarande inte är av den storleksordningen att, vid en nödvändig uppdelning av eleverna på olika utbildningslinjer, varje sådan linje kan innefatta det antal elever som genomsnittligt finnes vid de allmänna läroverken. Läroverkets kapacitet medger därför ett utökat elevantal utan motsvarande kostnadsökning. I samband med beredningen inom försvarsdepartementet av befälsutredningens förenämnda betänkande kommer olika möjligheter att utöka elevantalet vid läroverket att prövas. Med hänsyn till arten och omfattningen av de med frågan sammanhängande problemen kan frågan emellertid komma att kräva ytterligare överväganden. Jag kan i detta sammanhang nämna att chefen för armén och fortifikationsförvaltningen undersöker förutsättningarna för att utnyttja försvarets läroverks byggnad för viss kryptoutbildning.

Jag övergår så till att behandla anslagsäskandena för försvarets läroverk för nästa budgetår.

Jag räknar med att de tre vakanthållna adjunktstjänsterna i Ao 23 kommer att ianspråktagas från och med den 1 juli 1960.

Jag är fortfarande icke beredd att tillstyrka förslaget om höjning av arvodena åt bibliotekarien och rektorsbiträdet vid läroverket.

Med hänsyn till vad styrelsen för läroverket anført bör medelsanvisningen för timlärararvoden höjas. Under hand har jag dock inhämtat att antalet läsavdelningar vid läroverket nästa budgetår förmodligen kommer

att understiga vad styrelsen tidigare räknade med. Med hänsyn härtill anser jag mig kunna räkna med en till 10 000 kronor begränsad höjning av medlen för timlärararvoden. Därmed skulle för timlärararvoden vid läroverket under budgetåret 1960/61 böra anvisas sammanlagt 195 000 kronor, varav 19 950 kronor avses för vissa extra kurser samt inträdes- och flyttningsprövningar.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 1 220 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 775 000 (+ 140 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 700 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 270 000 (+ 10 000) kronor;

Rörligt tillägg 153 400 (+ 39 100) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 16 900 (+ 10 900) kronor.

Anslagshöjningen utgör 200 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	775 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	270 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	153 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 900
Summa kronor 1 220 000	

b) till *Försvarets läroverk*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 220 000 kronor.

[137] 18. **Försvarets läroverk: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	79 000	76 961
1959/60 (statsliggaren s. 277)	79 000	
1960/61 (förslag)	79 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kronor för täckande av automatiska kostnadsstegringar och merkostnader till följd av större elevantal. Jag anser emellertid, att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

FÖRSVARETS BREVSKOLA

[138] 19. **Försvarets brevskola: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	167 000	163 778
1959/60 (statsliggaren s. 277)	169 000	
1960/61 (förslag)	179 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kronor för 1959 års lönehöjning, löneklassuppflyttningar m.m. samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Chefen för brevskolan upprepar tidigare framfört förslag att majorsbeställningen för skolchef skall utbytas mot beställning för major eller överstelöjtnant (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 274). Civilförvaltningen räknar alltså icke med ändrad löneställning för befattningen.

Skolchefen upprepar jämväl tidigare framförda förslag om inrättande av vissa tjänster vid skolan, nämligen för en civil lärare i Ae 21, för ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt för en expeditionsvakt i Ae 7 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 273 f.). I avvaktan på resultatet av pågående översyn av arvodesbestämmelserna för lärare vid vissa militära skolor m. m. är civilförvaltningen icke beredd tillstyrka förslaget om inrättande av en tjänst för civil lärare i Ae 21. Civilförvaltningen anser sig icke heller kunna tillstyrka övriga förslag till personalförändringar vid skolan. Ämbetsverket förutsätter, att en ekonomivärnpliktig jämväl för nästkommande budgetår skall kunna ställas till förfogande för att utföra visst expeditiönsarbete vid skolan.

Departementschefen

För nästa budgetår förutsätter jag icke några tjänsteförändringar vid brevskolan.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 179 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 60 000 (+ 2 700) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 100 ($\pm$ 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 920 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 88 000 (+ 1 000) kronor;

Rörligt tillägg 26 000 (+ 4 320) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 2 980 (+ 1 980) kronor.

Anslagshöjningen utgör 10 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	60 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	100
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 920
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	88 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	26 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 980
Summa kronor	179 000

b) till *Försvarets brevskola*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 179 000 kronor.

[139] 20. Försvarets brevskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	32 000	31 839
1959/60 (statsliggaren s. 277)	35 000	
1960/61 (förslag)	35 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kronor, utgörande täckning för höjda traktamenten, prishöjningar m.m. Chefen för brevskolan har föreslagit en höjning av anslaget med ytterligare 4 000 kronor på grund av ifrågavarande kostnadsstegringar samt för att en ökad verksamhet m.m. skall möjliggöras.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD

[140] 21. Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	481 000	511 403
1959/60 (statsliggaren s. 278)	486 000	
1960/61 (förslag)	525 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, att anslaget höjes med 12 000 kronor för 1959 års lönehöjning, löneklassuppflyttningar m.m. samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Sjukvårdsstyrelsen föreslår även, att befattningarna för pensionerade underofficerare, förrådsunderofficerare, i A: 16 vid de centrala sjukvårdsförråden i Tandsbyn och Säter utbytes mot befattningar i A: 17. Civilförvaltningen anser sig icke kunna tillstyrka förslaget.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka några personalförändringar under förevarande anslag för nästa budgetår.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag — förutom merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m.m. — belastningen på olika anslagsposter. Jag räknar även med att inkomsterna under anslaget kommer att öka med

2 000 kronor. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 525 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 45 800 (± 0) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 54 600 (+ 27 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 32 200 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 348 000 (+ 2 200) kronor;

Rörligt tillägg 71 900 (+ 7 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 7 800 (+ 4 800) kronor.

Inkomstposten Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt apotekare och apoteksbiträde vid läkemedelscentralen i Boden upptages med 35 300 (+ 2 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 39 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	45 800
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	54 600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	348 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	71 900
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 800
Summa kronor	560 300

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt apotekare och apoteksbiträde vid läkemedelscentralen i Boden	35 300
Nettoutgift kronor	525 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

[141] 22. **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	105 000	107 047
1959/60 (statsliggaren s. 280)	105 000	
1960/61 (förslag)	105 000	

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse torde anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

GARNISONSSJUKHUSEN

[142] 23. **Garnisonssjukhusen: Avlöningar**

Anslag	1958/59	1959/60 (statsl.s. 281)	1960/61 (förslag)
Utgifter	1 508 000	1 265 000	1 025 000
Vårdavgifter	1 263 000	1 000 000	812 000
	<u>Nettoanslag</u>	<u>245 000</u>	<u>265 000</u>
			213 000
Utfall			
Utgifter	1 524 704		
Vårdavgifter	3 286 809		
	<u>Nettoinkomst</u>	<u>1 762 105</u>	

Innan jag går in på beräkningen av anslaget för nästa budgetår upptager jag i det följande ett förslag från försvarets sjukvårdsstyrelse om nedläggande av garnisonssjukhuset i Karlsborg.

Förslag om nedläggande av garnisonssjukhuset i Karlsborg

Riksdagens år 1955 församlade revisorer framhöll i sin berättelse angelägenheten av att driften av garnisonssjukhuset i Karlsborg snarast möjligt upphörde, varvid som skäl åberopades bland annat att ur militär synpunkt ej förelåg något egentligt behov av sjukhuset samt att sjukhusdriften åsamkade kronan en årlig förlust, som av revisorerna beräknades till i runt tal 150 000 kronor. Revisorerna anförde vidare, att en av allt att döma mycket kostnadskrävande om- och tillbyggnad erfordrades för att sjukhuset, som uppfördes år 1879, skulle kunna försättas i ett mera tidsenligt och lättarbetat skick.

I sitt av riksdagen (rskr. 1956: 234) godkända utlåtande häröver uttalade statsutskottet (SU 1956: 94), att utskottet fann de skäl revisorerna åberopat för ett nedläggande av sjukhuset bärande. En sådan åtgärd syntes utskottet emellertid icke lämpligen böra vidtagas förrän det av landstinget i Skaraborgs län övertagna sjukhuset i Skövde utbyggts till normallasarett. Frågan hade således icke omedelbar aktualitet. Utskottet, som förutsatte, att vederbörande militära myndigheter fortlöpande följde utvecklingen på förevarande område, ansåg sig kunna begränsa sig till att förmäla för riksdagen vad i ärendet förevarit.

Alltsedan början av 1920-talet är garnisonssjukhuset i Karlsborg enligt särskilda samarbetsavtal mellan kronan och Skaraborgs läns landsting upplåtet för vård av civila patienter. Det senast ingångna samarbetsavtalet gäller intill den 1 januari 1961, vid vilken tidpunkt utbyggnaden av lasarettet i Skövde beräknas vara genomförd. De civila patienterna utgör för närvarande omkring 90 % av sjukhusklientelet. Sjukhuset rymmer en medicinsk och en kirurgisk avdelning med sammanlagt 60 vårdplatser samt en barnbördsavdelning med tre platser. Till följd av personalbrist har emellertid sjukhusdriften sedan någon tid varit reducerad till ungefär hälften av den förutsatta.

I skrivelse den 5 oktober 1959 har försvarets sjukvårdsstyrelse, i samråd med försvarets civilförvaltning och fortifikationsförvaltningen, hemställt, att verksamheten vid garnisonssjukhuset i Karlsborg måtte upphöra med utgången av december 1960. Sjukvårdsstyrelsen har erinrat om att ämbetsverket under år 1958 och början av år 1959 fört överläggningar med Skaraborgs läns landsting om sjukhusets nedläggande, varvid överenskommits om fortsatt drift intill årsskiftet 1960/61, då lasarettet i Skövde beräknas vara utbyggt. Vid en eventuell avveckling av sjukhuset har landstinget enligt sjukvårdsstyrelsen förklarat sig icke vara berett att på annat sätt än efter vederbörligt ansökningsförfarande vid sina övriga sjukhus anställa till garnisonssjukhuset knutna befattningshavare. Bland sökande med sinsemellan likvärdiga meriter torde emellertid befattningshavare vid garnisonssjukhuset komma att erhålla företräde.

Över sjukvårdsstyrelsens framställning har yttranden avgivits av *statskontoret* och *medicinalstyrelsen*, vilka ej haft något att invända däremot. *Skaraborgs läns landstings förvaltningsutskott* har beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

Departementschefen

Då det varken ur militära eller civila synpunkter efter den 31 december 1960 föreligger behov av ett bibehållande av garnisonssjukhuset i Karlsborg biträder jag sjukvårdsstyrelsens förslag att sjukhuset nedlägges med utgången av december 1960. Frågan om utnyttjandet av sjukhuslokalerna

efter denna tidpunkt anser jag böra lösas i samband med övriga organisationsändringar inom försvaret. Det torde i första hand få ankomma på chefen för armén att i samråd med fortifikationsförvaltningen taga ställning till detta spörsmål.

Av den personal som är uppförd på den av riksdagen fastställda personalförteckningen för garnisonssjukhusen avses för sjukhuset i Karlsborg en regementsläkare i Ae 23, en bataljonsläkare i Ao 19, två översköterskor i Ao 9 och ett kanslibitråde i Ao 7. Beställningen för bataljonsläkare i Ao 19, å vilken vikariatsförordnande icke får meddelas, skall indragas vid uppkommande vakans. Innehavaren av beställningen uppehåller beställningen för regementsläkare i Ae 23. En av tjänsterna för översköterska i Ao 9 är vidare vakant. Av Kungl. Maj:t fastställd förteckning över andra extra ordinarie tjänstemän samt extra tjänstemän ävensom arvodespersonal upptager 33 befattningshavare. Enligt vad sjukvårdsstyrelsen meddelat tjänstgör för närvarande sammanlagt omkring 30 befattningshavare vid sjukhuset. Vid sjukhusets nedläggande uppstår vissa omplaceringsfrågor m. m. beträffande den personal som för närvarande finnes anställd vid sjukhuset. Det torde få ankomma på försvarets sjukvårdsstyrelse att i samråd med försvarets personalnämnd vidtaga åtgärder i syfte att möjliggöra omplacering m. m. av vid sjukhuset anställd personal. Riksdagens bemyndigande bör inhämtas att till övergångsstat överföra ordinarie tjänsteman, vilken icke kan överföras till annan ordinarie tjänst.

Kungl. Maj:t har tidigare erhållit riksdagens bemyndigande att meddela bestämmelser om särskild ersättning till viss övertalig personal inom försvaret (jfr prop. 1959:110, p. 2). Med beaktande av i förevarande fall föreliggande särskilda omständigheter vill jag inte motsätta mig, att liknande bemyndigande att i förekommande fall meddela särskild ersättning utverkas beträffande personal, som kan bli övertalig genom nedläggandet av garnisonssjukhuset i Karlsborg. Härvid förutsätter jag, att den som i samband med avgången vinner anställning vid lasarettet i Skövde eller eljest i kommunal tjänst i allmänhet icke skall komma i åtnjutande av ersättning av här avsett slag. Periodiskt utgående avvecklingsersättningar torde därvid få utgå från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

Det torde även i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de bestämmelser, som kan erfordras i anledning av sjukhusets nedläggande.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen för nästa budgetår.

För röntgenundersökningar och statistiskt arbete utgår under innevarande budgetår arvoden om sammanlagt 19 500 kronor till viss deltidsanställd personal vid militärmedicinska undersökningscentralen, nämligen till en röntgenläkare, en röntgensköterska och en statistiker. För nästa budgetår beräknar jag ytterligare 3 000 kronor för ifrågakvarande ändamål.

Anslaget för nästa budgetår påverkas huvudsakligen av nedläggandet av verksamheten vid garnisonssjukhuset i Karlsborg.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skall de vårdavgifter, som inflyter såsom ersättning för vård av civila patienter vid garnisonssjukhusen, redovisas såsom inkomster under garnisonssjukhusens avlönings- och omkostnadsanslag. Dessa inkomster beräknas för nästa budgetår till 1 203 000 kronor, varav 812 000 kronor bör redovisas under avlöningsanslaget.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag även merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m., samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 213 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 37 000 (— 12 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 9 000 (— 2 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 95 000 (— 10 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 720 000 (— 192 000) kronor;

Avlöningar till viss arbetarpersonal 36 000 (— 13 000) kronor;

Rörligt tillägg 113 000 (— 19 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 15 000 (+ 8 000) kronor.

Inkomstposten Vårdavgifter upptages med 812 000 (— 188 000) kronor.

Anslagsminskningen utgör 52 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta att verksamheten vid garnisonssjukhuset i Karlsborg skall upphöra med utgången av december 1960;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för garnisonssjukhusen och i övrigt vidtaga de åtgärder, som föranledes av att verksamheten vid nämnda sjukhus upphör;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att, då så erfordras, till övergångsstat överföra för garnisonssjukhuset i Karlsborg avsedda ordinarie tjänster;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om särskild ersättning m. m. till personal som blir övertalig till följd av förevarande organisationsändring;

e) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61;

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	37 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	95 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>för- slagsvis</i>	720 000
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	36 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	113 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	15 000
Summa kronor	1 025 000

Särskilda uppbördsmedel

Vårdavgifter	812 000
Nettoutgift kronor	213 000

f) till *Garnisonssjukhusen*: Avlöningar för budgetåret
1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 213 000 kronor.

[143] 24. *Garnisonssjukhusen*: Omkostnader

Anslag	1958/59	1959/60 (statsl. s. 283)	1960/61 (förslag)
Utgifter	744 000	572 000	451 000
Vårdavgifter	608 000	482 000	391 000
Nettoanslag	136 000	90 000	60 000
Utfall			
Utgifter	650 922		
Vårdavgifter	1 582 538		
Nettoinkomst	931 616		

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer (skr. ¹³/₈ och ⁵/₁₀ 1959), att anslaget minskas med 56 000 kronor, med hänsyn dels till att garnisonssjukhuset i Karlsborg, vid bifall till i det föregående framlagt förslag, kommer att nedläggas med utgången av december 1960, dels ock till belastningsutvecklingen å anslaget under de senaste budgetåren. Ämbetsverket anmäler, att den för budgetåret 1958/59 redovisade nettoinkomsten i huvudsak hänför sig till en slutinbetalning från Norrbottens läns landsting avseende budgetåret 1956/57.

Departementschefen

Som jag anført i det föregående under anslaget Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader bör enligt min mening de för militärmedicinska undersökningscentralen erforderliga expensmedlen — av sjukvårdsstyrelsen beräknade till 2 000 kronor — anvisas under förevarande anslag. För nästa budgetår har sjukvårdsstyrelsen vidare under reservationsanslaget till sjukvårdsmateriel äskat ett belopp av 35 000 kronor för anskaffning och underhåll av viss förbrukningsmateriel m. m. för militärmedicinska undersökningscentralen. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 december 1959 medgivit, att för innevarande budgetår ett belopp av högst 25 000 kronor av anslaget till sjukvårdsmateriel må ställas till sjukvårdsstyrelsens förfogande för ifrågavarande ändamål. För egen del räknar jag med att erforderliga medel härför från och med nästa budgetår skall upptagas under förevarande anslag. Medelsbehovet beräknar jag till 25 000 kronor.

Med hänsyn till att garnisonssjukhuset i Karlsborg, vid bifall till det under anslaget Garnisonssjukhusen: Avlöningar framlagda förslaget, kommer att nedläggas med utgången av december 1960 samt till belastningen, torde anslaget kunna minskas avsevärt. Då jag i enlighet med vad jag nyss anført räknar med vissa nya utgiftsändamål under anslaget från och med nästa budgetår, bör det emellertid uppföras med 60 000 kronor, varigenom anslagsminskningen begränsas till 30 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

MILITÄRAPOTEKET

[144] 25. Militärapoteket: Avlöningar

Anslag	1958/59	1959/60 (statsl. s. 284)	1960/61 (förslag)
Utgifter	825 000	833 000	886 000
Inkomster	263 000	278 000	298 000
	Nettoanslag	555 000	588 000
Utfall			
Utgifter	814 180		
Inkomster	285 963		
	Nettoutgift	528 217	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för militärapoteket, att anslaget höjes med 38 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 förrådsman Ag 7	11 292	
1 ekonomibiträde Ae 2/3	8 724	
2. Löneregleringar		
1 kassör Ao 15 — Ao 17	1 848	
1 kanslibiträde Ao 7 — kontorist Ao 9	1 212	
3. Löneklassuppflyttningar m. m.	9 650	
4. 1959 års lönehöjning	15 274	
5. Höjda folkpensionsavgifter	10 000	
6. Överskott på förrådstitel		20 000
	58 000	20 000
		+ 38 000

Motiv

1. Chefen för militärapoteket föreslår ånyo att en tjänst för förrådsman i Ag 7 inrättas vid apotekets förråds-, packnings- och distributionsavdelningar (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 283). Civilförvaltningen tillstyrker alltjämt förslaget.

Pågående ombyggnad av apotekshuset kommer att medföra i det närmaste en fördubbling av arbetsvolymen för städerskepersonalen. Med hänsyn härtill och till de stora hygieniska krav som ställs på apotekslokaler hemställer chefen för militärapoteket, att en tjänst för ekonomibiträde i Ae 2/3 tillkommer vid apoteket. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

2. Apotekschefen föreslår, att tjänsten för kassör i Ao 15 och den för apotekets militära läkemedelssektion avsedda tjänsten för kanslibiträde i Ao 7 med hänsyn till arten och omfattningen av de med respektive tjänst förenade arbetsuppgifterna utbytes mot tjänster för kassör och kontorist i Ao 17 respektive Ao 9. Civilförvaltningen biträder förslagen.

Chefen för militärapoteket upprepar tidigare framfört förslag att tjänsten som chef för apoteket uppflyttas från lönegrad Bp 1 till Bp 3 (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 283). Civilförvaltningen anser alltjämt att denna fråga bör prövas i annat sammanhang och är följaktligen icke beredd att för närvarande tillstyrka ändrad löneställning för tjänsten.

För nästa budgetår hemställer apotekschefen slutligen om utbyte av den för apotekets kassaavdelning avsedda tjänsten för kanslibiträde i Ae 7 mot en tjänst för kontorist i Ae 9 samt om införande av reglerad beford-

ringsgång för apoteksbiträden vid apoteket. Civilförvaltningen, som förutsätter att berörda lönefrågor kommer att bli föremål för bedömande i annan ordning, anser sig icke böra taga ställning till dessa förslag.

Departementschefen

I enlighet med chefens för militärapoteket och civilförvaltningens förslag räknar jag med att en tjänst för förrådsman i Ag 7 och en tjänst för ekonomibiträde i Ae 2/3 tillkommer vid militärapoteket från och med nästa budgetår.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 till kontorist i Ae 9. I övrigt kan jag icke biträda förslagen om personalförändringar vid apoteket.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 588 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 68 200 (± 0) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 6 400 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 668 000 (+ 25 200) kronor;

Rörligt tillägg 129 200 (+ 18 600) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 14 200 (+ 9 200) kronor.

Inkomstposten Överskott på förrådstitel 298 000 (+ 20 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 33 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	68 200
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	6 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	668 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	129 200

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	14 200
Summa kronor	886 000

Särskilda uppbördsmedel

Överskott på förrådstitel	298 000
Nettoutgift kronor	588 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61
anvisa ett förslagsanslag av 588 000 kronor.

[145] 26. **Militärapoteket: Omkostnader**

Anslag	1958/59	1959/60 (statsl. s. 285)	1960/61 (förslag)
Utgifter	101 000	104 000	110 000
Inkomster	53 000	56 000	62 000
Nettoanslag	48 000	48 000	48 000

Utfall

Utgifter	108 278
Inkomster	57 193
Nettoutgift	51 085

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, med anledning av förslag av
chefen för *militärapoteket*, att anslaget höjes med 2 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Resor	500	
2. Telefonabonnemang m. m.	3 000	
3. Underhåll och anskaffning av maskiner och apparater	2 500	
4. Överskott på förrådstitel		4 000
	6 000	4 000
	+ 2 000	

Motiv

1. De höjda traktamentsersättningarna föranleder ökat medelsbehov. Ansvällningen av arbetsuppgifterna vid filialapoteken, läkemedelscentralerna och läkemedelsförråden medför en ökning av inspektionsverksamheten.

2. Den pågående ombyggnaden av *militärapotekets* lokaler, som innebär en betydande utökning av antalet rumsenheter, medför att antalet anknätningsapparater till apotekets växel måste utökas. I samband med om-

byggnaden planeras vidare ett utbyte av nuvarande lokaltelefonanläggning mot en större och modernare.

3. Nyanskaffade arbetsbesparande maskiner kräver kostsammare underhåll. Höjda priser på viss specialutrustning medför ävenledes behov av ytterligare medel.

4. Inkomsterna från leveranser till Karolinska sjukhuset förväntas öka.

Departementschefen

Försvarets sjukvårdsstyrelse har under förevarande anslag räknat med ökning av medelsbehovet om sammanlagt 6 000 kronor. Med hänsyn till att inkomsterna samtidigt beräknas öka med 4 000 kronor genom över-skott på förrådstitel har ämbetsverket föreslagit en till 2 000 kronor be-gränsad anslagshöjning.

För egen del anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp. Jag räknar därvid i likhet med sjukvårdsstyrelsen med att utgifterna under anslaget kommer att öka med 6 000 kronor. Däremot uppskattar jag inkomstökningen under anslaget till samma belopp, 6 000 kronor. Jag tager icke nu ställning till hur anslaget bör fördelas på olika ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom vid fastställande av stat för anslaget. Jag räknar emellertid med att det inom ramen för nu föreslaget anslag är nödvändigt att uppräknat bränsleposten med cirka 2 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61
anvisa ett förslagsanslag av 48 000 kronor.

[146] 27. Militärapoteket: Engångsanskaffning av viss utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1958/59	50 000	9 401	40 599
1959/60 (statsliggaren s. 286)	50 000		
1960/61 (förslag)	50 000		

Jämlikt riksdagens beslut (prop. 1957: 104, 1958: A 1, bil. 32, s. 7 och 1959: 1, bil. 32, s. 11) har medel anvisats för utbyggande av Karolinska sjukhuset. Härav har sammanlagt 1 665 000 kronor avsetts för utbyggnad av militärapotekets lokaler inom sjukhuset.

Enligt en inom militärapoteket företagen utredning beräknas medelsbehovet för inventarier, utrustning m. m. med anledning av ombyggnaden uppgå till totalt 150 000 kronor (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 285). För budget-åren 1958/60 har riksdagen för ifrågavarande ändamål anvisat sammanlagt 100 000 kronor.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, efter förslag av chefen för militärapoteket, att för nästa budgetår anvisas 50 000 kronor för att täcka återstående behov för inredning m. m. av militärapotekets nya lokaler.

Departementschefen

Jag föreslår i enlighet med myndigheternas förslag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, varigenom medelsbehovet för inventarier m. m. för militärapotekets nya lokaler torde vara täckt. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärapoteket: Engångsanskaffning av viss utrustning m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

FÖRSVARETS TANDVÅRD

[147] 28. Försvarets tandvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	1 900 000	1 938 969
1959/60 (statsliggaren s. 286)	1 950 000	
1960/61 (förslag)	2 055 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, att anslaget höjes med 100 000 kronor, varav 40 000 kronor för löneklassuppflyttning m. m., 36 000 kronor för 1959 års lönehöjning och 24 000 kronor för kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Sjukvårdsstyrelsen upprepar det senast föregående år framförda förslaget om inrättande av två tjänster för försvarstandläkare i Ae 16 (jfr prop. 1959:1, bil. 6, s. 286), avsedda för marinkommando Syd. Ämbetsverket framhåller emellertid, att en av tjänsterna eventuellt bör placeras vid Berga örlogsskolor och avses för nämnda skolor och sjökrigsskolan. Civilförvaltningen är alltså icke beredd biträda förslaget.

Civilförvaltningen räknar icke heller med bifall till sjukvårdsstyrelsens likaledes upprepade förslag (jfr prop. 1959:1, bil. 6, s. 286) om ordinariesättning av de extra ordinarie tjänsterna för försvarsövertandläkare, förste försvarstandläkare och försvarstandläkare.

Departementschefen

Vid 1945 års riksdag beslutades, att dittillsvarande provisoriska tandvårdsorganisation inom försvaret skulle uthyggas till en fastare organisa-

tion i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som angivits av försvarsväsendets tandvårdsutredning 1941. Vid anmälan av nämnda utrednings förslag förutsatte chefen för försvarsdepartementet — i likhet med utredningen — att frågan om den militära tandvårdens organisation skulle upptagas till förnyad omprövning sedan folktandvården blivit utbyggd så att den kunde bereda samtliga åldersgrupper effektiv tandvård (prop. 1945:171, s. 21). Innan en dylik prövning skett, bör några personalförändringar icke vidtagas beträffande försvarets tandvård. I första hand torde det få ankomma på den nyligen tillsatta besparingsutredningen för försvaret att pröva, huruvida i nuvarande läge en särskild tandvårdsorganisation vid försvaret kan anses motiverad.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 2 055 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till icke-ordinarie personal 1 728 000 (+ 48 000) kronor;

Rörligt tillägg 295 000 (+ 35 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 32 000 (+ 22 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 105 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 728 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	295 000
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	32 000
Summa kronor	2 055 000

- b) till *Försvarets tandvård*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 055 000 kronor.

[148] 29. Försvarets tandvård: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	280 000	272 152
1959/60 (statsliggaren s. 287)	280 000	
1960/61 (förslag)	280 000	

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

MILITÄRPSYKOLOGISKA INSTITUTET

[149] 30. Militärpsykologiska institutet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	337 000	315 190
1959/60 (statsliggaren s. 287)	381 000	
1960/61 (förslag)	395 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av militäröverpsykologen, att anslaget höjes med 43 000 kronor.

	Ökning
1. 1 militärpsykolog Ae 23	25 814
2. Löneklassuppflyttningar m. m.	7 724
3. 1959 års lönehöjning	5 762
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	3 700
	43 000

Motiv

Militäröverpsykologen framhåller, att militärpsykologiska institutets verksamhet till följd av försvarsgrenarnas ökade behov av psykologisk service fortsätter att expandera. För närvarande anses en förstärkning av institutets insatser på det pedagogiska området vara mest angelägen. Särskilt framhålls, att de pedagogiska aspekterna måste tilläggas synnerlig vikt inom ramen för den långsiktiga personalplaneringen inom krigsmakten. Militäröverpsykologen föreslår, att från och med nästa budgetår två nya psykologtjänster tillkommer, en för militärpsykolog i Ao 24 för arbetsuppgifter sammanhängande med personalplaneringen på längre sikt och en för amanuens i reglerad befordringsgång för biträde med vissa arbetsuppgifter inom bland annat prövningsverksamheten. Av dessa tjänster var den för militärpsykolog i A 24 upptagen i medelsäskandena för budgetåret 1959/60 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 288).

På grund av de kvalificerade uppgifter av såväl administrativ som forskningsmässig natur som åvilar chefen för institutet samt med hänsyn till den ansvarsställning som är förenad med denna befattning, föreslås, en-

ligt av överbefälhavaren meddelat direktiv, att tjänsten för militäröverpsykolog uppflyttas från B 1 till B 3. Vidare återkommer militäröverpsykologen till frågan om höjd löneställning för psykologpersonalen (jfr prop. 1959:1, bil. 6, s. 288). Nu föreslås följande lönegradsuppflyttningar: en förste militärpsykolog A 24 — A 26, en militärpsykolog A 23 — A 24, en militärpsykolog A 21 — A 24 och en militärpsykolog A 21 — A 23. Såvitt avser höjd löneställning för övrig personal upprepas ånyo förslaget att utbyta den för diarieföring m. m. avsedda kanslibiträdestjänsten i A 7 mot en tjänst för kontorist i A 9 (prop. 1959:1, bil. 6, s. 288).

Sedan institutet numera erhållit definitiv instruktion föreslår militäröverpsykologen, att huvuddelen av institutets personal erhåller ordinarie anställningsform.

Civilförvaltningen anser, att en viss utbyggnad av institutets personaluppsättning är nödvändig, därest de på institutet ankommande, alltmer växande arbetsuppgifterna inom såväl det arbetspsykologiska som de socialpsykologiska och pedagogiska områdena skall kunna bemästras och institutet fylla de krav som med hänsyn till framför allt den tekniska utvecklingen ställes från militärt håll. Civilförvaltningen, som tidigare förordat en etappvis utbyggnad av institutet, anser sig med hänsyn till den ställning statsmakterna hittills tagit till förslag av chefen för institutet endast böra räkna med att en tjänst för militärpsykolog tillkommer för nästa budgetår. På grund av uppbyggnaden av nuvarande personaluppsättning föreslår ämbetsverket, att denna tjänst hänföres till lönegrad A 23. De av militäröverpsykologen föreslagna lönegradsuppflyttningarna anser civilförvaltningen sig i detta sammanhang icke kunna tillstyrka. Icke heller är ämbetsverket berett att nu tillstyrka militäröverpsykologens förslag om ordinariesättning av vissa tjänster vid institutet.

Departementschefen

Jag kan för nästa budgetår icke tillstyrka några personalförändringar under förevarande anslag.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag merkostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. För nästa budgetår beräknar jag anslaget till 395 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 36 000 (— 5 600) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 8 200 (— 1 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 100 000 ($\pm$ 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 202 000 (+ 11 400) kronor;

Rörligt tillägg 44 000 (+ 6 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 800 (+ 3 200) kronor.

Anslagshöjningen utgör 14 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärpsykologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	36 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	100 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	202 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 800
Summa kronor	395 000

b) till *Militärpsykologiska institutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 395 000 kronor.

[150] 31. **Militärpsykologiska institutet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	155 000	153 930
1959/60 (statsliggaren s. 288)	117 000	
1960/61 (förslag)	120 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av militäröverpsykologen, att anslaget höjes med 3 000 kronor.

Militäröverpsykologen har föreslagit, att anslagsposten till reseersättningar uppräknas med 5 000 kronor till följd av 1959 års traktamentshöjning.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, under erinran om att anslaget höjes med 3 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärpsykologiska institutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN

[151] 32. Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1958/59	800 000	792 575
1959/60 (statsliggaren s. 288)	808 000	
1960/61 (förslag)	894 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. ¹⁷/₈ och ¹⁶/₁₀ 1959) hemställer, med anledning av förslag av chefen för centrala värnpliktsbyrån, att anslaget höjes med 128 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 förvaltare Ao 15 — Ao 17	2 167	
1 pensionerad underofficer A: 16 (expeditions- underofficer)	6 294	
1 tekniker Ae 9	13 197	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång utgår		11 894
2 kanslibiträden Ae 7 — kontorister Ao 9	2 860	
2 kontorsbiträden Ao 5 — kanslibiträde Ao 7 res- pektive maskinoperatör Ae 7	2 606	
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång — kanslibiträden Ao 7	2 606	
2 kontorsbiträden Ao 5 — biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång	—	
2. Extra personal för militärt hjälpregister	42 000	
3. Löneklassuppflyttningar m. m.	38 350	
4. 1959 års lönehöjning	19 674	
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	10 140	
	139 894	11 894
	+ 128 000	

Motiv

1. Chefen för centrala värnpliktsbyrån har ånyo hemställt, att den vid värnpliktsbyrån för personalregistrator avsedda förvaltarbeställningen i Ao 15 måtte utbytas mot beställning för förvaltare i Ao 17 (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 292). Civilförvaltningen anser sig alltjämt böra biträda förslaget.

Med hänsyn till att viss centralisering av handläggningen av uppskovs-ärenden numera beslutats kommer arbetsbelastningen vid centrala värn-

pliktsbyrån att öka. Chefen för byrån föreslår därför, att en för expeditionssunderofficer avsedd arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A 16 tillkommer från och med nästa budgetår. Civilförvaltningen har intet att erinra häremot.

Vid centrala värnpliktsbyrån finns såväl mikro- som reprofotograferingsanläggningar. Då för handhavande av dessa anläggningar bör avses en för ändamålet särskilt utbildad befattningshavare, föreslår chefen för värnpliktsbyrån, att en tjänst för fotograf i Ae 10 inrättas. Civilförvaltningen anser för sin del att en tjänst för tekniker i Ae 9 bör tillkomma för ifrågavarande ändamål. Enligt ämbetsverket synes härvid en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång kunna indragas.

Beträffande civila tjänster föreslår chefen för värnpliktsbyrån ett flertal lönegradsuppflyttningar, vilka motiveras med arten och omfattningen av de med ifrågavarande tjänster förenade arbetsuppgifterna. Förslagen att omvandla en å registerdetaljen placerad kanslibiträdestjänst till tjänst för kontorist samt att utbyta tre tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål (kontorsbiträde), avsedda för expeditionen, telefonväxeln och registerdetaljen, mot kanslibiträdestjänster tillstyrkes av civilförvaltningen. Ämbetsverket vill icke heller motsätta sig förslaget om omvandling till tjänst för kontorist av den vid tekniska detaljens materielförråd placerade kanslibiträdestjänsten. För att tillmötesgå av chefen för värnpliktsbyrån framförda önskemål om ordinariesättning av vissa tjänster för kontorspersonal har civilförvaltningen upptagit förenämnda två kontorist- och tre kanslibiträdestjänster såsom ordinarie. I anledning av förslag om utbyte av en kontorsbiträdestjänst vid statistikdetaljens maskingrupp mot tjänst för kanslibiträde uttalar ämbetsverket, att samtlig å denna grupp placerad personal bör hänföras till lönegrader och tjänstebenenämningar, som gäller för hålkortspersonal. På grund härav föreslås att två tjänster för maskinoperatör, varav en i Ae 9 och en i Ae 7, samt två tjänster för maskinbiträde i Ae 5 tillkommer i utbyte mot tjänster för en kontorist i Ae 9 och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål (kontorsbiträden). Övriga av chefen för värnpliktsbyrån framförda förslag om lönegradsförändringar för civil personal, nämligen omvandling av tjänster för en biträdande ingenjör i Ae 13 till verkmästare i Ae 14, en kansliskrivare i Ao 10 till förste kansliskrivare i Ao 12 samt två kanslibiträden i Ae 7 (avsedda för expeditionen respektive skrivcentralen) till kontorister i Ae 9 biträdes icke av civilförvaltningen.

Chefen för värnpliktsbyrån har upprepat förslaget att inrätta en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedd för byråns telefonväxel (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 292). Civilförvaltningen är numera icke beredd tillstyrka förslaget.